

Številka IPP: 007-236/2021

Ljubljana,

EVA: 2020-2130-0064

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
gp.gs@gov.si

ZADEVA: Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela sklep:

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (EVA: 2020-2130-0064) in ga pošlje v obravnavo Državnemu zboru Republike Slovenije po rednem postopku.

Mag. Janja Garvas Hočevar
VRŠILKA DOLŽNOSTI GENERALNE SEKRETARKE

Priloga:

- Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah

Sklep prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru, da predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: predlog zakona) obravnava po nujnem postopku, da se preprečijo težko popravljive posledice za delovanje države.

Sprejem predloga zakona po nujnem postopku je potreben iz razloga, ker se s prenosom Direktive (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 82; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2019/789/EU) in Direktive (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 92, v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2019/790/EU) zamuja, rok za prenos je potekel 7. 6. 2021.

Republika Slovenija je dne 23. 7. 2021 v predsodnem postopku prejela uradni opomin Evropske komisije zaradi nenotifikacije predpisov za prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU v pravni red Republike Slovenije. Republika Slovenija je Evropsko komisijo prosila za odobritev dvomesečnega podaljšanja roka za odgovor na uradni opomin, da bi se lahko v dodatnem zaprosenem obdobju še bolj približali sprejemu vseh potrebnih ukrepov, s katerimi bodo določbe Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU v celoti prenesene v pravni red Republike Slovenije. Evropska komisija je odobrila prošnjo za podaljšanje roka za odgovor na uradni opomin.

Republika Slovenija je nato v odgovoru na uradni opomin Evropsko komisijo obvestila o vseh ukrepih

za prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU in pojasnila, da je bilo v skladu z načrtovanimi aktivnostmi Republike Slovenije na področju prava intelektualne lastnine predvideno, da bosta Direktiva 2019/789/EU in Direktiva 2019/790/EU v slovenski pravni red v celoti preneseni z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah ter Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic. Republika Slovenija je pojasnila, da je z aktivnostmi za prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU pričela že poleti 2019 in je bilo prvotno načrtovano, da se spomladi 2020 opravijo vsa večja posvetovanja s strokovno in zainteresirano javnostjo, predloga zakonov pa naj bi posredovala Vladi Republike Slovenije v obravnavo jeseni 2020 s ciljem, da bi bila zakona sprejeta v Državnemu zboru Republike Slovenije do konca leta 2020. Do zamika od načrtovane časovnice je prišlo zaradi odpovedi javnih posvetov s strokovno in zainteresirano javnostjo zaradi razglasitve epidemije koronavirusa COVID-19 marca 2020, poglobljenih posvetovanj, ki jih je bilo treba opraviti v okviru javne razprave predlogov zakonov in so v večini potekali v pisni obliki, saj srečanja v živo v fizični obliki niso bila dovoljena, podaljšanega javnega posvetovanja ter medresorskega usklajevanja, do česar je prišlo zaradi večjega števila zaprosil deležnikov za podaljšanje roka za oddajo pripomb, v času usklajevanja in po njem prejetega velikega števila obsežnih pripomb k predlogoma zakonov, aktivnosti v zvezi s pripravo izrednih ekonomskih ukrepov za boj proti negativnim ekonomskim posledicam epidemije koronavirusa COVID-19, aktivnosti v zvezi s predsedovanjem Republike Slovenije Svetu EU, ter zaradi zakasnele seznanitve s Smernicami o 17. členu Direktive 2019/790/EU, ki so bile objavljene šele 4. 6. 2021.

V skladu s tretjim odstavkom 260. člena PDEU, lahko Evropska komisija, če pred Sodiščem vložijo tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti države članice glede obveščanja o ukrepih za prenos direktive, določi višino denarne kazni, ki naj jo država članica plača. Evropska komisija predlaga denarne kazni v skladu s sporočilom z dne 11. 11. 2010 o izvajanju tretjega odstavka 260. člena PDEU in sporočilom Evropske komisije Pravo EU: z boljšo uporabo do boljših rezultatov (UL C 18, 19. 1. 2017, str. 10-20), s katerim je Evropska komisija uvedla nov pristop glede denarnih kazni v zadevah, ki jih Sodišču EU predloži na podlagi tretjega odstavka 260. člena PDEU. Če Evropska komisija zaradi nepravočasnega prenosa direktiv, sprejetih v skladu z zakonodajnim postopkom, zadevo predloži Sodišču EU, od Sodišča EU sistematično zahteva, naj poleg dnevne denarne kazni državi članici naloži še plačilo pavšalnega zneska, in nato tožbe, kljub temu, da država članica izpolni svoje obveznosti v teku sodnega postopka, pred Sodiščem EU ne umakne. To pomeni, da Sodišče EU, kljub izpolnitvi obveznosti države članice, v sodbi državi članici naloži plačilo pavšalnega zneska, ki kaznuje državo članico za čas trajanja kršitve do njene odprave. Navedeno prakso Evropske komisije je Sodišče EU potrdilo že v več svojih sodbah, poleg sodbe v zadevi C-534/17, EK proti Belgiji iz julija 2019, je Sodišče EU julija 2020 izdalo še dve sodbi (v zadevi C-549/18, EK proti Romuniji in v zadevi C-550/18, EK proti Irski), v katerih je prvič v skladu s tretjim odstavkom 260. člena PDEU naložilo plačilo pavšalnega zneska zaradi nesprejema ukrepov in neobveščanja o ukrepih, s katerimi bi država članica zagotovila prenos direktiv v nacionalni pravni red. Navedeno sodno prakso je Sodišče EU potrdilo še v nekaj kasnejših sodnih odločbah.

V skladu z navedenim je treba posebej poudariti, da bo v primeru, da ne pride do skrajšanja rokov, po katerih običajno teče redni zakonodajni postopek, izgubljena priložnost za čim hitrejši prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU, Republiki Sloveniji pa grozi naložitev denarne kazni, ki bo vplivala na proračun Republike Slovenije.

Glede na nastalo zamudo pri prenosu Direktive 2019/790/EU in Direktive 2019/789/EU ter zaradi zgoraj opisanih postopkov pred Sodiščem EU, ki jih Evropska komisija lahko sproži zoper Republiko Slovenijo, nenazadnje pa tudi zaradi prihajajočih volitev v Državni zbor Republike Slovenije, predlagamo, da se predlog zakona sprejme po nujnem postopku. Le s sprejetjem predloga zakona po nujnem postopku se lahko preprečijo težko popravljive posledice za Republiko Slovenijo zaradi nepravočasnega prenosa Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU in odvrne Evropsko komisijo, da bi zadevo predložila Sodišču EU ter zahtevala, naj sodišče poleg dnevne denarne kazni Republiki Sloveniji naloži še plačilo pavšalnega zneska, s katero se državo članico kaznuje tudi za čas trajanja kršitve do njene odprave. Poleg navedenega bi sodišče v tem primeru Republiki Sloveniji naložilo tudi stroške postopka pred Sodiščem EU in stroške Evropske komisije, kar bi vse skupaj močno obremenilo proračun Republike Slovenije.

Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru, da predlog zakona obravnava na marčevski seji, ki se bo pričelamarca 2022.

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
<ul style="list-style-type: none"> - mag. Karla Pinter, generalna direktorica Direktorata za notranji trg - mag. Karin Žvokelj, vršilka dolžnosti direktorja Urada Republike Slovenije za intelektualno lastnino - Mojca Pečar, sekretarka, Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
/
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:
<ul style="list-style-type: none"> - Zdravko Počivalšek, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo - Simon Zajc, državni sekretar - Andrej Čuš, državni sekretar - mag. Karla Pinter, generalna direktorica Direktorata za notranji trg - mag. Karin Žvokelj, vršilka dolžnosti direktorja Urada Republike Slovenije za intelektualno lastnino - Mojca Pečar, sekretarka, Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino - Ana Krstov, sekretarka, Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino - Saša Ovsenik, višja svetovalka II, Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino
5. Kratak povzetek gradiva:
<p>S predlogom zakona se v slovenski pravni red delno prenašata Direktiva 2019/789/EU in Direktiva 2019/790/EU. Države članice bi morale prenesti določbe obeh direktiv v svojo nacionalno zakonodajo do 7. junija 2021.</p> <p>Direktiva 2019/789/EU je bila sprejeta z namenom spodbujanja čezmejnega opravljanja spletnih storitev, ki so pomožne glede na (osnovno) radiodifuzno oddajanje, in sicer z uvedbo načela države izvora za pomožne spletne storitve radiodifuznih organizacij ter s prilagoditvijo pravnega okvira Evropske unije glede digitalne retransmisije televizijskih in radijskih oddaj, ki izvirajo iz drugih držav članic, v zaprtih omrežjih. Direktiva 2019/789/EU na novo ureja tudi neposredno oddajanje. V zvezi s to direktivo so predlagane spremembe določb Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15, 63/16 – ZKUASP in 59/19; v nadaljnjem besedilu: ZASP) o pravici radiodifuzne retransmisije (posodobitev pravice z določitvijo tehnološke nevtralnosti in vključitvijo neposrednega oddajanja) in o načelu države izvora za pomožne spletne storitve ter dodane določbe o nekaterih prehodnih obdobjih.</p> <p>Direktiva 2019/790/EU je bila sprejeta z namenom uskladitve nacionalnih zakonodaj (harmonizacije avtorskega prava) zaradi digitalne in čezmejnne uporabe varovanih vsebin, ki bo zagotovila delovanje enotnega notranjega trga. Direktiva 2019/790/EU ureja ukrepe, ki so namenjeni:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. prilagoditvi izjem in omejitev avtorske in sorodnih pravic digitalnim in čezmejnem okoljem; 2. boljši praksi licenciranja in zagotovitvi širšega dostopa do vsebine; 3. oblikovanju dobro delujočega trga za avtorske pravice. <p>V ZASP se prenašajo določbe Direktive 2019/790/EU o novih vsebinskih omejitvah avtorske in sorodnih pravic v primerih besedilnega in podatkovnega rudarjenja, tudi za namene znanstvenega raziskovanja, digitalnega in čezmejnega poučevanja, ohranjanja kulturne dediščine, dovoljene uporabe del izven pravnega prometa, kadar ni reprezentativne kolektivne organizacije, in proste predelave objavljenega dela in uporabe tako predelanega dela, če gre za predelavo v pastiš. V zvezi s prenosom sklopa določb Direktive 2019/790/EU o boljši praksi licenciranja in zagotovitvi širšega dostopa do vsebine se v ZASP urejajo možnost alternativnega reševanja sporov med avtorji in uporabniki ter novi pravici založnikov medijskih publikacij, usklajuje se pravica založnika do nadomestila za uporabo dela v okviru vsebinske omejitve pravic z določbo Direktive 2019/790/EU in ureja priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, pri čemer se določajo obveznosti ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu do avtorjev in drugih imetnikov pravic ter do uporabnikov svojih storitev. V zvezi s prenosom sklopa določb Direktive 2019/790/EU o oblikovanju dobro delujočega trga za avtorske pravice oziroma pravičnega plačila v pogodbah za izkoriščanje del avtorjev in izvajalcev se med drugim uvajajo nove pravice do primerne nadomestila za nekatere najbolj množične načine uporabe del na spletu, in sicer za avtorje del za radiodifuzno retransmisijo in priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, za avtorja prvotnega dela in soavtorje avdiovizualnega dela pa tudi za priobčitev javnosti v okviru storitev videa na zahtevo in za drugo dajanje na voljo javnosti za komercialni namen, ter za izvajalce, katerih izvedbe so na videogramu,</p>

za kakršno koli priobčitev javnosti videograma z njihovo izvedbo, s čimer se pravni položaj teh izvajalcev izenačuje z izvajalci, katerih izvedbe so na fonogramu. Natančneje se ureja poročanje uporabnika avtorju in izvajalcu ter usklajujejo določbe ZASP o možnosti spremembe pogodbe zaradi prikrajšanja avtorja ali izvajalca v primeru uspešnice in o možnosti preklica prenosa pravice, kadar se delo ali izvedba ne uporablja.

Predlagane so tudi nekatere izboljšave sedanje ureditve in odprava nekaterih ugotovljenih pomanjkljivosti določb ZASP: uvedba nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic za namen znanstvenega raziskovanja, ki jo dovoljuje Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L št. 167 z dne 22. 6. 2001, str. 10), zadnjič spremenjena z Direktivo 2019/790/EU (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2001/29/ES); odprava ugotovljenih pomanjkljivosti pri prenosu obveznih določb Direktive Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 o uskladitvi določenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kabelsko retransmisijo (UL L št. 248 z dne 6. 10. 1993, str. 15; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 93/83/EGS) z ureditvijo načela države izvora za satelitske oddaje, pri prenosu določb Direktive 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine (UL L št. 376 z dne 27. 12. 2006, str. 28; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2006/115/ES) z določitvijo pravice do primernega nadomestila izvajalca tudi v primeru prenosa pravice dajanja v najem videograma s svojo izvedbo in pri prenosu določb Direktive 2006/116/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 372 z dne 27. 12. 2006, str. 12, v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2006/116/ES), zadnjič spremenjena z Direktivo 2011/77/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2011 o spremembi Direktive 2006/116/ES o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 265 z dne 11. 10. 2011, str. 1) z določitvijo trajanja varstva avdiovizualnih del; uvedba pojma videogram, ki ga ZASP zdaj ne določa, čeprav je videogram omenjen v več določbah ZASP, in odprava redakcijskih pomanjkljivosti.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA/ <u>NE</u>
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	<u>DA</u> /NE
c)	administrativne posledice	DA/ <u>NE</u>
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	<u>DA</u> /NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	DA/ <u>NE</u>
e)	socialno področje	<u>DA</u> /NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> - nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja - razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	DA/ <u>NE</u>

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR: /

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov	/	/	/	/

Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva	/	/	/	/
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
/	/	/	/	/
/	/	/	/	/
SKUPAJ			/	/
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
/	/	/	/	/
/	/	/	/	/
SKUPAJ			/	/
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
/	/		/	
/	/		/	
/	/		/	
SKUPAJ			/	/
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
/				
II. Finančne posledice za državni proračun:				
/				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
/				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
/				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
/				
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:				
/				
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:				
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:				DA/ <u>NE</u>

<ul style="list-style-type: none"> - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin. 	
<p>Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skupnosti občin Slovenije SOS: DA/NE - Združenju občin Slovenije ZOS: DA/NE - Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA/NE <p>Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:</p> <ul style="list-style-type: none"> - v celoti, - večinoma, - delno, - niso bili upoštevani. <p>Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani: /</p>	
<p>9. Predstavitev sodelovanja javnosti:</p>	
<p>Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:</p>	<p>DA/NE</p>
<p>Gradivo je bilo predhodno objavljeno na portalu E-demokracija.</p>	
<p>Datum objave: od 24. 5. 2021 do 28. 6. 2021</p> <p>Predlagatelj je zainteresirano in strokovno javnost k sodelovanju pri prenosu Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU v nacionalno pravo Republike Slovenije pozval že pred oblikovanjem gradiva, in sicer z obvestilom na svoji spletni strani z dne 11. 3. 2020, v katerem je zaradi okoliščin, povezanih s širjenjem novega koronavirusa, odpovedal napovedane javne posvete za prenos obeh omenjenih direktiv ter povabil vso zainteresirano in strokovno javnost, da do 31. 3. 2020 poda svoja pisna stališča. Po podaljšanju roka za oddajo pisnih stališč do 30. 4. 2020 (obvestilo predlagatelja je bilo objavljeno na njegovih spletnih straneh dne 27. 3. 2020), je predlagatelj prejel več kot 50 pisnih stališč zainteresirane in strokovne javnosti (kolektivnih organizacij, osnovnih šol, muzejev, knjižnic, igralcev, itd.), ki jih je dne 5. 6. 2020 objavil na svoji spletni strani ter hkrati objavil poziv k posredovanju komentarjev na objavljena pisna stališča z rokom do 30. 6. 2020. Predlagatelj je na prejeta in objavljena pisna stališča prejel več odzivov in naknadnih predlogov predstavnikov zainteresirane in strokovne javnosti.</p> <p>Po objavi predloga zakona na portalu E-demokracija je predlagatelj prejel številna mnenja, predloge in pripombe, med katerimi so imeli deležniki tudi povsem nasprotujoča si mnenja, predloge in pripombe.</p> <p>V predlogu zakona so upoštevane nekatere rešitve, ki jih je posredovala zainteresirana in strokovna javnost.</p> <p>V razpravo so bili vključeni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nevladne organizacije, - predstavniki zainteresirane javnosti, - predstavniki strokovne javnosti. <p>Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):</p> <p>Upoštevani so bili delno.</p> <p>Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:</p> <p>Pripombe k 2. členu: Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, GIZ</p>	

in **Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ** predlagata, da se določi, da se uporabijo enaka pravila za retransmisijo televizijskih in radijskih signalov tudi za slovensko ozemlje, da se pri paralelnem neposrednem oddajanju določi, da mora operater retransmisije pridobiti dovoljenje imetnikov pravic za pravico radiodifuzne retransmisije, radiodifuzna organizacija pa za pravico radiodifuznega oddajanja. Predlagata tudi, da se člen dopolni tako, da se ne šteje, da distributer signala sodeluje pri dejanju priobčitve javnosti, kadar radiodifuznim organizacijam omogoča zgolj »tehnična sredstva«, in da se ne določi, da morata radiodifuzna organizacija in operater retransmisije vsak posebej pridobiti dovoljenje imetnikov pravic in vsak posebej plačati.

Predlogi delno niso bili upoštevani. Spremenjeni 31. člen že ureja, da pravica radiodifuzne retransmisije obsega ne le tuje, ampak tudi domače, slovenske televizijske in radijske signale, saj v prvem odstavku spremenjenega 31. člena niso izvzeti domači televizijski in radijski signali oziroma radiodifuzna retransmisija ni omejena le na televizijske in radijske signale iz druge države članice Evropske unije. Enak pristop je že v zdaj veljavnem 31. členu ZASP. Spremenjeni 31. člen ne ureja več paralelnega neposrednega oddajanja, ker to ni potrebno, saj že 30. člen ZASP določa pravico radiodifuznega oddajanja in obveznost radiodifuzne organizacije, da pridobi dovoljenje avtorja, zato tega ni treba še dodatno urejati pripravi radiodifuzne retransmisije. V spremenjenem 31. členu je med drugim pri neposrednem oddajanju določeno, da se šteje, da radiodifuzna organizacija in operater retransmisije sodelujeta v enotnem dejanju priobčitve javnosti, za katerega morata vsak zase pridobiti dovoljenja avtorja. V vsakem posameznem primeru je treba ugotoviti, kakšen je prispevek radiodifuzne organizacije in operaterja retransmisije, ki ni radiodifuzna organizacija, v enotnem dejanju priobčitve javnosti. Če bo distributer signala, kot eden izmed možnih operaterjev retransmisije, radiodifuzni organizaciji omogočal zgolj tehnična sredstva, glede na sodno prakso sodišča EU ne bo izpolnjen pogoj, da sodeluje pri dejanju priobčitve javnosti, zato ne bo zavezanec za plačilo nadomestila. Zato tudi ni treba še posebej določati, kdaj se šteje, da distributer signala ne sodeluje pri dejanju priobčitve javnosti. Kadar sta radiodifuzna organizacija in operater retransmisije (ki ni radiodifuzna organizacija) sodelovala v enotnem dejanju priobčitve javnosti, pa morata vsak zase pridobiti dovoljenje avtorja glede na to, kakšen je njun prispevek v tem enotnem dejanju priobčitve javnosti.

Pripombe k sedanjemu 3. členu (prej 4. členu):

ARNES, Društvo Mlada akademija, Inštitut za primerjalno pravo, Danes je nov dan, Creative Commons Slovenija, ZRC SAZU, Koordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije, UNESCO katedra o odprtih tehnologijah za prosto dostopne izobraževalne vire in odprto učenje, Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic, Društvo bibliotekarjev Ljubljana in Združenje ravnateljic in ravnateljev osnovnega in glasbenega šolstva Slovenije predlagajo, da se nova vsebinska omejitev uredi skupaj za prosto uporabo pri pouku in znanstvenem raziskovanju s spremembo 49. člena ZASP, da se dovoli tudi prosto distribuiranje del (vključno s fizičnimi primerki del), da se nova vsebinska omejitev razširi tudi na raziskovalne organizacije, ustanove za varstvo kulturne dediščine in na drugo osebje, ki podpira šolajoče pri izobraževanju, na primer starše. Nasprotujejo temu, da se iz nove vsebinske omejitve izvzamejo določena gradiva, kadar so na voljo licence, ker bi taka ureditev za šole oziroma organizacije pomenila ogromno finančno obremenitev zaradi plačila licenčnin in pogajanj s kolektivnimi organizacijami, šole pa bi pri tem potrebovale tudi strokovno

pravno pomoč. Predlagajo tudi, da imetnik pravice odpravi tehnične ukrepe in zagotovi dostop do vsebine v 72 urah, če tega ne stori, pa naj plača globo.

Podobno meni **posameznik**, ki pa ne predlaga širitve izjeme tudi na ustanove za varstvo kulturne dediščine in na drugo osebe, temveč le na raziskovalne organizacije, z določitvijo skupne izjeme za vse vrste pouka in za namene znanstvenega raziskovanja.

NUK podobno predlaga, da se v okvir izjeme vključijo izobraževalne dejavnosti, ki jih nudijo ustanove za varstvo kulturne dediščine, da izjema ni predmet nadomestil in da se v primeru določenih gradiv izjema ne izniči z licencami, če so na voljo na enostaven način, ali pa naj se določi obseg, do katerega je mogoče tudi v zvezi s temi gradivi koristiti izjemo.

Piratska stranka Slovenije predlaga, da se nova vsebinska omejitev uredi za prosto uporabo pri pouku, da se razširi na starše in drugo osebe za podporo pri izobraževanju in da se iz izjeme ne izvzamejo gradiva, za katere založniki ponujajo licence.

ARNES dodatno predlaga, da se v izjemo vnese tudi možnost predelave avtorskih del za namene poučevanja.

Predlogi delno niso bili upoštevani. Direktiva 2019/790/EU določa v 5. členu novo obvezno izjemo in omejitev določenih pravic le za izobraževalne ustanove, učence ali študente izobraževalne ustanove in učiteljsko osebo, ne pa tudi za druge organizacije in ustanove ali druge osebe. Direktiva 2019/790/EU določa omejitev pravice predelave le za baze podatkov (kar je urejeno v spremenjenem 49. členu), računalniške programe (kar je urejeno v spremenjenem 114. členu) in za podatkovne baze (kar je urejeno v 141.g členu), ne pa tudi za vsa objavljena dela, zato taka nadaljnja omejitev pravic ni dovoljena. Reproduciranje in priobčitev javnosti pod odgovornostjo izobraževalne ustanove (v prostorih ali prek varnega elektronskega okolja) je dovoljeno izključno za namen ponazoritve (ilustracije) pri poučevanju. Zato ni dopustno urejanje enake vsebinske omejitve pravic tudi za raziskovalne organizacije in ustanove za varstvo kulturne dediščine oziroma določanje skupne izjeme za pouk in znanstveno raziskovanje tako, kot predlagajo predlagatelji. Iz izjeme so izvzeta le še nekatera gradiva. Kadar so licence enostavno na voljo na trgu, so iz izjeme izvzeti grafične izdaje glasbenih del in učna gradiva, ki so namenjena predvsem za uporabo pri poučevanju, z izjemo učbenikov, delovnih zvezkov in vadnic. Obvezen odzivni čas 72 ur za odpravo tehničnega ukrepa ni primeren ukrep glede na določbe Direktive 2001/29/ES, take ureditve pa tudi ni v primerljivih zakonodajah.

Društvo slovenskih pisateljev, Društvo slovenskih založnikov, Modrijan izobraževanje, d.o.o., Založba Rokus Klett, d.o.o. in ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije k.o. podpirajo ureditev, kot je bila prvotno predlagana v novem 47.b členu (zakonita licenca in izvzetje določenih gradiv iz izjeme, če so licence enostavno na voljo na trgu), ki je zdaj črtan. Enako izhaja iz mnenja **Društva novinarjev Slovenije in ZVEZE SINDIKATOV VSEH GLASBENIKOV SLOVENIJE**. Društvo slovenskih pisateljev in Društvo slovenskih založnikov opozarjata, da če Republika Slovenija ne bi prenesla nadomestila v svoj pravni red, bi bili avtorji in založniki prekomerno prikrajšani in bi jim nastala nepopravljiva škoda, ki bi marsikateremu onemogočila nadaljnje ustvarjanje, šole pa bi v prihodnosti osiromašila za številne ustvarjalne dosežke. Opozarjata tudi, da bi prosta uporaba učnih gradiv začela nadomeščati učbenike ter

delovne zvezke in da namen izjeme ni nadomeščanje varovanih del, ki so v prodaji, pod pogojem, da so za ta dela na voljo licence, do katerih lahko šole dostopajo. **Založba Rokus Klett, d.o.o. in Modrijan izobraževanje, d.o.o.** predlagata, da se določi, da je uporaba del na način, kot ga opredeljuje 47.b člen, dopustna le za dele avtorskih del. ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije k.o. predlaga (če ne bo določena zakonita licenca za uporabo del pri pouku), da se uredi pravica do nadomestila vsaj za avtorje pisanih del po zgledu pravice do nadomestila za privatno in drugo lastno uporabo (nadomestilo se plačuje na udeleženca pri pouku; delilno razmerje, če bi bilo nadomestilo skupno za avtorje, izvajalce in producente: 60 : 20 : 20). Predlaga tudi, da se uredijo pravice v primeru oddajanja v živo in snemanja fonograma ter videograma.

Predlogi delno niso bili upoštevani, saj je bila zaradi upoštevanja ciljev in politik različnih resorjev določba novega 47.b člena črtana in se nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za poučevanje ureja kot prosta uporaba (sprememba 49. člena ZASP), pri čemer so iz nove vsebinske omejitve pravic izvzeta le nekatera učna gradiva, če so licence enostavno na voljo na trgu. Če take licence ni, se tudi ta gradiva lahko uporabljajo v okviru vsebinske omejitve pravic. Nova vsebinska omejitev pravic za digitalno poučevanje je namenjena za ponazoritev pri poučevanju. ZASP že ureja, da je treba pridobiti pravice za uporabo dela, če taka uporaba ni obsežena z vsebinsko omejitvijo pravic.

Pripombe k sedanjemu 5. členu (prej 6. členu):

Novi 50.e, 50.f in 50.g člen

Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic, Društvo bibliotekarjev Ljubljana in NUK menijo, da je treba v ZASP vnesti opredelitev pojma »ustanove za varstvo kulturne dediščine«, ki bi morala biti široka (vključuje naj tudi, kar zadeva njihove arhive in javno dostopne knjižnice, izobraževalne ustanove, raziskovalne organizacije in javne radiodifuzne organizacije, poleg njih pa tudi javne galerije, ki spadajo pod kategorijo muzeji). Predlagajo, da se za navedbo javno dostopnih knjižnic in muzejev, vključno z javnimi galerijami, doda besedilo »ne glede na vrsto del ali drugih predmetov varstva, ki jih posedujejo v svojih zbirkah«, in da se opredelitev pojma »delo izven pravnega prometa« konkretizira tako, da vključuje vsa nekomercialna dela, vključno z neobjavljenimi deli, in dela, ki so izposojena na dolgi rok; da je za določanje statusa kriterij dostopnost dela kot celote, ne njegovih posameznih delov; da tudi, če so dela dostopna v prevedeni obliki, so njene ostale verzije še lahko razprodana dela; da se kriteriji za določanje statusa razprodanega dela lahko razlikujejo glede na različne vrste del, izključitev le zbirk del, ki so večinoma sestavljena iz del državljanov neevropskih držav). Menijo tudi, da bi se moralo omogočiti, da lahko uporabniki zahtevajo od imetnika pravic, da odstrani tehnične ukrepe, ki onemogočajo uveljavljanje izjeme.

Predlogi niso bili upoštevani, ker ne prispevajo k jasnejšemu besedilu določb ali ker presejajo okvir Direktive 2019/790/EU, razen konkretizacije pojma delo izven pravnega prometa tako, da za delo izven pravnega prometa šteje tudi neobjavljeno delo, če se z njegovo uporabo ne posega v moralne avtorske pravice. Opredelitev pojma »ustanova za varstvo kulturne dediščine« ni potrebna, saj ZASP že zdaj v drugih določbah te ustanove izrecno navaja, predlog zakona pa temu sledi. Javno dostopne knjižnice izobraževalnih ustanov, raziskovalnih organizacij in javne radiodifuzne organizacije so obsežene s pojmom javno dostopne knjižnice, s pojmom javno dostopni arhiv pa so obseženi tudi arhivi izobraževalne ustanove, raziskovalne organizacije in javne radiodifuzne

organizacije. Javna radiodifuzna organizacija je že izrecno navedena. Galerije, ki spadajo med javno dostopne muzeje, so obsežene s pojmom javno dostopni muzeji, zato jih ni treba posebej navajati, poleg tega bi (nepotrebno) navajanje galerij v te določbe povzročilo zmedo pri razumevanju drugih določb ZASP, na primer glede vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic za osirotela dela, ki jih lahko uporabijo iste ustanove, ter uporabe izraza galerija v 35. členu ZASP o sledni pravici, ki se nanaša na posrednike, ki se ukvarjajo s trženjem umetnin, in ne na galerijo, ki spada med javno dostopne muzeje. Predlagano dodano besedilo »ne glede na vrsto del ali drugih predmetov varstva, ki jih posedujejo v svojih zbirkah« ne prispeva k jasnosti določb, saj je tudi brez njega jasno, da niso določene vrste del, ki jih imajo javno dostopni knjižnice in muzeji v svojih zbirkah. Poleg tega bi tako besedilo omogočilo, da se neko delo lahko šteje za delo izven pravnega prometa tudi, če ga imajo navedene ustanove za varstvo kulturne dediščine le v kratkotrajni posesti, kar je v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU, ki določa pogoj, da je delo trajno v zbirki ustanove za varstvo kulturne (ne le na primer nekaj let, kar je za nekoga že lahko dolgo obdobje). Predlogi glede kriterijev za določanje statusa (dostopnost dela kot celote, dostopnost jezikovnih različic oziroma prevodov del, razlikovanja kriterijev glede na različne vrste del, izključitev zbirk del, ki so večinoma sestavljena iz del državljanov neevropskih držav) niso bili upoštevani, ker tako podrobno urejanje ni potrebno. Iz opredelitve pojma delo izven pravnega prometa je jasno razvidno, da se preverja dostopnost dela kot celote, razen pri zbirkah del (prvi in drugi odstavek 50.f člena). To velja tudi za prevod dela, ki je ločeno delo od izvirnika, zato se za vsakega posebej preveri, ali se šteje za delo izven pravnega prometa. Iz določbe jasno izhaja, da so kriteriji za preverjanje dostopnosti določenega dela lahko drugačni glede na vrsto dela, saj je to odvisno od tega, kateri trgovinski kanal je običajen za določeno vrsto dela, in od možnosti preverjanja dostopnosti dela (zahteva se razumno prizadevanje preverjanja dostopnosti). Dela državljanov iz držav izven Evropske unije oziroma Evropskega gospodarskega prostora niso izključena, saj so izključene le zbirke del, ki so sestavljene pretežno iz teh del, v skladu s kriteriji, ki jih določa sedmi odstavek 8. člena Direktiva 2009/790/EU. Direktiva 2019/790/EU ne zahteva, da se za vsebinsko omejitev pravic za dela izven pravnega prometa določi, da lahko zahteva, da imetnik pravice odstrani tehnični ukrep. To tudi ni smiselno, saj lahko imetnik pravic kadarkoli izključi svoje delo iz uporabe po tej vsebinski omejitvi pravic in ne dovoli uporabe svojega dela kot dela izven pravnega prometa.

NUK dodatno predlaga, da se določi, če je le mogoče, splošni kriterij, kot je presečni datum, pri čemer predlaga, da se za vsa dela, ki so bila izdana pred letom 1996, šteje, da so razprodana oziroma so izven pravnega prometa.

Predlog ni bil upoštevan, ker bi pomenil prevelik in neutemeljen poseg v pravice imetnikov, saj bi se vsa dela (starejša od navedenega datuma) brez preverjanja, ali so dostopna na trgu, štela za dela izven pravnega prometa, ne glede na to, ali so še vedno dostopna na trgu. Ali je neko delo tudi delo izven pravnega prometa, se lahko ugotavlja na več načinov, predvsem tako, da se ugotovi, ali se ga lahko kupi v redni prodaji oziroma običajen trgovinski kanal za to vrsto del. Pri tem je treba upoštevati tudi na primer naknadne izdaje del, ki še uživajo avtorskopravno varstvo (če je na primer prvotna izdaja knjige pošla, še ne pomeni nujno, da je pošel tudi njen ponatis).

Pripombe k sedanjemu 7. členu (prej 8. členu):

Novi 57.a člen

ARNES, Inštitut za primerjalno pravo, Mednarodni raziskovalni

center za umetno inteligenco pod okriljem UNESCO, Društvo Mlada akademija, Danes je nov dan, Creative Commons Slovenija, ZRC SAZU, Koordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic in Društvo bibliotekarjev Ljubljana predlagajo, da se doda, da vsebinska omejitev pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje vključuje tudi digitalizacijo analognih vsebin in oddaljen dostop do takšnih vsebin, kadar je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja, da se določi, da lahko imetnik pravic uporabi ukrepe za zagotovitev varnosti in integritete omrežij in zbirk podatkov (enako kot je določeno za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja), da se v besedilu členu navede robots.txt kot primer strojno berljivih sredstev in da se določba o ničnosti pogodbenih določil, ki so v nasprotju s tem členom, uporabi tudi za vsebinsko omejitev pravic v primeru besedilnega in podatkovnega rudarjenja. Predlagajo tudi, da imetnik pravice odpravi tehnične ukrepe in zagotovi dostop do vsebine v 72 urah, če tega ne stori, pa plača globo.

Inštitut »Jožef Stefan« delno podobno predlaga, da se med izjeme izrecno poleg digitalnih, vključi tudi digitalizirane analogne vsebine, vendar ne na način, da se imetnika nedigitaliziranega materiala zavezuje k digitalizaciji; da naj izjeme veljajo tudi za deljenje izsledkov, ne samo za pridobitev podatkov iz avtorskih materialov; in da se določi obvezen odzivni čas v primeru dovoljene izjeme za dostop (na primer 72 ur za ureditev stanja).

Predlogi niso bili upoštevani. Direktiva 2019/790/EU v drugem odstavku 2. člena določa, da besedilno in podatkovno rudarjenje pomeni vsako avtomatizirano analitično tehniko, katere namen je analiziranje besedila in podatkov v digitalni obliki, da se ustvarijo informacije, ki vključujejo, a niso omejene na, vzorce, trende in korelacije. Iz tega jasno izhaja, da se besedilno in podatkovno rudarjenje izvaja na tistih vsebinah, ki so že v elektronski obliki, ter da ne vključuje digitalizacije analognih gradiv (na primer skeniranje člankov), zato je predlog, da naj se v okviru besedilnega in podatkovnega rudarjenja določi tudi možnost digitalizacije analognih vsebin v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU. V prvem odstavku 4. člena Direktive 2019/790/EU je jasno določeno, da se izvaja besedilno in podatkovno rudarjenje na zakonito dostopnih delih, torej delih, do katerih se zakonito dostopa (na primer proti plačilu naročnine in pod geslom, ki ga pridobi posamezni uporabnik). Ker je zakonit dostop pogoj za uporabo dela v okviru te (in katerekoli druge) vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic, besedilno in podatkovno rudarjenje (vključno za namene znanstvenega raziskovanja) ne sme obsegati oddaljenega dostopa do del, do katerih raziskovalec nima zakonitega dostopa, torej tudi ne do dela, ki je bilo nezakonito digitalizirano. Če bi sledili predlogu, da se omogoči digitalizacija analognih vsebin in oddaljenega dostopa do teh vsebin, bi se omogočil nezakonit dostop ter besedilno in podatkovno rudarjenje na nezakonito narejenih izvodih, kar je v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU, ki izrecno določa pogoj zakonitega dostopa do del, na katerih se izvaja besedilno in podatkovno rudarjenje. Predlog, da se pri besedilnem in podatkovnem rudarjenju doda možnost, da imetnik pravic uporabi ukrepe za zagotovitev varnosti in integritete omrežij in zbirk podatkov (enako kot pri besedilnem in podatkovnem rudarjenju za namene znanstvenega raziskovanja) ni primeren. Bistvena razlika med vsebinsko omejitvijo pravic za splošno besedilno in podatkovno rudarjenje in vsebinsko omejitvijo pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja je, da lahko imetnik pravic pri splošnem besedilnem in podatkovnem rudarjenju, ki se lahko izvaja tudi komercialno, to prepove in si pridrži pravico uporabe dela, pri besedilnem

in podatkovnem rudarjenju za namene znanstvenega raziskovanja pa ne. Določba o možnosti uporabe ukrepov za zagotovitev varnosti in integritete omrežij in podatkovnih baz je zato primerna le pri besedilnem in podatkovnem rudarjenju za namene znanstvenega raziskovanja, ki ga imetnik pravic ne sme prepovedati in ga mora dovoliti. Predlog za vključitev primera strojno berljivega sredstva robots.txt, prav tako ni primeren, saj se tehnologija spreminja tako hitro, da bi določba z navedbo točno določene tehnične rešitve kmalu postala neustrezna. Zato je uporabljena tehnološko nevtralna opisna oblika. Prav tako ni primerno, da se v določbo o splošnem besedilnem in podatkovnem rudarjenju vnese določba o ničnosti pogodbenih določil, ki so v nasprotju s tem členom, saj lahko imetnik pravic v skladu z Direktivo 2019/790/EU pri tej obliki rudarjenja tudi prepove uporabo svojega dela, ker se lahko to rudarjenje izvaja tudi za komercialne namene. Predlog, da naj se omogoči deljenje izsledkov besedilnega in podatkovnega rudarjenja, presega okvir obveznih določb Direktive 2019/790/EU, njegovo upoštevanje pa bi povzročilo neutemeljen dodaten poseg v pravice imetnikov. Nova enotna vsebinska omejitev pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje ne obsega razširjanja (distribuiranja) rezultatov besedilnega in podatkovnega rudarjenja, zato taka dejanja pomenijo kršitev pravic. Obvezen odzivni čas 72 ur za odpravo tehničnega ukrepa ni primeren ukrep glede na določbe Direktive 2001/29/ES, take ureditve pa tudi ni v primerljivih zakonodajah.

Novi 57.b člen

ARNES, Inštitut za primerjalno pravo, Mednarodni raziskovalni center za umetno inteligenco pod okriljem UNESCO, Društvo Mlada akademija, Danes je nov dan, Creative Commons Slovenija, ZRC SAZU, Koordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije, Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, NUK, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic in Društvo bibliotekarjev Ljubljana predlagajo, da se krog koristnikov te vsebinske omejitve pravic v primeru besedilnega in podatkovnega rudarjenja za namene znanstvenega raziskovanja razširi (vključi naj se - poleg raziskovalne organizacije in ustanove za varstvo kulturne dediščine - tudi vse osebe, ki spadajo k njim). Predlagajo, da se da se doda, da vsebinska omejitev pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja vključuje tudi digitalizacijo analognih vsebin in oddaljen dostop do takšnih vsebin, kadar je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja ter da, naj se dovoli deljenje oziroma dajanje na voljo javnosti izsledkov besedilnega in podatkovnega rudarjenja na kakršen koli način. Predlagajo tudi, naj imetnik pravice odpravi tehnične ukrepe in zagotovi dostop do vsebine v 72 urah, če tega ne stori, pa plača globo.

Inštitut »Jožef Stefan« delno podobno predlaga, da se med izjeme izrecno poleg digitalnih, vključi tudi digitalizirane analogne vsebine, vendar ne na način, da se imetnika nedigitaliziranega materiala zavezuje k digitalizaciji; da se določi oddaljen dostop do vsebin; da naj izjeme veljajo tudi za deljenje izsledkov, ne samo za pridobitev podatkov iz avtorskih materialov; pravni subjekti, definirani kot izjeme, bi morali imeti tak status v delu izvajanja javne službe oziroma mora biti iz zahteve po dostopu jasno, da se bo dostop s strani javne raziskovalne organizacije uporabljal izključno za netržni del dejavnosti javne raziskovalne organizacije; in da se določi obvezen odzivni čas v primeru dovoljene izjeme za dostop (na primer 72 ur za ureditev stanja).

Predlogi niso bili upoštevani. Razširitev kroga koristnikov te vsebinske omejitve pravic na vse osebe, ki spadajo k raziskovalnim organizacijam in ustanovam za varstvo kulturne dediščine, ni potrebna, saj je jasno, da

izvajajo besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja osebe, ki spadajo k raziskovalnim organizacijam in ustanovam za varstvo kulturne dediščine (na primer zaposleni, drugi, ki so pod njihovo odgovornostjo na podlagi civilnopravnega razmerja, lahko tudi v okviru javno-zasebnih partnerstev). Odgovornost za zakonito uporabo v okviru nove omejitve pravic je na organizaciji in ustanovi, ki osebi, ki spada k njej, omogoči zakonit dostop do del v svojem imenu (na primer oseba dostopa do vsebin z geslom, ki ga je dobila raziskovalna organizacija). Predlog za vključitev digitalizacije analognih vsebin in oddaljenega dostopa do njih je v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU. Ta v drugem odstavku 2. člena določa, da besedilno in podatkovno rudarjenje pomeni vsako avtomatizirano analitično tehniko, katere namen je analiziranje besedila in podatkov v digitalni obliki, da se ustvarijo informacije, ki vključujejo, a niso omejene na, vzorce, trende in korelacije. Iz tega jasno izhaja, da se besedilno in podatkovno rudarjenje izvaja na tistih vsebinah, ki so že v elektronski obliki, ter da ne vključuje digitalizacije analognih gradiv (na primer skeniranje člankov). V prvem odstavku 3. člena Direktive 2019/790/EU je jasno določeno, da se izvaja besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja na delih ali predmetih varstva, do katerih imajo raziskovalne organizacije in ustanove za varstvo kulturne dediščine zakonit dostop (na primer proti plačilu naročnine in pod geslom, ki ga pridobi posamezni uporabnik). Ker je zakonit dostop pogoj za uporabo dela v okviru te (in katerekoli druge) vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic, besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja ne sme obsegati oddaljenega dostopa do del, do katerih raziskovalec nima zakonitega dostopa, torej tudi ne do dela, ki je bilo nezakonito digitalizirano. Če bi sledili predlogu, da se omogoči digitalizacija analognih vsebin in oddaljenega dostopa do teh vsebin, bi se omogočil nezakonit dostop ter besedilno in podatkovno rudarjenje na nezakonito narejenih izvodih, kar je v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU, ki izrecno določa pogoj zakonitega dostopa do del, na katerih se izvaja besedilno in podatkovno rudarjenje. Predlog, da naj se omogoči deljenje in dajanje na voljo javnosti izsledkov besedilnega in podatkovnega rudarjenja, presega okvir obveznih določb Direktive 2019/790/EU, njegovo upoštevanje pa bi povzročilo neutemeljen dodaten poseg v pravice imetnikov. Nova enotna vsebinska omejitev pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja ne obsega razširjanja (distribuiranja) ali dajanja na voljo javnosti rezultatov besedilnega in podatkovnega rudarjenja, zato taka dejanja pomenijo kršitev pravic. Direktiva 2019/790/EU v 15. uvodni izjavi napotuje na hranjenje kopij, izdelanih na podlagi izjeme za namene izvajanja besedilnega in podatkovnega rudarjenja, v varnem okolju in na preprečevanje njihove nedovoljene uporabe, iz česar jasno izhaja, da se po novi vsebinski omejitvi avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja primerki varovanih del, narejenih v okviru tega rudarjenja ne bi smeli uporabiti drugače kot za namen določene raziskave, torej tudi ne razširjati ali dajati na voljo javnosti. Pri vsebinski omejitvi pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja (novi 57.b člen) je dovoljeno tudi izvajanje raziskav v javno-zasebnem partnerstvu). Že iz opredelitve pojma raziskovalna organizacija izhaja, da je omejeno na raziskovalno organizacijo, ki izvaja dejavnost na nepridobitni osnovi ali s ponovnim vlaganjem vsega dobička v svoje znanstvene raziskave. Obvezen odzivni čas 72 ur za odpravo tehničnega ukrepa ni primeren ukrep glede na določbe Direktive 2001/29/ES, take ureditve pa tudi ni v primerljivih zakonodajah.

Novi 57.d člen (prej 57.c člen):

Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, Univerzitetna knjižnica

Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic in Društvo bibliotekarjev Ljubljana (podobno **NUK**) predlagajo, da se izraz »delo v trajni zbirki« ustanov za varstvo kulturne dediščine določi široko in naj vključuje tudi dela, do katerih imajo knjižnice dostop za več kot le kratek čas, npr. za dve leti ali dela, ki so licencirana za več kot eno leto, ter dela, ki so prosto dostopna na spletu in da naj izjema pokriva tudi spletno žetje (t.i. »web harvesting«). Predlagajo tudi, da se določi, da lahko sodelujejo z drugimi ustanovami za varstvo kulturne dediščine, vključno z ustanovami iz držav EU. Predlagajo tudi, naj imetnik pravice odpravi tehnične ukrepe in zagotovi dostop do vsebine v 72 urah, če tega ne stori, pa plača globo. Predlagajo tudi spremembo 37. člena ZASP, da se nadomestilo za lastno reproduciranje ne plačuje v primeru ustanov za varstvo kulturne dediščine.

Predlogi niso bili upoštevani, ker so v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU ali pa niso primerni. Predlagana široka opredelitev izraza »dela v trajni zbirki je v nasprotju z s pogojem, da mora biti delo trajno v zbirki ustanove. Delo, ki je v zbirki le kratek čas, delo, ki je licencirano za več kot en leto, in delo, ki je dostopno na spletu, ni delo, ki je trajno v zbirki ustanove kulturne dediščine. Namen te vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic je omogočiti ustanovam za varstvo kulturne dediščine prosto reproduciranje le tistih del in predmetov varstva, ki jih imajo trajno v svojih zbirkah, na katerem koli mediju ali v katerem koli formatu in kadar koli je to potrebno, da se ta dela in predmeti varstva sorodnih ohranijo – torej z namenom ohranitve kulturne dediščine. Ta vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic ne obsega reproduciranja za druge namene ali reproduciranja drugih del, ki jih ustanova za varstvo kulturne dediščine nima trajno v svoji zbirki. Dodatno besedilo o sodelovanju z drugimi ustanovami za varstvo kulturne dediščine ni potrebno, saj določba ne preprečuje, da v imenu in pod odgovornostjo ustanove za varstvo kulturne dediščine reproduciranje izvede druga oseba, npr. druga ustanova ali drug pogodbeni izvajalec. Obvezen odzivni čas 72 ur za odpravo tehničnega ukrepa ni primeren ukrep glede na določbe Direktive 2001/29/ES, take ureditve pa tudi ni v primerljivih zakonodajah. Predlagana sprememba 37. člena ZASP ni smiselna, saj bo morda ustanova za varstvo kulturne dediščine potrebovala uporabo vsebinske omejitve pravic iz 50. člena ZASP ne le za ohranjanje kulturne dediščine, ampak za druge lastne potrebe.

Pripombe k prejšnjemu 9. členu, ki je zdaj črtan:

Predlogi **Nacionalnega sveta za knjižnično dejavnost, Univerzitetne knjižnice Maribor, Zveze bibliotekarskih društev Slovenije, Združenja splošnih knjižnic, Društva bibliotekarjev Ljubljana, NUK** k prejšnjemu 9. členu (ki je predvidel urejanje poteka trajanja varstva del vizualne umetnosti), da naj se določba nanaša na vse vrste del in vse oblike dvo- ali tridimenzionalne reprodukcije; da se varstvo odreče vsem reprodukcijam, tudi za reprodukcije tistih del, katerim varstvo še ni poteklo) niso bile upoštevane, ker je prejšnji 9. člen črtan kot nepotreben. Določba 14. člena Direktive 2019/790/EU je že prenesena z 59. členom ZASP, ki ureja trajanje avtorske pravice. Ker ZASP že določa, kdaj preneha trajanje varstva, kar velja tudi za dela vizualne umetnosti, ni treba še enkrat določiti, da je trajanje varstva že poteklo.

Iz istih razlogov niso upoštevane pripombe **Aktiva fotoreporterjev in fotografov** k temu členu, da varstvo primerkov ne poteče za tiste primerke reprodukcij del vizualne umetnosti, katerih avtorskopravno varstvo je že poteklo, pa so ti primerki sami izvirna avtorjev lastna stvaritev). ZASP to že ureja v prvem odstavku 7. člena.

Pripombe k sedanjemu 9. členu (prej 10. členu) in smiselno enake

pripombe k prejšnjemu 3. (novi 39.a člen) in 4. členu (novi 39.b člen), ki sta zdaj črtana:

Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, GIZ in Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ menita, da novi 39.a in 39.b člen, ki sta določala neodpovedljivo pravico avtorja do primernega nadomestila, kadar je avtor prenesel pravico radiodifuzne retransmisije oziroma pravice za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, in sicer za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije oziroma priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, ter novi peti in šesti odstavek 76. člena (da avtor pri prenosu pravice radiodifuzne retransmisije oziroma prenosu pravic za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu obdrži pravico do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije oziroma priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu) nesorazmerno, neprimerno in večkratno obremenjuje zgolj uporabnike, ne pa tudi naročnike del oziroma producente. Opozarjata, da je avtor že dobil plačilo na podlagi prenosa pravic in da bi moral biti zavezanec za plačilo takega nadomestila tisti, na katerega je avtor prenesel svoje pravice – tako kot je bila v ZASP prenesena določba prvega odstavka 5. člena Direktive 2006/115/ES, ki je obveznost plačila nadomestila naložila filmskemu producentu. Menita tudi, da bi se posledično morala znižati plačila, ki jih za vse pravice producentom že plačujejo uporabniki. Predlagata, da se v 39.a, 39.b in 76. členu določi, da ima avtor pravico do primernega nadomestila od sopogodbenika, na katerega je prenesel pravico, ker bo na ta način obveznost plačila obremenila osebo, ki je naročnik dela. Če se temu predlogu ne sledi, pa predlagata črtanje 39.a in 39.b člena, črtanje novega petega in šestega odstavka spremenjenega 76. člena in spremembo prvega odstavka 81. člena, v katerem naj se določi, da je avtor upravičen, da od sopogodbenika, na katerega je prenesel materialne avtorske pravice in druge pravice avtorja, prejme primeren in sorazmeren avtorski honorar ali nadomestilo.

PRODUKCIJA PLUS storitveno podjetje d.o.o. LJUBLJANA in Združenje ZAPIS predlagata črtanje 3. in 4. člena (novega 39.a in 39.b člena, ki sta določala neodpovedljivo pravico avtorja do primernega nadomestila, kadar je avtor prenesel pravico radiodifuzne retransmisije oziroma pravice za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, in sicer za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije oziroma priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu), ker Direktiva 2019/790/EU od držav članic ne zahteva, da uzakonijo kakršno koli dodatno pravico avtorjev do nadomestila. **PRODUKCIJA PLUS storitveno podjetje d.o.o. LJUBLJANA** meni, da je ključna svoboda pogajanj o najprimernejšem modelu nadomestil v avtorskih pogodbah.

Združenje fonogramske industrije Slovenije in Facebook Ireland Limited iz podobnih razlogov predlagata črtanje novega 39.b člena (ki je določal neodpovedljivo pravico avtorja do primernega nadomestila, kadar je avtor prenesel pravice za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, in sicer za vsakokratno uporabo dela v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu). **Združenje fonogramske industrije Slovenije** meni, da v glasbenem sektorju dodatna pravica do plačila ni upravičena, kolektivno upravljana dodatna pravica za spletno uporabo pa bi razdrobila trg in bi bila v nasprotju z razvojem digitalnega Enotnega trga in tako ne bo koristila posameznim avtorjem ali izvajalcem. **Facebook Ireland Limited** tudi meni, da nov 39.b člen zamegli obveznosti iz 1. točke tretjega odstavka 163.c člena.

Piratska stranka Slovenije meni, da bi se zaradi novega 39.a in 39.b

člena morala dodati določba, da posledično producenti prejmejo manjša nadomestila in opozarja, da bodo v primeru platform na primer odprte licence neučinkovite.

Predlogi niso bili upoštevani. V predlogu zakona sta črtana prejšnja 3. in 4. člen, ki sta določala novi 39.a in 39.b člen, vendar pa predlog zakona ohranja vsebinsko enako rešitev s spremembo 76. člena ZASP in posebnimi določbami glede avdiovizualnih del. V predlogu zakona se pravica do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije oziroma priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu zdaj ureja le v 9. členu (prej 10. členu), ki spreminja 76. člen ZASP, in sicer z novim petim in šestim odstavkom, ki določata, da avtor pri prenosu pravice radiodifuzne retransmisije oziroma prenosu pravic za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu obdrži pravico do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije oziroma priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu. Glede na to, da avtor pri prenosu pravice obdrži pravico do primernega nadomestila kot ostanek prenesene izključne pravice (residuum), je primernejše, da se pravica do teh nadomestil ureja s spremembo 76. člena (in s spremembami 104. in 107. člena ZASP glede avtorja prvotnega dela in soavtorjev avdiovizualnih del), in ne z novim 39.a in 39.b členom. Pravici do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije se avtor ne more odpovedati. Pravici do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu pa se avtor lahko odpove, če je za namene poučevanja ali znanstvenega raziskovanja s prosto licenco prenesel pravice za uporabo dela. S tako ureditvijo se prenašajo določbe 18. člena Direktive 2019/790/EU in se avtorju zagotovi, da je upravičen do primernega in sorazmernega plačila, kadar je prenesel svoje izključne pravice za izkoriščanje del, s čimer se izboljšuje njegov položaj. Avtor bo, kljub temu, da je prenesel pravice za radiodifuzno retransmisijo oziroma za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, obdržal pravico do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo del v primeru radiodifuzne retransmisije oziroma za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu. To nadomestilo bo skupaj s pogodbeno dogovorjenim avtorskim honorarjem (med avtorjem in osebo, na katero je prenesel svoje izključne materialne avtorske pravice) avtorju zagotovilo primerno in sorazmerno plačilo za uporabo njegovega dela, tudi zaradi neopovedljivosti pravici do nadomestila (razen če je za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, prenesel pravice za namene poučevanja ali znanstvenega raziskovanja s prosto licenco). Glede na to, da ZASP in Zakon o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (Uradni list RS, št. 63/16; v nadaljnjem besedilu: ZKUASP) zasledujeta načelo, da plača nadomestilo za uporabo praviloma tisti, ki uporablja delo na določen način, je primerno, da plača nadomestilo tisti, ki uporablja delo na tak način: v primeru radiodifuzne retransmisije je to operater retransmisije (oziroma v primeru neposrednega oddajanja radiodifuzna organizacija in operater retransmisije), v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu pa ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu.

Institut »Jožef Štefan« predlaga, da se v novem 39.b členu omogoči, na primer v okviru Creative Commons licence, samostojno upravljanje lastne avtorske pravice za nekomercialno uporabo svojega avtorskega dela, ne glede na pooblastilo kolektivni organizaciji.

Predlog ni bil upoštevan, ker individualno upravljanje pravice za nekomercialno uporabo (v sistemu kolektivnega upravljanja pravic) že ureja četrti odstavek 18. člena ZKUASP.

Pripombe k sedanjemu 10. členu (prej 11. členu):

Združenje SAZAS k.o. meni, da bi morale določbe 81. člena veljati za individualno in kolektivno upravljanje avtorske pravice, zato predlaga črtanje četrtega odstavka 81. člena.

Predlog ni bil upoštevan, ker se s četrnim odstavkom 81. člena prenaša obvezna določba drugega odstavka 20. člena Direktive 2019/790/EU. Avtor ne more na podlagi 81. člena ZASP zahtevati spremembe skupnega sporazuma, ki ga je sklenila kolektivna organizacija z reprezentativnim združenjem uporabnikov, in tudi ne spremembe pogodbe, ki jo je na podlagi sklenjenega skupnega sporazuma sklenila kolektivna organizacija s posameznim uporabnikom (tega sporazuma oziroma pogodbe ni sklenil avtor, ampak kolektivna organizacija). Kolektivno upravljanje pravic ureja ZKUASP.

Združenje ZAPIS meni, da je treba urediti možnost, da avtor pravic ne prenese in ne licencira in da sprememba kategorije »dobiček« v »naknadne pomembne prihodke« vnaša dodatne nejasnosti. Predlaga, da se določba zdaj veljavnega drugega odstavka 81. člena ZASP ne spreminja, opozarja, da je mehanizem prilagoditve plačila je pomanjkljiv, ker ne upošteva obstoja kolektivnih avtorskih pogodb, in da se ne sme v celoti izključiti pogodb, ki jih sklenejo kolektivne organizacije oziroma bi se morala taka izključitev omejiti. Meni tudi, da predlog zakona ustvarja razlike v pravicah avtorjev in izvajalcev, ki jih Direktiva 2019/790/EU ne predvideva, in predlaga, da se pravico do pravičnega in sorazmernega nadomestila avtorjev in izvajalcev združi v en člen in vključi v splošni del ZASP.

Predlogi niso bili upoštevani. Primera, ko avtor ali izvajalec ne prenese svojih pravic, ni treba urejati, saj v skladu z 21. členom ZASP avtor odloča o uporabi svojega dela (urejanje je potrebno, kadar se pravice prenesejo). Drugi odstavek zdaj veljavnega 81. člena se s predlogom zakona usklajuje, kolikor je to potrebno zaradi prenosa določb Direktive 2019/790/EU. Predlagana sprememba 81. člena ne preprečuje uporabe mehanizma prilagoditve pogodb v kolektivni avtorski pogodbi, ki jo ZASP ureja v 84. členu. V skladu z obvezno določbo Direktive 2019/790/EU so iz uporabe 82. člena izvzeti skupni sporazumi in pogodbe, ki jih z uporabniki (ne z avtorjem) sklepajo kolektivne organizacije in neodvisni subjekti upravljanja, kar ureja ZKUASP. Predlog zakona sledi nomotehniko in sistematiki ZASP ter v 1. in 2. oddelku tretjega poglavja ureja avtorsko pravico v pravnem prometu, te določbe pa se v skladu z drugim odstavkom 4. člena ZASP že zdaj smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, saj v petem poglavju ZASP to ni določeno drugače. Zato v 81. členu ni treba poleg avtorja dodatno navajati izvajalca, saj bi to nepotrebno obremenilo besedilo določbe.

Združenje fonogramske industrije Slovenije predlaga, da se avtorski honorar ali nadomestilo določita glede na dohodek, ki se ustvari z varovanim delom, in da se upošteva širši nabor prihodkov, ki jih prejme izvajalec in jih vsaj deloma omogočajo naložbe (na primer sponzorski posli ali prihodki od nastopov v živo) ter da morata biti trženje in promocija založbe vključena v oceno »posebne okoliščine vsakega primera« iz 78. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU.

Predlogi niso bili upoštevani. Če bi se sledilo predlogu, da se avtorski honorar ali nadomestilo določita glede na dohodek, bi se lahko zgodilo, da avtor ali izvajalec ne bi prejel ničesar, ker še ni bil ustvarjen dohodek z uporabo dela ali izvedbe. V takem primeru bi avtor ali izvajalec prejel plačilo šele po preteku določenega časa. Ni primerno, da ZASP določa,

katere so posebne okoliščine vsakega primera. V primeru spora odločajo o višini avtorskega honorarja ali nadomestila sodišča ob upoštevanju vseh okoliščin primera. Sodišča bodo zavzela stališče, kaj je primerno in sorazmerno nadomestilo avtorju ali izvajalcu.

Združenje kablskih operaterjev Slovenije GIZ in Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, gospodarsko interesno združenje predlagata, da se v prvem odstavku 81. člena v zvezi z novimi pravicami avtorja do nadomestila določi, da avtor prejme primeren in sorazmeren avtorski honorar ali nadomestilo od sopogodbnika, na katerega je prenesel materialne avtorske pravice in druge pravice avtorja. Predlagata tudi, da se v petem odstavku, ki določa, da se avtor ne more odpovedati pravici iz tretjega odstavka, da zahteva spremembo pogodbe, če je s pogodbo dogovorjen avtorski honorar ali nadomestilo očitno nesorazmerno nizko v primerjavi z vsemi naknadnimi relevantnimi prihodki, ki izvirajo iz uporabe dela, doda besedilo »razen v primeru t.i. odprtih licenc«.

Predloga nista bila upoštevana. Določba, na podlagi katere bi avtor prejel primeren in sorazmeren avtorski honorar ali nadomestilo le od sopogodbnika, na katerega je prenesel svoje pravice, bi bila v nasprotju z določbo prvega odstavka 20. člena Direktive 2019/790/EU, ki določa, da so avtorji in izvajalci ali njihovi predstavniki, upravičeni, da zahtevajo dodatno, primerno in pravično plačilo od stranke, s katero so sklenili pogodbo za izkoriščanje svojih pravic, oziroma od pravnih naslednikov te stranke. Direktiva 2019/790/EU v prvem odstavku 23. člena določa tudi, da države članice zagotovijo, da so v tem primeru pogodbene določbe neizvršljive zoper avtorje in izvajalce. Določba, da se avtor ne more odpovedati pravici zahtevanja spremembe pogodbe zaradi prikrajšanja ni nova, saj jo ZASP vsebuje že od leta 1995. Ko avtor dovoli uporabo dela, določi tudi pogoje za to uporabo, kar velja tudi za različne vrste licenc, česar pa ni treba posebej urejati v ZASP.

Pripombe k sedanjemu 11. členu (prej 12. členu):

Združenje SAZAS k.o. meni, da meni, da bi morale določbe 82. člena veljati za individualno in kolektivno upravljanje avtorske pravice. Predlaga, da se opredeli pojem uporabnik, ker to ni le uporabnik repertoarja v smislu organizatorjev prireditev ali radijskih postaj, da se črta osmi odstavek spremenjenega 82. člena in uvede prekršek ter določi visoka kazen za primer kršitev določb iz prvega in drugega odstavka 82. člena.

Predlogi niso bili upoštevani. V ZASP je že od njegove uveljavitve uporabljen pojem uporabnik dela, tudi v 82. členu, ki se zdaj spreminja in dopolnjuje, zato ga ni treba posebej opredeliti. Z osmim odstavkom 82. člena se prenaša obvezna določba šestega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU, zato ta določba ni bila črtana. Predlog za uvedbo prekrška ni bil upoštevan, saj tudi zdaj veljavni ZASP ne določa prekrška za kršitev določb 82. člena. Če bosta, na primer avtor in uporabnik njegovega dela v sporu zaradi poročanja, se bo ta spor zelo verjetno nanašal tudi na višino avtorskega honorarja, ki ga je prejel avtor, in možno zahtevo avtorja za spremembo pogodbe, o čemer bo odločalo sodišče.

Združenje fonogramske industrije Slovenije predlaga, da se določi, da se informacije posredujejo posredno preko avtorjeve ali izvajalčeve prve pogodbene stranke tudi za podatke, ki jih imajo tretje pogodbene stranke.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski

producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postprodukcijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija in v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V študiji je predlagano, da se pri obveznosti poročanja avtorju o uporabi dela določi, da lahko zahteva avtor dodatne informacije neposredno od tretje osebe (na katero je sopogodbenik prenesel pravice avtorja) ali preko prvega sopogodbenika. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red, v kateri je isti predlog, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

Predloga nista bila upoštevana, ker se v 82. člen prenašajo obvezne določbe drugega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU. Če avtorjeva prva pogodbeni stranka (uporabnik dela), ki je na tretjo osebo prenesla pravice za uporabo dela, nima vseh podatkov o tej uporabi dela, se lahko avtor ali izvajalec sam obrne tudi na to tretjo osebo. Avtorjeva prva pogodbeni stranka si lahko pri nadaljnjem prenosu pravic s pogodbo zagotovi, da ji mora njen sopogodbenik posredovati vse potrebne podatke, da jih bo lahko sama dala avtorju ali izvajalcu.

Združenje kablinskih operaterjev Slovenije GIZ in Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, gospodarsko interesno združenje menita, da je obveznost poročanja o prihodkih zastavljena bistveno preširoko, saj ne upošteva pogostih primerov, ko se prihodka z uporabo posameznega dela ne da ugotoviti z razumnimi sredstvi, in primerov, ko dajalec licence ni v podrejenem položaju in posledično ni potrebe po dodatni zaščiti v odnosu do uporabnikov (na primer radiodifuzne organizacije). Predlagata, da se v 3. točki tretjega odstavka za besedilom »avtorski honorar ali nadomestilo, ki pripada avtorju« doda besedilo »kadar je slednje mogoče ugotoviti z razumnimi sredstvi«.

Predlog ni bil upoštevan, saj Direktiva 2019/790/EU omogoča, da se pri poročanju o uporabi in plačilu, ki pripada avtorju, upoštevajo posebnosti vsakega sektorja, kar 82. člen že določa. Določeno je tudi, v katerih primerih ni obveznosti poročanja ali pa se ta zmanjša. Določbe o poročanju se tudi ne uporabljajo za skupne sporazume in pogodbe, ki jih sklene kolektivna organizacija, kar je na primer pri kablinski retransmisiji avtorskih del, za katero je določeno obvezno kolektivno upravljanje pravic, razen za lastna oddajanja radiodifuznih organizacij. 82. člen tudi že določa, da če obveznost poročanja ni sorazmerna glede na prihodke, dosežene z uporabo dela, se obveznost poročanja omeji na vrste in stopnjo informacij, ki jih je v takih primerih mogoče razumno pričakovati.

Društvo novinarjev Slovenije predlaga črtanje šestega odstavka spremenjenega 82. člena, ker je besedna zveza neznatnosti oziroma majhne vplivnosti nedoločena in lahko v praksi povzroči številne težave, obenem pa slabi pravni položaj avtorje, ki so šibkejše stranke v primerjavi z osebami, na katere prenašajo svoje materialne avtorske pravice.

Predlog ni bil upoštevan. Z ohranitvijo te določbe se omogoča zmanjšanje bremena poročanja v primeru, kadar prispevek avtorja glede na celotno delo ni znoten oziroma ima majhen vpliv na celotno delo, razen če avtor dokaže, da potrebuje podatke za spremembo pogodbe (po tretjem odstavku 81. člena).

Združenje ZAPIS predlaga, da se črta osmi odstavek 82. člena in da se določbe spremenjenega 82. člena izrecno uredijo tudi za izvajalce.

Predloga nista bila upoštevana. Z osmim odstavkom 82. člena se prenaša obvezna določba šestega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU, zato določba osmega odstavka ni bila črtana. V primeru kolektivnega upravljanja pravic bo avtor dobil poročilo o uporabi njegovega dela od kolektivne organizacije, ne od posameznega uporabnika. V 82. členu ni treba posebej navajati izvajalca, saj se določbe 1. in 2. oddelka tretjega poglavja ZASP v skladu z drugim odstavkom 4. člena ZASP že zdaj uporabljajo tudi za izvajalce, saj v petem poglavju ZASP ni drugače določeno.

Pripombe k sedanjemu 12. členu (prej 13. členu):

Združenje ZAPIS predlaga, da se alternativno reševanje sporov omogoči samo avtorjem, ne pa tudi uporabnikom, in meni da je smiselno urediti določena vprašanja, kot so porazdelitev stroškov, imenovanje mediatorja, določitev rokov in druga postopkovna pravila.

Predlog ni bil upoštevan. Z novim 82.a členom se prenašajo tudi določbe 13. in ne le 21. člena Direktive 2019/790/EU (po 13. členu Direktive 2019/790/EU je treba omogočiti pomoč mediatorja katerikoli strani). Vprašanja imenovanja mediatorja, stroškov in druga pravila o mediaciji urejata ZKUASP in uredba vlade, zato teh vprašanj ni treba urejati v ZASP.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postprodukcijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija in v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V študiji je predlagano, da se za reševanje sporov ustanovi neodvisni organ za alternativno reševanje sporov, postopek alternativnega reševanja sporov pa naj ureja zakon. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red, v kateri je isti predlog, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

Predlog ni bil upoštevan, ker taka ureditev ni potrebna. ZKUASP že ureja reševanje spora s posredovanjem mediatorja, prav tako so v slovenskem pravnem redu že urejeni drugi postopki alternativnega reševanja sporov.

Pripombe k sedanjemu 13. členu (prej 14. členu):

PRODUKCIJA PLUS storitveno podjetje d.o.o. LJUBLJANA meni, da bi morala biti na področju avdiovizualnih vsebin omejena pravica avtorjev do preklica prenosa materialnih avtorskih pravic na primere popolne neuporabe, da za avdiovizualni sektor dveletno obdobje, po katerem avtor pridobi pravico do preklica, ni zadostno ter da se opusti kogentnost pravice do preklica, ker Direktiva 2019/790/EU ne predvideva takšne omejitve pogodbene svobode, ko gre za mehanizem preklica.

Predlogi niso bili upoštevani. ZASP že zdaj določa, da lahko soavtorji avdiovizualnih del odstopijo od pogodbe le pod pogoji, ki jih določa 110. člen ZASP (nedokončanje avdiovizualnega dela v petih letih od sklenitve pogodbe o filmski produkciji ali nedistribuiranje končanega avdiovizualnega dela v enem letu od njegovega dokončanja, možnost dogovora drugega roka), zato se za avdiovizualna dela uporablja 110. člen, in ne 83. člen ZASP. Poleg tega za soavtorje avdiovizualnega dela velja 12. člen ZASP, zato odločanje o uporabi avdiovizualnega dela pripada nerazdelno vsem soavtorjem, pri čemer posamezni soavtor tega

ne sme preprečiti v nasprotju z načelom vestnosti in poštenja. ZASP že od uveljavitve v letu 1995 ureja preklic materialne avtorske pravice in tudi določa, da se avtor preklicu ne more odpovedati. Ta določba se zaradi ohranitve ravni varstva avtorja ohranja.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postproduksijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija in v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V študiji je predlagano, da se v novem členu uredi preklic prenosa pravic za izvajalce v zvezi z videogramom preko skupnega zastopnika po vzoru 122.a člena ZASP in da se v zvezi s tem predlaga tudi podaljšanje trajanja varstva pravic izvajalcev (katerih izvedbe so na videogramu) na 70 let, kot je za izvajalce, katerih izvedbe so na fonogramu, določeno v 127. členu ZASP. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red, v kateri je isti predlog, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

Predloga nista bila upoštevana, ker ZASP v 119. členu že določa zastopnika skupine izvajalcev za izvajalce, ki sodelujejo pri izvedbi v skupini, in v 83. členu ZASP preklic materialne avtorske pravice, ki se ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP uporabi tudi za izvajalce, zato dodatno urejanje preklica materialne pravice, kot je predlagano, ni potrebno. Podaljšanje trajanja varstva pravic izvajalcev, katerih izvedbe so na videogramu, pa ni dovoljeno, ker Direktiva 2006/116/ES določa, da trajajo pravice teh izvajalcev 50 let od prve izdaje ali prve priobčitve, ki se je pripetila prej, zato bi bilo urejanje trajanja pravic, kot je predlagano, v nasprotju z Direktivo 2006/116/ES.

Pripombe k sedanjemu 14. členu (prej 15. členu) in 15. členu (prej 16. členu):

Združenje kablinskih operaterjev Slovenije GIZ in Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, gospodarsko interesno združenje menita, da predlog zakona nesorazmerno, neprimerno in večkratno obremenjuje zgolj uporabnike, ne pa tudi naročnike del oziroma producente. Predlagata, da se v 104. in 107. členu v zvezi z novimi pravicami do nadomestila določi, da avtor prvotnega dela oziroma soavtorji avdiovizualnega dela prejmejo nadomestilo od filmskega producenta. Opozarjata, da so avtor prvotnega dela in soavtorji avdiovizualnega dela že dobili plačilo na podlagi prenosa pravic in da bi moral biti zavezanec za plačilo takega nadomestila tisti, na katerega je avtor prenesel svoje pravice – tako kot je bila v ZASP prenesena določba prvega odstavka 5. člena Direktive 2006/115/ES, ki je obveznost plačila nadomestila naložila filmskemu producentu. Menita tudi, da bi se posledično morala znižati plačila, ki jih za vse pravice producentom že plačujejo uporabniki.

Združenje ZAPIS meni, da se s temi določbami ne prenaša Direktiva 2019/790/EU, da spremembe 104. in 107. člena ustvarjajo negotovosti, ker morajo soavtorji določene pravice uveljavljati skupno, da je treba podrobneje urediti način uveljavljanja teh pravic, da predlog zakona ne upošteva situacij, ko se pravice upravljajo kolektivno, in da bi bilo treba pravice na avdiovizualnih delih urediti bolj fleksibilno.

Piratska stranka Slovenije meni, da se samo v Sloveniji z novim 15. in

16. členom predvideva uvedba neodtujljive pravice do nadomestila za praktično vsako rabo avdiovizualnih avtorskih del na internetu.

Facebook Ireland Limited predlaga, da se črtajo dopolnitve določb 104. in 107. člena ZASP, ki so povezane s spremembami 39.a in 39.b člena, ker meni, da predstavljajo številne ovire, ker zamegljijo obveznosti iz 1. točke tretjega odstavka 163.c člena, ker namen Direktive 2019/790/EU ni bil zagotoviti nove pravice do plačila, ki bi ga ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu plačali avtorjem (zato je v členih 19 – 22 Direktive 2019/790/EU določen okvir, v katerem si avtorji in izvajalci lahko zagotovijo primerno in sorazmerno plačilo v razmerju do producentov, vključno z uvedbo zahteve po preglednosti in sredstev za prilagajanje pogodb) in ker bo povzročil poslovno zmedo, ki bo vplivala na vse deležnike in povzročila ponovna pogajanja, da bi zagotovili, da ne pride do »dvojnega plačila«.

Predlogi niso bili upoštevani. S spremembami 104. in 107. člena se določa, da avtor prvotnega dela in soavtorji avdiovizualnega dela pri prenosu pravic obdržijo neodpovedljivo pravico do nadomestila za nekatere najbolj množične načine, s čimer se prenaša 18. člen Direktive 2019/790/EU in zagotavlja, da avtor prvotnega dela in soavtorji avdiovizualnega dela prejmejo nadomestilo, kadar so prenesli svoje izključne pravice za izkoriščanje svojih del, in sicer za najbolj množične načine uporabe na spletu. Ker ZASP in ZKUASP zasledujeta načelo, da plača nadomestilo za uporabo praviloma tisti, ki uporablja delo na določen način, je primerno, da plača nadomestilo tisti, ki uporablja delo na tak način: v primeru radiodifuzne retransmisije je to operater retransmisije (oziroma v primeru neposrednega oddajanja radiodifuzna organizacija in operater retransmisije), v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu, v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev videa na zahtevo ponudnik storitev videa na zahtevo in v primeru druge oblike dajanja na voljo javnosti (ki ni obseženo s priobčitvijo javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu ali ali storitev videa na zahtevo) za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi, pa tisti, ki na ta način uporablja avdiovizualno delo. Ker oseba, na katero je avtor prenesel pravice za tak način uporabe, ne uporablja dela na tak način, ni primerno, da se njo določi za zavezanca za plačilo nadomestila. Zaradi soavtorstva ni treba dodatno urejati načina uveljavljanja teh pravic, saj položaj soavtorjev že ureja 12. člen ZASP, prav tako zaradi kolektivnega upravljanja pravic ni treba urejati posebnih določb v ZASP, saj kolektivno upravljanje pravic ureja ZKUASP. Nekatere države članice EU že zdaj določajo pravice avtorja in izvajalcev do nadomestil za različne uporabe, zlasti na avdiovizualnem področju in za uporabo na spletu. Nemčija je določila tudi plačilo nadomestila avtorjem in imetnikom sorodnih pravic za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu.

AIPA, k.o. in Društvo slovenskih režiserjev predlagata, da se v četrtem odstavku 107. člena določi, da imajo soavtorji in avtorji prispevkov pravico do primerne nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti avdiovizualnega dela, s čimer bi se rešitve poenostavile in notranje uskladile. Brez predlagane določbe bi izvajalci uživali večje varstvo kot avtorji, kar je nesprejemljivo. Enak predlog je v glasilu Megafon, ki ga je predložila AIPA, k.o. in vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je AIPA, k.o. pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postproduksijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih

filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija in v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red in izvleček iz te študije Več za vse!, v katerih sta ista predloga, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

SAA podobno meni, da je za soavtorje avdiovizualnih del najboljša rešitev, da se jim določi neodpovedljiva in neprenosljiva pravica do nadomestila za priobčitev javnosti njihovih del, ki jo plačujejo operaterji, ki izkoriščajo dela, in naj jo upravljajo kolektivne organizacije avtorjev.

Predlog delno ni bil upoštevan. V dopolnjenem 104. in 107. členu (so predvidene neodpovedljive pravice do nadomestila za najpogostejše uporabe na spletu (ker se prenašata direktivi, ki urejata uporabe del na spletu): za radiodifuzno retransmisijo (plača operater retransmisije), za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (plača določena spletna platforma), za priobčitev javnosti v okviru storitev videa na zahtevo (plača ponudnik te storitve) in za dajanje na voljo javnosti za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi, ki ni obseženo s storitvami priobčitve javnosti v okviru deljenja vsebin na spletu ali storitev videa na zahtevo (plača tisti, ki daje na voljo javnosti avdiovizualno delo). V delu, ki se nanaša na avtorje prispevkov, predlog ni bil upoštevan, ker ti niso soavtorji avdiovizualnega dela.

Pripombe k sedanjemu 16. členu (prej 17. členu):

Združenje ZAPIS meni, da filmski producent nastopa kot soustvarjalec avdiovizualnega dela in ga zato ni mogoče šteti med uporabnike ter da je slabost predlagane ureditve, ker predlog filmskemu producentu ne daje ustreznih pravic nasproti uporabnikom avdiovizualnih del, zato je vprašljivo, kako bodo lahko izpolnjevali obveznost do soavtorjev, če nimajo ustreznega upravičenja, da sami pridobijo podatke o prihodkih, ki so nastali z uporabo del. Ker so soavtorji v posebnem položaju, bi veljalo bolj podrobno urediti njihovo pravico do obveščeniosti v povezavi z 82. členom, tako da obveznost poročanja ne predstavlja nesorazmernega bremena filmskemu producentu. To bi se lahko izvedlo s podrobnejšo ureditvijo načina obveščanja tako, da bi bili soavtorji skupno oziroma enotno obveščeni o vseh pomembnih informacijah, do katerih so po zakonu upravičeni.

Predlogi niso bili upoštevani. Filmski producent je tudi uporabnik dela, saj je prva pogodbeni stranka soavtorjev avdiovizualnega dela. Iz spremenjenega drugega odstavka 108. člena je razvidno, da poroča filmski producent soavtorjem avdiovizualnega dela ob upoštevanju 82. člena (ločeno za vsako dovoljeno vrsto uporabe), kar pomeni, da veljajo za njegovo poročanje soavtorjem avdiovizualnega dela enake določbe kot za poročanje posameznemu avtorju. Soavtorji avdiovizualnega dela lahko podatke, če jih nima filmski producent, pridobijo tudi od pogodbene stranke filmskega producenta. Glede na 12. člen ZASP imajo soavtorji nedeljivo avtorsko pravico na delu, zato jo upravljajo skupaj in ni treba še posebej urejati, kako se poroča soavtorjem avdiovizualnega dela.

Pripombe k sedanjemu 18. členu (prej 19. členu):

Združenje ZAPIS predlaga, da se ta člen črta, ker se poskuša vzpostaviti pravice, ki jih mednarodnopravna skupnost na področju varstva avtorskih pravic ne priznava.

Združenje kablinskih operaterjev Slovenije GIZ in Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, gospodarsko interesno združenje podobno menita, da 18. člen Direktive 2019/790/EU državam članicam ne nalaga ustanovitve nove pravice izvajalca do

primerne nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko javne priobčitve videograma s svojo izvedbo, in opozarjata, da izvajalci že imajo možnost, da izpogajajo primerno nadomestilo ob sklenitvi pogodbe s producentom. Ker Republika Slovenija še ni ratificirala Pekinške pogodbe o avdiovizualnih izvedbah, ki vzpostavlja navedeno pravico, je uzakonitev te pravice brez družbene razprave in tehtanja vseh interesov najmanj preuranjena. Predlagata, da se člen omeji na izvajalce, katerih izvedbe so na fonogramu.

Predlogi niso bili upoštevani. S spremembo 122. člena se prenaša 18. člen Direktive 2019/790/EU in hkrati izenačuje položaj izvajalcev, katerih izvedbe so na fonogramu, z izvajalci, katerih izvedbe so na videogramu, tako da so tudi ti izvajalci upravičeni do nadomestila, kadar se priobči javnosti videogram z njihovo izvedbo. Pekinška pogodba o avdiovizualnih izvedbah, ki jo namerava ratificirati Evropska unija, zagotavlja pravice izvajalcem, katerih izvedbe so na videogramu oziroma uporabljene v avdiovizualnem delu. Tudi evropski pravni red zagotavlja pravice (vsem) izvajalcem. Upoštevati je treba tudi, da bi morali imeti izvajalci, katerih izvedbe so na videogramu, že z vidika Ustave Republike Slovenije in načela enakosti pred zakonom pravico do nadomestila za priobčitev javnosti videograma s svojo izvedbo, kot jo že imajo izvajalci, katerih izvedbe so na fonogramu, za priobčitev javnosti fonograma s svojo izvedbo. Avdiovizualno delo brez videograma ne obstaja, saj mora biti avdiovizualno delo fiksirano na nekem nosilcu. Izvajalci, katerih izvedbe so na fonogramu, so že zdaj upravičeni do deleža nadomestila, ki ga prejme proizvajalec fonograma za priobčitev javnosti fonograma. Ker nadomestila za izvajalca, katerega izvedba je na videogramu, ni treba vezati na nadomestilo, ki ga prejme filmski producent, lahko ti izvajalci neposredno naslovijo zahtevek za plačilo na uporabnika, to je tistega, ki priobči javnosti videogram z izvedbo izvajalca. Da se zagotovi, da bo izvajalec prejel primerno nadomestilo tudi, če je prenesel svoje materialne pravice, je določeno, da se izvajalec pravici do nadomestila ne more odpovedati.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postprodukcijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija in v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V študiji je predlagana sprememba 122. člena ZASP z določitvijo neodpovedljive pravice izvajalca do deleža na nadomestilu, ki ga prejmeta proizvajalec fonograma za javno priobčitev fonograma z njegovo izvedbo in filmski producent za javno priobčitev videograma z njegovo izvedbo, v obliki javnega predvajanja, javnega prikazovanja, radiodifuznega oddajanja, radiodifuzne retransmisije, sekundarnega radiodifuznega oddajanja in dajanja na voljo javnosti, ki izhaja iz radiodifuzne retransmisije njegove izvedbe. V zvezi s tem je predlagano tudi, da se v 135. členu ZASP dodata nova odstavka, ki določata obveznost uporabnika, da plača filmskemu producentu primerno nadomestilo za oblike javne priobčitve videograma, ki je bil izdan za komercialne namene, po 122. členu (v prvih treh primerih priobčitve javnosti filmski producent nadomestila v celoti izplača izvajalcem), v ostalih treh primerih javne priobčitve videograma pa plača filmski producent izvajalcem polovico nadomestila, če niso s pogodbo med njimi določeni drugačni deleži. Predlagana je tudi opredelitev videograma, izdanega v komercialne namene (po vzoru opredelitve fonograma,

izdanega za komercialne namene). Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red in izvleček iz te študije Več za vse! je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

Predlogi delno niso bili upoštevani, ker za izvajalce, katerih izvedbe so na videogramu, ni potrebno vezati pravice do nadomestila na delež nadomestila, ki ga prejme filmski producent. Za te izvajalce je to ugodnejši položaj, ker lahko sami brez posrednika (filmskega producenta) zahtevajo plačilo nadomestila. Poleg tega je nadomestilo določeno za katerokoli obliko priobčitve javnosti, tudi na primer za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu ali drugo obliko priobčitve javnosti. Filmski producent ne potrebuje pravice do nadomestila, saj s prenosom pridobi izključne pravice soavtorjev avdiovizualnih del, kar mu omogoča izkoriščanje avdiovizualnega dela, ima pa tudi nekatere svoje izvirne sorodne pravice na videogramu.

Združenje SAZAS k.o. predlaga, da se opredeli pojem uporabnik, saj direktiva govori o strankah oziroma osebah, na katere so prenesene izključne materialne pravice.

Predlog ni bil upoštevan. V ZASP je že od njegove uveljavitve uporabljen pojem »uporabnik« in ga ni treba posebej opredeliti. Iz določbe jasno izhaja, da je uporabnik tisti, ki uporabi videogram z izvedbo izvajalca

Pripombe k 20. členu:

IPF, k.o., GLOSA - SINDIKAT KULTURE IN NARAVE SLOVENIJE, ZVEZA SINDIKATOV VSEH GLASBENIKOV SLOVENIJE, Združenje fonogramske industrije Slovenije in SiPA, združenje za zaščito interesov glasbenih založnikov-gospodarsko interesno združenje ter AIPA, k.o. (v izvodu svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postproduksijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija in v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU), predlagajo spremembo drugega odstavka 128. člena ZASP tako, da se določi novo opredelitev pojma fonogram: »fonogram je posnetek zvokov neke izvedbe ali drugih zvokov, ali nadomestka zvokov, razen če gre za posnetek, ki je prvič nastal skupaj z avdiovizualnim delom in je uporabljen sočasno z njim«. Predlagajo tudi, da se v 128. členu doda nov četrti odstavek, v katerem se določi, da se pravni status fonograma ne spremeni z njegovo vključitvijo v videogram. S predlogom želijo rešiti problem razmerja med fonogramom in videogramom zaradi sodbe sodišča EU v sodbi C-147/19 (ali ima vključitev fonograma v avdiovizualno delo, res za posledico ukinitve tega fonograma). Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red in izvleček iz te študije Več za vse!, v katerih sta ista predloga, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

IPF, k.o. tudi predlaga, da se prvi odstavek 130. člena ZASP spremeni tako, da proizvajalec fonograma prejme nadomestilo, kadar se fonogram ali videogram s fonogramom, ki sta bila izdana v komercialne namene, uporabi za radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti oziroma po vzoru hrvaške ureditve določi, da četudi je delo vgrajeno v avdiovizualno delo, imetniku pravic pripada pravica do nadomestila iz naslova javne priobčitve. Vodilo za predlagane

spremembe je v spoznanju, da pravic na fonogramih, ki so konvencijsko, evropsko, ustavno in zakonsko priznane in urejene, ni mogoče kar tako ukiniti. Bistveno je razlikovanje med fonogramom, ki je nastal za potrebe avdiovizualnega dela, in fonogramom, ki je nastal neodvisno od avdiovizualnega dela in je bil vanj le vgrajen.

Predloga za drugačno opredelitev pojma fonogram in vključitev določbe, da se pravni status fonograma ne spremeni z njegovo vključitvijo v videogram, ni mogoče upoštevati. Sodišče EU je v sodbi C-147/19 Atresmedia v AGEDI zavzelo stališče, da posnetek zvokov, ki je vključen v kinematografsko ali drugo avdiovizualno delo, ne spada pod pojem fonogram in da avdiovizualnega posnetka, ki vsebuje zapis avdiovizualnega dela, ni mogoče opredeliti kot fonogram v smislu v smislu drugega odstavka 8. člena Direktive Sveta 92/100/EGS z dne 19. novembra 1992 o pravic dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski, na področju intelektualne lastnine (UL L št. 346 z dne 27.11. 1992, str. 61) in drugega odstavka 8. člena Direktive 2006/115/ES. Enkratnega pravičnega nadomestila iz teh določb pa ni treba plačati uporabniku, če ta javnosti priobči avdiovizualni posnetek, ki vsebuje zapis avdiovizualnega dela, v katerega je bil vključen fonogram ali reprodukcija tega fonograma. Pojem fonogram je treba od te sodbe Sodišča EU dalje v vsej EU razlagati enotno, zato se ga ne sme določiti tako, kot predlagajo predlagatelji. Predlog spremembe 130. člena ZASP prav tako ni bil upoštevan, saj bi to pomenilo, da se določa obveznost plačila za priobčitev javnosti fonograma tudi za videogram (avdiovizualni posnetek), čeprav je Sodišče EU v zadevi C-147/19 odločilo, da za avdiovizualni posnetek, v katerega je vključen fonogram, ni treba plačati nadomestila. Poleg tega bi v praksi takšno urejanje privedlo do tega, da bi proizvajalec fonograma in izvajalci, katerih izvedbe so na fonogramu, v praksi prejeli dvojno plačilo za isto uporabo (čeprav ne bi smeli): prvič iz naslova uveljavljanja pravic za priobčitev javnosti fonograma in videogram (na katerem je na primer videospot) pri kolektivni organizaciji IPF, k.o. in drugič iz naslova uveljavljanja pravic za uporabo na primer videospota kot avdiovizualnega dela (ki je na videogramu), videograma, in izvedb, ki so na videogramu oziroma v tem videospotu. Če proizvajalec fonograma producira glasbeni videospot, postane filmski producent, izvajalci glasbe, ki nastopajo v tem glasbenem videospotu, pa postanejo izvajalci, katerih izvedba je na videogramu. Proizvajalci fonogramov, filmski producenti, izvajalci, katerih izvedbe so na fonogramu, in izvajalci, katerih izvedbe so na videogramu, niso združeni v eni kolektivni organizaciji. Določene pravice proizvajalcev fonogramov in izvajalcev, katerih izvedbe so na fonogramih, upravlja IPF, k.o. V primeru kolektivnega upravljanja pravic bodoča kolektivna organizacija, ki bi upravljala ustrezne pravice na videospotih kot avdiovizualnih delih, videogramih in izvedbah, ki so na teh videogramih, ne bi preverjala, ali nek videospot (avdiovizualno delo) sploh izpolnjuje pogoje za avtorskopravno varstvo (da je avtorsko delo), ker o tem odločajo sodišča oziroma drugi pristojni organi. Kolektivna organizacija bi zato isti videospot (ki bi bil tudi prijavljen pri IPF, k.o.) upoštevala tudi kot avdiovizualno delo (in del svojega repertoarja), enako pa tudi videogram na katerem je ta videospot, in izvedbe, ki so na tem videogramu oziroma v videospotu. IPF, k.o. pa bi tudi v svoj repertoar poleg fonograma vključil isti videospot na videogramu (ker bi se njegova uporaba štela za priobčitev javnosti fonograma). Obe kolektivni organizaciji bi tako zbirali in delili nadomestilo za priobčitev javnosti istega videograma (na katerem je videospot), čeprav naj bi to naredila le ena izmed njiju. Tudi v primeru individualnega upravljanja pravic na avdiovizualnih delih, videogramih in izvedbah ni mogoče pričakovati, da bo posamezni uporabnik razreševal tako zahtevna avtorskopravna vprašanja in znal ugotoviti, v katerem primeru mora urediti pravice za uporabo videograma kot priobčitev

fonograma pri IPF, k.o. in v katerem primeru se mora obrniti na posameznega imetnika pravic na avdiovizualnem delu oziroma videogramu, na katerem je avdiovizualno delo, ter za izvedbe, ki so na tem videogramu (plačati mora le enemu, ne obema). Zato je primerno, da se do drugačne odločitve Sodišča EU ohrani jasno razlikovanje med fonogramom in videogramom.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postprodukcijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija in v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V študiji je predlagana sprememba 130. člena v povezavi s predlagano spremembo 122. člena, tako da se v prvem odstavku 130. člena doda sklic na 122. člen. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red in izvleček iz te študije Več za vse!, v katerih je isti predlog, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

Predlog ni bil upoštevan, ker ni bil upoštevan predlog spremembe 122. člena, ki je za izvajalce manj ugoden od rešitev, ki so v predlogu zakona.

Pripombe k 23. členu:

Časnik Večer, časopisno založniško podjetje d.o.o., Časnik Finance, časopisno založništvo, d.o.o., Ljubljana, Delo, časopisno založniško podjetje d.o.o., Ljubljana in Društvo novinarjev Slovenije menijo, da besedilo prvega odstavka 139.a člena ni ustrezno, saj iz njega izhaja, kot da ima založnik medijske publikacije izključno pravico reproduciranja in dajanja na voljo medijske publikacije samo, če ponudnik na spletu uporabi medijsko publikacijo, zato predlaga drugačno besedilo. V zvezi s četrtem odstavkom novega 139.a člena predlagajo, da se natančneje opredeli »uporaba posameznih besed in zelo kratkih izvlečkov iz medijske publikacije« (ki jih novi pravici ne obsegata), in sicer »pod pogojem, da to ne vpliva na učinkovitost pravic založnika medijskih publikacij. Tak vpliv na učinkovitost je podan zlasti takrat, kadar uporaba kratkih izvlečkov nadomesti samo medijsko publikacijo oziroma, ko zaradi tega bralec nima potrebe po tem, da informacije pridobi v taki medijski publikaciji«. Predlagajo tudi, da se v četrtem odstavku določi, da pravice založnika medijskih publikacij, ne zajemajo »uporabe dejstev, o katerih se poroča v medijski publikaciji«.

Društvo novinarjev Slovenije tudi predlaga, da se v opredelitev pojma medijske publikacije doda besedilo »zlasti fotografije in videoposnetki« in da se v zvezi s sedmim odstavkom 139.a člena v ZASP natančno opredeli delež delitve prihodka (nadomestila) med založniki medijskih publikacij in avtorji.

Google Poland sp. z o.o. predlaga, da se določi, da 200 znakov predstavlja kratek izvleček, naslovi pa ne spadajo v področje uporabe.

Nasprotno pa **Facebook Ireland Limited** predlaga, da se »posameznih besed ali zelo kratkih izvlečkov« ne opredeljuje, da se jasno opredeli medijsko publikacijo in posebne založnike, ki lahko štejejo za založnike medijske publikacije, da se izključi uporaba golih dejstev in navedejo vse omejitve iz 57. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU, ter da se v šestem odstavku 139.a člena pri trajanju pravic, določi, da ti trajata dve leti po

objavi medijske publikacije, in ne dve leti od prve zakonite objave medijske publikacije. Meni tudi, da je treba ohraniti pogodbeno svobodo med platformami in založniki medijskih publikacij.

Predlogi delno niso bili upoštevani. Besedilo prvega odstavka novega 139.a člena je preoblikovano, vendar drugače, kot je bilo predlagano. Če bi se sledilo predlogu, bi se novi izključni pravici določili za katero koli reproduciranje in dajanje na voljo javnosti medijske publikacije, s čimer bi se v nasprotju s prvim odstavkom 15. člena Direktive 2019/790/EU določil večji obseg pravic. Medijska publikacija je opredeljena v skladu s četrtem odstavkom 2. člena Direktive 2019/790/EU. Iz opredelitve pojma medijska publikacija jasno izhaja, da je med drugim objavljena v kateremkoli mediju na pobudo ponudnika storitve, ki je zanj uredniško odgovoren in ga nadzira. Iz tega izhaja, da je taka medijska publikacija v Republiki Sloveniji vpisana v razvid medijev v skladu z Zakonom o medijih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08 – ZPOMK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAVMS, 47/12, 47/15 – ZZSDT, 22/16, 39/16, 45/19 – odl. US, 67/19 – odl. US in 82/21). Ker je razvid medijev javno dostopen na spletu (<https://rmsn.ekultura.gov.si/razvid/mediji>), se lahko preveri, ali je neka zbirka medijska publikacija ali ne. Prav tako ni bil upoštevan predlog, da se v opredelitev pojma medijske publikacije doda besedilo »zlasti fotografije in videoposnetki«, ker to ne bi prispevalo k jasnejšemu besedilu. Drugače, kot je bilo predlagano, se je natančneje opredelil pojem »zelo kratek izvleček«, in sicer z objektivnim kriterijem. Ker lahko včasih že zelo kratek povzetek vsebine članka odvrne bralca, da bi si prebral celoten članek, je zelo kratek izvleček opredeljen tako, da je dovolj kratek (povzetek članka skupaj z naslovom ne presega 200 znakov, vključno s presledki in ločili), da bralcu ne da toliko informacij, da bi ga to odvrnilo od branja članka. Omejitev, ki je izražena v znakih, je bolj nevtralna, poleg tega je manj verjetno, da bo prinesla različne rezultate glede na slog govorca ali na semantično gostoto jezika, ki se uporablja. Zato bi morali biti dovoljeni izvlečki, ki so skupaj z naslovom krajši od 200 znakov. Ni pa bil upoštevan predlog glede uporabe dejstev, o katerih se poroča v medijski publikaciji, ker to ni potrebno, saj iz opredelitve pojma medijska publikacija ne izhaja, da varstvo obsega dejstva, o katerih se poroča. Dejstvo, da se je, na primer nekaj zgodilo, ni predmet varstva avtorske ali sorodne pravice. Varovana je medijska publikacija, in ne dejstva, o katerih se poroča v članku, ki je del medijske publikacije. Navedba omejitev pravic iz 57. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU (dejanja vstavljanja hiperpovezave, uporaba dejstev, uporaba enakih izjem in omejitev, kot za avtorsko in sorodne pravice) v 139.a členu ni potrebna, saj že iz ZASP jasno izhaja, da dejstva, o katerih se poroča, niso varovana, vsebinske omejitve avtorske pravice pa se na podlagi drugega odstavka 4. člena ZASP smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, med katere je po predlogu zakona uvrščena tudi pravica založnika medijske publikacije. Novi pravici založnika medijske publikacije lahko trajata le od prve zakonite objave medijske publikacije, in ne vsakokrat na novo od morebitne večkratne enake objave. ZASP v prvem odstavku 3. člena že določa, da objava pomeni, da je avtorsko delo ali predmet sorodne pravice z dovoljenjem upravičenca postalo dostopno javnosti, torej zakonito. Rok trajanja varstva bo v vsakem primeru tekel od prvega januarja tistega leta, ki sledi datumu, na katerega je bila zakonito objavljena medijska publikacija. V 139.a členu tudi ni treba posebej pojasnjevati pogodbene svobode strank. V skladu s splošnimi pravili so stranke proste pri urejanju obligacijskih razmerij, ne smejo pa jih urejati v nasprotju z Ustavo Republike Slovenije, prisilnimi predpisi ali moralnimi načeli, torej tudi ne v nasprotju z določbami ZASP o novih pravicah založnika medijske publikacije. Predlog, da se v ZASP natančno opredeli delež delitve prihodka (nadomestila) med založniki medijskih publikacij in

avtorji, ni bil upoštevan, ker je to materija ZKUASP.

ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije k.o. predlaga, da se pri pravici avtorja do deleža nadomestila izdajatelja medijskih publikacij poleg neodpovedljivosti opredeli tudi neprenosljivost pravic med živimi in prepove izvršba nanjo.

Predlog ni bil upoštevan, ker Direktiva 2019/790/EU tega ne določa. V 139.a členu je že določeno, da se avtor pravici do nadomestila ne more odpovedati. ZASP že določa, da na avtorsko pravico ni mogoče seči s prisilno izvršbo in da se lahko s prisilno izvršbo poseže samo na premoženjske koristi, ki izvirajo iz avtorske pravice (ne pa na samo pravico).

Pripombe k 25. členu:

Novi 163.b, 163.c, 163.d, 163.e, 163.f, 163.g in 163.h člen

Piratska stranka Slovenija meni, da s prenosom 17. člena Direktive 2019/790/EU, ki ponudnikom storitev deljenja vsebin na spletu (spletnim platformam) nalaga vzpostavitev avtomatiziranega filtriranja, dobivamo eno najostrejših cenzur svobode izražanja v EU, ob deljenju memov in parodij pa bo uporabnik poleg obvestila o odstranitvi prejel še izstavljen račun. Prepuščanje upravljanja svobode izražanja tem ponudnikom predstavlja grobo in trajno kršitev naših temeljnih pravic. Zato bi morali počakati s prenosom vsaj do sodbe Sodišča Evropske unije, ki presoja skladnost 17. člena Direktive 2019/790/EU s človekovimi pravicami.

Predlog ni bil upoštevan. Predlog zakona vsebuje zavezujoče določbe 17. člena Direktive 2019/790/EU, ki bi morale biti prenesene do 7. junija 2021. Predlog zakona vsebuje določbe, ki zagotavljajo svobodo izražanja, in zagotavljajo, da ukrepi, ki jih sprejme ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu v sodelovanju z avtorjem, ne smejo preprečiti razpoložljivosti avtorskega dela, ki ga na strežnik naloži uporabnik, ki zakonito uporabi to delo. Zaradi zagotovitve, da se lahko uporabniki zanesejo na uporabo vsebin za namene citiranja, kritike, ocene, karikature, parodije ali pastiša, je določena tudi nova vsebinska omejitev pravic za pastiš.

Google Poland sp. z o.o. predlaga, da se v prvem odstavku 163.b člena dopolni opredelitev ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu glede na storitev, ki je pomembna na spletnem trgu, ne na katerem koli trgu, in da naj se v tretjem odstavku novega 163.b člena odraža, da 17. člen Direktive 2019/790/EU ne vključuje vseh imetnikov pravic, temveč izključuje proizvajalce programske opreme in podatkovnih zbirk ter novi pravici založnika medijske publikacije. Predlaga tudi, da se v zvezi s pritožbo uporabnika (tretji odstavek 163.h člena) odločitve o tem rešujejo v okviru mehanizmov, ki niso povezani s platformo.

Podobno **Facebook Ireland Limited** predlaga, da se preneseta tudi 63. uvodna izjava Direktive 2019/790/EU v delu, ki pojasnjuje, da je za oceno, ali storitev zajema opredelitev ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu potrebna ocena za vsak primer posebej, in 62. uvodna izjava Direktive 2019/790/EU o opredelitvi ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu glede na spletne storitve, ki so na trgu spletnih vsebin pomembne, ker so konkurenčne drugim storitvam spletnih vsebin, kot so spletne storitve avdio in video prenosov za isto občinstvo. Meni, da se lahko dovoljenje imetnikov pravic pridobi na različne načine, da bi se morala ohranjati pogodbeno svoboda in spodbujati trg avtorskih pravic s podpiranjem vzajemno koristnih sporazumov ter izrecno upoštevati sodobne večstopenjske sisteme pridobitve dovoljenj, ki lahko različnim imetnikom pravic v zameno za dovoljenje ponudijo različne metode in vrednosti oziroma nadomestila. Meni, da bi se moralo dodatno pojasniti

uporabo mehanizma mediacije oziroma alternativnega reševanja sporov iz 82.a člena in obveznosti iz 163.h člena.

Predlogi niso bili upoštevani. Pojem ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu glede na storitev je opredeljen enako kot v šestem odstavku 2. člena Direktive 2019/790/EU, iz katerega izhaja, da je to ponudnik storitev informacijske družbe. Ta storitev je na podlagi petega odstavka 2. člena Direktive 2019/790/EU opredeljena kot storitev v smislu točke (b) prvega odstavka 1. člena Direktive (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe (UL L št. 241 z dne 17. 9. 2015, str. 1). V drugem odstavku 163.b člena so izključeni določeni ponudniki storitev informacijske družbe, ki pa niso navedeni taksativno, ampak primeroma (kar izhaja iz besedne zveze »kot so«). Zato se bo v vsakem primeru posebej ugotovilo, ali nek ponudnik storitev informacijske družbe izpolnjuje pogoje za ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu ali ne. Po prvem odstavku 17. člena Direktive 2019/790/EU je treba zagotoviti, da ponudnik storitev deljenja vsebin izvaja dejanje priobčitve javnosti ali dajanje na voljo javnosti, kadar javnosti omogoči dostop do avtorsko varovanih del ali drugih varovanih predmetov varstva, med katere po ZASP spadajo tudi pravice avtorjev računalniških programov, izdelovalcev podatkovnih baz, po predlogu zakona pa tudi založnik medijske publikacije. V vsakem primeru posebej je treba preveriti, kakšne pravice ima imetnik določene pravice (izvirne ali pridobljene) in na kakšen način se avtorsko delo ali predmet sorodne pravice uporabi, da se ugotovi, ali je glede na določbe o priobčitvi javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu treba pridobiti dovoljenje imetnika pravice. Predlog zakona ne omejuje načina pridobivanja dovoljenja za uporabo v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, saj se lahko dovoljenje pridobi na kakršenkoli način (individualno ali kolektivno). V predlogu zakona ni treba navajati različnih načinov pridobivanja dovoljenj imetnikov pravic. Imetnik pravice se (razen v primeru obveznega kolektivnega upravljanja pravic) sam odloči, pod katerimi pogoji bo dovolil uporabo svojega dela oziroma predmeta sorodne pravice. Po devetem odstavku 17. člena Direktive 2019/790/EU mora ponudnik zagotoviti pritožbeni postopek zaradi odstranitve vsebin. Pritožbe, predložene v okviru tega mehanizma, se obravnavajo brez nepotrebnega odlašanja, odločitve o odstranitvi ali onemogočanju dostopa do na strežnik naloženih vsebin pa so predmet pregleda, ki ga izvajajo ljudje. Določbe novega 82.a člena o alternativnem reševanju sporov se lahko uporabijo tudi za reševanje sporov med imetniki pravic, ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu in uporabniki njihovih storitev, če tako želijo. Lahko se uporabi tudi postopek mediacije, ki jo ureja ZKUASP.

Združenje fonogramske industrije Slovenije predlaga, da se črta drugi odstavek 163.b člena.

Predlog ni bil upoštevan. Z drugim odstavkom 163.b člena se prenaša obvezna določba šestega odstavka 2. člena Direktive 2019/790/EU. Določba o izključitvi nekaterih ponudnikov (na primer nepridobitne izobraževalne in znanstvene baze, spletne tržnice) je ključna za nekatere deležnike in jo je treba vključiti v besedilo členov.

ARNES, Creative Commons Slovenija in Danes je nov dan predlagajo rešitve po vzoru nemške ureditve. Menijo, da mora dovoljenje imetnikov pravic zajemati znaten del vsebin, ki jih ponudnik storitev deli na spletu, znaten del repertoarja imetnikov pravic, veljati za celotno območje Republike Slovenije in dovoljevati uporabo na podlagi razumnih pogojev. Predlagajo, da se dodajo določbe o tem, kdaj se šteje, da si je ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu prizadeval za pridobitev dovoljenja. V

163.c členu naj se uredi situacijo, kjer so uporabniki že pridobili dovoljenje za priobčitev javnosti preko ponudnika storitev (na primer s prostimi licencami), tako da to dovoljenje obsega tudi dejanja priobčitve javnosti, ki jih izvede ponudnik storitve. Posebej naj se določi, da ponudniki storitev z blokiranjem vsebin ne smejo omejevati zakonitih uporab dela ter se izrecno določi pogoje, pod katerimi lahko imetniki pravic zahtevajo, da se prepreči tudi prihodnja nalaganja kršečih vsebin na strežnik (nemška ureditev ločuje med enostavnim in kvalificiranim blokiranjem). Zakon naj izrecno določa, da blokiranje vsebin ne sme povzročiti, da vsebine, ki ne kršijo avtorske zakonodaje, niso dostopne zaradi blokiranja. Predlagajo, da se v novem 163.d členu dodatno določi, da majhni ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu nimajo obveznosti odstranjevanja vsebin ali onemogočanja dostopa do njih, pri čemer naj se za majhne ponudnike štejejo ponudniki, ki imajo manj kot 1 milijon evrov letnih prihodkov. Predlagajo, da se dodajo členi, ki bodo prepovedovali blokado vsebin, kadar te izpolnjujejo določene pogoje (na primer neznatne uporabe in predoznačene uporabe), vse dokler o morebitnih zahtevkih imetnikov pravic ni odločeno v pritožbenem postopku). Predlagajo, da se pri Uradu RS za intelektualno lastnino organizira razsodišče za alternativno reševanje sporov, na katerega se bodo stranke lahko obrnile v primerih sporov, določi naj se rok, v katerem mora ponudnik storitev o odločiti pritožbi, pritožba naj se omogoči tudi avtorju). Dodajo naj se tudi določbe, ki preprečujejo zlorabe mehanizma za pritožbe in določajo sankcije za te zlorabe za imetnike pravic (vključno s tem, da sme uporabnik zahtevati odškodnino tudi od imetnika pravic, ki namerno ali iz hude malomarnosti neupravičeno zahteva blokado vsebine) in uporabnike. Obenem naj zakon določa tudi obveznost ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu, da kontinuirano zagotavljajo dostopnost vsebin, katerih deljenje je zakonito, ali vsebin, ki so v javni domeni, kljub morebitnim zahtevkom imetnikov pravic za blokado teh vsebin.

Predlogi niso bili upoštevani. Direktiva 2019/790/EU vsebuje obveznost ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu, da za dejanja priobčitve javnosti pridobi dovoljenje imetnikov pravic in da to dovoljenje zajema tudi dejanja uporabnikov njegovih storitev, kadar ne delujejo na komercialni podlagi ali kadar njihova dejavnost ne ustvarja znatnih prihodkov. Direktiva 2019/790/EU ne vsebuje določb, kot so predlagane, da mora dovoljenje zajemati znaten del vsebin, ki jih ponudnik storitev deli na spletu, ali znaten del repertoarja imetnikov pravic, da velja za celotno območje Republike Slovenije in da mora dovoljevati uporabo na podlagi razumnih pogojev, predlagane dopolnitve pa tudi ne izboljšujejo ureditve. Pri urejanju obligacijskih razmerij v načelu velja pogodbeni svoboda strank – ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu in imetnik pravic oziroma kolektivna organizacija (kadar se pravice upravljajo kolektivno) se dogovorita za pogoje uporabe varovanih del. Direktiva 2019/790/EU določa odgovornost ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu glede na več okoliščin, ki morajo biti za njegovo odgovornost podane kumulativno. Iz Direktive 2019/790/EU ne izhaja, da je treba določiti, kdaj se šteje, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu izpolnjuje svojo obveznost, da si je po najboljših močeh prizadeval za pridobitev dovoljenja. Izpolnjevanje te obveznosti je pravni standard, ki ga glede na okoliščine posameznega primera razlagajo sodišča ali drugi pristojni organi. Iz 66. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da so ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu tisti ponudniki, ki omogočajo dostop do vsebin, ki jih niso naložili sami, ampak so jih naložili uporabniki storitev tega ponudnika. Zato Direktiva 2019/790/EU določa, da naj v tem primeru dovoljenje dano ponudniku obsega tudi dejanja uporabnikov. Iz 69. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da lahko v posameznih primerih velja tudi obratno: kadar imetniki pravic izrecno dovolijo uporabnikom, da na strežnik naložijo in dajo javnosti na voljo dela ali

druge predmete varstva preko storitve deljenja vsebin na spletu, je dejanje priobčitve javnosti ponudniku storitve dovoljeno v okviru dovoljenja, ki ga da imetnik pravic; vendar pa v korist ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu ne bi smeli domnevati, da so njihovi uporabniki uredili vse ustrezne pravice. Če uporabnik zakonito (z dovoljenjem imetnika pravic ali v obsegu vsebinske omejitve pravic) naloži vsebino na strežnik ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu, je to dovoljena uporaba varovanih del, kar določbe 163.e člena že urejajo. Iz tega izhaja, da ni dovoljeno preprečiti dostopa do vsebin, ki ne kršijo avtorske in sorodnih pravic, zato tega ni treba še posebej urejati. V 163.g členu pa je že urejena zahteva avtorja (oziroma imetnika pravice), da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu odstrani določeno njegovo priglášeno avtorsko delo s svojega spletnega mesta ali onemogoči dostop do njega. Prav tako ni upoštevan predlog glede majhnih ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu, ker taka določba ni potrebna. Določbe 163.d člena urejajo v skladu z Direktivo 2019/790/EU novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu, za katerega so določene milejše okoliščine za razbremenitev odgovornosti. Direktiva 2019/790/EU pa tudi ne vsebuje določb o majhnih ponudnikih storitev deljenja vsebin na spletu. Po obveznih določbah 17. člena Direktive 2019/790/EU morajo države članice zagotoviti dovoljeno uporabo v okviru izjem in omejitev ter za nekatere obvezne izjeme: citat, kritika, ocena, uporaba v namene karikature, parodije ali pastiša (kar novi 163.e člen že ureja). Obvezne določbe Direktive 2019/790/EU ne urejajo neznatne uporabe ali uporabe predoznačenih vsebin in tudi ne, da se teh vsebin ne sme odstraniti, zato tega ni treba urejati. V 163.e členu je že urejeno, da se ne sme preprečiti dovoljene uporabe varovanih del, to je, kadar delo naloži na strežnik uporabnik, ki zakonito uporabi to delo (tudi na primer v okviru vsebinske omejitve pravic, kot je nebitvena pritiklina; ne pride pa v poštev na primer vsebinska omejitev pravic za poučevanje po spremenjenem 49. členu, saj je priobčitev javnosti v okviru nove vsebinske omejitve pravic dovoljena le, če se izvaja pod odgovornostjo izobraževalne ustanove v prostorih ali prek varnega elektronskega okolja, zlasti prek avtentikacijskih postopkov, ki je dostopno le določenim osebam, ti pogoji pa pri priobčitvi javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu niso izpolnjeni). Če bo ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu morda odstranil to vsebino ali onemogočil dostop do nje, se bo lahko uporabnik pritožil. Pri Uradu RS za intelektualno lastnino ni treba vzpostaviti razsodišča za alternativno reševanje sporov, saj se z novim 82.a členom omogoča reševanje sporov ne le s posredovanjem mediatorja, kar ZKUASP že ureja, ampak tudi s katerokoli drugo obliko alternativnega reševanja sporov. Direktiva 2019/790/EU ne vsebuje določbe o roku za odločitev o pritožbi, ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu pa lahko ta rok sam določi (mora pa zagotoviti učinkovit, hiter in brezplačen postopek pritožbe). Direktiva 2019/790/EU določa obveznost zagotovitve pritožbe uporabniku, ne pa tudi avtorju, saj bo ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu odstranil vsebine, ki jih je naložil uporabnik, in ne avtor. Če ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ne bo sledil avtorjevi zahtevi za odstranitev vsebine, lahko avtor dodatno utemelji svojo zahtevo ali pa uporabi druga pravna sredstva. Direktiva 2019/790/EU ne vsebuje določb o odškodninski odgovornosti imetnika pravic, ki namerno ali iz hude malomarnosti neupravičeno zahteva blokado vsebine, zato tega ni treba urejati v ZASP. Če uporabnik meni, da mu je z nekim dejanjem nastala škoda, lahko zahteva povrnitev škode po splošnih pravilih o odškodninski odgovornosti. Če bosta avtor in uporabnik v sporu, lahko spor rešujeta z mediacijo ali drugimi oblikami alternativnega reševanja sporov ali pred pristojnim sodiščem. Ni pa naloga ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu, da odloča o domnevnih zlorabah katere koli strani. Direktiva 2019/790/EU tudi ne določa obveznosti ponudnikov storitev, da kontinuirano zagotavljajo dostopnost vsebin, katerih deljenje je zakonito

(npr. pod prosto licenco) ali vsebin, ki so v javni domeni, kljub morebitnim zahtevkom imetnikov pravic za blokado teh vsebin. Iz Direktive 2019/790/EU izhaja le, da se z ukrepi, ki jih sprejme ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu v sodelovanju z avtorjem, ne sme preprečiti zakonita uporaba dela, ne pa tudi kakšna druga obveznost ponudnika storitev v zvezi z zagotavljanjem vsebin na strežniku.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postproduksijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija in v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V študiji je predlagano, da se v pomoč strankam pri sklepanju sporazumov za prenos pravic za namen dajanja na voljo javnosti avdiovizualnih del in videogramov pri ponudnikih storitev deljenja vsebin na spletu na spletnih platformah ustanovi neodvisni organ za izvajanje te dejavnosti, pri tem pa lahko sodelujejo in pomagajo tudi mediatorji. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red, v kateri je isti predlog, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

Predlog ni bil upoštevan, ker ustanovitev takega organa ni potrebna. ZKUASP že ureja mediacijo, predlog zakona pa z novim 82.a členom omogoča uporabo tudi drugih oblik alternativnega reševanja sporov.

Pripombe k 26. členu:

NUK, Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic, Društvo bibliotekarjev Ljubljana, Združenje ravnateljic in ravnateljev osnovnega in glasbenega šolstva Slovenije, ZRC SAZU, ARNES, UNESCO katedra o odprtih tehnologijah za prosto dostopne izobraževalne vire, Inštitut za primerjalno pravo, Creative Commons Slovenija, Danes je nov dan, Društvo Mlada akademija in Koordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije predlagajo, da se za vse vsebinske omejitve pravic omogoči zahteva za odstranitev tehničnih ukrepov za dostop do del in da morajo imetniki pravic osebam, ki lahko uporabijo delo v obsegu vsebinskih omejitev pravic, zagotoviti dostop do del v roku 72 ur. Če pa tega ne storijo, naj se določi odgovornost imetnikov pravic, da plačajo tem osebam odškodnino, in omogoči zaobid tehničnih ukrepov v obsegu, ki je potreben za uporabo izjem.

Inštitut »Jožef Stefan« predlaga, da se določi obvezen odzivni čas v primeru dovoljene izjeme za dostop (na primer 72 ur za ureditev stanja).

Posameznik predlaga, da se v 166.c členu črta besedilo »vključno z morebitnim plačilo nadomestila«.

Predlogi niso bili upoštevani. Direktiva 2019/790/EU napotuje na določbe Direktive 2001/29/ES, ki urejajo tehnične ukrepe, ki jih uporablja imetnik pravic, da prepreči ali ovira dejanja, ki jih imetnik pravic ni dovolil, vendar pa ne določa, da je treba omogočiti odpravo tehničnih ukrepov za vse novo določene vsebinske omejitve pravic. Zato je odprava tehničnih ukrepov predvidena le za tiste nove vsebinske omejitve pravic, za katere tako določa Direktiva 2019/790/EU. Tudi Direktiva 2001/29/ES ne določa, da je treba zagotoviti odpravo tehničnih ukrepov za vse vsebinske

<p>omejitve pravic, ampak le za nekatere. Uporabnik bo v primeru zahteve za odstranitev tehničnih ukrepov, ki je imetnik pravic ne bo upošteval, lahko zahteval tudi posredovanje mediatorja, kar je v skladu z Direktivo 2001/29/ES primeren ukrep. Predlogi, da se določi imetniku pravic rok za odstranitev tehničnih ukrepov 72 urah in v nasprotnem primeru vzpostavi odgovornost imetnikov pravic in predpiše obveznost plačila odškodnine uporabnikom, ki so upravičeni do uporabe v obsegu vsebinske omejitve pravic, niso dopustni, ker niso v skladu s tristopenjskim testom, kot ga določajo mednarodne pogodbe, pravni red EU in ZASP, saj bi se tako pretirano poseglo v legitimne interese imetnika pravic. Zaobid tehničnih ukrepov prav tako ni dopusten, saj morajo države članice v skladu z Direktivo 2001/29/ES zagotoviti varstvo tehničnih ukrepov, ki jih je uporabil imetnik pravice za preprečevanje nedovoljenih dejanj. ZASP zato določa, da tisti, ki se izogne dejanskim tehničnim ukrepom za varstvo avtorske in sorodnih pravic, krši izključne pravice, uporabniki pa ne smejo sami odstraniti tehničnih ukrepov ali jih zaobiti. Predlog za črtanje besedila v 166.c členu o morebitnem plačilu nadomestila ni sprejemljiv, ker je v tretjem odstavku 166.c člena med sklic na določbo o privatnem in drugem lastnem reproduciranju, za kar so imetniki pravic upravičeni do nadomestila.</p> <p>Pripombe k 27. členu: PRODUKCIJA PLUS storitveno podjetje d.o.o. LJUBLJANA predlaga, da se v novem četrtem odstavku spremenjenega 182. člena črta beseda »oseba«, saj uporaba te besede nakazuje na to, da bi lahko tudi druga oseba poleg radiodifuzne organizacije nudila pomožne spletne storitve.</p> <p>Predlog ni bil upoštevan, ker bi besedilo postalo nejasno. Iz opredelitve pomožne spletne storitve je razvidno, da so to spletne storitve radiodifuzne organizacije, s katerimi radiodifuzna organizacija zagotavlja javnosti televizijske in radijske programe ali se ti zagotavljajo pod njenim nadzorom in odgovornostjo, iz česar izhaja, da lahko te storitve pod nadzorom in odgovornostjo radiodifuzne organizacije zagotovi tudi druga oseba (ne le sama radiodifuzna RTV organizacija).</p> <p>Pripombe k 28. členu Facebook Ireland Limited predlaga črtanje novega prekrška, ki se nanaša na priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu.</p> <p>Predlog zakona ne vsebuje več te določbe, vendar pa je bila določba črtana zato, ker ZASP že določa prekrške za nezakonito priobčitev javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti.</p>	
<p>10. Pri pripravi gradiva so bile upoštrevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:</p>	<p><u>DA/NE</u></p>
<p>11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:</p>	<p><u>DA/NE</u></p>
<p style="text-align: center;">Zdravko Počivalšek minister</p>	

**ZAKON
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O AVTORSKI IN SORODNIH PRAVICAH**

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

– ocena stanja na področju urejanja,

Varstvo avtorske in drugih pravic, ki izvirajo iz umetniške dejavnosti, zagotavlja 60. člen Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a; v nadaljnjem besedilu: Ustava). Republika Slovenija je spomladi leta 1995 sprejela svoj prvi Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 21/95), ki je bil do zdaj večkrat dopolnjen in spremenjen, zadnjič v letu 2019 s sprejemom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah – ZASP-H (Uradni list RS, št. 59/19). Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15, 63/16 – ZKUASP in 59/19; v nadaljnjem besedilu: ZASP) ureja materialnopravna vprašanja o avtorski pravici (pravici avtorjev na njihovih delih s področja književnosti, znanosti in umetnosti) in sorodnih pravicah (pravice izvajalcev, proizvajalcev fonogramov, filmskih producentov, radijskih ali televizijskih (RTV) organizacij, založnikov in izdelovalcev podatkovnih baz). S sprejemom Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (Uradni list RS, št. 63/16; v nadaljnjem besedilu: ZKUASP) v letu 2016 so bile iz ZASP izvzete določbe o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic.

Z razvojem digitalnih tehnologij se je spremenil način, kako se razvija, razširja in dostopa do ustvarjalnih vsebin. Pojavili so se tudi novi akterji in novi poslovni modeli. V digitalnem okolju se je okreplila čezmejna uporaba avtorsko varovanih vsebin, potrošnikom pa so se ponudile nove priložnosti za dostopanje do njih.

Direktiva (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 82; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2019/789/EU) in Direktiva (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 92; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2019/790/EU) sta dva izmed štirih zakonodajnih aktov v zvezi z reformo avtorskega prava, ki jih je predlagala Evropska komisija septembra 2016 za prilagoditev avtorskega prava digitalnim tehnologijam. Direktiva 2019/789/EU in Direktiva 2019/790/EU sta začeli veljati 7. junija 2019. Države članice Evropske unije so morale prenesti določbe Direktiva 2019/789/EU in Direktiva 2019/790/EU v svojo nacionalno zakonodajo do 7. junija 2021.

Direktiva 2019/789/EU dopolnjuje rešitve Direktive Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 o uskladitvi določenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kabelsko retransmisijo (UL L št. 248 z dne 6. 10. 1993, str. 15; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 93/83/EGS).

Cilj Direktive 2019/789/EU je izboljšati čezmejno razpoložljivost televizijskih in radijskih programov na enotnem trgu Evropske unije z olajšanim urejanjem avtorske in sorodnih pravic za določene spletne storitve radiodifuznih organizacij in urediti retransmisijo televizijskih in radijskih programov tudi z drugimi sredstvi (ne le s kabelsko retransmisijo). Direktiva 2019/789/EU uvaja:

1. pomožne spletne storitve radiodifuznih organizacij in zanje glede urejanja pravic z odstopom od načela teritorialnosti določa načelo države izvora

Poleg tradicionalnih oblik radiodifuznega oddajanja radiodifuzne organizacije vse pogosteje ponujajo hkratne prenose svojih radijskih in televizijskih programov po spletu (simultano oddajanje) in možnost, da si uporabniki te programe ogledajo ali poslušajo v določenem času po oddajanju (storitve časovnega zamika) ter možnost ogleda dodatnih informacij o predvajanih vsebinah. Po novem načelu države izvora pridobi radiodifuzna organizacija za vključitev nekaterih programov v svoje pomožne spletne storitve (ki jih ponuja čezmejno), dovoljenje imetnikov pravic za uporabo varovanih del in predmetov sorodnih pravic v teh programih zgolj v državi članici Evropske unije, kjer ima svoj sedež, uporablja pa jih lahko v okviru teh storitev kjerkoli v Evropski uniji. To načelo države izvora velja za vse radijske programe in določene televizijske programe: novice, aktualni informativni programi in v celoti financirane lastne produkcije, razen televizijskih prenosov športnih dogodkov in vanje vključenih varovanih vsebin. Te določbe se bodo za obstoječe pogodbe začele uporabljati šele po preteku štirih let od začetka veljavnosti direktive (od 7. junija 2023 dalje).

2. novo opredelitev retransmisije

Nova opredelitev retransmisije sledi vzoru ureditve kableske retransmisije v Direktivi 93/83/EGS – sočasna, nespremenjena, neskrajšana retransmisija prvotnega signala (razen kableske retransmisije), vključno z retransmisijo po spletu, vendar le, kadar ta poteka v varnem okolju in je namenjena pooblaščenim uporabnikom. Pri tem ni pomembno, kako operater retransmisije pridobi programske signale za namen retransmisije. Direktiva 2019/789/EU določa obvezno kolektivno upravljanje pravic za retransmisijo radijskih in televizijskih programov, saj lahko imetniki pravic izvršujejo svojo pravico podelitve ali zavrnitve dovoljenja za retransmisijo le prek kolektivne organizacije, z izjemo pravic, ki jih radiodifuzne organizacije že imajo (lastna oddajanja radiodifuznih organizacij). Tako je uporabnikom olajšano pridobivanje dovoljenj imetnikov avtorske in sorodnih pravic za retransmisijo televizijskih ali radijskih programov iz drugih držav članic Evropske unije.

3. neposredno oddajanje

Direktiva 2019/789/EU na novo ureja uporabo varovanih del, ki se oddajajo s pomočjo neposrednega oddajanja, to je tehničnega postopka, s katerim radiodifuzna organizacija prenaša svoje nosilne signale z radijskim in televizijskim programom distributerju signala tako, da ta signal med tem prenosom ni dostopen splošni javnosti (ni priobčen javnosti), nato pa distributer signala javnosti priobči ustrezne programe. V tem primeru se za radiodifuzno organizacijo in distributerja signala šteje, da sodelujeta v enotnem dejanju priobčitve javnosti, za katerega morata vsak zase pridobiti dovoljenje za tako priobčitev javnosti. Te določbe se bodo za obstoječe pogodbe začele uporabljati po preteku šestih let od začetka veljavnosti direktive (od 7. junija 2025 dalje).

Direktiva 2019/790/EU dopolnjuje rešitve iz Direktive 96/9/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 1996 o pravnem varstvu baz podatkov (UL L št. 77 z dne 27. 3. 1996, str. 20; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 96/9/ES), Direktive 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L št. 167 z dne 22. 6. 2001, str. 10; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2001/29/ES), Direktive 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine (UL L št. 376 z dne 27. 12. 2006, str. 28; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2006/115/ES), Direktive 2009/24/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o pravnem varstvu računalniških programov (UL L št. 111 z dne 5. 5. 2009, str. 16; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2009/24/ES), Direktive 2012/28/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o nekaterih dovoljenih uporabah osirotelih del (UL L št. 299 z dne 27. 10. 2012, str. 5; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2012/28/EU) in Direktive 2014/26/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic ter izdajanju več ozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo na notranjem trgu (UL L št. 84 z dne 20. 3. 2014, str. 72; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/26/EU), ki so bile sprejete na področju avtorske in sorodnih pravic. Direktiva 2019/790/EU dopolnjuje tudi rešitve iz Direktive 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (UL L št. 178 z dne 17. 7. 2000, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2000/31/ES).

Direktiva 2019/790/EU ureja ukrepe, ki so namenjeni:

1. prilagoditvi izjem in omejitev avtorske in sorodnih pravic digitalnim in čezmejnim okoljem,

V tem okviru Direktiva 2019/790/EU ureja več priložnosti za prosto uporabo varovanih vsebin pri raziskavah, poučevanju in pri ohranjanju kulturne dediščine. Cilj je, da se za raziskave, podatkovno analitiko, poučevanje in ohranjanje kulturne dediščine zagotovi izkoriščanje potenciala digitalnih tehnologij, vključno s spletno in čezmejno uporabo varovanih del. Izjeme in omejitve avtorske in sorodnih pravic, ki dopuščajo tako uporabo brez predhodnega dovoljenja imetnika pravice, so posodobljene in prilagojene tehnološkim spremembam, da je omogočena uporaba na spletu in prek meja. Direktiva 2019/790/EU uvaja štiri obvezne izjeme za:

- besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja, Izjema oziroma vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje pod določenimi pogoji omogoča raziskovalnim organizacijam in ustanovam za varstvo kulturne dediščine prosto uporabo varovanih vsebin v primeru besedilnega in podatkovnega rudarjenja za namene znanstvenega raziskovanja. Ta izjema bo navedenim subjektom zagotovila pravno varnost pri uporabi avtomatiziranih tehnologij za analizo velikih sklopov podatkov za znanstvene namene. Izjema se nanaša tudi na javno-zasebna partnerstva.
- besedilno in podatkovno rudarjenje, Dodatna splošna izjema za besedilno in podatkovno rudarjenje, ki se uporablja, če si imetniki pravic niso izrecno in na ustrezen način pridržali uporabe, bo prispevala k razvoju podatkovne analitike in umetne inteligence v Evropski uniji.
- digitalno in čezmejno poučevanje, Nova izjema za izobraževalne ustanove zajema digitalno in čezmejno uporabo varovanih vsebin za namen ponazoritve pri poučevanju. Izobraževalne ustanove bodo lahko, na primer študentom ali učencem na daljavo, tudi v drugih državah članicah Evropske unije, dale na voljo določeno gradivo prek varnega elektronskega okolja (na primer prek intraneta univerze ali šolskega virtualnega učnega okolja). Pri tej izjemi je dovoljeno iz take uporabe izključiti gradivo, ki je namenjeno predvsem izobraževalnemu trgu, in notne zapise, če so ustrezne licence na enostaven način na voljo na trgu. Dovoljeno je tudi določiti pravično nadomestilo za imetnike pravic za uporabo njihovih del in predmetov sorodnih pravic v okviru te izjeme.
- ohranjanje kulturne dediščine, Ustanove za varstvo kulturne dediščine (na primer arhivi in muzeji) bodo lahko naredile kopije del ali predmetov sorodnih pravic, ki so trajno v njihovih zbirkah, za namene ohranjanja teh del, in sicer tudi z novimi tehnologijami. Ta izjema bo omogočila ohranjanje kulturne dediščine z digitalizacijo.

2. boljši praksi licenciranja in zagotovitvi širšega dostopa do vsebin,

V tem okviru Direktiva 2019/790/EU pod določenimi pogoji olajšuje ustanovam za varstvo kulturne dediščine digitalizacijo in razširjanje razprodanih del oziroma del izven pravnega prometa, ki so trajno v zbirki ustanove, na podlagi neizključne licence, sklenjene s kolektivno organizacijo, ali če te ni, na podlagi izjeme in omejitve avtorske in sorodnih pravic. Države članice Evropske unije zagotovijo, da se lahko z licencami dovoli uporabo teh del ustanovam za varstvo kulturne dediščine v vsaki državi članici Evropske unije, torej tudi čezmejno. Direktiva 2019/790/EU vsebuje tudi ukrepe za spodbujanje kolektivnega licenciranja, saj kot možnost ureja kolektivno licenciranje z razširjenim učinkom (t. i. razširjeno kolektivno upravljanje pravic oziroma kolektivno upravljanje pravic z razširjenim učinkom). Vsebuje tudi določbe o mehanizmu pogajanj, ki bo pripomogel k večji razpoložljivosti avdiovizualnih del na spletnih platformah videa na zahtevo, in določbe, ki bodo omogočile, da bo vsem uporabnikom zagotovljena pravna varnost pri razširjanju kopij del vizualne umetnosti, ki niso več varovana z avtorsko pravico.

3. oblikovanju dobro delujočega trga za avtorske pravice,

V tem okviru Direktiva 2019/790/EU ureja novi pravici za založnike medijskih publikacij v zvezi s spletno uporabo njihovih vsebin v okviru storitev ponudnikov storitev informacijske družbe, zahteve založnika za pravično nadomestilo, uporabo varovanih vsebin v okviru storitev ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu (spletnih platform, ki omogočajo svojim uporabnikom, da na njene strežnike naložijo varovane vsebine), pri čemer krepi položaj imetnikov pravic pri pogajanjih o plačilu za njihove vsebine, ki jih na spletne platforme naložijo uporabniki. Direktiva 2019/790/EU ureja tudi pravila o primernem in sorazmernem plačilu avtorjem in izvajalcem, določbe o preglednosti, ki zagotavljajo, da avtorji in izvajalci prejmejo posodobljene, relevantne in celovite informacije o izkoriščanju njihovih del in izvedb, za avtorje in izvajalce mehanizem prilagoditve pogodbe o izkoriščanju pravic, če je prvotno dogovorjeno plačilo nesorazmerno nizko v primerjavi z vsemi naknadnimi relevantnimi prihodki, postopek alternativnega reševanja sporov v zvezi s prejetjem informacij o izkoriščanju del in

izvedb ter mehanizmom prilagoditve pogodb oziroma pravico avtorja in izvajalca, da prekliče izključno licenco ali izključen prenos pravic, kadar delo ali izvedba ni izkoriščeno.

Obe direktivi veljata tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora.

ZASP vsebuje v 31. členu določbe o pravici radiodifuzne retransmisije, ki jih je treba posodobiti v skladu z določbami Direktive 2019/789/EU. ZASP ne vsebuje določb o pomožnih spletnih storitvah radiodifuznih organizacij in o novem načelu države izvora za pomožne spletne storitve, ki se uporabi za urejanje avtorske in sorodnih pravic. Prav tako ne vsebuje določb o neposrednem oddajanju. ZASP je treba zato spremeniti in dopolniti z ustreznimi določbami za prenos določb Direktive 2019/789/EU.

ZASP ne ureja takšnih vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic, ki jih kot enotne in obvezne določa Direktiva 2019/790/EU (besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja, besedilno in podatkovno rudarjenje, digitalno in čezmejno poučevanje). Pod določenimi pogoji pa ZASP že omogoča reproduciranje del za ohranjanje kulturne dediščine po določbi 50. člena o privatnem in drugem lastnem reproduciranju. Ker vsebuje 50. člen ZASP omejitve, ki jih nova obvezna vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za ohranjanje kulturne dediščine nima, bo potrebno uvesti še posebno vsebinsko omejitve pravic za ohranjanje kulturne dediščine. ZASP ne vsebuje določb o digitalizaciji in razširjanju razprodanih del oziroma del izven pravnega prometa, ki so trajno v zbirki ustanove za varstvo kulturne dediščine, in tudi ne ustrezne vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic zaradi uporabe teh del. ZASP tudi ne ureja pravic založnikov medijskih publikacij v zvezi s spletno uporabo njihovih vsebin v okviru storitev ponudnikov storitev informacijske družbe in uporabe varovanih vsebin v okviru storitev ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu. V ZASP tudi ni določbe o možnosti alternativnega reševanja sporov. Zato je v ZASP treba ustrezno prenesti določbe Direktive 2019/790/EU o navedenih vprašanjih.

ZASP vsebuje nekatere določbe, ki zagotavljajo avtorjem in izvajalcem primerno plačilo za nekatere primere uporabe, in splošne določbe o avtorskem honorarju ter nadomestilu, vključno z določbami o uspešnici, evidenci dohodka in preklicu materialne avtorske pravice. Te določbe je treba ustrezno spremeniti in dopolniti glede na zahteve Direktive 2019/790/EU.

Poleg tega se je izkazalo, da je potrebno odpraviti nekatere pomanjkljivosti in izboljšati sedanjo ureditev:

- za znanstveno raziskovanje je potrebno uvesti novo vsebinsko omejitve avtorske in sorodnih pravic, ki jo omogoča Direktiva 2001/29/ES;
- določiti je treba neodpovedljivo pravico izvajalca do nadomestila za dajanje v najem videogramov s svojo izvedbo, kadar je izvajalec prenesel pravico dajanja v najem videogramov na filmskega producenta, ker je to obvezna določba Direktive 2006/115/ES, ki v ZASP ni bila prenesena;
- določiti je treba trajanje varstva avdiovizualnih del, ker je to obvezna določba Direktive 2006/116/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 372 z dne 27. 12. 2006, str. 12; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2006/116/ES), zadnjič spremenjene z Direktivo 2011/77/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2011 o spremembi Direktive 2006/116/ES o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 265 z dne 11. 10. 2011, str. 1), ki v ZASP ni bila prenesena;
- določbe o radiodifuznem oddajanju s satelitom (182. člen ZASP) so pomanjkljive in v nasprotju z obveznimi določbami Direktive 93/83/EGS, ker ne urejajo načela države izvora za radiodifuzno oddajanje s satelitom, vključno z izvorom signala iz države nečlanice Evropske unije z nižjo ravno varstva, zato je treba te določbe prenesti v ZASP;
- nujna je opredelitev pojma videogram, ki ga ZASP nima, čeprav je ta pojem uporabljen v več določbah;
- zaradi spremembe 122. člena in uporabe pravilnega izraza priobčitev javnosti (namesto javna priobčitev) je nujna uporaba tega izraza tudi v 130. členu, saj je 122. člen povezan s 130. členom;
- v določbi tretjega in četrtega odstavka je sklic na urad, pristojen za usklajevanje na notranjem trgu Evropske unije, kar ni več ustrezno, ker se je ta urad preimenoval v Urad Evropske unije za intelektualno lastnino (v nadaljnjem besedilu: EUIPO),
- v četrtem odstavku 114. člena ZASP je določen sklic na določbo 39. člena, ki je v ZASP ni več, kar se zdaj odpravlja.

– navedba predpisov, ki urejajo to področje,

Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a in 92/21 – UZ62a)

Zakoni in podzakonski akti:

1. Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15, 63/16 – ZKUASP in 59/19);
2. Zakon o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (Uradni list RS, št. 63/16);
3. Zakon o medijih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08 – ZPOmK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAvMS, 47/12, 47/15 – ZZSDT, 22/16, 39/16, 45/19 – odl. US, 67/19 – odl. US in 82/21);
4. Zakon o elektronskem poslovanju na trgu (Uradni list RS, št. 96/09 – uradno prečiščeno besedilo, 19/15 in 189/21 – ZDU-1M);
5. Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr., 25/17 – ZVaj, 123/21, 172/21 in 207/21);
6. Zakon o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (Uradni list RS, št. 186/21);
7. Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo in 177/20);
8. Uredba o mediaciji v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami (Uradni list RS, št. 56/17).

– ugotovitve pri spremljanju izvajanja veljavnega predpisa (predstavitev ciljev predpisa, ocena doseženih ciljev, metode oziroma merila, po katerih je pripravljena ta ocena, vzroki, zakaj cilji niso bili ali niso bili v celoti doseženi),

– poglobljene probleme oziroma vprašanja na področju urejanja (jasna opredelitev, velikost in obseg, vzrok za njihov nastanek),

– kako so bili problemi ugotovljeni,

– predpisi Evropske unije, ki vplivajo na področje urejanja,

1. Direktiva Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 o uskladitvi določenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kabelsko retransmisijo (UL L št. 248 z dne 6. 10. 1993, str. 15), zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 82);
2. Direktiva 96/9/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 1996 o pravnem varstvu baz podatkov (UL L št. 077 z dne 27. 3. 1996, str. 20), zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 92);
3. Direktiva 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (UL L št. 178 z dne 17. 7. 2000, str. 1);
4. Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L št. 167 z dne 22. 6. 2001, str. 10), zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 92);
5. Direktiva 2001/84/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2001 o sledni pravici v korist avtorja izvirnega umetniškega dela (UL L št. 272 z dne 13. 10. 2001, str. 32);
6. Direktiva 2004/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL L št. 157 z dne 30. 4. 2004, str. 45);
7. Direktiva 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine (UL L št. 376 z dne 27. 12. 2006, str. 28);
8. Direktiva 2006/116/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 372 z dne 27. 12. 2006, str. 12),

- zadnjič spremenjena z Direktivo 2011/77/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2011 o spremembi Direktive 2006/116/ES o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 265 z dne 11. 10. 2011, str. 1);
9. Direktiva 2009/24/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o pravnem varstvu računalniških programov (UL L št. 111 z dne 5. 5. 2009, str. 16);
 10. Direktiva 2012/28/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o nekaterih dovoljenih uporabah osirotelih del (UL L št. 299 z dne 27. 10. 2012, str. 5);
 11. Direktiva 2014/26/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic ter izdajanju več ozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo na notranjem trgu (UL L št. 84, 20. 3. 2014, str. 72);
 12. Direktiva (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe (UL L št. 241 z dne 17. 9. 2015, str. 1);
 13. Direktiva (EU) 2017/1564 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2017 o določenih dovoljenih uporabah določenih del in drugih predmetov urejanja, zaščitenih z avtorsko pravico in sorodnimi pravicami, za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja ter o spremembi Direktive 2001/29/ES o usklajevanju določenih vidikov avtorske pravice in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L št. 242 z dne 20. 9. 2017, str. 6);
 14. Direktiva (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 82);
 15. Direktiva (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 92);
 16. Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L št. 119 z dne 4. 5. 2016, str. 1);
 17. Uredbi (EU) 2015/2120 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o določitvi ukrepov v zvezi z dostopom do odprtega interneta in spremembi Direktive 2002/22/ES o univerzalni storitvi in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami ter Uredbe (EU) št. 531/2012 o gostovanju v javnih mobilnih komunikacijskih omrežjih v Uniji (UL L št. 310 z dne 26. 11. 2015, str. 1).

– mednarodni sporazumi, ki vplivajo na področje urejanja,

1. Sporazum o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine (Uradni list RS-MP, št. 10/95);
2. Bernska konvencija za varstvo književnih in umetniških del (Uradni list SFRJ-MP, št. 14/75 in 4/86, Uradni list RS št. 24/92, Uradni list RS-MP, št. 9/92 in 3/07);
3. Svetovna konvencija o avtorski pravici (Uradni list SFRJ-MP, št. 54/73, Uradni list RS-MP, št. 15/92);
4. Konvencija o razdelitvi signalov za prenos programa po satelitu (Uradni list SFRJ-MP, št. 13/77, Uradni list RS-MP, št. 15/92);
5. Konvencija za varstvo proizvajalcev fonogramov pred nedovoljenim presnemavanjem njihovih fonogramov (Uradni list RS-MP, št. 8/96);
6. Mednarodna konvencija za varstvo izvajalcev, proizvajalcev fonogramov in radiodifuznih organizacij (Uradni list RS-MP, št. 8/96);
7. Pogodba Svetovne organizacije za intelektualno lastnino o avtorski pravici (Uradni list RS-MP, št. 25/99);
8. Pogodba Svetovne organizacije za intelektualno lastnino o izvedbah in fonogramih (Uradni list RS-MP, št. 25/99);
9. Pekinška pogodba o avdiovizualnih izvedbah¹.

¹ EU je podpisala to pogodbo, vendar ta še ne obvezuje EU ali Republike Slovenije - Sklep Sveta z dne 10. junija 2013 o podpisu Pekinške pogodbe o avdiovizualnih izvedbah v imenu Evropske unije (UL L št. 160 z dne 12. 6. 2013, str. 1). Iz Sporočila Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Čim boljše izkoriščanje inovacijskega potenciala EU Akcijski načrt za pravice intelektualne lastnine v podporo okrevanju in odpornosti EU <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13354-2020-INIT/sl/pdf>, str. 20, izhaja, da si bo Evropska komisija prizadevala za ratifikacijo te pogodbe.

– odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije, ki obravnavajo področje urejanja oziroma primerljivo ureditev,

Ustavno sodišče Republike Slovenije ni ugotovilo neskladja določb ZASP z Ustavo (sklep št. U-I-149/98 (Uradni list RS, št. 85/01), odločba št. U-I-200/02 (Uradni list RS, št. 58/04), sklep št. U-I-191/09 (Uradni list RS, št. 85/10) in odločba št. U-I-240/10 (Uradni list RS, št. 47/13)).

– odločbe Sodišča Evropske unije, ki obravnavajo področje urejanja oziroma primerljivo ureditev,

Sodišče Evropske unije še ni razsojalo o skladnosti nacionalnih zakonodaj z Direktivo 2019/789/EU in Direktivo 2019/790/EU ali razlagalo posamezne določbe teh direktiv.

Za področje, ki ga ureja Direktiva 2019/789/EU, so med drugim pomembne sodbe Sodišča Evropske

unije v zadevah C-325/2014 (SBS Belgium NV v SABAM), C-403/08 in C-429/08 (Football

Association Premier League in drugi), C-431/09 in C-432/09 (Airfield in Canal Digitaal). Iz sodbe

Sodišča Evropske unije v zadevi C-325/2014 izhaja, da radijska in televizijska organizacija ne opravlja priobčitve javnosti, če svoje signale s programsko vsebino posreduje izključno distributerjem signalov, ne da bi bili ti signali med prenosom ali zaradi njega na voljo javnosti, ti distributerji pa te signale nato posredujejo svojim naročnikom tako, da si lahko ti ogledajo te programske vsebine, razen če je posredovanje zadevnih distributerjev zgolj tehnično sredstvo. Kot izhaja iz 20. uvodne izjave Direktive 2019/789/EU in sodne prakse Sodišča Evropske unije (npr. sodbi Football Association Premier

League in drugi, C-403/08 in C-429/08, ter Airfield in Canal Digitaal, C-431/09 in C-432/09), se,

kadar distributerji signalov RTV organizacijam omogočajo zgolj tehnična sredstva, da bi zagotovili ali izboljšali sprejem oddaj, ne bi smelo škodovati, da sodelujejo pri dejanju priobčitve javnosti.

Za področje, ki ga ureja Direktiva 2019/790/EU, so med drugim pomembne sodbe v zadevah C-360/10 (SABAM v Netlog), C-70/10 (SABAM v Scarlet Extended), C-160/15 (GS Media), C-466/12

(Svensson), C-348/13 (BestWater International) in C-572/13 (Hewlett-Packard Belgium SPRL v

Reprobel SCRL). Sodbi v zadevah C-70/10 in C-360/10 sta vplivali na določbo 17. člena Direktive 2019/790/EU, ki določa, da je prepovedana vzpostavitev splošnega sistema za filtriranje podatkov, ki so shranjeni na platformi ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu, ki se uporabi brez razlikovanja za vse njegove uporabnike, preventivno, na izključne stroške takega ponudnika in je časovno neomejeno (t. i. splošni monitoring vsebin). Na podlagi sodbe C-466/12, v kateri je Sodišče Evropske unije odločilo, da kadar eno spletno mesto vsebuje klikljive povezave do del, ki so prosto dostopna na drugem spletnem mestu (t. i. hiperpovezava), to (v okoliščinah tega primera) ne predstavlja dejanja priobčitve javnosti, za katero bi bilo potrebno pridobiti dovoljenje imetnika pravic na takih delih (podobno v sodbi C-160/15), zato 13. člen Direktive 2019/790/EU izrecno izključuje hiperpovezave iz opredelitve pojma medijska publikacija. V sodbi v zadevi C-572/13 je Sodišče Evropske unije zavzelo stališče, da založniki niso našteti med imetniki pravice reproduciranja, kot je določena v 2. členu Direktive 2001/29/ES, zato njim ne nastane nobena škoda v smislu izjem za razmnoževanje in privatno reproduciranje (iz točk a) in b) drugega odstavka 5. člena Direktive 2001/29/ES) in ne smejo dobiti nadomestila iz naslove navedenih izjem, če bi bili zaradi tega imetniki pravic reproduciranja v celoti ali deloma prikrajšani za pravično nadomestilo, do katerega so iz naslova teh istih izjem upravičeni. Ker je več držav članic Evropske unije v svoji zakonodaji uredilo pravico založnika do nadomestila za razmnoževanje in za privatno reproduciranje, Direktiva 2019/790/EU v 16. členu

omogoča ohranitev (ali uvedbo) take ureditve.

– razlogi, s katerimi se utemeljuje potreba po novem predpisu ali spremembi in dopolnitvi veljavnega predpisa

Direktiva 2019/789/EU in Direktiva 2019/790/EU sta začeli veljati dvajseti dan po objavi v Uradnem listu Evropske unije, države članice pa so morale uveljaviti zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, do 7. junija 2021.

ZASP ne vsebuje vseh določb, ki jih urejata Direktiva 2019/789/EU in Direktiva 2019/790/EU, zato je nujna njegova sprememba in dopolnitev, da se v slovenski pravni red prenesejo določbe teh direktiv. Odpraviti je treba tudi ugotovljene pomanjkljivosti pri prenosu določb Direktive 93/83/EGS glede radiodifuznega oddajanja s satelitom, prenosu določb Direktive 2006/115/ES glede neodpovedljive pravice izvajalca do nadomestila za dajanje v najem videogramov s svojo izvedbo, kadar je izvajalec prenesel pravico dajanja v najem na filmskega producenta, in prenosu določb Direktive 2006/116/ES glede trajanja varstva avdiovizualnih del.

Z namenom olajšanja izvajanja znanstvenega raziskovanja je predlagana uvedba nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic za znanstveno raziskovanje, ki jo omogoča Direktiva 2001/29/ES. Potrebno je tudi opredeliti pojem videogram, ki ga ZASP ne ureja, čeprav je uporabljen v več določbah, kar lahko povzroča zmedo pri izvajanju ZASP v praksi. V ZASP je treba odpraviti tudi nekatere druge pomanjkljivosti redakcijske narave (uporaba pravilnega izraza priobčitev javnosti, sprememba sklica na urad, pristojen za usklajevanje na notranjem trgu Evropske unije, črtanje sklica na neobstoječ 39. člen).

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilji predlaganega zakona so:

- uskladitev s pravnim redom Evropske unije,
- izboljšanje ureditve z odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti.

2.2 Načela

Načela predlaganega zakona so:

- spodbujanje ustvarjalnosti, inovacij in naložb,
- zagotavljanje visoke ravni varstva pravic imetnikov pravic,
- pravično ravnovesje med pravicami avtorjev in drugih imetnikov pravic ter interesi uporabnikov varovanih del in predmetov sorodnih pravic,
- enakopravna obravnava imetnikov pravic v primerljivih okoliščinah,
- večja pravna varnost, zlasti v zvezi z nekaterimi načini uporabe avtorskih del in predmetov sorodnih pravic v digitalnem okolju,
- s širšim dostopom do televizijskih in radijskih programov iz držav članic spodbujati kulturno in jezikovno raznovrstnost, socialno kohezijo in večji dostop do informacij.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

- konkreten opis predlaganih rešitev,

S tem predlogom zakona se prenašajo določbe Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU, ki urejajo materialnopravna vprašanja o avtorski in sorodnih pravicah, ne pa tudi tiste določbe obeh direktiv, ki se nanašajo na kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic. Te določbe prenaša Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (EVA: 2020-2130-0065; v nadaljnjem besedilu: predlog ZKUASP-A).

1. prenos določb Direktive 2019/789/EU in odprava pomanjkljivosti pri prenosu določb Direktive 93/83/EGS

S predlogom zakona se urejajo:

- pomožne spletne storitve in odprava pomanjkljivosti pri prenosu določb Direktive 93/83/EGS (27. člen in drugi odstavek 31. člena predloga zakona)

Ob prenosu določb Direktive 2019/789/EU je bilo ugotovljeno, da 182. člen ZASP ne ureja načela države izvora za radiodifuzno oddajanje s satelitom, vključno z izvorom signala iz države nečlanice Evropske unije z nižjo ravno varstva, kot to določa Direktiva 93/83/EGS. S 27. členom predloga zakona se zato spreminja 182. člen ZASP, v katerem se odpravljajo te ugotovljene pomanjkljivosti, in prenašajo določbe Direktive 2019/789/EU, ki se nanašajo na pomožne spletne storitve. Za radiodifuzno oddajanje s satelitom in za nove pomožne spletne storitve je določeno načelo države izvora (z odstopom od načela teritorialnosti, ki sicer velja za urejanje avtorske in sorodnih pravic), kar omogoča, da se v eni državi članici Evropske unije pridobijo pravice za vse države članice Evropske unije oziroma Evropskega gospodarskega prostora, s čimer je radiodifuznim organizacijam olajšano pridobivanje avtorske in sorodnih pravic. ZASP v petem odstavku 176. člena že določa, da določbe ZASP, ki se nanašajo na države članice Evropske unije, veljajo tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora.

Zaradi odprave pomanjkljivosti pri prenosu določb Direktive 93/83/EGS je določeno načelo države izvora za radiodifuzno oddajanje s satelitom: radiodifuzno oddajanje s satelitom nastane le v državi članici Evropske unije, v kateri se pod nadzorom in odgovornostjo radiodifuzne organizacije (RTV organizacije) vnesejo programski signali, namenjeni javnosti, v neprekinjeno komunikacijsko verigo, ki vodi k satelitu in nazaj na zemljo. Kadar radiodifuzno oddajanje s satelitom nastane v državi nečlanici Evropske unije z nižjo ravno varstva, se šteje, da je nastalo le v državi članici Evropske unije, v kateri:

1. se nahaja usmerjevalna postaja, iz katere se pošiljajo programski signali, pri čemer se pravice uveljavijo zoper operaterja te postaje;
2. ima svoj glavni sedež RTV organizacija, ki je naročila oddajanje s satelitom, če ni bila uporabljena usmerjevalna postaja iz prejšnje točke, pri čemer se pravice uveljavijo zoper to RTV organizacijo.

Določa se, katere storitve so pomožne spletne storitve RTV organizacije, in zanje novo načelo države izvora. To so spletne storitve RTV organizacije ali osebe pod njenim nadzorom in odgovornostjo, s katerimi zagotavlja javnosti svoje televizijske in radijske programe sočasno z oddajanjem (na primer, da se lahko RTV program gleda istočasno na televiziji in tudi na drugih napravah, na primer računalniku ali tablici) ali z določenim časovnim zamikom, kakor tudi vsa temu oddajanju pomožna gradiva (na primer možnost ogleda podatkov o predvajani vsebini). Pomožne spletne storitve so v podrejenem razmerju z radiodifuznim oddajanjem in obsegajo priobčitev javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti in potrebnim reproduciranjem 1. radijskih programov, in 2. določenih televizijskih programov, ki so novice in aktualni informativni programi, ali v celoti financirane lastne produkcije RTV organizacije. Določba o pomožnih spletnih storitvah pa se ne uporablja za radiodifuzno oddajanje športnih dogodkov in predmetov varstva, ki so vanje vključeni, v televizijskih programih. Tudi za pomožne spletne storitve je določeno načelo države izvora: pomožne spletne storitve RTV organizacije nastanejo le v državi članici Evropske unije, v kateri ima RTV organizacija svoj glavni sedež. Ta določba RTV organizaciji omogoča, da v eni državi članici Evropske unije – tisti, v kateri ima RTV organizacija svoj glavni sedež – pridobi pravice za vse države članice Evropske unije.

Pogodbene stranke (imetniki pravic in RTV organizacije) se lahko dogovorijo, da omejijo načelo države izvora (za radiodifuzno oddajanje s satelitom oziroma za pomožne spletne storitve) in uredijo pravice le za nekatere države članice Evropske unije. Pogodbene stranke pri določitvi zneska primerne nadomestila za pridobitev pravice (za radiodifuzno oddajanje s satelitom oziroma za pomožne spletne storitve) upoštevajo vse vidike, kot so značilnosti in čezmejni obseg uporabe, njeno trajanje, dejansko in potencialno občinstvo, razpoložljive jezikovne različice, izračun po prihodkih RTV organizacije in podobno.

Za prilagoditev obstoječih pogodb, ki že urejajo pomožne spletne storitve, je določeno prehodno obdobje za pomožne spletne storitve do 7. junija 2023 (drugi odstavek 31. člena predloga zakona). Po tem datumu velja nova ureditev tudi za tiste obstoječe pogodbe, ki se iztečejo po 7. juniju 2023.

- pravica radiodifuzne retransmisije, vključno z neposrednim oddajanjem (2. člen in tretji odstavek 31. člena predloga zakona)

ZASP v 31. členu že ureja pravico radiodifuzne retransmisije, ki pa jo je treba zaradi prenosa določb Direktive 2019/789/EU posodobiti. S predlogom zakona se posodablja pravica radiodifuzne

retransmisije, tako da se celovito združi področji, ki ju urejata Direktiva 93/83/EGS in Direktiva 2019/789/EU, in se hkrati upošteva relevantno določbo 2. točke prvega odstavka 11.bis člena Bernske konvencije za varstvo književnih in umetniških del² (Uradni list SFRJ-MP, št. 14/75 in 4/86, Uradni list RS št. 24/92, Uradni list RS-MP, št. 9/92 in 3/07; v nadaljnjem besedilu: Bernska konvencija).

Z 2. členom predloga zakona se spreminja 31. člen ZASP in na novo ureja materialna avtorska pravica radiodifuzne retransmisije, tako da je tehnološko nevtralna. Pravica radiodifuzne retransmisije je določena kot izključna pravica do sočasnega, nespremenjenega in neskrajšanega nadaljnjega oddajanja prvotno radiodifuznih oddajanih programskih signalov z delom, če to retransmisijo izvaja druga oseba od prvotne RTV organizacije (operater retransmisije), ne glede na to, kako ta operater pridobi od nje programske signale za ta namen. Jasneje je določeno razlikovanje med prvo (prvotni prenos) in drugo (retransmisija) fazo tega načina uporabe del. Uveden je tudi nov pojem »operater retransmisije«, ki je druga oseba od prvotne RTV organizacije, kar vključuje druge RTV organizacije in druge osebe, ki izvajajo retransmisijo (na primer kabelski operaterji, ponudniki IP TV, ponudniki storitev dostopa do interneta, distributer signala). Bistvena je nadgradnja Direktive 93/83/EGS in veljavnega ZASP, t. j. razširitev retransmisije na razna omrežja oziroma na storitev dostopa do interneta, kot je določena v Uredbi (EU) 2015/2120 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o določitvi ukrepov v zvezi z dostopom do odprtega interneta in spremembi Direktive 2002/22/ES o univerzalni storitvi in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami ter Uredbe (EU) št. 531/2012 o gostovanju v javnih mobilnih komunikacijskih omrežjih v Uniji (UL L št. 310 z dne 26. 11. 2015, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2015/2120). Prvotno oddajanje preko spleta (interneta) (kot prva faza retransmisije – prvotni prenos) se ne šteje za radiodifuzno retransmisijo. Kot radiodifuzna retransmisija pa se šteje retransmisija prek storitve dostopa do interneta (kot druga faza retransmisije – retransmisija), kadar ta poteka v upravljanem okolju, v katerem operater zagotavlja varno retransmisijo izključno upravičenim uporabnikom. Pomembna je splošna določba o »upravljanem okolju, v katerem je zagotovljena varna retransmisija pooblaščenim uporabnikom«, ki pokrije vse vrste zdaj znanih in bodočih neznanih tehnologij za retransmisije varovanih vsebin, kot izhaja iz 14. uvodne izjave Direktive 2019/789/EU. Med značilnostmi prvotnega prenosa ni zahtevano, da ta prenos prihaja iz druge države članice, s čimer je prenesen 7. člen Direktive 2019/789/EU, saj pravila prenovljene pravice radiodifuzne retransmisije veljajo tako za razmerja med državami članicami kot tudi znotraj posamezne države članice (slednje je v Republiki Sloveniji veljalo že doslej). Tako se ohranja sedanja raven varstva imetnikov avtorske in sorodnih pravic.

V pravico radiodifuzne retransmisije je umeščeno neposredno oddajanje, ker izpolnjuje znake retransmisije. Pri neposrednem oddajanju RTV organizacija izvaja prvotni prenos svojih programskih signalov brez dostopa javnosti operaterju retransmisije (ki ni RTV organizacija), slednji pa te signale retransmitira javnosti (torej distribuira javnosti). V tem primeru prvotni prenos RTV organizacije ni dostopen javnosti (je pa namenjen za sprejem s strani javnosti) in ga javnosti retransmitira operater retransmisije (ta je glede na to, da daje signal v javnost, v položaju distributerja signala). Šteje se, da RTV organizacija in operater retransmisije sodelujeta v tem enotnem dejanju priobčitve javnosti, za katerega morata vsak zase pridobiti dovoljenje avtorja. RTV organizacija in operater retransmisije bosta vsak zase v sorazmerju glede na njuno uporabo del pridobila dovoljenje avtorja oziroma drugih imetnikov pravic in jim poravnala primerno nadomestilo. Višina primerne nadomestila bo odvisna od tega, kakšen je prispevek vsakega od njiju v enotnem dejanju priobčitve javnosti (kot izhaja iz sodbe Sodišča Evropske unije v zadevi C-325/14). Če bo operater retransmisije RTV organizaciji omogočal zgolj tehnična sredstva, da bi zagotovil sprejem oddaj ali ga izboljšal, ne bo retransmitiral programskih signalov, zato ne bo potreboval dovoljenja avtorja ter mu tudi ne bo ničesar plačal.

Pravica radiodifuzne retransmisije pa ne obsega več omejitve iz 2. točke dosedanjega 31. člena ZASP (pri številu do 100 kabelskih priključkov ta pravica ni obstajala), ker ta pri retransmisiji iz drugih držav ni dopustna (kar je upoštevano že do sedaj) in ker je sporna glede na določbo o) točke tretjega odstavka 5. člena Direktive 2001/29/ES in določbo drugega odstavka 9. člena Bernske konvencije.

Za prilagoditev dovoljenj, ki že urejajo neposredno oddajanje, je določeno prehodno obdobje do 7.

² 11.bis člen Bernske konvencije določa:

Avtorji književnih in umetniških del imajo izključno pravico dovoljevati: 1. oddajanje svojih del po radiodifuziji ali njihovo priobčitev javnosti s katerikoli sredstvom za brezžični prenos znakov, zvokov ali slik; 2. vsako žično ali brezžično priobčitev po radiu oddajane dela, če naj ga priobči javnosti kakšna druga ustanova, ne pa tista, ki ga je izvirno oziroma prva oddajala; 3. priobčitev po radiu oddajane dela javnosti po zvočniku ali kakršnikoli drugi podobni napravi za prenos znakov, zvokov ali slik.

junija 2025 (tretji odstavek 31. člena predloga zakona). Po tem datumu velja nova ureditev tudi za ta dovoljenja (obstoječe pogodbe), če se ta dovoljenja iztečejo po navedenem datumu oziroma bi še veljala po tem datumu.

2. prenos določb Direktive 2019/790/EU

- nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic

Ustava v 60. členu določa, da je zagotovljeno varstvo avtorskih in drugih pravic, ki izvirajo iz umetniške, znanstvene, raziskovalne in izumiteljske dejavnosti. ZASP v 15. členu določa avtorsko pravico kot enovito pravico na avtorskem delu, iz katere izvirajo izključna osebna upravičenja (moralne avtorske pravice), izključna premoženjska upravičenja (materialne avtorske pravice) in druga upravičenja avtorja (druge pravice avtorja). Materialne avtorske pravice varujejo premoženjske interese avtorja s tem, da avtor izključno dovoljuje ali prepoveduje uporabo svojega dela in primerkov svojega dela, uporaba avtorskega dela pa je, če ni z ZASP drugače določeno, dopustna le, če je avtor v skladu z ZASP in pod pogoji, ki jih je določil, prenesel ustrezno materialno avtorsko pravico (21. člen ZASP). V izključne avtorske pravice se lahko poseže le v izjemnih primerih, vsebinske omejitve avtorske pravice pa se razlagajo ozko.

Predlog zakona spreminja zdajšnje vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic za pouk (49. člen ZASP) tako, da se dodajajo nove določbe o poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, poučevanju na daljavo in čezmejnem poučevanju. Predlog zakona uvaja nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic v primerih dovoljene uporabe del izven pravnega prometa (novi 50.e, 50.f in 50.g člen), besedilnega in podatkovnega rudarjenja (novi 57.a člen) ter besedilnega in podatkovnega rudarjenja za namene znanstvenega raziskovanja (novi 57.b člen). ZASP v 50. členu med drugim že omogoča javnim arhivom, javnim knjižnicam in muzejem, da za lastne potrebe reproducirajo delo na kateremkoli nosilcu, če to storijo iz lastnega primerka in če pri tem nimajo namena dosežati neposredno ali posredno gospodarsko korist, kar tem subjektom omogoča tudi na primer digitalizacijo del za namene ohranjanja kulturne dediščine. Ker Direktiva 2019/790/EU določa enotno obvezno izjemo za ohranjanje kulturne dediščine in ker 50. člen ZASP določa še nekatere pogoje, ki jih Direktiva 2019/790/EU nima, se 50. člen ZASP ohranja v nespremenjeni obliki in se posebej določa vsebinska omejitve avtorske in sorodnih pravic za ohranjanje kulturne dediščine (novi 57.d člen). V zvezi s temi vsebinskimi omejitvami avtorske pravice so predlagane spremembe tudi pri računalniških programih (sprememba 114. člena ZASP), in sorodni pravici na podatkovnih bazah (sprememba 141.g člena ZASP), ki so glede na sistematično ureditev ZASP urejeni v drugih določbah ZASP. Dodatni posegi v avtorske in sorodne pravice so legitimni, nujni, sorazmerni in primerni ter so ustavno dopustni, saj se v te pravice posega zaradi pravic drugih in v primerih, ki jih določa Ustava, kot to izhaja iz tretjega odstavka 15. člena Ustave.

Predlagane nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic so legitimne. V skladu z drugim odstavkom 9. in drugim odstavkom 10. člena Bernske konvencije³ in 13. členom Sporazuma o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine⁴ (Uradni list RS-MP, št. 10/95; v nadaljnjem besedilu: Sporazum TRIPs) lahko države pogodbenice določijo omejitve ali izjeme izključnih avtorskih pravic, vendar le v določenih posebnih primerih, ki niso v nasprotju z običajnim izkoriščanjem dela in ne posegajo nerazumno v legitimne interese imetnika pravice. Ta t. i. tristopenjski test določa tudi Direktiva 2001/29/ES v petem odstavku 5. člena⁵. ZASP vsebuje določbo o tristopenjskem testu v 46. členu⁶, ki določa splošno pravilo o dopustnosti vsebinskih omejitve avtorske pravice. Določbe o

³ Drugi odstavek 9. člena Bernske konvencije določa:

Državam unije je prepuščena pravica, da v svojih zakonih dovolijo reproduciranje omenjenih del v določenih posebnih primerih toda le, če to reproduciranje ni v škodo redni uporabi dela in ne prizadene neopravičene škode zakonitim interesom avtorja. Drugi odstavek 10. člena Bernske konvencije določa:

Glede možnosti, da se na dovoljen način uporabljajo književna ali umetniška dela za ponazarjanje pouka z objavljanjem, oddajanjem po radiodifuziji ali z zvočnimi in vizualnimi snemanji, če tako uporabo opravičuje namen, ki ga je treba doseči, so odločilni zakoni v državah unije in posebni sporazumi, ki so sklenjeni ali ki bodo sklenjeni med njimi, pri čemer mora biti takšna uporaba v skladu z dobrimi običaji.

⁴ 13. člen Sporazuma TRIPs določa:

Članice postavljajo omejitve ali izjeme pri izključnih pravicah v določenih posebnih primerih, ki niso v nasprotju z običajnim izkoriščanjem dela in nerazumno ne ogrožajo legitimnih interesov imetnika pravice.

⁵ Peti odstavek 5. člena Direktive 2001/29/ES določa:

Izjeme in omejitve iz odstavkov 1, 2, 3 in 4 naj se uporabijo le v določenih posebnih primerih, ki niso v nasprotju z normalnim izkoriščanjem dela ali drugega predmeta in ne vplivajo pretirano na legitimne interese imetnika pravice.

⁶ 46. člen ZASP določa:

vsebinskih omejitvah avtorske pravice se na podlagi drugega odstavka 4. člena ZASP⁷ smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju ZASP, ki ureja sorodne pravice, določeno drugače. Direktiva 2019/790/EU določa kot obvezne in enotne vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic v primerih digitalnega in čezmejnega poučevanja, dovoljene uporabe del izven pravnega prometa, besedilnega in podatkovnega rudarjenja, besedilnega in podatkovnega rudarjenja za namene znanstvenega raziskovanja ter ohranjanja kulturne dediščine, in sicer v okviru nezavezujočih dovoljenih izjem in omejitev, ki jih določa že Direktiva 2001/29/ES.

a) poučevanje (3., 17., 24. in 26. člen predloga zakona)

ZASP v prvem odstavku 49. člena⁸ že določa vsebinsko omejitev avtorske pravice za namene pouka: prosto je javno izvajanje in priobčitev javnosti (uporaba dela v netelesni obliki, kot to določa drugi odstavek 22. člena ZASP) objavljenih del v obliki neposrednega pouka, javno izvajanje objavljenih del na brezplačnih šolskih slovesnostih pod pogojem, da izvajalci ne prejmejo plačila, in sekundarno radiodifuzno oddajanje RTV šolskih oddaj. Za navedene načine uporabe del za namene pouka ni potrebno predhodno dovoljenje imetnika pravice in ni obveznosti plačila avtorskega honorarja ali nadomestila imetniku pravice, treba pa je navesti vir in avtorstvo delu, če je navedeno na uporabljenem delu.

Te določbe se spreminjajo zaradi prenosa 5. člena Direktive 2019/790/EU. S spremembami 49. člena (3. člen predloga zakona) se zasleduje cilj izboljšanja in oplemenitenja digitalnega poučevanja, vključno s poučevanjem z uporabo elektronskih sredstev, poučevanjem na daljavo in poučevanjem oseb, ki so na oddaljenih lokacijah, lahko tudi v drugih državah članicah Evropske unije oziroma Evropskega gospodarskega prostora. Za doseg tega cilja se za namen ponazoritve pri poučevanju omogoči digitalno uporabo varovanih del in predmetov sorodnih pravic, in sicer brez prenosa ustrezne materialne avtorske pravice in brez plačila primerne nadomestila za tako uporabo (t. i. prosta uporaba). Če ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, je za namen ponazoritve pri poučevanju dopustno reproduciranje v elektronski obliki pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev (na primer z uporabo elektronske table v učilnici), poučevanju na daljavo ali čezmejnem poučevanju in priobčitev javnosti objavljenih del (na primer učitelj bo lahko reproduciral odlomek knjige v elektronski obliki in ga v elektronski obliki pokazal učencem pri poučevanju na daljavo ali ga shranil na spletišču spletne učilnice tako, da bodo lahko učenci do njega dostopali). Za isti namen in če ni namenjena doseganju neposredne ali posredne gospodarske koristi, je dovoljena tudi predelava (avtorsko varovane) baze podatkov (na primer enciklopedije) in v elektronski obliki reproduciranje, distribuiranje ter priobčitev javnosti predelane baze podatkov pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, poučevanju na daljavo ali čezmejnem poučevanju (na primer učitelj bo reproduciral odlomek iz enciklopedije v elektronski obliki in ga shranil na spletišču spletne učilnice tako, da bodo lahko učenci do njega dostopali na daljavo). Navedeni načini uporabe del za ponazoritev pri poučevanju (iz 1. točke prvega odstavka spremenjenega 49. člena) so dovoljeni le, če niso namenjeni doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi in če se izvajajo pod naslednjimi pogoji: 1. pod odgovornostjo vrtca ali izobraževalne ustanove, ki izvaja javno veljavne izobraževalne programe osnovnega, poklicnega, srednjega in višjega strokovnega izobraževanja, po katerih se pridobi javno veljavna izobrazba, 2. v prostorih vrtca ali izobraževalne ustanove ali drugih prostorih ali prek varnega elektronskega okolja, ki je dostopno, zlasti prek avtentikacijskih postopkov (na primer dostop z geslom), le predšolskim otrokom, učencem, dijakom ali študentom, vpisanim oziroma vključenim v ta program, ter vzgojiteljem v vrtcu in učiteljem, ki izvajajo poučevanje. Kadar se taka uporaba del izvaja prek varnega elektronskega okolja, se šteje, da poteka izključno v državi

Vsebinske omejitve avtorske pravice so dopustne v primerih, ki so določeni v tem oddelku, s tem, da je obseg take uporabe avtorskih del omejen glede na namen, ki ga je treba doseči, da je v skladu z dobrimi običaji, da ne nasprotuje običajni uporabi dela in da ni v nerazumni meri v nasprotju z zakonitimi interesi avtorja.

⁷ Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

(2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

⁸ 49. člen ZASP določa:

(1) Za namene pouka je prosto:

1. javno izvajanje in priobčitev javnosti objavljenih del v obliki neposrednega pouka;
2. javno izvajanje objavljenih del na brezplačnih šolskih slovesnostih pod pogojem, da izvajalci ne prejmejo plačila;
3. sekundarno radiodifuzno oddajanje RTV šolskih oddaj.

(2) V primerih iz prejšnjega odstavka je treba navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu.

članici Evropske unije, v kateri ima vrtec oziroma izobraževalna ustanova sedež. Taka uporaba se ne sme izvajati tako, da bi se z njo nadomestil nakup dela, na primer s postopnim reproduciranjem odlomkov ali istega dela.

Grafične izdaje glasbenih del (notni zapisi) in učna gradiva, ki so namenjena predvsem za uporabo pri poučevanju (razen učbenikov, delovnih zvezkov in vadnic), pa se lahko uporabijo le na podlagi licence, ki omogoča uporabo iz 1. točke prvega odstavka spremenjenega 49. člena (na primer če licenca omogoča reproduciranje odlomka notnega zapisa v elektronski obliki in prikaz tega odlomka na zaslonu pri poučevanju na daljavo), pod pogojem, da so te licence enostavno na voljo na trgu (če licence niso enostavno na voljo na trgu, se lahko tudi ta dela prosto uporabijo pod pogoji iz 49. člena). Če so te licence enostavno na voljo na trgu, mora ponudnik teh licenc objaviti pogoje uporabe na dobro vidnem mestu na svoji spletni strani in o tem obvestiti reprezentativno združenje vrtcev oziroma izobraževalnih ustanov in ministrstvo, pristojno za šolstvo.

Če ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, je prosto tudi javno izvajanje objavljenih del na brezplačnih šolskih prireditvah pod pogojem, da izvajalci ne prejmejo plačila (2. točka prvega odstavka spremenjenega 49. člena). V primerjavi z do zdaj veljavno ureditvijo, je taka uporaba dopustna na šolskih prireditvah (ne le šolskih slovesnostih), če se izvaja za nekomercialni namen (»ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi«) in enako kot do zdaj, če izvajalci ne prejmejo plačila. Dopustno je tudi sekundarno radiodifuzno oddajanje RTV šolskih oddaj (3. točka prvega odstavka spremenjenega 49. člena), vendar le, če ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi.

Pri uporabi del bo treba enako kot do zdaj navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu. Pogodbena določila, ki so v nasprotju s spremenjenim 49. členom, so nična, zato avtor ali drug imetnik pravic s pogodbo ne bo mogel preprečiti uporabe del v obsegu te vsebinske omejitve pravic za poučevanje. Ker lahko avtor uporabi tehnične ukrepe iz 166.a člena ZASP, se ustrezno spreminja in dopolnjuje 166.c člen (26. člen predloga zakona), da se uporabniku, ki je upravičen do uporabe dela v obsegu nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic, omogoči uveljavitev te omejitve pravic in uporabo dela v tem obsegu.

Določbe o vsebinskih omejitvah avtorske pravice se na podlagi drugega odstavka 4. člena ZASP⁹ smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju ZASP, ki ureja sorodne pravice, določeno drugače, zato bo ta nova vsebinska omejitev avtorske pravice omogočila enak način uporabe tudi za predmete sorodnih pravic. S predlagano 1. točko novega četrtega odstavka 114. člena (17. člen predloga zakona) je dovoljeno, da upravičeni uporabnik primerka računalniškega programa v primeru ponazoritve pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, poučevanju na daljavo ali čezmejnem poučevanju, če so izpolnjeni pogoji iz 49. člena, izvrši dejanja iz prvega odstavka 113. člena ZASP, pri čemer je distribuiranje omejeno na elektronsko obliko. S predlagano spremenjeno 1. točko prvega odstavka 141.g člena (24. člen predloga zakona) pa je dovoljena uporaba znatnega dela vsebine objavljene (neoriginalne) podatkovne baze (na primer telefonski imenik) v primeru ponazoritve pri poučevanju, če so izpolnjeni pogoji iz 49. člena (na primer učitelj bo lahko reproduciral del podatkovne baze v elektronski obliki in ga dal na voljo javnosti v spletni učilnici, do katere z geslom dostopajo učenci).

Pri uporabi del v okviru vsebinske omejitve pravic za poučevanje bo treba enako kot do zdaj navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu. Pogodbena določila, ki so v nasprotju s spremenjenim 49. členom, so nična, zato imetnik pravic s pogodbo ne bo mogel preprečiti uporabe del v obsegu te vsebinske omejitve pravic za poučevanje. Ker lahko avtor uporabi tehnične ukrepe iz 166.a člena ZASP, se ustrezno spreminja in dopolnjuje 166.c člen (26. člen predloga zakona), da se uporabniku, ki je upravičen do uporabe dela v obsegu nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic, omogoči uveljavitev te omejitve pravic in uporabo dela v tem obsegu.

S predlaganimi rešitvami se pri poučevanju omogoča različne digitalne načine uporabe avtorskih del in predmetov sorodnih pravic, pri čemer je ta uporaba dovoljena le za ponazoritev pri poučevanju, ne pa

⁹ Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

(2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

tudi za druge namene (ta vsebinska omejitev pravic na primer ne dopušča priobčitve javnosti predavanja ali posnetka predavanja, v katerem je bilo uporabljeno delo za ponazoritev pri poučevanju, na spletu – tak način uporabe presega dovoljeno uporabo, saj je taka uporaba dovoljena le v prostorih vrtca ali izobraževalne ustanove ali drugih prostorih ali prek varnega elektronskega okolja, ne pa tudi na odprtem spletu; poleg tega mora biti dostop prek varnega elektronskega okolja omejen na točno določen krog (na primer učence in učitelja določenega razreda); prav tako ni več izpolnjen namen ponazoritve pri poučevanju).

Nova, dodatna vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za poučevanje z uporabo elektronskih sredstev, poučevanje na daljavo ali čezmejno (1. točka prvega odstavka spremenjenega 49. člena) je legitimna in ustavno dopustna, saj se z njo dosegajo cilji, ki izhajajo iz tretjega odstavka 57. člena Ustave¹⁰, ki med drugim določa, da država ustvarja možnosti, da si državljani lahko pridobijo ustrezno izobrazbo. Je tudi nujna, saj cilja, ki ga zasledujeta tretji odstavek 57. člena Ustave (ustvarjanje možnosti za pridobitev ustrezne izobrazbe) in 5. člen Direktive 2019/790/EU (izboljšanje, oplemenitenje digitalnega poučevanja, vključno s poučevanjem na daljavo in čezmejnimi poučevanjem), ni mogoče doseči z drugimi ukrepi ali na drugačen način. Brez predlagane nove vsebinske omejitve pravic bi moral učitelj, zato da bi s kakšnim primerom dodatno pojasnil neko snov, ki jo podaja pri poučevanju na daljavo, na primer z odlomkom iz neke knjige, najprej poiskati imetnika avtorske pravice (avtorja oziroma njegovega pravnega naslednika) na knjigi, ga prositi za ustrezno dovoljenje za uporabo dela in se z njim dogovoriti za ustrezno plačilo nadomestila, šele nato bi lahko to delo reproduciral v elektronski obliki in ga priobčil javnosti v prostorih izobraževalne ustanove ali pred varnega elektronskega okolja (na primer dal na voljo javnosti, to je učencem, v spletni učilnici). Za izobraževalne ustanove je iskanje imetnikov pravic in urejanje pridobitve avtorske in sorodnih pravic oteženo, saj praviloma nimajo potrebnih podatkov in kadrov za urejanje pravic, zato se v izogib kršitvam pravic raje odločajo, da pri poučevanju ne uporabljajo del za ponazoritev učne snovi oziroma za podporo, oplemenitenje ali dopolnitev poučevanja, zato je okrnjena kakovost izobraževanja v digitalnem okolju. Da bi zagotovili, da se lahko varovana dela in predmeti sorodnih pravic izključno za ponazoritev pri poučevanju reproducirajo v elektronski obliki in priobčijo javnosti v varnem elektronskem okolju (na primer objavijo na spletišču spletne učilnice), v nekaterih primerih pa tudi predelajo in v tako predelani v elektronski obliki reproducirajo, distribuirajo in priobčijo javnosti v varnem elektronskem okolju, je nujna uvedba take nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic.

Predlagana dodatna vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za poučevanje z uporabo elektronskih sredstev, poučevanje na daljavo ali čezmejno je sorazmerna in primerna, saj se v pravice posega le toliko, kolikor je to nujno za doseg cilja izboljšanja pouka v digitalnem okolju. Predlagane rešitve vsebujejo v skladu s 5. členom Direktive 2019/790/EU varovala, ki preprečujejo nesorazmerne posege v avtorsko in sorodne pravice.

Vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic se nanaša izključno na uporabo del in predmetov varstva za namen ponazoritve pri poučevanju. Namen ponazoritve pri poučevanju je, da se učencem prikaže na primer avtorsko delo kot dodatno pojasnilo učne snovi, ki je obravnavana pri pouku (na primer odlomek iz knjige ali filma), ki ni obsežen v učbeniku, ki ga učenec ali učitelj uporablja kot osnovno učno gradivo, in ne, da se uporabi neko delo v celoti kot nadomestek učnega gradiva. Zato na primer reproduciranje celotne knjige v elektronski obliki in njena shranitev v spletni učilnici ali dajanje na voljo javnosti v spletni učilnici nekega filma presega namen ponazoritve pri poučevanju. Prav tako presega namen ponazoritve pri poučevanju skeniranje posameznih vaj iz različnih delovnih zvezkov, zlasti če bi bila posledica takega postopnega skeniranja posameznih vaj iz različnih delovnih zvezkov to, da bi imel učitelj v daljšem časovnem obdobju skeniran ves delovni zvezek ali celo več delovnih zvezkov v celoti ali v takem obsegu, da bi mu to več let zadostovalo za uporabo za ponazoritev in mu zato ne bi bilo več treba kupiti teh delovnih zvezkov. Na tak način bi v okviru te vsebinske omejitve pravic nadomestil nakup dela, kar je v nasprotju z namenom te vsebinske omejitve pravic. Upoštevati je treba, da se vsebinske omejitve pravic vedno razlagajo ozko in da mora biti vsaka uporaba v okviru vsebinske omejitve pravic vedno tudi v skladu s 46. členom ZASP, ki ureja t. i. tristopenjski test. Če niso izpolnjeni pogoji iz tristopenjskega testa, uporaba del v okviru vsebinske omejitve pravic ni dovoljena. Uporaba del v okviru nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic

¹⁰ 57. člen Ustave določa:

Izobraževanje je svobodno.

Osnovnošolsko izobraževanje je obvezno in se financira iz javnih sredstev.

Država ustvarja možnosti, da si državljani lahko pridobijo ustrezno izobrazbo.

za poučevanje je dovoljena le, če to ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi in če se digitalno poučevanje (z uporabo elektronskih sredstev, poučevanje na daljavo, čezmejno poučevanje), izvaja pod odgovornostjo vrtca ali izobraževalne ustanove, ki izvaja javno veljavne izobraževalne programe osnovnega, poklicnega, srednjega in višjega strokovnega izobraževanja, po katerih se pridobi javno veljavna izobrazba, in če se izvaja v prostorih vrtca ali izobraževalne ustanove ali v drugih prostorih pod odgovornostjo vrtca ali izobraževalne ustanove (na primer v muzejih ali galerijah) ali prek varnega elektronskega okolja. Varno elektronsko okolje je tisto elektronsko okolje, ki je dostopno, zlasti prek avtentikacijskih postopkov, kot je na primer dostop z geslom, le tistim predšolskim otrokom, učencem, dijakom ali študentom (kamor sodijo tudi na primer vajenci), ki se udeležujejo poučevanja pri posameznem predmetu (v okviru programa, v katerega so vpisani oziroma vključeni), in le tistim vzgojiteljem v vrtcu in učiteljem, ki izvajajo to poučevanje. S tako ureditvijo je omejen dostop do varovanih del v obsegu, ki je nujno potreben za doseg cilja (izboljšano, obogateno izobraževanje v digitalnem okolju) in ki v najmanjši možni meri vpliva na interese imetnikov pravic na varovanih delih. Spoštovane bodo tudi moralne pravice, saj bo treba pri uporabi del v obsegu nove vsebinske omejitve pravic navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu.

Predlagana ureditev je sorazmerna in primerna tudi zato, ker so v skladu z drugim odstavkom 5. člena Direktive 2019/790/EU druga učna gradiva, ki so namenjena predvsem za uporabo pri poučevanju (z izjemo učbenikov, delovnih zvezkov in vadnic), in grafične izdaje glasbenih del (notni zapisi), izključena iz te vsebinske omejitve pravic, pod pogojem, da so ustrezne licence za ta način uporabe enostavno na voljo na trgu (če so licence enostavno na voljo na trgu, se lahko ta dela uporabijo le pod pogoji iz licence; če pa licence niso enostavno na voljo na trgu, se lahko tudi ta dela prosto uporabijo, pod pogoji iz 49. člena). Da bi se zagotovila obveščенost izobraževalnih ustanov o teh licencah, je določeno, da ponudnik take licence objavi pogoje uporabe na dobro vidnem mestu na svoji spletni strani in o tem obvesti reprezentativno združenje izobraževalnih ustanov, in ministrstvo, pristojno za šolstvo. Pri digitalnem poučevanju (z uporabo elektronskih sredstev, poučevanje na daljavo, čezmejno poučevanje) predšolski otroci, učenci, dijaki ali študenti uporabljajo učbenike in druga gradiva v fizični ali elektronski obliki enako, kot če bi bili navzoči pri neposrednem pouku v prostorih vrtca ali šole. Cilj, ki ga zasleduje nova vsebinska omejitev pravic za ponazoritev pri poučevanju, je izboljšanje in obogateno digitalnega poučevanja (z uporabo elektronskih sredstev, poučevanje na daljavo, čezmejno poučevanje), kar se lahko doseže tako, da se v pravice imetnikov avtorske in sorodnih pravic na učnih gradivih, ki so namenjena za uporabo pri poučevanju, poseže le takrat, kadar na trgu ni mogoče kupiti licence za tako uporabo. Če bi se dovolilo reproduciranje v elektronski obliki drugih učnih gradiv, ki so namenjena predvsem za uporabo pri poučevanju, in notnih zapisov, ter njihovo priobčitev javnosti, tudi takrat, kadar na trgu ponudniki takih gradiv in notnih zapisov ponujajo licence za ta način uporabe (in so te enostavno na voljo na trgu), bi se nesorazmerno in prekomerno poseglo v ustavno varovane avtorske pravice. Taka rešitev ni nujna ali edina primerna, saj je mogoče zasledovani cilj obogatitja digitalno poučevanje (z uporabo elektronskih sredstev, poučevanje na daljavo, čezmejno poučevanje) doseči tudi tako, da se kupi ustrezna licenca, in ne da se imetnikom pravic za namen takega pouka v celoti odvzamejo določene materialne avtorske pravice. Kot izhaja iz 21. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU vsebinska omejitev pravic v primeru digitalnega poučevanja, vključno s poučevanjem na daljavo in čezmejnimi poučevanjem, ne bi smela nadomestiti nakupa materialov, namenjenih predvsem izobraževalnemu trgu. Gradiva, ki so namenjena predvsem za uporabo pri poučevanju, so ustvarjena za poseben namen (izobraževanje) in za določen del trga (za osebe, ki se šolajo, in za izobraževalne ustanove), zato je krog kupcev teh del omejen. Morebitno prosto reproduciranje v elektronski obliki za ponazoritev pri poučevanju, na primer postopno reproduciranje delov drugega učnega gradiva v elektronski obliki tako dolgo, da bi se reproduciralo to drugo učno gradivo v celoti oziroma v zelenem delu, in dajanje na voljo javnosti elektronske oblike tega drugega učnega gradiva (predšolskim otrokom, učencem, vzgojiteljem v vrtcu in učiteljem, ki izvajajo poučevanje), bi lahko privedlo do tega, da bi se prodaja tega učnega gradiva v celoti ustavila, saj učenci in izobraževalne ustanove ne bi imeli interesa za nakup tega učnega gradiva, ker bi že imeli dostop do njega v elektronski obliki. V takem primeru imetniki avtorske in sorodnih pravic ne bi več prejeli sredstev iz prodaje tega učnega gradiva, zato ne bi imeli sredstev, ki bi jih lahko namenili razvoju novih gradiv za izobraževanje. Taka ureditev bi negativno vplivala na razvoj založništva z gradivi, namenjenimi predvsem za uporabo pri poučevanju, saj bi se ta zelo zmanjšal in posledično ne bi zmožal razvoja novih gradiv za izobraževanje, negativne posledice pa bi utrpeli tudi avtorji takih gradiv.

Pri oceni primernosti in sorazmernosti posega v avtorsko in sorodne pravice za namen ponazoritve pri

poučevanju v digitalni obliki je treba upoštevati tudi, da izobraževalne ustanove oziroma njihove knjižnice redno kupujejo nova objavljena dela in stalno obnavljajo knjižnično gradivo, ki ga namenijo za izposajo svojim učencem, dijakom ali študentom, ter za nakupe novih del založnikom namenijo precejšnja sredstva. Založniki lahko tako pridobljena sredstva namenijo za izdajo in objavo novih del. Prav tako je treba upoštevati, da izobraževalne ustanove kupujejo učbenike in druga gradiva, ki so v učbeniškem skladu in jih posojajo učencem in dijakom. V skladu z 8. členom Pravilnika o upravljanju učbeniških skladov (Uradni list RS, št. 12/20) ministrstvo, pristojno za izobraževanje, letno zagotavlja sredstva za učbeniški sklad v osnovnih šolah za nakup učbenikov, delovnih zvezkov in učbenikov z elementi delovnega zvezka, tiskanje učnih gradiv za prilagojeni program z nižjim izobrazbenim standardom ter nakup, tiskanje, fotokopiranje in podobno učnih gradiv za izvajanje posebnega vzgojno-izobraževalnega programa. Z nakupom gradiv, ki so v učbeniškem skladu, založniki prejmejo sredstva, ki jih lahko namenijo za razvoj novih učnih gradiv. Prosta uporaba v okviru nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic zato ne bo nesorazmerno ali prekomerno posegla v pravice imetnikov avtorske in sorodnih pravic.

b) dela izven pravnega prometa (5., 17. in 24. člen predloga zakona)

Zaradi prenosa določb Direktive 2019/790/EU je nujno, da se uredi status »dela izven pravnega prometa« za varovana dela in predmete sorodnih pravic, ki jih imajo ustanove za varstvo kulturne dediščine trajno v svojih zbirkah, in da se določijo prosti načini uporabe teh del v obsegu nove obvezne omejitve avtorske in sorodnih pravic.

Za delo izven pravnega prometa šteje delo, za katerega se po razumnih prizadevanjih preverjanja, ali je delo dostopno javnosti v pravnem prometu, v dobri veri domneva, da delo ni dostopno javnosti v pravnem prometu po običajnih trgovinskih kanalih (če delo ni več na trgu – na primer knjiga ni več v redni prodaji, jo je pa morda še mogoče kupiti v antikvariatu ali trgovini z rabljenimi stvarmi – ali ni bilo nikoli na trgu – na primer zasebna pisma). Neobjavljeno delo (na primer zasebno pismo) se lahko šteje za delo izven pravnega prometa le, če so spoštovane moralne avtorske pravice njegovega avtorja (prvi odstavek 50.f člena). Za delo izven pravnega prometa pa ne štejejo zbirke del, če se po preverjanju ugotovi, da so te sestavljene pretežno iz: 1. del, razen avdiovizualnih del, ki so bila prvič objavljena, oziroma če niso bila objavljena, prvič priobčena javnosti v državi, ki ni država članica Evropske unije; 2. avdiovizualnih del, katerih filmski producenti imajo sedež ali stalno prebivališče v državi, ki ni država članica Evropske unije, ali 3. del državljanov držav, ki niso države članice Evropske unije, kadar države ni mogoče določiti po prej navedeni 1. ali 2. točki, razen če je kolektivna organizacija reprezentativna za te imetnike pravic (novi 50.f člen – 5. člen predloga zakona).

V 50.e členu (5. člen predloga zakona) je določena nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic. V skladu s tretjim odstavkom 2. člena Direktive 2019/790/EU so določene ustanove za varstvo kulturne dediščine: javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali avdio dediščine in javne RTV organizacije. Te pravne osebe bodo lahko, če to ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, prosto (brez dovoljenja imetnika pravice in brez plačila imetniku pravice) dale na voljo javnosti na nekomercialni spletni strani dela izven pravnega prometa, ki jih imajo trajno v svojih zbirkah, in jih za ta namen reproducirale, vključno z bazami podatkov, ki jih bodo lahko za ta namen predelale. Pri tem bodo morale navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu. Šteje se, da se v obsegu te omejitve pravic dela izven pravnega prometa uporabljajo izključno v državi članici Evropske unije, v kateri ima ustanova za varstvo kulturne dediščine sedež. Avtor bo lahko kadar koli (tudi če na primer muzej že uporablja njegovo delo kot delo izven pravnega prometa), izključil uporabo svojega dela kot delo izven pravnega prometa. V 50.g členu (5. člen predloga zakona) je določena obveznost poročanja. Ustanove za varstvo kulturne dediščine bodo vsaj šest mesecev preden bodo dale delo izven pravnega prometa na voljo javnosti posredovale podatke o nameravani uporabi dela izven pravnega prometa na javno dostopni spletni portal EUIPO, in sicer bodo navedle podatke, ki so nujni za namen identifikacije dela, ki se po preverjanju iz prejšnjega člena šteje za delo izven pravnega prometa; podatke o možnosti avtorja, da izključi uporabo svojega dela po tej novi vsebinski omejitvi pravic in podatke o načinu uporabe dela izven pravnega prometa. Ustanove za varstvo kulturne dediščine bodo morale pred vsako uporabo preveriti, ali je delo razprodano oziroma ali delo, ki že šteje za delo izven pravnega prometa, tudi ob vsaki kasnejši uporabi še vedno ohranja status dela izven pravnega prometa.

Določbe o vsebinskih omejitvah avtorske pravice se na podlagi drugega odstavka 4. člena ZASP¹¹ smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju ZASP, ki ureja sorodne pravice, določeno drugače, zato se bo ta nova vsebinska omejitev avtorske pravice smiselno uporabljala tudi za predmete sorodnih pravic. Zaradi sistematične umestitve določb ZASP o računalniških programih in o podatkovnih bazah v druge dele ZASP, je pri določbah o računalniških programih in določbah o podatkovnih bazah določena navezava na novo vsebinsko omejitev pravic za dela izven pravnega prometa. S predlagano 2. točko novega četrtega odstavka 114. člena (17. člen predloga zakona) je dovoljeno, da upravičeni uporabnik primerka računalniškega programa v primeru del izven pravnega prometa, če so izpolnjeni pogoji iz 50.e, 50.f in 50.g člena, izvrši dejanja iz prvega odstavka 113. člena. S predlagano 2. točko novega drugega odstavka 141.g člena (24. člen predloga zakona) pa je dovoljena tudi uporaba objavljene (neoriginalne) podatkovne baze (na primer telefonski imenik) v primeru del izven pravnega prometa, če so izpolnjeni pogoji iz 50.e, 50.f in 50.g člena (na primer muzej bo lahko reproduciral podatkovno bazo v elektronski obliki in jo dal na voljo javnosti na nekomercialni spletni strani).

Nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic se bo lahko uporabila le, kadar ni reprezentativne kolektivne organizacije, pri kateri bi lahko ustanova za varstvo kulturne dediščine pridobila pravice za reproduciranje, distribuiranje, priobčitev javnosti ali dajanje na voljo javnosti del izven pravnega prometa za nekomercialne namene. V pravice imetnikov se bo z uporabo vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic poseglo le takrat, kadar imetniki pravic ne bodo imeli reprezentativne kolektivne organizacije.

Nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za dela izven pravnega prometa je legitimna in ustavno dopustna, saj se avtorske in sorodne pravice omejujejo zaradi svobode znanosti in umetnosti, ki je zagotovljena z 59. členom Ustave, ki določa, da je zagotovljena svoboda znanstvenega in umetniškega ustvarjanja. Ustavnoopravno varstvo svobode umetniškega ustvarjanja zajema proces umetniškega ustvarjalnega oblikovanja ter umetnino samo kot rezultat (produkt) tega ustvarjalnega procesa, poleg tega pa tudi posredovanje, predstavitev ter širjenje umetnine javnosti, občinstvu¹². Iz navedenega izhaja, da je z 59. členom Ustave obseženo tudi razširjanje različnih znanstvenih in umetniških del širši javnosti, kar je namen 8. in 9. člena Direktive 2019/790/EU, ki ju delno prenašajo določbe 6., 18. in 24. člen predloga zakona (novi 50.e, 50.f in 50.g člen, 2. točka novega četrtega odstavka 114. člena in 2. točka novega drugega odstavka 141.g člena). S predlagano ureditvijo se zasleduje cilj, da se ustanovam za varstvo kulturne dediščine (javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali avdio dediščine, javne RTV organizacije), kadar ni reprezentativne kolektivne organizacije imetnikov pravic, s katero bi lahko uredile avtorske in sorodne pravice, omogoči, da lahko v okviru vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic nekomercialno (»če to ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi«) reproducirajo v elektronski obliki in omogočijo širši javnosti dostop do del izven pravnega prometa, ki jih imajo trajno v svojih zbirkah, in sicer z dajanjem na voljo javnosti na nekomercialnih spletnih straneh. Širša javnost bo imela zato lažji dostop do del izven pravnega prometa, ki jih imajo ustanove za varstvo kulturne dediščine trajno v svojih zbirkah.

Nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic v primeru del izven pravnega prometa je nujna, saj cilja, ki ga zasledujejo 59. člen Ustave in 8. ter 9. člen Direktive 2019/790/EU, ni mogoče doseči z drugimi ukrepi ali na drugačen način. Do del izven pravnega prometa, ki jih imajo ustanove za varstvo kulturne dediščine trajno v svojih zbirkah, ni mogoče dostopati na trgu, saj jih na trgu ni več ali pa nikoli niso bila na trgu. Zato lahko širša javnost do njih dostopa le v prostorih teh ustanov in kadar so ta dela razstavljena. Brez predlaganih določb o vsebinskih omejitvah avtorske in sorodnih pravic za dela izven pravnega prometa ni mogoče doseči cilja, da se ustanovam za varstvo kulturne dediščine olajša razširjanje del izven pravnega prometa z njihovim dajanjem na voljo javnosti (objavo na spletu), in širši javnosti omogoči lažji dostop do del izven pravnega prometa, ki jih imajo te ustanove trajno v svojih zbirkah. Če ni reprezentativne kolektivne organizacije imetnikov pravic, s katero bi lahko ustanove za varstvo kulturne dediščine uredile avtorske in sorodne pravice, morajo pravice za želeno

¹¹ Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

(2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

¹² Avbelj, Matej et al. Komentar Ustave Republike Slovenije, Nova Gorica: Nova univerza, Evropska pravna fakulteta, 2019, str. 504 (opomba 13)

uporabo del izven pravnega prometa urejati individualno, z vsakim posameznim imetnikom pravic posebej, saj brez pridobitve dovoljenja imetnikov pravic del ne sme dati na voljo javnosti in jih reproducirati za ta namen. Za ustanovo za varstvo kulturne dediščine individualno urejanje avtorske in sorodnih pravic in iskanje imetnikov pravic na vsakem posameznem delu ali predmetu sorodnih pravic v praksi ni izvedljivo, saj, če delo ni več dostopno na trgu, ne more vzpostaviti stika niti s prodajalci ali distributerji, ki imajo praviloma podatke o imetnikih pravic na takem delu (na primer o založbi, ki je izdala knjigo), in tudi ne z imetnikom pravic.

Predlagane rešitve so primerne in sorazmerne, saj se posega v avtorske in sorodne pravice le toliko, kot je to potrebno, da se doseže cilj olajšanega dostopa širše javnosti do del izven pravnega prometa, ki jih imajo ustanove za varstvo kulturne dediščine trajno v svojih zbirkah, in sicer z možnostjo virtualnega ogleda del izven pravnega prometa na spletu. Vsebinska omejitev pravic se lahko uporabi le, če ni reprezentativne kolektivne organizacije, pri kateri bi lahko ustanova za varstvo kulturne dediščine uredila avtorske in sorodne pravice. Omejena je na ozek krog ustanov za varstvo kulturne dediščine in na tista avtorska dela in predmete sorodnih pravic, ki imajo status dela izven pravnega prometa, pri čemer ne obsega del in predmetov varstva oseb iz tretjih držav (razen če je kolektivna organizacija reprezentativna zanje). Omejena je na reproduciranje del v elektronski obliki in dajanje na voljo javnosti, vključno s predelavo baz podatkov za ta namen, vendar le na nekomercialni spletni strani in nekomercialno («če to ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi»). Ustanove za varstvo kulturne dediščine zato ne bodo pridobivale premoženjske koristi. Ker se omejitev nanaša na dela, ki niso v pravnem prometu, in jih imetniki pravic gospodarsko ne izkoriščajo, se s predlagano ureditvijo ne posega nesorazmerno v pravice imetnikov avtorske in sorodnih pravic. Poleg tega lahko avtor kadarkoli, tudi če se njegovo delo že uporablja kot delo izven pravnega prometa, prepove tako uporabo in svoje delo izključi iz uporabe kot delo izven pravnega prometa, s čimer je varovan njegov interes, da odloča o uporabi svojih del, vključno s tem, da gospodarsko izkorišča svoje delo. Z določbami o obveznosti ustanove za varstvo kulturne dediščine, da obvešča o nameravani uporabi na javno dostopnem spletnem portalu EUIPO se zagotavlja, da lahko avtor ali drug imetnik pravice na enem mestu preveri, ali namerava kdo uporabiti njegovo delo kot delo izven pravnega prometa, in prepreči tako uporabo.

c) besedilno in podatkovno rudarjenje, vključno z besedilnim in podatkovnim rudarjenjem za namene znanstvenega raziskovanja (7., 17., 24. in 26. člen predloga zakona)

V 7. členu predloga zakona se z novim 57.a členom ureja nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje, z novim 57.b členom pa nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja.

V 57.a členu je določen pojem besedilno in podatkovno rudarjenje ter vsebinska omejitev pravic za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja. Besedilno in podatkovno rudarjenje pomeni vsako avtomatizirano analitično tehniko, katere namen je analiziranje besedila in podatkov v elektronski obliki, da se ustvarijo informacije, kot so na primer vzorci, trendi in korelacije. Za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja je prosto (brez dovoljenja imetnika pravice in brez plačila imetniku pravice) reproduciranje del, do katerih se zakonito dostopa. Besedilno in podatkovno rudarjenje v obsegu vsebinske omejitve pravic je zato dovoljeno le na tistih delih in predmetih sorodnih pravic, do katerih se zakonito dostopa (na primer, če je dostop do baze podatkov omejen proti plačilu in z geslom, je za zakonit dostop potrebno plačilo imetniku pravic in dostopanje z geslom). V novem 57.a členu je določena splošna vsebinska omejitev pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje, ki jo lahko pod pogoji, ki so določeni v 57.a členu uporabi kdorkoli, tudi če jo uporabi za komercialne namene. Primerki del, ki so narejeni v obsegu te vsebinske omejitve pravic, se lahko hranijo, dokler je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja (nato se izbrišejo oziroma uničijo). Pri tej vsebinski omejitvi pravic si lahko avtor oziroma imetnik pravice pridrži pravico do uporabe dela oziroma izrecno in na ustrezen način navede, da ne dovoli besedilnega in podatkovnega rudarjenja, kot je uporaba strojno berljivih sredstev v primeru dela, ki je javno dostopno na spletu. Če je avtor prepovedal besedilno in podatkovno rudarjenje, se ne sme uporabiti vsebinska omejitev pravic za (splošno) besedilno in podatkovno rudarjenje.

V novem 57.b členu so določeni pogoji za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja, ki ga lahko izvajajo samo raziskovalne organizacije in ustanove za varstvo kulturne dediščine (to so javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali avdio

dediščine in javne RTV organizacije), in sicer pod strožjimi pogoji iz 57.b člena. Za raziskovalno organizacijo po predlaganem zakonu štejejo univerze, vključno s svojimi knjižnicami, raziskovalne organizacije, javne raziskovalne organizacije in druge osebe, ki po predpisih, ki urejajo znanstveno, raziskovalno ali izobraževalno dejavnost, kot glavni cilj izvajajo znanstvene raziskave ali izobraževalne dejavnosti, ki vključujejo tudi izvajanje znanstvenih raziskav, na nepridobitni osnovi ali s ponovnim vlaganjem vsega dobička v svoje znanstvene raziskave. Za raziskovalno organizacijo pa se ne šteje raziskovalna organizacija, na katero ima pravna oseba zasebnega prava odločilen vpliv, ki ji omogoča prednostni dostop do teh rezultatov raziskav. Enako kot pri splošni vsebinski omejitvi pravic besedilnega in podatkovnega rudarjenja, je nujno, da raziskovalna organizacija ali ustanova za varstvo kulturne dediščine zakonito dostopa do besedil in podatkov, na katerih izvaja besedilno in podatkovno rudarjenje za namene posamezne znanstvene raziskave. Le če zakonito dostopa do del, lahko ta dela prosto reproducira za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja. Tudi pri tej vsebinski omejitvi pravic se lahko primerki del, ki so narejeni v obsegu te vsebinske omejitve pravic, hranijo, dokler je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja, in sicer vključno za namene preverjanja rezultatov raziskave, za katero je bilo besedilno in podatkovno rudarjenje izvedeno (nato se izbrišejo oziroma uničijo). Vendar pa so pri tej vsebinski omejitvi pravic določeni strožji pogoji hrambe teh primerkov del, saj jih morajo raziskovalne organizacije in ustanove za varstvo kulturne dediščine hraniti v varnem okolju, ki preprečuje neupravičenim osebam dostop do teh primerkov. Pri tej vsebinski omejitvi pravic si avtor ne more pridržati pravic za uporabo dela in ne sme prepovedati besedilnega in podatkovnega rudarjenja za namene znanstvenega raziskovanja, lahko pa uporabi ukrepe za zagotovitev varnosti in celovitosti omrežij in podatkovnih baz, na katerih so naložena dela. Taki ukrepi ne smejo presegati tistega, kar je potrebno za doseg tega cilja. Avtor pa ne more s pogodbo določiti pogojev, ki so v nasprotju z novim 57.b členom – taka pogodbeno določila so nična.

Določbe o vsebinskih omejitvah avtorske pravice se na podlagi drugega odstavka 4. člena ZASP¹³ smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju ZASP, ki ureja sorodne pravice, določeno drugače, zato se bosta obe novi vsebinski omejitvi avtorske pravice za besedilno in podatkovno rudarjenje smiselno uporabljala tudi za predmete sorodnih pravic. Zaradi sistematične umestitve določb ZASP o računalniških programih in o podatkovnih bazah v druge dele ZASP, je pri določbah o računalniških programih in določbah o podatkovnih bazah določena navezava na ti novi vsebinski omejitvi pravic. S predlagano 3. točko novega četrtega odstavka 114. člena (17. člen predloga zakona) je dovoljeno, da upravičeni uporabnik primerka računalniškega programa v primeru (splošnega) besedilnega in podatkovnega rudarjenja, če so izpolnjeni pogoji iz 57.a člena, izvrši dejanja iz 1. in 2. točke prvega odstavka 113. člena (na primer reproduciranje sestavnega dela računalniškega programa ali prilagoditev računalniškega programa), ne pa tudi v primeru besedilnega in podatkovnega rudarjenja za namene znanstvenega raziskovanja iz 57.b člena. S predlagano 3. in 4. točko novega drugega odstavka 141.g člena (24. člen predloga zakona) je dovoljena tudi uporaba objavljene (neoriginalne) podatkovne baze, v primeru besedilnega in podatkovnega rudarjenja, če so izpolnjeni pogoji iz 57.a člena (3. točka drugega odstavka 141.g člena) ali 57.b člena (4. točka drugega odstavka 141.g člena). Pri tem je treba upoštevati, da si lahko avtor po 57.a členu pridržati pravico uporabe in ne dovoli besedilnega in podatkovnega rudarjenja (razen za namene znanstvenega raziskovanja). Ker lahko avtor uporabi tehnične ukrepe iz 166.a člena ZASP, se ustrezno spreminja in dopolnjuje 166.c člen (26. člen predloga zakona), da se uporabniku, ki je upravičen do uporabe dela v obsegu novih vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic omogoči uveljavitev teh omejitev pravic.

Predlagani novi vsebinski omejitvi avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje sta legitimni in ustavno dopustni, saj se avtorska in sorodne pravice omejujejo zaradi svobode izražanja (39. člen Ustave¹⁴), pa tudi zaradi svobodne gospodarske pobude oziroma podjetništva (74.

¹³ Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

(2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

¹⁴ 39. člen Ustave določa:

Zagotovljena je svoboda izražanja misli, govora in javnega nastopanja, tiska in drugih oblik javnega obveščanja in izražanja. Vsakdo lahko svobodno zbira, sprejema in širi vesti in mnenja. Vsakdo ima pravico dobiti informacijo javnega značaja, za katero ima v zakonu utemeljen pravni interes, razen v primerih, ki jih določa zakon.

člen Ustave¹⁵), ker se besedilno in podatkovno rudarjenje lahko izvaja tudi za komercialne namene, in svobode znanosti in umetnosti (59. člen Ustave¹⁶), ki zajema tako znanstvene objave kot tudi znanstveno poučevanje, sam postopek znanstvenega raziskovanja, pa tudi njegov rezultat¹⁷. Kot izhaja iz Komentarja Ustave Republike Slovenije¹⁸, ustavno pravo svobode izražanja ne dovoljuje, da bi se ljudem preprečevalo govoriti, pisati ali drugače komunicirati, dostopati do informacij, izmenjevati mnenja in svobodno oblikovati stališča in prepričanja, končno pa na njihovem temelju svobodno in demokratično odločati o vseh skupnih zadevah družbenega življenja. Iz Komentarja Ustave Republike Slovenije¹⁹ izhaja tudi: »Svoboda izražanja izhaja iz svobode misli (mišljenja), idej, mnenj in svobode vesti. Zajema pisano in govorno besedo, radio, televizijo (avdiovizualne medije), slike, risbe, podobe, umetnost, satiro ter vse oblike (medijske, tehnične) posredovanja sporočil v okviru zasebnega in javnega sporočanja, naslavljanja in komuniciranja. Vključuje tako sprejemanje kot posredovanje informacij (ta beseda bo uporabljena tudi kot skupna za izjave, sporočila, ideje, mnenja, stališča, ipd.).«. Kot izhaja iz 18. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU, tehnike besedilnega in podatkovnega rudarjenja pogosto uporabljajo zasebni in javni subjekti za analiziranje velikih količin podatkov na različnih področjih življenja in za različne namene, tudi za vladne službe, zapletene poslovne odločitve in razvoj novih aplikacij ali tehnologij. Namen vsebinskih omejitev pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje je zagotoviti večjo pravno varnost in spodbuditi inovacije, in sicer tudi v zasebnem sektorju. Z besedilnim in podatkovnim rudarjenjem se iščejo in sprejemajo različni podatki ter reproducirajo gradiva, ki jih vsebujejo (med njimi so lahko tudi varovana dela, na primer baze podatkov), zato da se jih uporabi za izražanje svoje ideje in ugotovitev.

Predlagani novi vsebinski omejitvi pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje sta nujni, saj brez posega v avtorsko in sorodne pravice ali z drugimi ukrepi ali na drug način ni mogoče doseči cilja, da se lahko besedilno in podatkovno rudarjenje izvaja (avtomatizirano) na delih, do katerih se zakonito dostopa (na primer dostop proti plačilu in pod geslom do baze podatkov z znanstvenimi članki). Uvedba novih vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic je nujna, da se zagotovi pravna varnost tistim, ki izvajajo besedilno in podatkovno rudarjenje, saj ti ne morejo pridobivati dovoljenj za uporabo vseh del, ki so na spletu, od posameznih imetnikov pravic.

Predlagane rešitve so primerne in sorazmerne, saj se v avtorsko in sorodne pravice posega le toliko, kot je to nujno potrebno za dosego cilja – pravne varnosti tistih, ki izvajajo besedilno in podatkovno rudarjenje (splošno ali za namene znanstvenega raziskovanja), da se lahko svobodno izrazijo o svojih idejah in ugotovitvah o podatkih, pridobljenih z besedilnim in podatkovnim rudarjenjem. Pri vsebinski omejitvi avtorske in sorodnih pravic za (splošno) besedilno in podatkovno rudarjenje je omogočeno, da avtor prepove besedilno in podatkovno rudarjenje (na določenem delu ali vseh delih), vendar pa mora to storiti na ustrezen način, na primer s strojno berljivimi sredstvi v primeru dela, ki je javno dostopno na spletu, da se lahko z avtomatizirano analitično tehniko zazna ta prepoved. Primerki del, narejeni v obsegu novih vsebinskih omejitev pravic, se lahko hranijo le, dokler je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja, potem pa se morajo izbrisati oziroma uničiti in se ne smejo uporabiti za kakšno drugo analizo ali raziskavo. S tako ureditvijo se varuje interes imetnikov pravic, saj morajo biti za uporabo podatkov za drugo raziskavo, ponovno izpolnjeni pogoji za besedilno in podatkovno rudarjenje, vključno z zakonitim dostopom do teh del in predmetov varstva. Poleg tega je treba pri besedilnem in podatkovnem rudarjenju za namene znanstvenega raziskovanja, primerke del hraniti v varnem okolju, ki preprečuje neupravičenim osebam dostop do teh primerkov, s čimer se varuje interes imetnika pravice za preprečitev neupravičene uporabe podatkov, pridobljenih z besedilnim in podatkovnim rudarjenjem. Ker avtor ne sme prepovedati besedilnega in podatkovnega rudarjenja za namene znanstvenega raziskovanja, je to dovoljeno le v obsegu, ki ga zahteva namen znanstvenega raziskovanja, ki ga izvajajo le raziskovalne organizacije (kot so določene v drugem odstavku 57.b člena – 7. člen predloga zakona) in ustanove za varstvo kulturne dediščine, ter če se

¹⁵ 74. člen Ustave določa:

Gospodarska pobuda je svobodna.

Zakon določa pogoje za ustanavljanje gospodarskih organizacij. Gospodarska dejavnost se ne sme izvajati v nasprotju z javno koristjo.

Prepovedana so dejanja nelojalne konkurence in dejanja, ki v nasprotju z zakonom omejujejo konkurenco.

¹⁶ 59. člen Ustave določa:

Zagotovljena je svoboda znanstvenega in umetniškega ustvarjanja.

¹⁷ Povzeto po Komentarju Ustave Republike Slovenije, Matej Avbelj et al, uredil Matej Avbelj, Nova Gorica : Nova univerza, Evropska pravna fakulteta, 2019, str. 505 (tč. 16)

¹⁸ Komentar Ustave Republike Slovenije, Matej Avbelj et al, uredil Matej Avbelj, Nova Gorica : Nova univerza, Evropska pravna fakulteta, 2019, str. 373 (del tč. 9)

¹⁹ Komentar Ustave Republike Slovenije, Matej Avbelj et al, uredil Matej Avbelj, Nova Gorica : Nova univerza, Evropska pravna fakulteta, 2019, str. 374 (tč. 14)

izvaja na nepridobitni osnovi (znanstvene raziskave, izvedene na nepridobitni osnovi ali s ponovnim vlaganjem vsega dobička v svoje znanstvene raziskave). Avtor pa lahko pri besedilnem in podatkovnem rudarjenju za namene znanstvenega raziskovanja uporabi ukrepe za zagotovitev varnosti in celovitosti omrežij in podatkovnih zbirk, na katerih so naložena dela, ki pa ne smejo presegajo tistega, kar je potrebno za doseg tega cilja.

č) ohranjanje kulturne dediščine (7., 17., 24. in 26. člen predloga zakona)

Čeprav ZASP v 50. členu²⁰ pod določenimi pogoji že omogoča javnim arhivom, javnim knjižnicam in muzejem (ter izobraževalnim in znanstvenim ustanovam) prosto digitalizacijo del za lastne potrebe (torej tudi za ohranjanje kulturne dediščine), pa vsebuje ta določba nekatere omejitve, ki jih Direktiva 2019/790/EU nima. Ker 50. člen ZASP ureja privatno in drugo lastno reproduciranje, se ta ohranja v nespremenjeni obliki, vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za ohranjanje kulturne dediščine pa se posebej ureja v 7. členu predloga zakona z novim 57.d členom. Ta vsebinska omejitev avtorske pravice omogoča ustanovam za varstvo kulturne dediščine (to so javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali avdio dediščine in javne RTV organizacije), da za namen ohranjanja kulturne dediščine in, kolikor je to za tako ohranjanje potrebno, prosto (brez dovoljenja imetnika pravice in brez plačila imetniku pravice) reproducirajo dela, ki jih imajo trajno v svojih zbirkah. Ker določba ne vsebuje omejitev glede oblike reproduciranja, se lahko za namen ohranjanja kulturne dediščine reproducira delo v katerikoli obliki in na kateremkoli mediju. Pogodbena določila, ki so v nasprotju s tem, so nična.

Določbe o vsebinskih omejitvah avtorske pravice se na podlagi drugega odstavka 4. člena ZASP²¹ smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju ZASP, ki ureja sorodne pravice, določeno drugače, zato se bo nova vsebinska omejitev avtorske pravice za ohranjanje kulturne dediščine uporabljala tudi za predmete sorodnih pravic. Zaradi sistematične umestitve določb ZASP o računalniških programih in o podatkovnih bazah v druge dele ZASP, je pri določbah o računalniških programih in določbah o podatkovnih bazah določena navezava na to novo vsebinsko omejitev pravic. S predlagano 4. točko novega četrtega odstavka 114. člena (17. člen predloga zakona) je dovoljeno, da upravičeni uporabnik primerka računalniškega programa v primeru ohranjanja kulturne dediščine, če so izpolnjeni pogoji iz 57.d člena, izvrši dejanja iz 1. točke prvega odstavka 113. člena (na primer muzej bo lahko reproduciral sestavni del računalniškega programa). S predlagano 4. točko novega drugega odstavka 141.g člena (24. člen predloga zakona) pa je dovoljena tudi uporaba objavljene (neoriginalne) podatkovne baze v primeru ohranjanja kulturne dediščine, če so izpolnjeni pogoji iz 57.d člena. Zato lahko na primer muzej za namene ohranjanja kulturne dediščine in, kolikor je to za tako ohranjanje potrebno, prosto reproducira podatkovno bazo, ki jo ima trajno v svoji zbirki. Ker lahko avtor uporabi tehnične ukrepe iz 166.a člena ZASP, se ustrezno spreminja in dopolnjuje 166.c člen (26. člen predloga zakona), da se uporabniku, ki je upravičen do uporabe dela v obsegu novih vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic omogoči uveljavitev teh omejitev pravic.

Predlagana nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za ohranjanje kulturne dediščine je legitimna in ustavno dopustna, saj se avtorske in sorodne pravice omejujejo zaradi ohranjanja kulturne

²⁰ 50. člen ZASP ureja privatno in drugo lastno reproduciranje:

(1) Ob upoštevanju 37. člena tega zakona je reproduciranje že objavljenega dela prosto, če je izvršeno v največ treh primerkih in če so izpolnjeni pogoji iz drugega ali tretjega odstavka tega člena.

(2) Fizična oseba lahko prosto reproducira delo

1. na papirju ali podobnem nosilcu z uporabo fotokopiranja ali druge fotografske tehnike s podobnimi učinki,

2. na katerem koli drugem nosilcu, če to stori za privatno uporabo, če primerki niso izročeni ali priobčeni v javnosti in če pri tem nima namena dosegati neposredne ali posredne gospodarske koristi.

(3) Javni arhivi, javne knjižnice, muzeji ter izobraževalne in znanstvene ustanove lahko za lastne potrebe prosto reproducirajo delo na kateremkoli nosilcu, če to storijo iz lastnega primerka in če pri tem nimajo namena dosegati neposredne ali posredne gospodarske koristi.

(4) Reproduciranje po prejšnjih odstavkih tega člena ni dovoljeno glede pisanih del v obsegu celotne knjige, grafičnih izdaj glasbenih del, elektronskih baz podatkov in računalniških programov ter v obliki izvedbe arhitekturnega objekta, če ni s tem zakonom ali s pogodbo drugače določeno.

(5) Ne glede na prejšnji odstavek je pod pogoji iz prvega odstavka tega člena prosto:

1. reproducirati pisano delo v obsegu celotne knjige, če je njena naklada izčrpana že najmanj dve leti;

2. reproducirati grafično izdajo glasbenega dela z ročnim prepisovanjem.

²¹ Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

(2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

dediščine. Ustava v 5. členu²² med drugim določa, da država skrbi za ohranjanje naravnega bogastva in kulturne dediščine ter ustvarja možnosti za skladen civilizacijski in kulturni razvoj Slovenije. Ustava v 73. členu²³ med drugim določa, da država in lokalne skupnosti skrbijo za ohranjanje kulturne dediščine. Za namen ohranjanja kulturne dediščine se zato lahko poseže v ustavno varovane avtorske in sorodne pravice, saj se s tem zasleduje cilj, da se dela, ki tvorijo kulturno dediščino, ohranijo za nadaljnje rodove in da se tudi prihodnjim generacijam omogoči, da se z njo seznanijo.

Predlagana rešitev je nujna, saj brez posega v avtorske in sorodne pravice ni mogoče zagotoviti ohranjanja kulturne dediščine, zlasti kadar ustanove za varstvo kulturne dediščine, med katere spadajo javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali avdio dediščine in javne RTV organizacije, hranijo trajno v svojih zbirkah novejša dela. Ustanove za varstvo kulturne dediščine hranijo trajno v svojih zbirkah različna avtorska dela in predmete sorodnih pravic. Če je trajanje varstva že poteklo, jih lahko prosto uporabljajo. Če trajanje varstva še ni poteklo, pa se lahko delo uporablja v skladu z dovoljenjem imetnika ali v obsegu vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic. Ustanove za varstvo kulturne dediščine imajo lahko trajno v svojih zbirkah več tisoč del in iz različnih držav, zato je zanje uporaba avtorskih del in predmetov sorodnih pravic v obsegu, ki je širši od obstoječih vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic, zanje zelo otežena, saj morajo za to pridobiti ustrezno dovoljenje imetnikov pravic. Izrecno določena vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic zagotavlja ustanovam za varstvo kulturne dediščine, da lahko za namen ohranjanja kulturne dediščine in, kolikor je to za tako ohranjanje potrebno, prosto reproducirajo katerakoli dela (tudi na primer reproduciranje računalniškega programa) in predmete sorodnih pravic, ki jih imajo trajno v svojih zbirkah, v katerikoli obliki in na kateremkoli mediju. Taka določba zagotavlja, da se kulturna dediščina reši oziroma ohrani tudi v primeru, ko bi se zaradi materiala ali tehnološke zastarelosti izvirnega nosilca lahko tako delo izgubilo (na primer računalniški programi, shranjeni na disketah).

Predlagana rešitev je primerna in sorazmerna, saj posega v avtorsko in sorodne pravice le toliko, kot je to potrebno, da se doseže cilj, ki ga zasledujeta Ustava in Direktiva 2019/790/EU, to je ohranjanje kulturne dediščine za naslednje rodove. V avtorsko in sorodne pravice se posega le toliko, da se za namen ohranjanja kulturne dediščine omogoča prosto reproduciranje in v potrebnem obsegu, ki bo omogočal ohranjanje kulturne dediščine tudi z novimi tehnologijami, ki omogočajo pretvorbo v druge formate in oblike, ter v obsegu, potrebnim za namen ohranjanja kulturne dediščine. Nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic bo omogočala prosto reproduciranje le ustanovam za varstvo kulturne dediščine in le za tista dela in predmete sorodnih pravic, ki jih imajo te ustanove trajno v svojih zbirkah. Prosto reproduciranje je omejeno le na obseg, ki ga upravičuje javni interes ohranjanja kulturne dediščine za naslednje rodove, in ne omogoča drugačnih načinov uporabe varovanih del, zato je taka omejitev pravic primeren in sorazmeren poseg v avtorske in sorodne pravice. Če bodo ustanove za varstvo kulturne dediščine želele uporabljati varovana dela na druge načine, ki niso obseženi z vsebinskimi omejitvami pravic, bodo za tako uporabo še naprej potrebovala predhodno in ustrezno dovoljenje imetnikov pravic.

d) pastiš (6. člen v povezavi s 25. členom predloga zakona (163.e člen))

S 6. členom se spreminja 53. člen ZASP tako, da se v določbo o prosti predelavi kot vsebinski omejitvi avtorske pravice doda, da je prosta predelava dela tudi v pastiš, in ne le v parodijo ali karikaturu (če to ne ustvari ali utegne ustvariti zmede glede izvora dela). Predlagana sprememba je povezana s 25. členom predloga zakona (novi 163.e člen), s katerim se prenašajo določbe 17. člena Direktive 2019/790/EU o priobčitvi javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu. Določba je nujna zaradi prenosa določbe b) točke sedmega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU, saj morajo države članice zagotoviti, da se lahko uporabniki pri nalaganju na strežnik in dajanju na voljo vsebin, ki jih ustvarijo uporabniki na področju storitev deljenja vsebin na spletu, zanesejo na izjeme ali omejitve v namene karikature, parodije ali pastiša.

²² 5. člen Ustave določa:

Država na svojem ozemlju varuje človekove pravice in temeljne svoboščine. Varuje in zagotavlja pravice avtohtone italijanske in madžarske narodne skupnosti. Skrbi za avtohtone slovenske narodne manjšine v sosednjih državah, za slovenske izseljence in zdomce, ter pospešuje njihove stike z domovino. Skrbi za ohranjanje naravnega bogastva in kulturne dediščine ter ustvarja možnosti za skladen civilizacijski in kulturni razvoj Slovenije.

Slovinci brez slovenskega državljanstva lahko uživajo v Sloveniji posebne pravice in ugodnosti. Vrsto in obseg teh pravic in ugodnosti določa zakon.

²³ Vsakdo je dolžan v skladu z zakonom varovati naravne znamenitosti in redkosti ter kulturne spomenike.

Država in lokalne skupnosti skrbijo za ohranjanje naravne in kulturne dediščine.

S tako ureditvijo se zagotavlja uporabnikom avtorskih del svobodo izražanja in svobodo umetnosti. Določbe 60. člena Ustave zagotavljajo varstvo pravic iz ustvarjalnosti (zagotovljeno je varstvo avtorskih in drugih pravic, ki izvirajo iz umetniške, znanstvene, raziskovalne in izumiteljske dejavnosti). Hkrati pa določbe 39. člena Ustave zagotavljajo svobodo izražanja in določbe 59. člena Ustave svobodo znanosti in umetnosti. Tudi 11. in 13. člen Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (UL C št. 326 z dne 26. 10. 2012, str. 391) zagotavljata svobodo izražanja in obveščanja ter svobodo umetnosti in znanosti. S predlagano spremembo se omogoča predelava nekega avtorskega dela ali več del (brez dovoljenja in brez plačila avtorju) v pastiš, ki je delo, ki posnema stil ali značilnosti drugega dela ali več drugih del. Predlagana dodatna vsebinska omejitev avtorske pravice je legitimen, sorazmeren, primeren in nujen poseg, da se zagotovi uporabnikom svoboda izražanja in svoboda umetnosti. Direktiva 2001/29/ES dovoljuje to omejitev avtorske pravice v k) točki tretjega odstavka 5. člena ZASP v 53. členu že določa, da je predelava (v parodijo ali karikaturu) prosta le, če to ne ustvari ali utegne ustvariti zmede glede izvora dela, to pa velja tudi za predlagano predelavo v pastiš. Poleg tega ZASP vsebuje določbo o trislopeskem testu v 46. členu, ki določa splošno pravilo o dopustnosti vsebinskih omejitev avtorske pravice, ki ga je treba upoštevati v vsakem posameznem primeru uporabe vsebinske omejitve avtorske pravice, tudi v primerih iz 53. člena ZASP. Poseg v avtorsko in sorodne pravice (določbe o vsebinskih omejitvah avtorske pravice se v skladu z drugim odstavkom 4. člena ZASP smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v petem poglavju ZASP določeno drugače) je zato sorazmeren in primeren, saj se posega v avtorsko in sorodne pravice le toliko, kot je nujno potrebno, da se zagotovi svoboda izražanja in svoboda umetnosti. Poseg v avtorsko in sorodne pravice je nujen, ker brez njega ni mogoče zagotoviti svobode izražanja in svobode umetnosti.

- prenos drugih določb o boljši praksi licenciranja in zagotovitvi širšega dostopa do vsebin ter o nekaterih ukrepih za oblikovanje dobro delujočega trga za avtorsko pravico

a) alternativno reševanje sporov (12. člen predloga zakona)

Določa se možnost, da lahko avtorji in uporabniki rešijo spor s posredovanjem mediatorja ali katerokoli drugo obliko alternativnega reševanja sporov. Primeroma (»zlasti« - odprt krog) so naštetih nekateri spori glede prenosa posamične materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja, avtorskega honorarja in nadomestila ter evidence prihodka in poročanja. Na predlog avtorja lahko te postopke začne tudi reprezentativno združenje avtorjev. Drugačna pogodbena določila so nična.

b) novi pravici založnika medijske publikacije (23. in 30. člen predloga zakona)

Določeni sta novi sorodni pravici založnika medijske publikacije, ki ima sedež v Evropski uniji. Tak založnik medijske publikacije za uporabo medijske publikacije v okviru storitev ponudnika storitev informacijske družbe izključno pravico reproduciranja in dajanja na voljo javnosti svoje medijske publikacije.

Določen je nov pojem »medijska publikacija«: za medijsko publikacijo po tem zakonu se šteje zbirka, sestavljena pretežno iz literarnih del novinarske narave, ki lahko vključuje tudi druga avtorska dela ali predmete sorodnih pravic, in ki: 1. predstavlja posamezni del v periodični ali redno posodabljeni publikaciji pod enakim naslovom, kot je časopis ali revija splošnega ali posebnega interesa; 2. ima namen splošno javnost obveščati o novicah ali drugih temah ter 3. je objavljena v kateremkoli mediju na pobudo ponudnika storitve, ki je zanj uredniško odgovoren in ga nadzira. Za medijske publikacije ne štejejo periodične publikacije, ki se objavijo v znanstvene ali akademske namene, kot so znanstvene revije. Ker so te periodične publikacije izključene, založnik, na primer znanstvene revije, na tej reviji nima nove sorodne pravice.

Določen je obseg pravic: novi pravici se ne uporabljata za zasebne ali nekomercialne uporabe medijskih publikacij, kadar jih uporabljajo posamezni uporabniki, dejanja vstavljanja hiperpovezave in tudi ne uporabe posameznih besed ali zelo kratkih izvlečkov iz medijske publikacije (zelo kratek izvleček skupaj z naslovom ne sme presegati 200 znakov). Založnik medijske publikacije tudi ne more uveljavljati novih pravic zoper avtorja, katerega avtorsko delo je vključeno v medijsko publikacijo, ali imetnika sorodne pravice, katerega predmet sorodne pravice je vključen v medijsko publikacijo, in tudi ne preprečiti avtorju ali imetniku sorodne pravice, da isto avtorsko delo ali isti predmet sorodne pravice uporablja neodvisno od založnikove medijske publikacije, v katero je to delo ali predmet sorodne

pravice vključen. Založnik medijske publikacije svojih novih pravic ne more uveljavljati zoper drugega uporabnika, ki je na podlagi neizključnega prenosa pridobil pravice za uporabo istega dela ali predmeta sorodne pravice, ki je na podlagi neizključnega prenosa pravic vključeno v založnikovo medijsko publikacijo (na primer, če je založnik medijske publikacije z neizključnim prenosom pravic od avtorja pridobil pravice za uporabo fotografije v medijski publikaciji, ne more prepričati drugemu uporabniku, da na podlagi neizključnega prenosa pravic od istega avtorja uporabi isto fotografijo). Založnik medijske publikacije tudi ne more uveljavljati novih pravic tako, da prepove uporabo dela ali predmeta sorodne pravice, ki je vključen v njegovo medijsko publikacijo, če to delo ali predmet sorodne pravice ni več varovan (ker je poteklo trajanje varstva).

Pravici trajata dve leti od prve zakonite objave medijske publikacije, pri čemer ta rok začne teči prvega januarja tistega leta, ki sledi datumu, na katerega je objavljena medijska publikacija. Nova pravica se ne uporablja za medijske publikacije, ki so bile prvič objavljene pred 6. junijem (30. člen predloga zakona).

Avtor, katerega delo je vključeno v medijsko publikacijo, ima neodpovedljivo pravico do primerne deleža prihodka, ki ga prejme založnik od ponudnika storitev informacijske družbe za uporabo medijske publikacije na podlagi novih pravic. Imetnik sorodne pravice te pravice nima, tudi če je predmet njegove sorodne pravice vključen v medijsko publikacijo.

c) pravica založnika do nadomestila za uporabo v okviru izjeme (22. člen predloga zakona)

ZASP v 139. členu²⁴ že določa, da imajo založniki pravico do nadomestila za privatno in drugo lastno reproduciranje po tretjem odstavku 37. člena ZASP. Ta določba se zaradi sodbe Sodišča Evropske unije v zadevi C-572/13 in uskladitve z Direktivo 2019/790/EU spreminja tako, da je založnik upravičen do deleža tega nadomestila takrat, kadar so avtorji nanje prenesli svoje pravice, s čimer se ohranja dosežanja raven varstva pravic založnikov v skladu z evropskim pravnim redom. V praksi to ne bo povzročilo bistvenih sprememb, saj avtorji v delu ali v celoti prenesejo materialne avtorske pravice na založnika, da lahko izda na primer knjigo.

č) priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (25. člen predloga zakona)

Določa se novo šesto a poglavje, v katerem se ureja uporaba varovanih vsebin v okviru storitev ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu (t. i. spletnih platform, ki omogočajo uporabnikom svojih storitev, da na njen strežnik naložijo vsebine, ki si jih lahko ogledajo drugi, pri čemer platforme te vsebine organizirajo in promovirajo zato, da z njimi služijo, na primer z oddajanjem oglasnega prostora). Uveden je nov pojem »ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu«: za ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu šteje ponudnik storitve informacijske družbe (po določbah zakona, ki ureja elektronsko poslovanje na trgu), katere glavni namen ali eden od glavnih namenov je shranjevati in javnosti ponujati dostop do večje količine avtorskih del, ki jih na strežnik naložijo uporabniki njegovih storitev, in ki jih ta ponudnik organizira in promovira za namene ustvarjanja dobička. Ta pojem ne obsega ponudnikov storitev informacijske družbe, kot so nepridobitne spletne enciklopedije, nepridobitne izobraževalne in znanstvene baze, platforme za razvoj in skupno rabo odprtokodnih računalniških programov, izvajalce elektronskih komunikacijskih storitev iz zakona, ki ureja elektronske komunikacije, spletnih tržnic in storitev v oblaku med podjetji ter storitev v oblaku, ki uporabnikom omogočajo nalaganje vsebin za lastno uporabo na strežnik.

Določeno je, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu izvaja dejanje priobčitve javnosti, kadar javnosti omogoči dostop do avtorskih del, ki jih na strežnik naložijo njegovi uporabniki, za kar mora pridobiti dovoljenje avtorja (in drugih imetnikov pravic). To dovoljenje mora obsegati tudi dejanja priobčitve javnosti, ki jih izvajajo uporabniki njegovih storitev (torej tisti, ki naložijo vsebine na strežnik ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu). Dovoljenje obsega le takšno uporabo vsebin, ki ni namenjena komercialni uporabi (kadar uporabnik naloži vsebine na strežnik ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu brez namena doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi ali kadar dejavnost tega uporabnika ne ustvarja znatnih prihodkov).

²⁴ 139. člen ZASP določa:

(1) Založniki imajo pravico do nadomestila za privatno ali drugo lastno reproduciranje po tretjem odstavku 37. člena tega zakona.

(2) Pravica iz prejšnjega odstavka traja 50 let od zakonite izdaje dela.

Urejena je odgovornost ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za kršitve avtorske pravice in sorodnih pravic, saj se ponudnik teh storitev, kadar izvaja dejanje priobčitve javnosti ali dajanja na voljo javnosti varovanih vsebin, ne more razbremeniti odgovornosti na podlagi določb 11. člena Zakona o elektronskem poslovanju na trgu (Uradni list RS, št. 96/09 – uradno prečiščeno besedilo in 19/15; v nadaljnjem besedilu: ZEPT), ker z namenom ustvarjanja dobička aktivno organizira oziroma ureja vsebine, ki jih naložijo uporabniki na njegov strežnik. Če pa ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ponuja tudi še kakšne druge storitve informacijske družbe, ki niso obsežene s storitvijo deljenja vsebin na spletu, se zanj v tem obsegu uporabljajo tudi določbe ZEPT.

Če ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu nima ustreznega dovoljenja avtorja, je odgovoren za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti avtorskega dela. Te odgovornosti se lahko razbremenijo, če dokaže izpolnjevanje vseh (kumulativno) določenih okoliščin: 1. da si je po najboljših močeh prizadeval za pridobitev dovoljenja avtorja in 2. da si je po najboljših močeh in v skladu s skrbnostjo dobrega strokovnjaka (torej z večjo skrbnostjo od skrbnosti dobrega gospodarja) prizadeval, da bi zagotovil nerazpoložljivost določenega avtorskega dela, za katerega mu je avtor predložil ustrezne in potrebne podatke, in 3. da je po prejemu zadostno utemeljene zahteve avtorja nemudoma odstranil določeno priglašeno avtorsko delo s svojega spletnega mesta ali onemogočil dostop do njega, in si je po najboljših močeh prizadeval preprečiti njegova prihodnja nalaganja na strežnik. Če ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu, ne bo dokazal vseh teh okoliščin, bo odgovoren za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti. Pri ugotavljanju, ali ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu izpolnjuje te navedene obveznosti se glede na načelo sorazmernosti upoštevajo zlasti: 1. vrsta, občinstvo in obseg storitev ter vrsta avtorskih del, ki so jih na strežnik naložili uporabniki storitve, in 2. razpoložljivost ustreznih in učinkovitih sredstev (na primer sredstev ali tehnologij, ki omogočajo ponudniku teh storitev poiskati nedovoljene vsebine in preprečiti njihovo razpoložljivost, na primer tehnologija, ki prepozna in odstranjuje določene vsebine s spletnega mesta) ter stroškov teh sredstev za ponudnika storitev.

Za nove ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu (to je tisti, katerega storitve so bile javnosti v Evropski uniji na voljo manj kot tri leta in katerega čisti prihodki od prodaje na bilančni presečni dan letne bilance stanja ne presegajo 10 milijonov evrov) so določeni manj strogi pogoji za razbremenitev njegove odgovornosti: če nima dovoljenja avtorja, je odgovoren za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti, razen če dokaže, da: 1. si je po najboljših močeh prizadeval za pridobitev dovoljenja in 2. je po prejemu zadostno utemeljene zahteve avtorja nemudoma odstranil določeno priglašeno avtorsko delo s svojega spletnega mesta ali onemogočil dostop do njega. Če povprečno število njegovih enkratnih obiskovalcev v enem mesecu presega 5 milijonov, izračunano na podlagi prejšnjega koledarskega leta, mora dokazati tudi, da si je po najboljših močeh prizadeval preprečiti prihodnja nalaganja določenega priglašene avtorskega dela, za katerega mu je avtor predložil ustrezne in potrebne podatke, na strežnik. Novi ponudnik storitev deljenja se prav tako ne more razbremeniti svoje odgovornosti na podlagi določb 11. člena ZEPT. Druge obveznosti novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu so enake kot za ostale ponudnike, ki ponujajo te storitve že dalj kot tri leta.

Ukrepi, ki jih sprejme ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu v sodelovanju z avtorjem, ne smejo preprečiti razpoložljivosti avtorskega dela, ki ga je na strežnik naložil uporabnik, ki zakonito uporabi to delo (to je uporaba v skladu z dovoljenjem avtorja ali uporaba v obsegu vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic, ki jih določa ZASP). Zagotovljeno je, da se bodo vsi uporabniki storitev ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu v Evropski uniji lahko zanesli na nekatere vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic, saj ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ne sme preprečiti uporabnikom, da na strežnik naložijo in priobčijo javnosti vsebine, ki jih ustvarijo za namene citiranja, kritike, ocene, karikature, parodije ali pastiša (to je tudi razlog za uvedbo nove vsebinske omejitve pravic za pastiš). Tako se uporabnikom storitev ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu zagotavlja svoboda izražanja. Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu o tem obvesti uporabnike svojih storitev v splošnih pogojih, ki jih objavi na svojem spletnem mestu.

Urejeni sta pravica avtorja, da je obveščen o uporabi svojih del na podlagi dovoljenja avtorja in o ukrepih, ki jih izvaja ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu za preprečitev nedovoljene uporabe, ter pravica, da zahteva, da se njegovo delo odstrani s strežnika ali onemogoči dostop do njega, kadar je bilo delo naloženo na strežnik in priobčeno javnosti brez dovoljenja avtorja. Urejena je tudi možnost pritožbe uporabnika, ker je ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu odstranil vsebino, ki jo je uporabnik naložil na strežnik, ali onemogočil dostop do nje. Postopek pritožbe mora biti učinkovit, hiter in brezplačen. Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu mora nemudoma obvestiti uporabnika o

odstranitvi vsebine oziroma onemogočanju dostopa do nje, navesti razloge za to in ga opozoriti na možnost pritožbe. Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu določi postopek pritožbe v splošnih pogojih, ki jih objavi na svojem spletnem mestu. Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu tudi zagotovi, da o pritožbi uporabnika brez odlašanja odloči človek. Tudi če bo ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu sprva uporabil sredstva ali tehnologijo, ki bi samodejno onemogočila dostop do neke vsebine ali jo odstranila, bo o pritožbi uporabnika zaradi odstranitve vsebine ali onemogočanja dostopa do nje, odločil človek. Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu in uporabnik njegovih storitev lahko spor zaradi odstranitve vsebine, ki jo je naložil uporabnik, reševali tudi z različnimi oblikami alternativnega reševanja spora.

- pravično plačilo avtorjem in izvajalcem v pogodbah za izkoriščanje njihovih del
- a) nove pravice avtorjev in izvajalcev do primerne in sorazmerne nadomestila (9., 10., 14., 15. in 18. člen predloga zakona ter z 18. členom povezan 20. člen predloga zakona zaradi uporabe izraza priobčitev javnosti)

Prvi odstavek 18. člena Direktive 2019/790/EU izrecno določa, da države članice zagotovijo, da so avtorji in izvajalci, kadar licencirajo ali prenesajo svoje izključne pravice za izkoriščanje svojih del ali drugih predmetov varstva, upravičeni do prejemanja primerne in sorazmerne plačila. V skladu z drugim odstavkom 18. člena Direktive 2019/790/EU lahko države članice pri izvajanju načela iz prvega odstavka v nacionalnem pravu prosto uporabljajo različne mehanizme in upoštevajo načelo pogodbene svobode ter pravično ravnovesje med pravicami in interesi.

Eden izmed možnih mehanizmov je določitev prejemanja primerne nadomestila, ki skupaj s pogodbeno dogovorjenim avtorskim honorarjem (med avtorjem in osebo, na katero je prenesel svoje izključne materialne avtorske pravice) zagotovi avtorju primerno in sorazmerno plačilo za uporabo njegovega dela. Avtor v takem primeru prenese svoje izključne materialne avtorske pravice na drugo osebo, ki tako pridobi pravice do prepovedi uporabe avtorskega dela, vendar pa obdrži neodpovedljivo pravico do primerne nadomestila za vsakokratno uporabo avtorskega dela, ki ga je ustvaril. Primer takšne ureditve je določba prvega odstavka 5. člena²⁵ Direktive 2006/115/ES.

Zaradi prenosa določb 18. člena Direktive 2019/790/EU se določajo nove pravice avtorja in izvajalca do primerne in sorazmerne nadomestila, kadar je prenesel izključne materialne avtorske pravice, in sicer za najbolj množične uporabe del na spletu. Zavezanec za plačilo nadomestila je tisti, ki uporablja delo na določen način, saj ima zaradi uporabe dela finančno korist. Avtor se, razen v dveh primerih, tej pravici do nadomestila ne more odpovedati. Pogodbena stranka avtorja, ki je ekonomsko močnejša od njega, zato avtorju ne bo smela vzeti te pravice in bo ostala pri njem, kar mu bo zagotovilo prejemanje primerne nadomestila za nekatere uporabe dela, ki ga je ustvaril.

Avtor pri prenosu pravice radiodifuzne retransmisije obdrži pravico do primerne nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije (peti odstavek 76. člena – 9. člen predloga zakona). Zavezanec za plačilo tega nadomestila je tisti, ki uporablja delo v obsegu pravice radiodifuzne retransmisije, kot je določena s spremenjenim 31. členom (2. člen predloga zakona), to je operater retransmisije (na primer kabelski operater), v primeru neposrednega oddajanja pa sta zavezanca za plačilo nadomestila radiodifuzna organizacija in operater retransmisije (ki ni RTV organizacija).

Avtor pri prenosu pravic za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu obdrži pravico do primerne nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (šesti odstavek 76. člena – 9. člen predloga zakona). Zavezanec za plačilo tega nadomestila, je tisti, ki uporablja delo pri priobčitvi javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, kot je določena s prvim odstavkom 163.b člena (25. člen predloga zakona), to je ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu. Izjemoma se lahko avtor tej pravici do nadomestila odpove, če je za namene poučevanja ali znanstvenega raziskovanja s prosto licenco prenesel pravice za uporabo dela. Taka ureditev je predlagana zaradi spodbujanja odprte znanosti in odprtih učnih virov, ki stremita k čim širšemu dostopu do del s področja znanosti za namene znanstvenega raziskovanja in do del, ki se uporabljajo za namene poučevanja. Avtorji za namene znanstvenega raziskovanja ali poučevanja

²⁵ Prvi odstavek 5. člena Direktive 2006/115/ES določa:

Kadar je avtor ali izvajalec prenesel ali dodelil svojo pravico dajanja v najem v zvezi s fonogramom oziroma izvirnikom ali kopijo filma producentu fonograma ali filma, ta avtor ali izvajalec obdrži pravico, da za najem dobi pravično nadomestilo.

pogosto prenašajo pravice s prosto licenco, da bi drugim omogočili prosto uporabo svojih del. Če je avtor za namene znanstvenega raziskovanja ali poučevanja prenesel pravice s prosto licenco, tudi nima interesa za izkoriščanje svojih materialnih pravic na teh delih. V drugih primerih prenosa pravic za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu se avtor tej pravici do nadomestila ne more odpovedati.

Avtor prvotnega dela, ki je predelano ali vključeno v avdiovizualno delo, obdrži poleg prej navedenih dveh novih pravic do nadomestila za radiodifuzno retransmisijo avdiovizualnega dela in za priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu tudi novo pravico do nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitve videa na zahtevo in novo pravico do nadomestila za vsakokratno dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi (torej za komercialni namen), ki ni obseženo s priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu in priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo (14. člen predloga zakona). Zavezanec za plačilo tega nadomestila je tisti, ki uporablja delo na ta način: pri radiodifuzni retransmisiji operater retransmisije (na primer kabelski operater), v primeru neposrednega oddajanja pa radiodifuzna organizacija in operater retransmisije (ki ni RTV organizacija); pri priobčitvi javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu, pri priobčitvi javnosti v okviru storitev videa na zahtevo ponudnik storitev videa na zahtevo in pri drugem dajanju na voljo javnosti za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi (ki ni obseženo s priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu) tisti, ki na ta način daje na voljo javnosti avdiovizualno delo.

Enako kot za avtorja prvotnega dela, ki je predelano ali vključeno v avdiovizualno delo, je predlagano tudi za soavtorje avdiovizualnega dela: obdržijo pravico do primerne nadomestila za radiodifuzno retransmisijo avdiovizualnega dela, priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitve videa na zahtevo in dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi, ki ni obseženo s priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu in priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo (15. člen predloga zakona). Zavezanec za plačilo tega nadomestila je tisti, ki uporablja delo na ta način.

Izvajalci, katerih izvedbe so na videogramu (na primer filmski igralci), imajo novo pravico do primerne nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti videograma s svojo izvedbo (to vključuje tudi na primer priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu; priobčitev javnosti sicer že vključuje tudi radiodifuzno oddajanje) – drugi odstavek spremenjenega 122. člena (18. člen predloga zakona). Položaj izvajalcev, katerih izvedbe so na videogramu, se tako smiselno izenačuje s položajem položaj izvajalcev, katerih izvedbe so na fonogramu, saj bodo tudi ti izvajalci prejeli nadomestilo za uporabo videograma s svojo izvedbo. Zavezanec za plačilo tega nadomestila je tisti, ki uporablja videogram na tak način. Za vse izvajalce (katerih izvedbe so na fonogramu ali videogramu) se določa, da se pravici do nadomestila ne morejo odpovedati. Ker se izvajalci pravici do nadomestila ne morejo odpovedati, bodo upravičeni do nadomestila tudi, kadar so prenesli svoje izključne pravice, s čimer se jim zagotavlja prejemanje primerne nadomestila.

ZASP že določa nadomestilo za javno priobčitev fonograma v 122. členu ZASP²⁶ (pravilno: priobčitev javnosti fonograma). Zaradi vključitve nove pravice do nadomestila za priobčitev javnosti videograma v določbo 122. člena in nujne uporabe pravilnega izraza priobčitev javnosti (namesto javna priobčitev) je nujna tudi sprememba določbe o pravici proizvajalca fonograma do nadomestila iz 130. člena ZASP²⁷ (20. člen predloga zakona), saj je pravica izvajalcev določena kot pravica do deleža na nadomestilu, ki ga prejme proizvajalec fonograma za javno priobčitev (pravilno priobčitev javnosti) fonograma, sicer

²⁶ 122. člen ZASP določa:

Izvajalec ima pravico do deleža na nadomestilu, ki ga prejme proizvajalec fonograma za javno priobčitev fonograma z njegovo izvedbo.

²⁷ 130. člen ZASP določa:

(1) Če se fonogram, ki je bil izdan za komercialne namene, ali njegov posnetek uporabi za radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko javne priobčitve, je dolžan uporabnik vsakokrat plačati proizvajalcu fonogramov enkratno primerno nadomestilo.
(2) Polovico nadomestila iz prejšnjega odstavka mora proizvajalec fonogramov izplačati izvajalcem, katerih izvedbe so posnete na uporabljenem fonogramu, če niso s pogodbo med njimi določeni drugačni deleži.
(3) Za namen tega člena se fonogrami, ki so bili dani na voljo javnosti na način, ki omogoča posameznikom dostop do njih s kraja in v času, ki ju sami izberejo, štejejo kot fonogrami, ki so bili izdani v komercialne namene.

bodo pri izvajanju zakona nastale težave.

Poleg tega se z 10. členom predloga zakona v prvem odstavku 81. člena določa splošno pravilo, da, če avtor prenese materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja, je upravičen do primernega in sorazmernega avtorskega honorarja ali nadomestila. Ta določba se ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP²⁸ uporablja tudi za sorodne pravice, torej tudi za izvajalca.

- b) poročanje avtorju in izvajalcu o prihodku, doseženim z uporabo dela (11., 16., 17. in 31. člen predloga zakona)

ZASP v 82. členu že vsebuje določbo o evidenci dohodka in obveznosti poročanja avtorju o ustvarjenem dohodku, ki se smiselno ohranja. Določba o evidenci prihodka in poročanju se spreminja tako, da se dodatno določajo obveznosti uporabnika, da vodi ustrezne knjige ali drugo evidenco, da lahko zadosti obveznosti poročanja avtorju, da avtorju na njegovo zahtevo vsaj enkrat letno pošlje posodobljeno, relevantno in celovito poročilo o vseh načinih uporabe dela, vseh prihodkih, doseženih z uporabo dela, vključno s prihodki iz trženja blaga ali storitev, ki vsebujejo to delo, in avtorskem honorarju ali nadomestilu, ki pripada avtorju. Avtor lahko zahteva te informacije tudi od tistega uporabnika dela, ki je pridobil pravice za uporabo dela od avtorjeve prve pogodbene stranke, če jih nima njegova prva pogodbeni stranka. Na zahtevo avtorja mu njegova prva pogodbeni stranka pošlje kontaktne podatke oseb, ki so od prve pogodbene stranke z nadaljnjim prenosom pravic proti plačilu pridobile pravice za uporabo dela.

Z namenom zmanjšanja obremenitve uporabnika pri poročanju avtorju se določa, da:

- se obveznost poročanja nanaša na obdobje dejanske uporabe dela za doseganje gospodarske koristi, torej za obdobje, ko se delo dejansko trži;
- ni obveznosti poročanja, če prispevek avtorja ali izvajalca glede na celotno delo ali izvedbo ni znoten, razen če dokaže, da zahteva informacije za namen spremembe pogodbe zaradi prikrajšanja (kar ureja 10. člen predloga zakona);
- se obveznost poročanja omeji na vrste in stopnjo informacij, ki jih je v takih primerih mogoče razumno pričakovati, če obveznost poročanja ni sorazmerna glede na prihodke, dosežene z uporabo dela.

Določbe o poročanju se ne uporabljajo za skupne sporazume in pogodbe, ki jih sklene kolektivna organizacija ali neodvisni subjekt upravljanja po določbah ZKUASP. Drugačna pogodbeni določila, ki so v škodo avtorja, so nična. Določbe o evidenci dohodka in obveznosti poročanja pa se ne uporabljajo za uporabo računalniških programov, kar je urejeno pri določbah o računalniških programih (17. člen predloga zakona).

Zdaj obstoječa obveznost poročanja filmskega producenta se usklajuje z novo ureditvijo, zato se določba drugega odstavka 108. člena ZASP o poročanju filmskega producenta spreminja tako, da napotuje na novo ureditev poročanja (16. člen predloga zakona).

S prehodno določbo (prvi odstavek 31. člena predloga zakona) je določeno, da se nove določbe o poročanju uporabljajo od 7. junija 2022 dalje, do takrat pa se poročila po do sedaj veljavni ureditvi.

- c) sprememba pogodbe zaradi prikrajšanja avtorja ali izvajalca in preklic prenosa pravice, če se delo ali izvedba ne uporablja (10. in 13. člen predloga zakona)

ZASP v drugem odstavku 81. člena²⁹ že vsebuje t. i. določbo o uspešnici, ki omogoča avtorju (in ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP³⁰ tudi izvajalcu in drugim imetnikom sorodnih pravic), da

²⁸ Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

(2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

²⁹ Drugi odstavek 81. člena ZASP določa:

(2) Če se z uporabo avtorskega dela doseže dobiček, ki je očitno v nesorazmerju z dogovorjenim ali določenim honorarjem ali nadomestilom, lahko avtor zahteva spremembo pogodbe tako, da se mu določi pravičnejši delež pri dohodku.

³⁰ Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

(2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske

lahko zahteva spremembo pogodbe in določitev pravičnejšega deleža pri dohodku⁰, če se z uporabo avtorskega dela doseže dobiček, ki je očitno v nesorazmerju z dogovorjenim ali določenim honorarjem. Ta institut se zato z 10. členom predloga zakona predvsem usklajuje z določbami Direktive 2019/790/EU in natančneje določa. Ta institut se ne uporablja za skupne sporazume in pogodbe, ki jih sklene kolektivna organizacija ali neodvisni subjekt upravljanja z uporabniki del v skladu z ZKUASP.

ZASP v 83. členu³¹ prav tako že ureja preklic materialne avtorske pravice, ki avtorju (in ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP tudi izvajalcu in drugim imetnikom sorodnih pravic), omogoča, da prekliče materialno avtorsko pravico zaradi nezadostnega izvrševanja prenesenih pravic oziroma nezadostnega izkoriščanja dela. Te določbe se zato usklajujejo z določbami Direktive 2019/790/EU in se prenašajo tiste določbe, ki jih ZASP še ne vsebuje: avtor lahko prekliče materialne avtorske pravice v celoti ali delno; avtor ne more uveljaviti preklica, če je mogoče razumno pričakovati, da bo avtor odpravil vzroke za neizvrševanje ali nezadostno izvrševanje, ki pretežno izvirajo iz njegove sfere; avtor lahko namesto preklica materialne avtorske pravice prekliče (le) izključnost prenosa pravic.

3. odprava drugih ugotovljenih pomanjkljivosti

- nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za znanstveno raziskovanje (7., 24. in 26. člen predloga zakona)

Pri 2. točki o prenosu določb Direktive 2019/790/EU je v prvi alineji o novih vsebinskih omejitvah avtorske in sorodnih pravic navedeno, pod katerimi pogoji se lahko poseže v ustavno varovane avtorsko in druge pravice iz ustvarjalnosti.

ZASP v tretjem odstavku 50. člena že omogoča znanstvenim ustanovam, da za lastne potrebe prosto reproducirajo delo na kateremkoli nosilcu, če to storijo iz lastnega primerka in če pri tem nimajo namena dosežati neposredne ali posredne gospodarske koristi. Ta vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic naj ne bi zadostovala za potrebe znanstvenega raziskovanja, zato se v 7. členu predloga zakona z novim 57.c členom predlaga nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za znanstveno raziskovanje: za namen znanstvenega raziskovanja in v obsegu, ki ni namenjen doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, je prosto reproduciranje, distribuiranje in priobčitev javnosti objavljenega dela. V teh primerih je treba navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu, pogodbeno določila, ki so v nasprotju s tem, pa so nična.

Določbe o vsebinskih omejitvah avtorske pravice se na podlagi drugega odstavka 4. člena ZASP³² smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju ZASP, ki ureja sorodne pravice, določeno drugače, zato se bo nova vsebinska omejitev avtorske pravice za znanstveno raziskovanje smiselno uporabljala tudi za predmete sorodnih pravic. Zaradi sistematične umestitve določb ZASP o podatkovnih bazah v druge dele ZASP je pri podatkovnih bazah določena navezava na to novo vsebinsko omejitev pravic. S predlagano 3. točko prvega odstavka 141.g člena (24. člen predloga zakona) je dovoljena uporaba objavljene (neoriginalne) podatkovne baze v primeru znanstvenega raziskovanja, če so izpolnjeni pogoji iz 57.c člena. Ker lahko avtor uporabi tehnične ukrepe iz 166.a člena ZASP, se ustrezno spreminja in dopolnjuje 166.c člen (26. člen predloga

pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

³¹ 83. člen ZASP določa:

- (1) Avtor lahko prekliče materialno avtorsko pravico, če jo njen izključni imetnik izvršuje v nezadostni meri ali sploh ne in so zaradi tega avtorjevi upravičeni interesi znatno prizadeti. Avtor preklica ne more uveljaviti, če vzroki za neizvrševanje ali nezadostno izvrševanje pretežno izvirajo iz njegove sfere.
- (2) Preklica iz prejšnjega odstavka ni mogoče uveljaviti pred potekom dveh let od prenosa materialne avtorske pravice na delu. Pri prispevku za dnevni časopis znaša ta rok tri mesece, za drug periodični tisk pa eno leto.
- (3) Avtor lahko uveljavi preklic po tem členu samo, če ponudi imetniku primeren dodatni rok za zadostno izvrševanje pravice.
- (4) Z uveljavitvijo preklica materialna avtorska pravica imetnika ugasne.
- (5) Avtor se preklicu po tem členu ne more odpovedati.
- (6) Če to zahteva pravičnost, mora avtor povrniti imetniku primerno odškodnino.

³² Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

- (2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

zakona), da se uporabniku, ki je upravičen do uporabe dela v obsegu nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic za znanstveno raziskovanje omogoči uveljavitev teh omejitev pravic.

Dodatna vsebinska omejitev pravice reproduciranja in nova omejitev pravic za priobčitev javnosti objavljenega dela za znanstveno raziskovanje je legitimna, saj jo kot dovoljeno izjemo in omejitev pravice reproduciranja in priobčitve javnosti objavljenih del dopušča a) točka tretjega odstavka 5. člena Direktive 2001/29/ES³³. Četrti odstavek 5. člena Direktive 2001/29/ES³⁴ dopušča, da se lahko, kadar se omeji pravica reproduciranja, omeji tudi pravica distribuiranja. Zato je legitimna tudi omejitev pravice distribuiranja objavljenega dela za znanstveno raziskovanje.

V tem primeru se avtorska (in sorodne) pravice omejujejo zaradi pravic drugih in v primerih, ki jih določa Ustava, kot to izhaja iz tretjega odstavka 15. člena Ustave, in sicer zaradi svobode znanosti in umetnosti (59. člen Ustave³⁵), ki zajema tako znanstvene objave kot tudi znanstveno poučevanje, sam postopek znanstvenega raziskovanja, pa tudi njegov rezultat³⁶. Namen nove vsebinske omejitve pravic je olajšati uporabo objavljenih del, tako se lahko ta dela tudi brez dovoljenja avtorja in brez plačila nadomestila avtorju uporabijo pri znanstvenem raziskovanju za izražanje svojih idej in ugotovitev. Znanstveniki potrebujejo olajšan dostop do objavljenih del, da dobijo čim hitreje in čim več podatkov, ki bi lahko vplivali na njihove ugotovitve za potrebe določene posamezne raziskave.

Dodatni poseg v avtorsko pravico je nujen, ker brez tega posega ni mogoče zagotoviti hitrega in učinkovitega pretoka informacij med raziskovalci, ki skupaj sodelujejo pri posamezni raziskavi. Brez dodatnih vsebinskih omejitev pravic si ne smejo med seboj na primer reproducirati in izmenjati člankov, v katerih so informacije, ki jih nujno potrebujejo pri svoji raziskavi, in tudi ne priobčiti javnosti na primer na internem spletišču te raziskovalne skupine, saj potrebujejo za dejanja reproduciranja (ki niso obsežna že s tretjim odstavkom 50. člena ZASP), distribuiranja in priobčitve javnosti dovoljenje avtorja, delo pa lahko uporabijo le pod pogoji, ki jih določi avtor.

Dodatni poseg v avtorsko pravico je primeren in sorazmeren, saj se lahko dejanja reproduciranja, distribuiranja in priobčitve javnosti objavljenega dela, izvedejo le za namen znanstvenega raziskovanja, ki se izvaja v nekomercialnem obsegu (»v obsegu, ki ni namenjen doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi«), pri taki uporabi pa je treba tudi navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu, s čimer se zagotavlja spoštovanje moralnih pravic avtorja. V avtorsko pravico se posega le toliko, kolikor je to potrebno, da se omogoči uporaba dela za nekomercialno znanstveno raziskovanje. V vsakem posameznem primeru je treba ugotoviti, ali so glede na t. i. tristopenjski test, ki ga določa poleg mednarodnih pogodb in Direktive 2001/29/ES tudi 46. člen ZASP, izpolnjeni pogoji za uporabo vsebinske omejitve pravic in pri tem upoštevati, da se vsebinske omejitve pravic razlagajo ozko. Nove vsebinske omejitve avtorske pravice za znanstveno raziskovanje je zato treba razlagati ozko in z vidika nekomercialne uporabe za namen posamezne raziskave, v kateri sodeluje določeno število oseb, in za uporabo med temi osebami. Ta omejitev pravic se ne more razlagati tako, da bi se lahko na primer reproducirali katerikoli članki (tisti, ki z ničimer niso povezani z nobeno raziskavo posamezne raziskovalne skupine) in distribuirali ali priobčili javnosti vsakomur, tudi tistemu, ki ne sodeluje pri posamezni raziskavi, saj bi bilo to v nasprotju s pogojem nekomercialne narave uporabe dela. Upoštevati je tudi treba, da je za kakršnokoli reproduciranje vedno potreben zakonit dostop do dela, na primer zakonit dostop do baze znanstvenih člankov.

- odprava pomanjkljivosti pri prenosu določb Direktive 2006/115/ES in Direktive 2006/116/ES (19. in 8. člen predloga zakona)

³³ a) točka tretjega odstavka 5. člena Direktive 2001/ES določa:

Države članice lahko predvidijo izjeme in omejitve pravic iz členov 2 in 3 v naslednjih primerih:

(a) uporaba izključno v namen ilustracije pri poučevanju ali znanstvenem raziskovanju, če se navede vir, vključno z imenom avtorja, razen če se to izkaže za nemogoče, in v obsegu, ki ga upravičuje nekomercialni namen, ki naj se doseže, brez poseganja v izjeme in omejitve iz Direktive (EU) 2019/790;

³⁴ Četrti odstavek 5. člena Direktive 2001/ES določa:

Kadar države članice lahko predvidijo izjemo ali omejitev pravice reproduciranja v skladu z odstavkom 2 in 3, lahko na podoben način dopustijo izjemo ali omejitev pravice distribuiranja iz člena 4 v obsegu, ki ga opravičuje namen dovoljenega dejanja reproduciranja.

³⁵ 59. člen Ustave določa:

Zagotovljena je svoboda znanstvenega in umetniškega ustvarjanja.

³⁶ Povzeto po Komentar Ustave Republike Slovenije, Matej Avbelj et al, uredil Matej Avbelj, Nova Gorica : Nova univerza, Evropska pravna fakulteta, 2019, str. 505 (tč. 16)

V 19. členu predloga zakona se s spremembo 123. člena odpravlja pomanjkljivost pri prenosu določb Direktive 2006/115/ES in se določa neodpovedljivo pravico izvajalca do nadomestila za dajanje v najem videogramov s svojo izvedbo, kadar je izvajalec prenesel pravico dajanja v najem videogramov na filmskega producenta (za izvajalce, katerih izvedbe so na fonogramu, je pravica do nadomestila že določena). Hkrati se odpravlja redakcijska pomanjkljivost, da prvi odstavek 123. člena ZASP ni oštevilčen.

V 8. členu predloga zakona se z novim tretjim odstavkom 60. člena odpravlja pomanjkljivost pri prenosu določb Direktive 2006/116/ES in se določa trajanje varstva avdiovizualnih del, ki preneha 70 let po smrti zadnjega preživelega od naslednjih soavtorjev: pisec scenarija, avtor dialogov, glavni režiser in skladatelj filmske glasbe, ki je posebej ustvarjena za uporabo v tem delu.

- opredelitev pojma videogram (21. člen predloga zakona)

V 21. členu predloga zakona se dodaja opredelitev pojma videogram, ki je do zdaj ZASP nima, čeprav je ta pojem uporabljen v več določbah: videogram pomeni prvi posnetek avdiovizualnega dela ali zaporedja gibljivih slik, z zvokom ali brez, ali njihovega nadomestka, s katerega se ti lahko zaznajo, reproducirajo ali priobčujejo s pomočjo naprave.

- drugi redakcijski popravki (4. in 17. člen predloga zakona)

V 4. členu predloga zakona se odpravlja redakcijska pomanjkljivost, ki je nastala zaradi preimenovanja Urada za usklajevanje na notranjem trgu (znamke in modeli) v Urad Evropske unije za intelektualno lastnino, v 17. členu predloga zakona pa se odpravlja sklic na neobstoječo določbo 39. člena.

- variantne rešitve, ki so bile proučevane, in utemeljitev predlagane rešitve.

b) Način reševanja:

– vprašanja, ki se bodo urejala s predlaganim zakonom,

S predlaganim zakonom se urejajo materialnopravna vprašanja, ki jih urejata Direktiva 2019/790/EU in Direktiva 2019/789/EU, o avtorski in sorodnih pravicah: nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic, možnost alternativnega reševanja sporov med imetniki pravic in uporabniki, pravici založnika medijskih publikacij, pravica založnika do nadomestila za privatno in drugo lastno reproduciranje (po tretjem odstavku 37. člena ZASP), uporabi varovanih del v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, primernem in sorazmernem plačilu avtorjem in izvajalcem, vključno z novimi pravicami do nadomestila, pravili poročanja uporabnika, mehanizmi prilagoditve pogodbe zaradi prikrajšanja in preklica materialne pravice zaradi neizkoriščenja, posodobitev pravice radiodifuzne retransmisije, vključno z ureditvijo neposrednega oddajanja, pomožne spletne storitve radiodifuznih organizacij in načelo države izvora za pomožne spletne storitve radiodifuznih organizacij, en nov prekršek, in prehodne določbe, predvsem glede obstoječih pogodbenih razmerij. Predlagajo se tudi nekatere izboljšave in odprave ugotovljenih pomanjkljivosti, ki niso povezane z navedenima direktivama: nova vsebinska omejitev pravic za znanstveno raziskovanje, ki jo dovoljuje Direktiva 2001/29/ES, odprava pomanjkljivosti pri prenosu drugih direktiv, uvedba opredelitve pojma videogram in odprava napak redakcijske narave.

S predlaganim zakonom se ne ureja kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic, ker to materijo ureja ZKUASP.

- vprašanja, ki se bodo urejala z izvršilnimi predpisi, in seznam izvršilnih predpisov, ki bodo prenehali veljati,
- vprašanja, ki se bodo urejala drugače, navedite kako (npr. s kolektivnimi pogodbami),
- vprašanja, v katera ni mogoče poseči s predpisi,

S predpisi ni mogoče poseči v tista vprašanja, ki jih kot obvezne že urejajo mednarodne pogodbe, ki obvezujejo Republiko Slovenijo, in evropski pravni red.

- vprašanja, ki jih ni treba več urejati s predpisi,

– vprašanja, ki se bodo urejala s predpisi ter v zvezi s katerimi so bili predhodno opravljeni poskusi in testi, da se ugotovi, ali je ukrepanje primerno,

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

– z veljavnim pravnim redom,

Predlog zakona je usklajen z veljavnim pravnim redom.

– s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in mednarodnimi pogodbami, ki zavezujejo Republiko Slovenijo,

Predlog zakonov je usklajen s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava ter mednarodnimi pogodbami, ki zavezujejo Republiko Slovenijo.

– s predpisi, ki jih je tudi treba sprejeti oziroma spremeniti in »paketno« obravnavati.

Predlaga se obravnava predloga zakona skupaj s predlogom ZKUASP-A.

č) Usklajenost predloga zakona:

– s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi,

– s civilno družbo oziroma ciljnim skupinami, na katere se predlog zakona nanaša (navedba neusklajenih vprašanj),

– s subjekti, ki so na poziv predlagatelja neposredno sodelovali pri pripravi predloga zakona oziroma so dali mnenje (znanstvene in strokovne institucije, nevladne organizacije in posamezni strokovnjaki ter predstavniki zainteresirane javnosti).

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

– ocena finančnih sredstev za državni proračun,

Predlog zakona nima novih finančnih posledic za državni proračun. Če bodo proračunski uporabniki uporabljali avtorska dela in predmete sorodnih pravic na način, ki ni obsežen z vsebinskimi omejitvami avtorske in sorodnih pravic, bodo zanje enako kot do zdaj nastale finančne posledice, saj bodo morali imetnikom avtorske in sorodnih pravic plačati za uporabo avtorskih del in predmetov sorodnih pravic.

Zaradi novih vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic bi lahko nastali manjši prihranki za uporabnike, če so do zdaj uporabljali dela na način, ki do zdaj obsežen s katero izmed novih vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic. Ni znano, koliko so uporabniki do zdaj plačevali za uporabo avtorskega dela ali predmete sorodnih pravic za te načine uporabe, saj so se pravice upravljale individualno, kar pomeni, da se je višina plačila dogovorila med posameznim imetnikom pravice in posameznim uporabnikom za vsak posamezen način uporabe. Zato ni mogoče oceniti, kolikšni so možni prihranki.

Izobraževalne ustanove, ki prejemajo sredstva iz državnega proračuna, bodo enako kot do zdaj morale plačevati za uporabo določenih učnih gradiv, ki so namenjena predvsem za uporabo pri poučevanju (razen učbenikov, delovnih zvezkov in vadnic) in grafičnih izdaj glasbenih del, če so ustrezne licence za ta način uporabe enostavno na voljo na trgu.

– ocena drugih javnih finančnih sredstev,

Predlog zakona ima lahko zaradi možnosti uporabe vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic, ki jih ZASP ni urejal, manjše pozitivne učinke za uporabnike varovanih del, ki so financirani iz drugih javnofinančnih sredstev (na primer raziskovalne organizacije, javno dostopni arhivi, muzeji, knjižnice). Za tiste primere, v katerih ZASP ni urejal vsebinskih omejitev pravic, ki jih uvaja predlog zakona, so uporabniki morali za uporabo varovanih del do zdaj imetnikom pravic plačati avtorski honorar ali nadomestilo.

– predvideno povečanje ali zmanjšanje prihodkov državnega proračuna,

– predvideno povečanje ali zmanjšanje obveznosti za druga javna finančna sredstva,

– predvideni prihranki za državni proračun in druga javna finančna sredstva,

- sredstva bodo zagotovljena z zadolževanjem (poročstva),
- v naslednjem proračunskem obdobju bodo sredstva zagotovljena ...

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

- sredstva so zagotovljena v sprejetem državnem proračunu na naslednjih proračunskih postavkah ...,
- sredstva bodo zagotovljena s prerazporeditvijo v okviru sprejetega državnega proračuna s postavke ... na postavko ...,
- sredstva bodo zagotovljena z rebalansom ali spremembami državnega proračuna.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

- prikaz ureditve v pravnem redu EU,

Direktiva 2019/789/EU³⁷ dopolnjuje rešitve Direktive 93/83/EGS.

Cilj Direktive 2019/789/EU je izboljšati čezmejno razpoložljivost televizijskih in radijskih programov na enotnem trgu EU z olajšanim urejanjem avtorske in sorodnih pravic za določene spletne storitve radiodifuznih organizacij in urediti retransmisijo televizijskih in radijskih programov tudi z drugimi sredstvi (ne le s kabelsko retransmisijo).

Direktiva 2019/789/EU uvaja:

1. pomožne spletne storitve radiodifuznih organizacij in zanje glede urejanja pravic z odstopom od načela teritorialnosti določa načelo države izvora

Poleg tradicionalnih oblik radiodifuznega oddajanja radiodifuzne organizacije vse pogosteje ponujajo hkratne prenose svojih radijskih in televizijskih programov po spletu (simultano oddajanje) in možnost, da si uporabniki te programe ogledajo ali poslušajo v določenem času po oddajanju (storitve časovnega zamika), ter možnost ogleda dodatnih informacij o predvajanih vsebinah. Po novem načelu države izvora pridobi radiodifuzna organizacija za vključitev nekaterih programov v svoje pomožne spletne storitve (ki jih ponuja čezmejno), dovoljenje imetnikov pravic za uporabo varovanih del in predmetov sorodnih pravic v teh programih zgolj v državi članici Evropske unije, kjer ima svoj sedež, uporablja pa jih lahko v okviru teh storitev kjerkoli v Evropski uniji. To načelo države izvora velja za vse radijske programe in določene televizijske programe: novice, aktualni informativni programi in v celoti financirane lastne produkcije, razen televizijskih prenosov športnih dogodkov in vanje vključenih varovanih vsebin. Te določbe se bodo za obstoječe pogodbe začele uporabljati šele po preteku štirih let od začetka veljavnosti direktive (od 7. junija 2023 dalje).

2. novo opredelitev retransmisije

Nova opredelitev retransmisije sledi vzoru ureditve kabelske retransmisije v Direktivi 93/83/EGS – sočasna, nespremenjena, neskrajšana retransmisija prvotnega signala (razen kabelske retransmisije), vključno z retransmisijo po spletu, vendar le, kadar ta poteka v varnem okolju in je namenjena pooblaščenim uporabnikom. Pri tem ni pomembno, kako operater retransmisije pridobi programske signale za namen retransmisije. Direktiva 2019/789/EU določa obvezno kolektivno upravljanje pravic za retransmisijo radijskih in televizijskih programov, saj lahko imetniki pravic izvršujejo svojo pravico podelitve ali zavrnitve dovoljenja za retransmisijo le prek kolektivne organizacije, z izjemo pravic, ki jih radiodifuzne organizacije že imajo (lastna oddajanja radiodifuznih organizacij). Tako je uporabnikom olajšano pridobivanje dovoljenj imetnikov avtorske in sorodnih pravic za retransmisijo televizijskih ali radijskih programov iz drugih držav Evropske unije.

3. neposredno oddajanje

Direktiva 2019/789/EU na novo ureja uporabo varovanih del, ki se oddajajo s pomočjo neposrednega oddajanja, to je tehničnega postopka, s katerim radiodifuzna organizacija prenaša svoje nosilne signale z radijskim in televizijskim programom distributerju signala tako, da ta signal med tem prenosom ni dostopen splošni javnosti (ni priobčen javnosti), nato pa distributer signala javnosti priobči ustrezne programe. V tem primeru se za radiodifuzno organizacijo in distributerja signala šteje, da sodelujeta v enotnem dejanju priobčitve javnosti, za katerega morata vsak zase pridobiti dovoljenje za tako priobčitev javnosti. Te določbe se bodo za obstoječe pogodbe začele uporabljati po preteku šestih let od začetka veljavnosti direktive (od 7. junija 2025 dalje).

³⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0789>

Direktiva 2019/790/EU dopolnjuje rešitve iz Direktive 96/9/ES, Direktive 2001/29/ES, Direktive 2006/115/ES, Direktive 2009/24/ES, Direktive 2012/28/EU in Direktive 2014/26/EU, ki so bile sprejete na področju avtorske in sorodnih pravic. Direktiva 2019/790/EU dopolnjuje tudi rešitve iz Direktive 2000/31/ES.

Direktiva 2019/790/EU³⁸ ureja ukrepe, ki so namenjeni:

1. prilagoditvi izjem in omejitev avtorske in sorodnih pravic digitalnim in čezmejnimi okoljem, V tem okviru Direktiva 2019/790/EU ureja več priložnosti za prosto uporabo varovanih vsebin pri raziskavah, digitalnem in čezmejnem poučevanju in pri ohranjanju kulturne dediščine. Cilj je, da se za raziskave, podatkovno analitiko, digitalno poučevanje in ohranjanje kulturne dediščine zagotovi izkoriščanje potenciala digitalnih tehnologij, vključno s spletno in čezmejno uporabo varovanih del. Izjeme in omejitve avtorske in sorodnih pravic, ki dopuščajo tako uporabo brez predhodnega dovoljenja imetnika pravice, so posodobljene in prilagojene tehnološkim spremembam, da je omogočena uporaba na spletu in prek meja. Direktiva 2019/790/EU uvaja štiri obvezne izjeme za:

- besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja, Vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje pod določenimi pogoji omogoča raziskovalnim organizacijam in ustanovam za varstvo kulturne dediščine prosto uporabo varovanih vsebin v primeru besedilnega in podatkovnega rudarjenja za namene znanstvenega raziskovanja. Ta izjema bo navedenim subjektom zagotovila pravno varnost pri uporabi avtomatiziranih tehnologij za analizo velikih sklopov podatkov za znanstvene namene. Izjema se nanaša tudi na javno-zasebna partnerstva.
- besedilno in podatkovno rudarjenje, Dodatna splošna izjema za besedilno in podatkovno rudarjenje, ki se uporablja, če si imetniki pravic niso izrecno in na ustrezen način pridržali uporabe, bo prispevala k razvoju podatkovne analitike in umetne inteligence v Evropski uniji.
- digitalno in čezmejno poučevanje, Nova izjema za izobraževalne ustanove zajema digitalno in čezmejno uporabo varovanih vsebin za namen ponazoritve pri poučevanju. Izobraževalne ustanove bodo lahko, na primer študentom ali učencem na daljavo, tudi v drugih državah članicah Evropske unije, dale na voljo določeno gradivo prek varnega elektronskega okolja (na primer prek intraneta univerze ali šolskega virtualnega učnega okolja). Pri tej izjemi je dovoljeno iz take uporabe izključiti gradivo, ki je namenjeno predvsem izobraževalnemu trgu, in notne zapise, če so ustrezne licence na enostaven način na voljo na trgu. Dovoljeno je tudi določiti pravično nadomestilo za imetnike pravic za uporabo njihovih del in predmetov sorodnih pravic v okviru te izjeme.
- ohranjanje kulturne dediščine (6. člen), Ustanove za varstvo kulturne dediščine (na primer arhivi in muzeji) bodo lahko naredile kopije del ali predmetov sorodnih pravic, ki so trajno v njihovih zbirkah, za namene ohranjanja teh del, in sicer tudi z novimi tehnologijami. Ta izjema bo omogočila ohranjanje kulturne dediščine z digitalizacijo.

2. boljši praksi licenciranja in zagotovitvi širšega dostopa do vsebin,

- V tem okviru Direktiva 2019/790/EU pod določenimi pogoji olajšuje ustanovam za varstvo kulturne dediščine digitalizacijo in razširjanje razprodanih del oziroma del izven pravnega prometa, ki so trajno v zbirki ustanove, na podlagi neizključne licence, sklenjene s kolektivno organizacijo, ali če te ni, na podlagi izjeme in omejitve avtorske in sorodnih pravic. Avtor lahko kadarkoli izključi svoja dela iz ureditve uporabe del izven pravnega prometa. Določeno je, kdaj se šteje delo za razprodano (oziroma delo izven pravnega prometa). Države članice Evropske unije zagotovijo, da se lahko z licencami dovoli uporabo teh del ustanovam za varstvo kulturne dediščine v vsaki državi članici Evropske unije, torej tudi čezmejno. Določena je tudi vzpostavitev portala, ki ga upravlja EUIPO, na katerem bo objavljen seznam del izven pravnega prometa, ki se v okviru te ureditve namerava uporabiti, in ustanove za varstvo kulturne dediščine, ki bodo za navedena dela uporabljale.
- Direktiva 2019/790/EU vsebuje tudi ukrepe za spodbujanje kolektivnega licenciranja, saj kot možnost ureja kolektivno licenciranje z razširjenim učinkom (t. i. razširjeno kolektivno upravljanje pravic oziroma kolektivno upravljanje pravic z razširjenim učinkom). Direktiva 2019/790/EU vsebuje tudi določbe o mehanizmu pogajanj (pomoč nepristranskega organa ali mediatorjev), ki bo pripomogel k večji razpoložljivosti in raznolikosti avdiovizualnih del (zlasti evropskih) na

³⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L0790&from=SL>

- spletnih platformah videa na zahtevo.
 - Direktiva 2019/790/EU vsebuje tudi določbe, ki bodo omogočile, da bo vsem uporabnikom zagotovljena pravna varnost pri razširjanju kopij del vizualne umetnosti, ki niso več varovana z avtorsko pravico.
3. oblikovanju dobro delujočega trga za avtorske pravice,
- Direktiva 2019/790/EU ureja novi pravici za založnike medijskih publikacij, ki krepi pogajalski položaj založnikov v zvezi s spletno uporabo njihovih vsebin v okviru storitev ponudnikov storitev informacijske družbe (kot so zbiratelji novic oziroma združevalniki virov ali ponudniki storitev spremljanja medijev). Pri tem so izvzete nekomercialne uporabe teh publikacij posameznih uporabnikov, uporabe posameznih besed in zelo kratkih izvlečkov medijskih publikacij ter objava hiperpovezave. Direktiva 2019/790/EU zagotavlja novinarjem, da bodo na podlagi te pravice založnikov prejeli ustrezen delež ustvarjenih prihodkov.
 - Direktiva 2019/790/EU ureja zahtevke založnika za pravično nadomestilo in omogoča založniku, da ima pravico do deleža nadomestila za uporabo dela na podlagi izjeme ali omejitve pravice, ki jo je avtor prenesel ali licenciral na založnika.
 - Direktiva 2019/790/EU ureja uporabo varovanih vsebin v okviru storitev ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu (določenih spletnih platform, ki omogočajo svojim uporabnikom, da na njihov strežnik naložijo varovane vsebine), pri čemer krepi položaj imetnikov pravic pri pogajanjih glede plačila za njihove vsebine, ki jih na spletne platforme naložijo uporabniki. Določa se odgovornost teh ponudnikov, če bodo dela uporabljali brez dovoljenja imetnika pravic, in pogoje za izključitev njihove odgovornosti (ti so za nove ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu milejši). Direktiva 2019/790/EU določa, da ti ponudniki svojim uporabnikom zagotovijo zakonito uporabo del, še posebej, da bodo dela lahko uporabili v okviru vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic za namene citata, kritike, ocene, karikature, parodije ali pastiša. Ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu bodo morali zagotoviti tudi pritožbeni mehanizem, v primeru ko bo odstranjena vsebina, ki jo je naložil uporabnik, ali bo onemogočen dostop do nje. O pritožbi mora odločiti človek.
 - Direktiva 2019/790/EU ureja tudi pravila o primernem in sorazmernem plačilu avtorjem in izvajalcem, določbe o preglednosti, ki zagotavljajo, da avtorji in izvajalci prejmejo posodobljene, relevantne in celovite informacije o izkoriščanju njihovih del in izvedb, za avtorje in izvajalce mehanizem prilagoditve pogodbe o izkoriščanju pravic, če je prvotno dogovorjeno plačilo nesorazmerno nizko v primerjavi z vsemi naknadnimi relevantnimi prihodki, postopek alternativnega reševanja sporov v zvezi s prejemanjem informacij o izkoriščanju del in izvedb ter mehanizmom prilagoditve pogodb oziroma pravico avtorja in izvajalca, da prekliče izključno licenco ali izključen prenos pravic, kadar delo ali izvedba ni izkoriščeno.

Obe direktivi veljata tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora.

Evropska komisija je 4. 6. 2021 objavila Smernice o členu 17 Direktive (EU) 2019/790 o avtorski pravici na enotnem digitalnem trgu³⁹ (v nadaljnjem besedilu: Smernice), katerih cilj je podpreti pravilen in usklajen prenos 17. člena v nacionalno zakonodajo vseh držav članic, pri čemer je posebna pozornost namenjena potrebi po ravnovesju med temeljnimi pravicami ter uporabo izjem in omejitev. Hkrati bi Smernice lahko bile v pomoč tudi akterjem na trgu pri spoštovanju nacionalne zakonodaje, ki izvaja 17. člen. Smernice sicer niso pravno zavezujoč dokument, vendar jih je Komisija formalno sprejela kot sporočilo in izpolnjujejo nalogo, ki jo Komisiji podeljuje zakonodajalec EU v skladu z desetim odstavkom 17. člena Direktive 2019/790/EU.

– prikaz ureditve v najmanj treh pravnih sistemih držav članic EU:

Direktiva 2019/789/EU in Direktiva 2019/790/EU določata za prenos določb v nacionalne pravne rede rok 7. junij 2021. Ta rok še ni potekel, večina držav članic pa določb Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU še ni prenesla v svojo nacionalno zakonodajo. Predlogi sprememb obstoječe avtorskopravne zakonodaje so obravnavani v različnih fazah nacionalnih zakonodajnih postopkov.

Francija⁴⁰ je prenesla določbe 15. člena Direktive 2019/790/EU v svoj pravni red (nova sorodna pravica tiskovnih agencij in založnikov). Zakon, ki je na podlagi Direktive 2019/790/EU v Kodeks o

³⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52021DC0288>

⁴⁰ Zakon je objavljen na spletni strani https://www.wipo.int/news/en/wipolex/2019/article_0013.html.

intelektualni lastniki uvedel to novo sorodno pravico, je začel veljati 24. oktobra 2019. Na podlagi te nove sorodne pravice lahko izdajatelji spletnih novic ali tiskovne agencije zahtevajo, da ponudnik spletnih storitev pridobi njihovo dovoljenje pred kakršnim koli reproduciranjem, priobčitvijo javnosti celotne njihove publikacije ali njenega dela v digitalni obliki. To pravico imetniki upravljajo kolektivno. Nadomestilo, ki ga tiskovne agencije ali založniki prejmejo, temelji na neposrednih ali posrednih prihodkih, povezanih z izkoriščanjem teh pravic, in je lahko določeno v obliki pavšalnega zneska. Nova rešitev ureja tudi načine nagrajevanja avtorjev, ki ne spadajo pod opredelitev "profesionalnih novinarjev".

Za prenos ostalih določb Direktive 2019/790/EU in prenos določb Direktive 2019/789/EU je Francija 18. novembra 2020 sprejela zakon⁴¹, da se bo prenos teh določb izvedel s podzakonskimi akti. Francija je tako z odlokom št. 2021-580⁴², ki ga je sprejela 12. maja 2021 (v nadaljnjem besedilu: Odlok 2021-580) prenesla en sklop členov Direktive 2019/790/EU, in sicer določbe šestega odstavka 2. člena, 17. člena in 18. do 23. člena, drug sklop členov te direktive (preostali še nepreneseni členi) pa naj bi prenesla v roku enega leta od sprejema omenjenega zakona. Direktivo 2019/789/EU je Francija prenesla z odlokom št. 2021-79843, ki ga je sprejela 23. junija 2021 (v nadaljnjem besedilu: Odlok 2021-798).

Francija z Odlokom 2021-580 ureja ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu v skladu z določbami 17. člena Direktive 2019/790/EU. Vsebinsko enako rešitev določa ločeno za avtorska dela in ločeno za predmete sorodnih pravic. Imetnik pravice lahko zahteva, da se prepreči dostop do njegovih varovanih del ali da se tako delo odstrani. Če se v tem primeru uporabnik pritoži v okviru pritožbenega mehanizma, ki je namenjen uporabnikom, lahko imetnik pravice zahteva, da se kljub pritožbi še nadalje prepreči uporaba takega dela ali se tako delo odstrani, vendar mora svojo zahtevo utemeljiti. O taki pritožbi odloča fizična oseba. Uporabnik lahko - poleg sodnega varstva - predloži ponudnikovo odločitev o njegovi pritožbi v obravnavo tudi Visoki oblasti za razširjanje del in varstvo pravic na internetu (v nadaljnjem besedilu: HADOPI). Ta jo obravnava v skladu s svojimi obstoječimi pravili, pri čemer Odlok 2021-580 za obravnavo teh pritožb določa nekatera odstopanja, kot na primer krajše roke: če do sprave (koncilijacije) ne pride v enem mesecu od prejema zadeve, mora HADOPI sam sprejeti odločitev v enem mesecu (torej v dveh mesecih od prejema zadeve); v nujnih primerih ali zaradi same narave zadeve lahko predsednik HADOPI-ja določi krajše roke, v primeru zahtevane začasne odredbe pa določi ustrezne ukrepe, s katerimi se zagotovi preprečitev uporabe ali odstranitev objavljenih varovanih del. Za razliko od obstoječe ureditve je določeno, da v sporih, ki jih ureja ta Odlok 2021-580, pritožba zoper HADOPI-jevo odločitev ne zadrži izvršbe njegove odločitve.

Francoski zakon o intelektualni lastnini je za avtorje že pred sprejemom Odloka 2021-580 določal, da je avtor upravičen do sorazmernega deleža prihodkov od prodaje ali izkoriščanja avtorskega dela, plačilo avtorskega honorarja v obliki pavšalnega zneska pa je bilo dovoljeno le v taksativno določenih primerih. Odlok 2021-580 v to rešitev ne posega, na novo pa določa smiselno enako določbo tudi za izvajalce: izvajalec je upravičen do sorazmernega deleža dejanskih ali potencialnih prihodkov iz pravic, ki jih je izključno prenesel, pri čemer se upošteva izvajalčev prispevek k delu kot celoti in vse ostale okoliščine (na primer običajna praksa izkoriščanja izvedbe); plačilo honorarja v obliki pavšalnega zneska je dovoljeno le v taksativno določenih primerih.

Francoski zakon o intelektualni lastnini je pred zadnjo spremembo že urejal klavzulo o uspešnici, s katero je določal, da je avtor upravičen do spremembe pogodbenih določb o plačilu, kadar je avtor za prenos pravic na avtorskem delu zaradi pomanjkljivo predvidenih prihodkov oškodovan za več kot sedem dvanajstin. Odlok 2021-580 to klavzulo dopolnjuje z določbo, da je avtor upravičen do dodatnega nadomestila, kadar se prvotno dogovorjeno sorazmerno plačilo izkaže za pretirano nizkega glede na prihodke vseh načinov izkoriščanja avtorskega dela, ki jih je prejel pridobitelj njegovih izključnih pravic, pri čemer se lahko upošteva avtorjev prispevek (pri oceni avtorjeve situacije). Taka ureditev se uporabi, če tega posebej ne ureja pogodba, sklenjena med imetnikom pravic in pridobiteljem izključnih pravic, ali profesionalni sporazum posameznega sektorja. V primeru nesorazmerno dogovorjenega plačila lahko sprememba pogodbe zahteva avtor ali oseba, ki jo avtor posebej pooblasti za ta namen. Te določbe se ne uporabljajo za avtorje računalniških programov. Smiselno enako rešitev Odlok 2021-580 določa tudi za izvajalce.

⁴¹ Zakon je objavljen na spletni strani <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000042607095> (Zakon v 34. členu ureja prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU).

⁴² Odlok je objavljen na spletni strani: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000043496429>

⁴³ Odlok 2021-798 je objavljen na spletni strani: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000043694659>

O Za dolžnost poročanja Odlok 2021-580 določa, da v primeru, ko je avtor delno ali v celoti prenesel svoje pravice, mu mora pridobitelj teh pravic vsaj enkrat letno poslati ali mu dati na voljo prek elektronskega komunikacijskega procesa izrecne in transparentne podatke o vseh prihodkih izkoriščanja svojega dela, ločeno za vsako vrsto uporabe posebej (za založnike in filmske producente se sklicuje na že obstoječe določbe zakona o intelektualni lastnini, ki določajo, katere podatke se sporoča). Pri tem se Odlok 2021-580 sklicuje tudi na veljavne določbe zakona o intelektualni lastnini o sklepanju profesionalnih sporazumov med založniki in avtorji literarnih del ter na določbe zakona o kinematografih in gibljivih slikah o sklepanju profesionalnih sporazumov v avdiovizualnem sektorju. V omenjenih sporazumih se določijo pogostost in obdobja poročanja za posamezni sektor ali dejavnost, lahko pa se določijo tudi podrobnejši pogoji te dolžnosti poročanja avtorju, katerega prispevek k avtorskem delu ni pomemben ter drugih dolžnosti glede poročanja, ki so že določene v zakonu o intelektualni lastnini. Če takega sporazuma ni, mora biti ta dolžnost poročanja določena v individualni pogodbi. Avtor lahko pridobi podatke o izkoriščanju svojih del od tistih, ki na podlagi nadaljnega prenosa pravic uporabljajo delo, kadar teh podatkov ni v celoti dobil od prvega sopogodbnika. Pogoji, pod katerimi lahko avtor pridobi te podatke, se določijo v zgoraj omenjenih profesionalnih sporazumih, ki jih lahko sklenejo združenja avtorjev ali kolektivne organizacije na eni strani in združenja uporabnikov na drugi strani. V teh sporazumih se lahko določi, ali lahko avtor pridobi manjkajoče podatke prek prvega sopogodbnika ali neposredno od tistega, ki je pridobil pravice z nadaljnjim prenosom. Na podlagi odredbe ministra za kulturo lahko ti sporazumi pridobijo veljavo za vse enake deležnike. Če v enem letu od objave tega Odloka 2021-580 ne bo sklenjen sporazum, v katerem bodo določeni pogoji, pod katerimi lahko avtor pridobi podatke, ki jih imajo tisti, ki so pridobili pravice z nadaljnjim prenosom, bo te pogoje določil francoski državni svet z odredbo. Ta odredba bo veljala do začetka veljavnosti odredbe ministra, s katero določi, da novo sklenjeni profesionalni sporazum zavezuje celotni sektor. Z Odlokom 2021-580 se na novo določajo smiselno enake določbe glede dolžnosti poročanja tudi za izvajalce. Na podlagi sklenjene splošne zastopniške pogodbe o avdiovizualne medijske storitvah na zahtevo Odlok 2021-580 določa, da morajo biti avtorju sporočeni na primer podatki o številu prenosov (t. i. »downloads«), poslušanj ali ogledov del periodično, prilagojeno pravicam distribuiranja, in vsaj enkrat letno. Te podatke lahko posameznemu avtorju glede njegovih uporabljenih del sporoči kolektivna organizacija, katere član je. Podobno mora pogodba, na podlagi katere je dovoljeno priobčiti javnosti avdiovizualna dela v okviru storitev videa na zahtevo, zagotavljati prenos zgoraj navedenih podatkov periodično, prilagojeno distribuiranju del, in vsaj enkrat letno.

Odlok 2021-580 določa tudi, da izključni prenos pravic, v celoti ali deloma, avtomatsko preneha veljati, kadar izključni pridobitelj pravic (uporabnik) dela ne izkorišča. Smiselno enako ureditev določa Odlok 2021-580 tudi za izvajalce. Postopek in časovni okvir, od katerega dalje lahko avtor izvede preklic prenosa pravic, so določeni v profesionalnem sporazumu, za katerega veljajo enake določbe kot za profesionalne sporazume, s katerimi se določi dolžnost poročanja (tak sporazum skleneta združenje avtorjev ali kolektivna organizacija in združenje uporabnikov). Minister lahko z odredbo določi, da tak sporazum velja za vse zainteresirane strani. Če sporazum ni sklenjen v roku 12 mesecev od objave tega Odloka 2021-580, lahko pogoje preklica prenosa izključnih pravic določi francoski državni svet z odredbo in če se kasneje tak sporazum sklene, odredba francoskega državnega sveta velja do odredbe ministra, s katero določi, da novi sporazum velja za vse zainteresirane strani. Kadar je delo ustvarilo več avtorjev, se glede pravice preklica dogovorijo v medsebojnem dogovoru. Izvajalci se lahko dogovorijo o pogojih za preklic tudi z (individualno) pogodbo o izvedbi. Pravica preklica se ne uporablja za avtorje računalniških programov ter za soavtorje in izvajalce avdiovizualnih del.

Odlok 2021-580 dopolnjuje ureditev avdiovizualnih del z določbo, da dogovor med filmskim producentom in skladateljem filmske glasbe za uporabo skladateljevega dela na francoskem ozemlju ne more odstopati od določb, ki določajo plačilo avtorskega honorarja v sorazmernem deležu od prihodkov, ustvarjenih z izkoriščanjem njegovega dela (in kjer je le v taksativno določenih primerih dovoljeno plačilo pavšalnega zneska), od določb klavzule o uspešnici in od določbe glede dolžnosti poročanja o uporabi del, kadar bi bil odstop od teh določb na škodo skladatelja. Za spore o teh vprašanih je pristojno francosko sodišče ne glede na to, kjer ima filmski producent sedež in ne glede na dogovor, katero pravo naj se uporablja.

Odlok 2021-580 dopolnjuje določbe o avdiovizualnih delih tudi glede enega ali več sporazumov o avtorskem honorarju avtorjev, sklenjenih med profesionalnimi avtorskimi organizacijami, kolektivnimi organizacijami, profesionalnimi združenji filmskih producentov in morebitnimi reprezentativnimi

organizacijami drugih sektorjev dejavnosti. Tak sporazum ureja podrobne pogoje za določitev in izplačilo sorazmernega avtorskega honorarja glede na način izkoriščanja in, po potrebi, pogoje za morebitno dodatno plačilo avtorjem po zmanjšanju stroškov (avtorskega) dela, natančna pravila za izračun takega zmanjšanja stroškov in opredelitev čistega dobička, ki k temu prispeva. Tak dogovor se sklene za obdobje enega do pet let in tudi zanj velja, da lahko minister z odredbo določi, da tak sporazum velja za vse zainteresirane strani, in če sporazum ni sklenjen v roku 12 mesecev od objave tega Odloka 2021-580, lahko te podrobne pogoje določi francoski državni svet z odredbo. Če se po njenem sprejemu sklene tak sporazum, ta velja do odredbe ministra, s katero določi, da novi sporazum velja za vse zainteresirane strani.

Odlok 2021-580 dopolnjuje tudi določbe Zakona o intelektualni lastnini o pravicah izvajalcev. Izvajalec ima izključno pravico snemanja svoje žive izvedbe, reproduciranja in priobčitve javnosti fonogramov in videogramov s svojo izvedbo in vsake ločene uporabe svoje slike ali zvoka njegove izvedbe, kadar je bila izvedba posneta tako za zvok kot sliko. Za določbe, ki urejajo prenos pravic in honorar izvajalca, se uporabljajo določbe francoskega zakona o delovnih razmerjih. Izvajalec lahko prenese svoje pravice deloma ali v celoti. Tak prenos mora vključevati honorar izvajalca, ki je sorazmeren dejanski ali potencialni gospodarski vrednosti prenesenih pravic, pri čemer se upošteva prispevek izvajalca k delu kot celoti in vse ostale okoliščine primera, kot je na primer gospodarska praksa ali dejansko delovanje storitve. Odlok 2021-580 določa za izvajalce smiselno enako določbo, kot jo imajo avtorji, in sicer, da je izvajalec upravičen do sorazmernega deleža dejanskih ali potencialnih prihodkov iz pravic, ki jih je izključno prenesel, pri čemer se upošteva izvajalčev prispevek k delu kot celoti in vse ostale okoliščine (na primer običajna praksa izkoriščanja izvedbe); plačilo honorarja v obliki pavšalnega zneska je dovoljeno le v taksativno določenih primerih.

Francoski zakon o intelektualni lastnini je že pred sprejemom Odloka 2021-580 zagotavljal, da se izvajalcem za dajanje fonograma na voljo tako, da vsak dostopa do njega v okviru pretočnega oddajanja, zajamči minimalno nadomestilo. Odlok 2021-580 to določbo dopolnjuje in določa, da se podrobno jamstva minimalnega nadomestila dogovori s pogodbo, ki jo skleneta profesionalno združenje izvajalcev in kolektivna organizacija izvajalcev na eni strani ter profesionalno združenje proizvajalcev fonogramov in kolektivna organizacija proizvajalcev fonogramov na drugi strani. Minister za kulturo lahko z odredbo določi, da tak sporazum velja za vse izvajalce in proizvajalce fonogramov. Če sporazum ni sklenjen v roku 12 mesecev od objave tega Odloka 2021-580, lahko te podrobnosti in višino zajamčenega minimalnega nadomestila določi komisija, ki ji predseduje predstavnik države, pri čemer eno polovico članov imenujejo združenja izvajalcev, drugo polovico pa združenja proizvajalcev fonogramov. Pri določitvi višine tega nadomestila se upošteva vključitev izvajalca pri izkoriščanju fonograma in je sorazmerna ekonomski vrednosti pravic (kot se določi na podlagi prenosa pravic izvajalca). Izvedbena pravila delovanja te komisije določi francoski državni svet z odredbo.

Francija je imela že pred prenosom Direktive 2019/790/EU določbe, na podlagi katerih je uporaba varovanih del v okviru vsebinske omejitve za pouk dovoljena za učence, študente, učitelje in raziskovalce, ki izvajajo pouk. Iz te vsebinske omejitve pravic so izvzeta učna gradiva in notni zapisi, določeno je plačilo nadomestila za uporabo ostalih varovanih del (ne glede na prenos pravice za privatno in drugo lastno fotokopiranje na kolektivno organizacijo).

Francoski Zakon o intelektualni lastnini določa, da so na primer dovoljene analize in kratki citati, ki jih utemeljuje kritična, polemična, pedagoška, znanstvena ali informacijska narava dela, v katerega so vključeni. Dovoljena je tudi predstavitev ali reprodukcija odlomkov iz del, namenjenih za izobraževalne namene, in notnih zapisov, izključno za namen ponazoritve v okviru raziskave, pod pogojem, da je taka predstavitev ali reprodukcija namenjena (zlasti s sredstvi digitalnega delovnega okolja) javnosti, sestavljeni iz tistih raziskovalcev, katerih ta predstavitev ali reprodukcija neposredno zadeva njihovo raziskovalno aktivnost in je zanj nujna, in ni namenjena doseganju gospodarske koristi; te predstavitve ali reprodukcije pa ni dovoljeno objavljati ali širiti (posredovati) tretji osebi. Ta način uporabe je dovoljen le, če uporabnik plača ustrezno nadomestilo, ki se dogovori v pavšalnem znesku (pri tem se ne upošteva določb glede prenosa pravice reproduciranja v primeru reprografije). Za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja, ki ga izključno za namen znanstvenih raziskav izvajajo raziskovalne organizacije, javno dostopne knjižnice, muzeji, arhivi ali ustanove, ki hranijo kinematografsko, avdiovizualno ali zvočno dediščino, so dovoljene kopije ali digitalne reprodukcije tistih del, do katerih se zakonito zastopa. Tako rudarjenje lahko izvajajo v njihovem imenu in na njihovo zahtevo tudi druge osebe, tudi v okviru neprofitnega partnerstva z zasebnimi akterji. Izvaja se pod enakimi pogoji, kot jih določa Direktiva 2019/790/EU, v sporazumu, sklenjenem med temi osebami,

ki izvajajo tako rudarjenje, in reprezentativnimi organizacijami imetnikov avtorskih pravic pa se lahko opredeli dobre prakse pri izvajanju teh določb. Besedilno in podatkovno rudarjenje na delih, do katerih se zakonito dostopa, lahko izvajajo tudi druge osebe, ne glede na namen, razen če je avtor nasprotoval na ustrezen način (zlasti s pomočjo strojno berljivih postopkov za vsebino, ki je na voljo javnosti na spletu); kopije in reprodukcije morajo biti shranjene z ustrežno stopnjo varnosti in se nato po iskanju besedila in podatkov uničijo.

V obsegu, ki ga upravičuje nekomercialni namen in ob plačilu pavšalnega nadomestila, je dovoljena predstavitev ali reprodukcija odlomkov varovanih del izključno za ponazoritev v okviru izobraževanja in strokovnega usposabljanja, vključno z vajeništvom, ter za razvoj in distribucijo predmetov za izpite ali tekmovanja, organizirana kot razširitev poučevanja (vendar ne za te aktivnosti, ki se izvajajo v rekreacijske namene). Ta predstavitev ali reprodukcija poteka pod odgovornostjo izobraževalne ustanove v njenih prostorih ali na drugih mestih, in je namenjena javnosti, ki je sestavljena predvsem iz učencev, študentov ali učiteljev, ki jih dejanje poučevanja ali usposabljanja s to predstavitvijo ali reprodukcijo neposredno zadeva, ali v varnem digitalnem okolju, ki je dostopno samo učencem, študentom in pedagoškemu osebju te ustanove. Kadar se taka uporaba izvaja čezmejno znotraj Evropske unije, je določeno, da se šteje, da poteka le na ozemlju države, kjer ima ta ustanova svoj sedež. Te določbe se ne uporabljajo za reproduciranje in predstavitve v digitalni obliki, če obstajajo ustrezne licence, ki dovoljujejo ta dejanja za ponazoritev v okviru izobraževanja in strokovnega usposabljanja ter ustrezajo potrebam in posebnostim ustanov, in če so te licence na viden način na razpolago izobraževalnim ustanovam. Francoski državni svet z odredbo določi pogoje, pod katerimi se šteje, da so te licence na viden način na razpolago izobraževalnim ustanovam, in določi seznam ustanov, za katere so take licence dane na razpolago pristojnim ministrom. Ta vsebinska omejitev se ne uporablja za reprodukcije in predstavitve učnih gradiv in notnih zapisov, ki se izvajajo v obliki, ki ni digitalna.

Francoski Zakon o intelektualni lastnini za vse vsebinske omejitve pravic določa, da ima avtor za reprodukcije ali predstavitve, ki zlasti po svojem številu ali formatu niso v strogem sorazmerju z izključnim zasledovanim namenom posamezne take omejitve ali niso neposredno povezane s slednjim, pravico do plačila na podlagi sporazumov ali tarif, veljavnih v zadevnih poklicnih sektorjih.

Direktivo 2019/789/EU je Francija prenesla z odlokom št. 2021-798, ki ga je sprejela 23. junija 2021 (v nadaljnjem besedilu: Odlok 2021-798) in se uporablja od 1. septembra 2021 dalje (z izjemo določb, za katere Direktiva 2019/789/EU določa, da se začnejo uporabljati kasneje). Odlok velja tako za avtorsko kot tudi za sorodne pravice. Odlok 2021-798 opredeljuje pomožne spletne storitve enako kot Direktiva 2019/789/EU (radiodifuzno oddajanje radijskih programov in tistih televizijskih programov, ki predvajajo novice in aktualne zadeve ali lastna oddajanja, iz česar je izključena neodvisna produkcija). Prav tako določa, da se šteje, da se pomožne spletne storitve uporabljajo samo v Franciji, če ima RTV organizacija tam svoj sedež, pri tem pa ohranja svobodo strank, da se lahko same dogovorijo drugače (za geografsko omejena področja uporabe). Pri določanju nadomestila se upošteva dejanska (ali približna) vrednost uporabe varovanih del. Z Odlokom 2021-798 se v Zakonu o intelektualni lastnini prvič ureja prenos programov z neposrednim oddajanjem (t. i. direct injection). Ta ureditev je enaka kot v Direktivi 2019/789/EU: RTV organizacija in distributer signala sodelujeta v enotnem dejanju priobčitve javnosti, za kar morata pridobiti dovoljenje imetnika pravic in mu plačati nadomestilo, vendar pa ta dolžnost ne pomeni njune skupne odgovornosti za to dejanje priobčitve javnosti (v skladu z 20. uvodno izjavo Direktive 2019/789/EU). Poleg tega Odlok 2021-798 razširja obvezno kolektivno upravljanje s kableske retransmisije na vse oblike retransmisije, vključno s prenosom programov z neposrednim oddajanjem.

Nizozemska⁴⁴ je prenesla zavezujoče določbe Direktive 2019/790/EU med drugim s spremembo njihovega zakona o avtorski pravici, zakona o sorodnih pravicah, zakona o podatkovnih bazah (v nadaljnjem besedilu: novela). Spremembe omenjenih treh zakonov se uporabljajo od 7. junija 2021 dalje, razen določb o poročanju (te se bodo v skladu z 19. členom Direktive 2019/790/EU začele uporabljati leto kasneje).

Nizozemska je določala nadomestilo za uporabo del v okviru vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic že pred uveljavitvijo novele, z novelo pa je to rešitev razširila na novo izjemo na podlagi 5. člena Direktive 2019/790/EU. Nizozemska pri vsebinski omejitvi avtorske in sorodnih pravic za namen pouka

⁴⁴ Zakon je objavljen na spletni strani <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2020-558.html>. Začetek veljavnosti tega zakona je določen s kraljevo uredbo, ki je dostopna na spletni strani <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2020-559.html>.

na daljavo in čezmejnega pouka ni prenesla nezavezujoče določbe, da se izjema uporablja samo v primeru, ko licence niso enostavno dostopne.

Nizozemska ni prenesla določbe 14. člena Direktive 2019/790/EU, saj zakon o avtorski pravici pred uveljavitvijo novele ni priznaval pravnega varstva neoriginalnim reprodukcijam avtorskih del.

Pri prenosu 15. člena Direktive 2019/790/EU Nizozemska ni podrobneje opredelila pojma »uporabe posameznih besed ali zelo kratkih izvlečkov iz medijske publikacije«.

Nizozemska ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu ureja v skladu z določbami 17. člena Direktive 2019/790/EU, dopušča pa možnost podrobnejše ureditve z vladno uredbo, če bi bilo to potrebno zaradi uskladitve s Smernicami ali zaradi bodoče evropske sodne prakse.

Določbe 18. in 21. člena Direktive 2019/790/EU je imela Nizozemska že pred uveljavitvijo novele. Glede obveznosti poročanja je z novelo dodatno določeno, da če je upravno breme zagotavljanja informacij očitno nesorazmerno glede na prihodke pridobljene z uporabo dela, je obveznost zagotavljanja informacij omejena na informacije, ki jih je glede na okoliščine razumno mogoče pričakovati. Če pa je avtorjev delež v realizaciji celotnega dela neznan, se določbe glede obveznosti zagotavljanja informacij ne uporabljajo, razen če avtor dokaže, da potrebuje informacijo zaradi prilagoditve pogodbe.

Madžarska⁴⁵ je aprila 2021 sprejela zakon, s katerim prenaša v svoj pravni red Direktivi 2019/789/EU in 2019/790/EU (v nadaljnjem besedilu: novela). S to novelo se spreminja zakon o avtorski pravici in zakon o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic. Novela razširja obseg obstoječih vsebinskih omejitev avtorske pravice za uporabo v izobraževalne namene (v okviru zakonsko določenega učnega načrta) tako, da se omogoči digitalna uporaba del tako v prostorih izobraževalne ustanove kot tudi prek varnih elektronskih okolij. Novela iz te vsebinske omejitve izključuje notne zapise. Novela ni uvedla licenčnih shem, ki bi nadomestile to izjemo niti ni uvedla plačila primerne nadomestila za uporabo v okviru te izjeme. Z novelo Madžarska prvič ureja vsebinsko omejitev avtorske pravice citiranja za namen kritike ali ocene, ali za namen parodije, karikature in pastiša.

Novela določa, da se za dela izven pravnega prometa šteje tista literarna dela, ki so bila nazadnje objavljena na Madžarskem pred ali na dan 31. 8. 1999. Literarno delo, pri katerem je preteklo manj kot osem let od zadnje objave, ne šteje za delo izven pravnega prometa. Razpoložljivost varovanega dela na trgu preverja ustanova za varstvo kulturne dediščine sama. Če bi ustanova za varstvo kulturne dediščine uporabljala dela izven pravnega prometa (v okviru vsebinske omejitve avtorske pravice ali v okviru dovoljenja, ki bi ji ga podelila kolektivna organizacija) v pridobitne namene, bi te prihodke lahko porabila le za plačilo nadomestila kolektivni organizaciji oziroma za pokritje stroškov digitalizacije in distribuiranja del, ki jih obsega licenca. Ustanova za varstvo kulturne dediščine mora hraniti evidenco načinov uporabe del izven pravnega prometa in o tem obvestiti Nacionalni urad za intelektualno lastnino (novela določa seznam podatkov o tej uporabi). Nacionalni urad za intelektualno lastnino te podatke, skupaj z možnostjo imetnikove pravice o izključitvi svojih del, posreduje na EUIPO portal in o teh podatkih vodi informativno evidenco (register), ki jo objavlja tudi na svoji spletni strani. Ustanova za varstvo kulturne dediščine v skladu s temi določbami poroča o dejanski uporabi del izven pravnega prometa.

Za izključitev odgovornosti ponudnikov storitev deljenja na spletu novela sicer določa enake pogoje, kot so določeni v Direktivi 2019/790/EU, hkrati pa določa, da samo neizpolnjevanje katerega izmed teh pogojev ni dovolj za ponudnikovo odgovornost, pač pa je treba predhodno oceniti celotno obnašanje takega ponudnika v luči dejanskega primera in skladno z načelom proporcionalnosti.

Skladno z Direktivo 2019/790/EU novela določa, da za avtorje računalniških programov ne veljajo več določbe klavzule o uspešnici, prav tako ne veljajo več določbe o sodni prilagoditvi pogodbe v primeru nesorazmernega avtorskega honorarja in ne določbe o mediaciji za spore iz licenčnih pogodb za uporabo računalniškega programa.

Za nekatere načine uporabe novela ne zahteva več obvezne pisne oblike pogodbe za dajanje na voljo javnosti medijskih publikacij, za neizključno pravico uporabe računalniškega programa in podatkovne baze, ki predstavljata združeno delo, ali za osebe, ki sprejmejo avtorjevo neizključno ponudbo

⁴⁵ Zakon je objavljen na spletni strani <https://njt.hu/jogszabaly/1999-76-00-00.45>

nedoločenemu številu oseb, da njegovo delo uporabljajo brezplačno. Uporabnik lahko s kolektivno organizacijo sklene licenčno pogodbo v elektronski obliki, če se vnaprej dogovorita za elektronsko komuniciranje. Za tako pogodbo se šteje, da je sklenjena v pisni obliki.

Novela prenaša tudi določbe Direktive 2019/789/EU. Med drugim določa, da v okviru pomožne spletne storitve RTV organizacija javnosti omogoči dostop do radijskega programa in televizijskih novic ali aktualnega programa in televizijskega programa, narejenega izključno z lastnimi sredstvi, pri tem pa se šteje, da se tak način priobčitve javnosti izvede samo v državi članici Evropskega gospodarskega prostora, v kateri ima RTV organizacija glavno poslovno enoto. Ta določba se ne uporablja za športne prireditve ali TV programe, ki jih vsebujejo. Gre za storitve, ki jih izvaja RTV organizacija (ali druga oseba pod njeno odgovornostjo) in omogočajo dajanje na voljo javnosti zgoraj omenjenih RTV programov sočasno z radiodifuznim oddajanjem ali določen čas po samem oddajanju in na zahtevo dajanje na voljo javnosti vsebin, ki dopolnjujejo radiodifuzno oddajanje.

Novela ureja retransmisijo v skladu z Direktivo 2019/789/EU, in sicer določa, da ima avtor izključno pravico sočasne, nespremenjene in neskrajšane retransmisije javnosti njegovega dela, ki je bilo radiodifuzno oddajano v okviru programa RTV organizacije (ki se izvaja po žici ali zraku ali na drug način, razen prek storitve odprtega dostopa do interneta), ki jo izvaja organizacija, ki ni prvotna RTV organizacija (operater), pod pogojem, da se izvaja v nadzorovanem okolju. Nadzorovano okolje je opredeljeno kot okolje, v katerem je retransmisija dostopna samo osebam, ki so pooblašene za uporabo storitev tega operaterja.

V okviru prenosa Direktive 2019/789/EU novela čisto neposredno oddajanje (kot ga ureja prvi odstavek 8. člena Direktive 2019/789/EU) določa kot eno izmed oblik radiodifuznega oddajanja. Dovoljenje za to obliko radiodifuznega oddajanja morata pridobiti RTV organizacija in operater (t. i. javna organizacija ali organizacija javnega dostopa), vendar slednji le pod pogojem, da njegove dejavnosti presegajo zagotavljanje tehničnih sredstev za uporabo.

Malta⁴⁶ je junija 2021 sprejela Uredbo o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu (v nadaljnjem besedilu: uredba), s katero prenaša Direktivo 2019/789/EU in Direktivo 2019/790/EU (Uredba o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu, v nadaljnjem besedilu: uredba).

Z uredbo Malta med drugim ureja vsebinske omejitve avtorske pravice, dela izven pravnega prometa, kolektivno upravljanje z razširjenim učinkom, pogajalski mehanizem za vsebine videa na zahtevo, pravico založnika na medijski publikaciji, uporabo varovanih del v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, načelo primernega in sorazmernega nadomestila, določbe glede poročanja, klavzulo o uspešnici, mehanizem prilagoditve pogodbe, alternativno reševanje sporov ter preklic pravice.

Uredba med drugim določa, da je raziskovalnim organizacijam in ustanovam kulturne dediščine za namen besedilnega in podatkovnega rudarjenja dovoljeno reproduciranje avdiovizualnega dela, baze podatkov, literarnega dela, glasbenega ali umetniškega dela, podatkovne baze ali medijske publikacije. To je dovoljeno pod pogojem, da so kopije shranjene za namen znanstvenega raziskovanja (vključno s preverjanjem rezultatov teh preiskav) in z ustrezno ravni varnosti, ter pod pogojem, da lahko imetniki pravic uporabijo ustrezne ukrepe za zagotovitev varnosti in integritete svojih omrežij in zbirk podatkov, ko se dela ali drugi predmeti varstva nahajajo v njihovih sistemih. Splošna vsebinska omejitev za besedilno in podatkovno rudarjenje pa določa, da je za namen takega rudarjenja dovoljeno reproduciranje avdiovizualnega dela, baze podatkov, literarnega dela, glasbenega ali umetniškega dela, podatkovne baze ali medijske publikacije, pri čemer se kopije lahko zadrži toliko časa, kot je potrebno za namen takega rudarjenja. Imetniki lahko na ustrezen način prepovejo besedilno in podatkovno rudarjenje (če je delo javno dostopno na spletu, s strojno berljivimi sredstvi). Za namen ponazoritve pri pouku je dovoljena digitalna uporaba avdiovizualnega dela, baze podatkov, literarnega dela, glasbenega ali umetniškega dela, podatkovne baze ali medijske publikacije, kadar se ta izvaja pod odgovornostjo izobraževalne ustanove (v njenih ali drugih prostorih ali v varnem elektronskem okolju), kadar jo uporabljajo njeni učenci ali študenti in njeno učiteljsko

⁴⁶ Uredba je objavljena na spletni strani https://s3.us-west-2.amazonaws.com/secure.notion-static.com/b086d651-5a85-456c-a9bd-b46d4c8cf16f/210618dsm-implementation-decree-en.pdf?X-Amz-Algorithm=AWS4-HMAC-SHA256&X-Amz-Credential=AKIAT73L2G45O3KS52Y5%2F20211021%2Fus-west-2%2Fs3%2Faws4_request&X-Amz-Date=20211021T142524Z&X-Amz-Expires=86400&X-Amz-Signature=d59d5e25722d414e5e47694d3fb93900507139f4b5f31f56a9976b626cce7614&X-Amz-SignedHeaders=host&response-content-disposition=filename%20%3D%22210618dsm-implementation-decree-en.pdf%22

osebje. Dodatni pogoj je, da se uporablja za nepridobitni namen, da se navede vir in avtorstvo dela. Uredba določa plačilo nadomestila za uporabo del za namen ponazoritve pri pouku, za gradiva, ki so namenjena primarno za izobraževalni trg, pa morajo izobraževalne ustanove pridobiti ustrezne licence. Za namen ohranjanja kulturne dediščine lahko ustanove za varstvo kulturne dediščine reproducirajo dela v svojih stalnih zbirkah, v obsegu, ki je potreben za tako ohranjanje. Uredba med drugim določa tudi, da mora imetnik pravic omogočiti uporabo dela osebi v okviru vsebinske omejitve pravic (če to ni omogočeno v okviru prostovoljnega dogovora med njima), in sicer v obsegu, nujnem za uživanje takšne omejitve, ter hkrati določa, da je nezakonito zaobiti tehnične ukrepe, ki so jih uporabili imetniki pravic za varstvo svojih del.

Nemčija⁴⁷ prenaša obe direktivi (Direktivo 2019/789/EU in Direktivo 2019/790/EU) z zakonom, s katerim spreminja zakon o avtorski pravici in zakon o kolektivnem upravljanju pravic ter sprejema nov zakon, s katerim se prenaša določba 17. člena Direktive 2019/790/EU (v nadaljnjem besedilu: novela). Spremenjene določbe zakona o avtorski pravici in zakona o kolektivnem upravljanju pravic veljata od 7. junija 2021 dalje. Novi Zakon o avtorskopравни odgovornosti ponudnikov deljenja vsebin na spletu, s katerim se prenaša 17. člen Direktive 2019/790/EU, pa velja od 1. 8. 2021 dalje.

Nemška zakonodaja je že pred novelo vsebovala določbe avtorskega pogodbenega prava (te urejajo pogodbe med ustvarjalci in uporabniki), ki so v veliki meri že urejale ta vprašanja na način, kot ga ureja Direktiva 2019/790/EU. Nemčija z novelo ohranja določbo, da avtorji in izvajalci, ki so prenesli izključne pravice kabske retransmisije na RTV organizacijo, proizvajalca fonograma ali filmskega producenta, obdržijo neodpovedljivo pravico do primernega nadomestila za kabsko retransmisijo, po novem se bo to nanašalo na vse oblike retransmisije (v skladu z novo opredelitvijo retransmisije).

Novela vsebuje vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje, ki je ključna tehnologija za strojno učenje in umetno inteligenco. Poleg tega predlog vsebuje izjeme za digitalno in čezmejno poučevanje in učenje ter za ohranjanje kulturne dediščine. Uvaja tudi nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic za namene karikature, parodije in na novo tudi za namen pastiša. Za vse omenjene vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic novela določa plačilo nadomestila. Nemčija ohranja vsebinsko omejitev avtorske in sorodnih pravic za izobraževalne namene (dela se lahko uporabljajo za vse digitalne in nedigitalne oblike poučevanja v izobraževalnih ustanovah, pri čemer se večina del lahko uporablja omejeno: največ v obsegu 10% posameznega učnega gradiva ali do 15 % objavljenega dela, le določena dela se lahko uporabljajo v celoti (na primer manjša dela, izolirani članki), in se nanaša na učitelje in navzoče učence, učitelje in izpraševalce iz iste izobraževalne ustanove, tretje osebe, kadar predavajo v izobraževalni ustanovi). Novela ohranja plačilo nadomestila imetnikom pravic, ki pa se v nekaterih primerih za uporabo v šolah ne plača; to nadomestilo se plačuje v okviru nadomestila, ki se plačuje od praznih nosilcev in naprav, torej v okviru njihove vsebinske omejitve za privatno in drugo lastno reproduciranje, in vključuje tudi uporabo v okviru omejitev pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje, znanstveno raziskovanje in uporabo ustanov za varstvo kulturne dediščine. Novela pa dodatno določa, da se dela v okviru vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic za namen digitalnega in čezmejnega poučevanja lahko uporabljajo le pod pogojem, da na trgu ne obstajajo enostavno dostopne licence za ta dela, učna gradiva pa so izvzeta iz te vsebinske omejitve pravic in jih ni dovoljeno uporabljati brez dovoljenja imetnikov pravic. Nemčija ohranja vsebinsko omejitev pravic za namene znanstvene raziskave nespremenjeno, in sicer določa, da je za namen nekomercialne znanstvene raziskave dovoljeno reproducirati, distribuirati in javno dostopati do 15 odstotkov dela; upravičene osebe so: določena skupina ljudi za lastno znanstveno raziskavo in posamezne tretje osebe, v kolikor jim to služi za preverjanje kakovosti znanstvene raziskave. Za lastno znanstveno raziskovanje je dovoljeno reproducirati do 75 odstotkov dela. V okviru vsebinske omejitve pravic za namen znanstvene raziskave pa ni dovoljeno avdio ali video snemanje varovanih del, ki se priobčijo javnosti v okviru javnega predavanja, izvedbe ali predstavitve teh del, in teh posnetkov kasneje priobčiti javnosti.

Novela določbe o uspešnici v okviru založniške pogodbe spreminja tako, da založnik kot prva pogodbeni stranka avtorja odgovarja za svoj poslovni uspeh, povezan z uporabo avtorjevega dela, njegovi pridobitelji (pod)licence pa (enako kot do zdaj) odgovarjajo za svoj poslovni uspeh tega dela.

Nemčija je imela že pred uveljavitvijo novele sorodno pravico za založnike, ki zdaj varuje gospodarska, organizacijska in tehnična prizadevanja založnikov tiska pri izdelavi tiskovin. Novela v

⁴⁷ Novela zakona je objavljena na spletni strani https://www.bmjv.de/SharedDocs/Gesetzgebungsverfahren/Dokumente/Bgbl_UrhDaG.pdf?__blob=publicationFile&v=2

skladu z določbo prvega odstavka 15. člena Direktive 2019/790/EU določa, da medijska publikacija ne obsega »uporabe posameznih besed ali zelo kratkih izvlečkov iz medijske publikacije«, pri čemer ti kratki izvlečki niso podrobneje opredeljeni.

V skladu z novelo so založniki skupaj z avtorji udeleženi pri nadomestilu za zakonite načine uporabe, kadar je avtor nanje prenesel svoje pravice; soudeležbi pri tem nadomestilu se je možno odpovedati le v skladu s splošnimi pravili, ki urejajo nadomestila, ali s kolektivno pogodbo. S tem se zagotavlja nadaljnji obstoj kolektivne organizacije VG Wort.

Novela ukinja sorodne pravice na reprodukcijah del, saj določa, da za dela vizualne umetnosti, ki niso več avtorskoppravno varovana, preneha tudi varstvo reprodukcij teh del.

Novela obveznost poročanja določa tako, da morajo uporabniki na zahtevo avtorja prvič poročati po koncu prvega leta uporabe varovanih del, pri čemer se poročanje nanaša le na obdobje bistvene uporabe del. Obveznosti poročanja ni v primeru, ko prispevek avtorja ni bil bistven (razen, če bi te podatke potreboval v okviru mehanizma prilagoditve pogodbe v primeru klavzule o uspešnici), ali če bi obveznost poročanja nesorazmerna (na primer, ker prihodki iz uporabe dela niso tako visoki). Avtor lahko te podatke pridobi tudi od uporabnika, ki delo uporablja na podlagi nadaljnjega prenosa pravic. Teh določb s pogodbo ni dovoljeno spremeniti v škodo avtorja.

Zakon o avtorskoppravni odgovornosti ponudnikov deljenja vsebin na spletu, s katerim Nemčija prenaša 17. člen Direktive 2019/790/EU, med drugim določa, da so ti ponudniki z avtorskoppravnega vidika odgovorni za vso vsebino, ki jo njihovi uporabniki naložijo na njihove platforme, in do katere ti ponudniki javnosti omogočijo dostop. To pomeni, da morajo ti ponudniki po svojih najboljših močeh poskrbeti, da pridobijo licenco, ali zagotoviti, da avtorsko varovane vsebine niso dostopne na spletu (na njihovih platformah), s čimer je ojačan pogajalski položaj imetnikov pravic napram tem ponudnikom. Na podlagi sklenjenih licenčnih pogodb imetniki pravic dobijo pravičen delež vrednosti njihovih ustvarjenih vsebin. V okviru svoje obveznosti »po najboljših močeh pridobiti dovoljenja imetnikov pravic« morajo ponudniki preveriti, ali imajo mogoče kolektivne organizacije ali zastopniki imetnikov pravic (kot na primer glavne glasbene založbe) že na voljo določene licenčne pogoje za ta način uporabe. Ta zakon določa tudi, da je v primeru uporabe varovanih vsebin v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (17. člen Direktive 2019/790/EU) avtor upravičen do nadomestila, kljub temu, da je avtor prenesel pravice za dajanje na voljo javnosti na tretjo osebo. Tako je avtor upravičen do nadomestila za uporabo vsebin, ki se uporabljajo na teh platformah v okviru vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic in tudi za vse začasno dovoljene uporabe del, za katere se v okviru pritožbenega postopka izkaže, da so bile nedovoljene.

Zakon o avtorskoppravni odgovornosti ponudnikov deljenja vsebin na spletu uvaja avtomatski način blokiranja, t. i. »rdeči gumb«, pri čemer določa izjemo »domnevno dovoljene uporabe«. V primeru, ko uporabnik naloži delo na platformo, lahko imetnik pravice na tem delu v pritožbenem postopku zahteva blokado objave (rdeči gumb) v primeru nezakonite uporabe. Zato domnevno dovoljene uporabe ne morejo biti avtomatsko blokirane (z uporabo avtomatiziranih postopkov pri nalaganju na strežnik ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu ali t. i. »upload filters). Kriteriji za domnevno dovoljene uporabe so, da se lahko uporabi manj kot polovico dela, ki mora biti vključeno v drugo delo (ali uporabnikovo delo), in pri čemer je uporaba tujega dela označena kot t. i. »manjša uporaba« (ali »de minimis uporaba« – zanjo dovoljenje imetnika ni potrebno, platforma pa mora za tako uporabo plačati), ali kot »dovoljena«. Ponudnik (platforma) o uporabi dela obvesti njegovega imetnika pravic, ki se glede te uporabe lahko pritoži. Ponudnik mora odločiti o pritožbi najkasneje v roku enega tedna in do odločitve mora sporno delo ostati objavljeno na platformi. Ponudniki lahko prenesejo odločitve o pritožbah na priznane zunanje pisarne, ki se ukvarjajo s pritožbami, pri čemer je ohranjena možnost sodnega varstva. Če uporaba dela presega domnevno dovoljeno uporabo, se objava takega dela blokira na podlagi zahteve imetnika pravice. Uporabnika se o tem obvesti in ta se lahko pritoži pri ponudniku in zahteva priobčitev javnosti (da delo ponovno postane dostopno javnosti), če je njegova zahteva utemeljena. To mora storiti v roku 48 ur (označi, da je objava »dovoljena«) ali pa mora v tem roku odstraniti objavljeno delo iz spleta. V določenih izjemnih primerih, ko imetnik pravice ne more čakati na odločitev glede njegove pritožbe, lahko takoj zahteva blokado objave (rdeči gumb). To je možno na primer, ko gre za očitno nezakonito nalaganje na platformo (torej, kadar je vsebina, ki jo naloži uporabnik, v več kot 90% enaka delu, o katerem poroča imetnik pravic), ki hkrati povzroči precejšnjo gospodarsko škodo, o čemer mora presojeti človek (ta možnost je rezervirana za zanesljive imetnike pravic). Imetnik pravice lahko prepove uporabo tudi v primeru kršitev svojih

moralnih pravic. Uporabniki, ki večkrat nepravilno označijo naloženo vsebino kot »dovoljeno«, izgubijo možnost uporabe tega postopka za določeno obdobje; enako velja za imetnike pravic, ki so večkrat zlorabili možnost rdečega gumba. V praksi se bodo ta pravila nanašala predvsem na avdiovizualna dela. Zakon o avtorskopравни odgovornosti ponudnikov deljenja vsebin na spletu tako vsebuje določbe, ki preprečujejo zlorabo pravic uporabnikov in imetnikov pravic, vsebuje pa tudi določbe, ki preprečujejo pretirano blokiranje (s strani ponudnikov). Prav tako izrecno določa, da se za uporabo medijske publikacije (nalaganje na platformo) šteje, da besedilo, ki je daljše od 160 znakov, presega manjšo uporabo.

V Nemčiji avtorji in izvajalci, ki so prenesli izključne pravice kabelske retransmisije na RTV organizacijo, proizvajalca fonograma ali filmskega producenta, obdržijo neodpovedljivo pravico do primerne nadomestila za kabelsko retransmisijo. Novela to pravico razširja na vse oblike retransmisije (v skladu z novo opredelitvijo retransmisije, kot je določena v Direktivi 2019/789/EU).

Pri prenosu Direktive 2019/789/EU novela opredelitev kabelske retransmisije razširja tako, da poleg kabelskih operaterjev obsega tudi ostale ponudnike storitev retransmisije. Ta opredelitev ni omejena samo na signale iz drugih držav članic, ampak se nanaša na vse signale enako (tuje in domače; s tem vse ponudnike storitev retransmisije obravnava enako). Novela obravnava neposredno oddajanje (8. člen) kot eno izmed oblik retransmisije.

Hrvaška⁴⁸ je sprejela nov zakon o avtorski in sorodnih pravicah, ki je začel veljati 22. 10. 2021 (z izjemo nekaterih določb). Ta naj bi predvsem prilagodil obstoječi pravni okvir tehnološkemu razvoju, ki je spremenil način ustvarjanja, proizvodnje, distribucije in izkoriščanja avtorsko varovanih del in predmetov sorodnih pravic, ter formalno uskladil nacionalne predpise, ki urejajo področje avtorske in sorodnih pravic, z določbami Direktive 2019/790/EU in Direktive 2019/789/EU, ki uvajata novosti na tem pravnem področju.

Hrvaški zakon določa, da je dovoljeno, brez dovoljenja imetnika in brez plačila, javno izvajanje in javno prikazovanje varovanih del v obliki neposrednega poučevanja ali na predstavah, povezanih s poučevanjem, v obsegu, ki ga upravičuje izobraževalni namen, če se to varovano delo ne uporablja v komercialne namene, če izvajalci ne prejmejo nadomestila za izvedbo avtorskih del in če se ne zaračunava vstopnine. Prav tako je dovoljeno, brez dovoljenja imetnika in brez plačila, uporabljati varovana dela za ponazoritev pri poučevanju ali znanstvenem raziskovanju, ki ni namenjeno pridobivanju gospodarske koristi in z navedbo avtorstva in vira. Ponazoritev pri poučevanju vključuje uporabo praviloma posameznih delov ali odlomkov varovanih del za podporo, obogatitev ali dopolnjevanje poučevanja v in izven prostorov izobraževalnih ustanov. Vsebinska omejitev pravic pri uporabi varovanih del pri digitalnem in spletnem poučevanju, poučevanju na daljavo in čezmejnem poučevanju dopušča, brez dovoljenja avtorja in brez plačila nadomestila, reproduciranje in priobčitev javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti, varovanih del za njihovo digitalno uporabo z namenom ponazoritve pri poučevanju, v obsegu, upravičenem za nekomercialne namene, in pod pogojem, da se taka uporaba izvaja v izobraževalni ustanovi, v njenih prostorih ali v drugih prostorih ali prek varnega elektronskega okolja, do katerega lahko dostopajo samo učenci ali študentje in učitelji tega izobraževalnega zavoda. Uporaba v okviru te vsebinske omejitve pravic ne sme zamenjati nakupa učnih gradiv. Vsebinske omejitve pravic za omenjene namene poučevanja oziroma ponazoritve pri poučevanju se uporabljajo za vse ravni izobraževanja ter vključuje dejavnost vseživljenjskega učenja, ki jo izvajajo državni zavodi, javni zavodi in drugi subjekti, pooblaščen za opravljanje te dejavnosti.

V obliki zbirke, ki vsebuje prispevke več avtorjev ali drugih imetnikov pravic in je po svoji vsebini in sistemizaciji namenjena izključno poučevanju ali znanstvenoraziskovalnemu delu, je (brez dovoljenja imetnika pravic) dovoljeno reproduciranje in distribuiranje odlomkov avtorskih del ter kratkih celotnih del s področij znanosti, književnosti in glasbe, posamičnih del s področij vizualne umetnosti, arhitekture, uporabne umetnosti in industrijskega oblikovanja, fotografskih ali kartografskih del in prikazov znanstvene ali tehnične narave, posameznih odlomkov zakonito objavljenih umetniških del, fonogramov ali videogramov ali celotnih kratkih umetniških del, fonogramov ali videogramov. Treba je navesti vir. Avtor ali drug imetnik pravice lahko to izrecno prepove. Za tako reproduciranje in distribuiranje se imetnikom pravic na teh delih plačuje nadomestilo v okviru obveznega kolektivnega upravljanja.

Brez dovoljenja imetnika pravic in brez plačila nadomestila se lahko te zbirke priobči javnosti z

⁴⁸ Zakon je objavljen na spletni strani https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_10_111_1941.html.

namenom digitalne uporabe pri poučevanju, kadar se izvaja pod odgovornostjo izobraževalne ustanove, v njenih ali drugih prostorih ali prek varnega elektronskega okolja, do katerega imajo dostop učenci in učiteljsko osebje.

Ureditev vsebinske omejitve pravic za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja sledi določbam Direktive 2019/790/EU. Določa kaj pomeni zakonit dostop in da lahko imetniki pravic v okviru ukrepov za zagotavljanje varnosti in celovitosti omrežij in baz podatkov (kjer se nahajajo varovana dela) preverjajo IP naslov ali uvedejo postopke avtentikacije uporabnikov. Imetniki pravic, znanstvene organizacije in ustanove kulturne dediščine morajo sodelovati pri dogovoru o najboljših praksah glede varne hrambe narejenih kopij in glede ukrepov za zagotavljanje varnosti in celovitosti omrežij in baz podatkov. V zvezi z zakonitim dostopom med drugim določa, da se šteje, da imajo vse osebe, ki jih zajemajo naročnine in pogodbe o uporabi del (sklenjene med imetnikom pravice ter znanstvenimi organizacijami in ustanovami kulturne dediščine), zakonit dostop zaradi povezanosti s temi znanstvenimi organizacijami in ustanovami za varstvo kulturne dediščine.

Tudi določbe vsebinske omejitve pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za druge namene sledijo Direktivi 2019/790/EU. Primeroma so naštetni ustrezni načini, s katerimi si imetniki pravic svoje pravice pridržijo (to so lahko: strojno berljiv način, ki vključuje metapodatke, splošni pogoji spletne strani in storitev, pogodbeno določila ali enostranske izjave imetnika pravice). V primeru, ko gre za varovana dela, ki so dani na voljo javnosti na spletu, pa si imetnik pravic pridrži pravice na ustrezen način le na strojno berljiv način, ki vključuje metapodatke in splošne pogoje, ki se nanašajo na spletno stran ali storitev.

Vsebinska omejitev pravic za dela s statusom dela, ki ni dostopna na tržišču (t. i. razprodano delo oziroma delo izven pravnega prometa), dopušča ustanovam za varstvo kulturne dediščine, da (brez dovoljenja imetnika pravic in brez plačila) na nekomercialnih spletnih straneh reproducirajo in priobčijo javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti, varovana dela, ki niso dostopna na tržišču, in jih imajo te ustanove trajno v svojih zbirkah, za nekomercialne namene in z navedbo avtorstva dela. V skladu z določbami Direktive 2019/790/EU so izključene zbirke del, katerih imetniki niso državljani države članice EU. Taka uporaba je možna samo za tista dela in predmete sorodnih pravic, za katera v Republiki Hrvaški ni kolektivne organizacije.

V okviru oblikovanja dobro delujočega trga avtorske pravice hrvaški zakon določa nove pravice založnika medijskih publikacij in ureja uporabo varovanih del v okviru storitev, ki jih ponujajo ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu. Za založnika medijskih publikacij, razen v primeru, ko medijsko publikacijo uporabljajo ponudniki storitev informacijske družbe, hrvaški zakon določa nekatere nove pravice (pravico reproduciranja, pravico distribuiranja (vključno s pravico dajanja v najem in pravico do ustreznega nadomestila, če so njegove medijske publikacije, v zvezi s katerimi je dovoljena nadaljnja distribucija, izposojene prek splošnih knjižnic), pravico priobčitve javnosti (vključno z dajanjem na voljo javnosti), ter pravico predelave). V primeru, ko medijsko publikacijo uporabljajo ponudniki storitev informacijske družbe, pa hrvaški zakon za založnika medijskih publikacij določa pravici reproduciranja in dajanja na voljo javnosti medijske publikacije. Ti pravici veljata za izdajatelje medijskih publikacij s sedežem v eni od držav članic Evropske unije, ne veljata pa za ponudnike storitev informacijske družbe. Založnik medijskih publikacij je opredeljen kot časopisni založnik, izdajatelj medija ali ponudnik medijskih storitev, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja medije, in zakon, ki ureja elektronske medije (na primer izdajatelj novic ali tiskovna agencija), ko objavlja medijske publikacije. Založnik medijskih publikacij lahko uveljavi svoji pravici zoper uporabnika, ki je ponudnik storitev informacijske družbe s sedežem v Evropski uniji. Ti dve pravici pa se ne uporabljata za posameznike, ki uporabijo medijsko publikacijo in njihove dele v zasebne in nekomercialne namene, za dejanja hiperpovezave in za uporabo posameznih besed ali zelo kratkih izvlečkov, ki ne obsegajo več kot nekaj besed in ne vsebujejo fotografij ali video vsebin, iz medijske publikacije, pod pogojem, da taka uporaba ne vpliva na učinkovitost obeh pravic založnika medijske publikacije; na učinkovitost teh dveh pravic vpliva, če uporaba zelo kratkih odlomkov nadomesti samo medijsko publikacijo ali ko bralca odvrne od napotitve nanjo. Kadar medijsko publikacijo uporabljajo ponudniki storitev informacijske družbe, so poklicni novinarji in fotoreporterji, katerih dela so vključena v to publikacijo, upravičeni do ustreznega deleža prihodkov, ki jih prejmejo ti založniki, pri čemer se ta delež ne šteje za plačo, pravico do tega deleža pa se upravlja obvezno kolektivno.

V zvezi z uporabo varovanih del v okviru storitev, ki jih ponujajo ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu novi hrvaški zakon sledi ureditvi v Direktivi 2019/790/EU. Sodelovanje med ponudnikom storitve

deljenja vsebin na spletu in avtorjem v okviru pridobitve dovoljenja avtorja za ta način uporabe ne sme povzročiti onemogočanja dostopnosti del, ki so jih naložili uporabniki storitve za deljenje vsebin na spletu, če s tem ni kršena avtorska pravica ali če so dela uporabljena v skladu z vsebinskimi omejitvami pravic. Hrvaški zakon za ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu določa pogoje za oprostitev odgovornosti enako kot to določa Direktiva 2019/790/EU. V okviru sodelovanja za pridobitev dovoljenja mora ponudnik teh storitev avtorju na njegovo zahtevo zagotoviti ustrezne informacije o delovanju njegovih praks, na podlagi katerih se lahko oprusti svoje odgovornosti za kršitev avtorske in sorodnih pravic. Zakon za nove ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu določa milejše pogoje za oprostitev odgovornosti (v skladu s šestim odstavkom 17. člena Direktive 2019/790/EU) in hkrati določa, da teh določb ni dovoljeno zlorabljati, da bi se s tem izognili odgovornostim ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu ali da bi si podaljšali ugodnejši režim odgovornosti za obdobje, daljše od 3 let. V zvezi s pritožbo uporabnikov zakon določa, da mora ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu vzpostaviti učinkovite in hitre pritožbene in druge postopke pravega varstva za uporabnike njegovih storitev, ki so na voljo v primeru sporov o zavrnitvi dostopa ali odstranitvi del, ki so jih uporabniki naložili. Pritožbe uporabnika se morajo obravnavati takoj po prejemu, odločitve o zavrnitvi dostopa ali onemogočanju dostopa do varovanih del pa morajo biti predmet človeške presoje. Uporabniki lahko sprožijo postopke pred Strokovnim svetom za honorarje na področju avtorske in sorodnih pravic (Strokovni svet), postopke alternativnega reševanja sporov in tudi sodne postopke, še posebej glede vprašanj o zakoniti uporabi del v okviru vsebinskih omejitev pravic.

Hrvaški zakon za avtorje, izvajalce, proizvajalce fonogramov, avdiovizualne producente in RTV organizacije določa izključne pravice za nekatere nove oblike priobčitve javnosti, kot sta na primer pravica priobčitve javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti, v okviru pomožnih spletnih storitev in pravica priobčitve javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti, kadar so uporabniki dela naložili na platformah za deljenje vsebin prek spleta. Izključna pravica prenosa z neposrednim pretokom je določena za avtorje, izvajalce in RTV organizacije. Izključna pravica javne priobčitve v primeru oddajanja, retransmisije, prenosa z neposrednim pretokom in dajanja na voljo javnosti je določena za avtorje, izvajalce in proizvajalce fonogramov, za RTV organizacije pa pod pogojem, če je taka priobčitev javnosti predmet plačila. Tako izvajalec kot proizvajalec fonogramov imata pravico do deleža na enotnem nadomestilu za priobčitev javnosti fonograma z izvajalčevo izvedbo.

Hrvaški zakon določa, da je pravica dajanja v najem ena izmed oblik distribuiranja. Določa neodpovedljivo pravico do plačila primernega nadomestila, kadar je bila prenesena izključna pravica dajanja v najem proizvajalcu fonograma ali avdiovizualnemu producentu, in sicer pravico avtorja za dajanje v najem svojega dela, pravico avtorja izvirnega dela v primeru avdiovizualne priredbe za dajanje v najem videograma, ki vsebuje izvirno delo, pravico soavtorja avdiovizualnega dela za dajanje v najem svojega avdiovizualnega dela ter pravico izvajalca za dajanje v najem fonogramov ali videogramov z njegovo izvedbo. Pravica do tega nadomestila se upravlja obvezno kolektivno, zavezanec za plačilo je oseba, ki tako varovano delo najame. Zakon za pravico javnega posojanja določa zakonito licenco, izvajalec, proizvajalec fonogramov, avdiovizualni producent, založnik medijske publikacije pa imajo pravico do primernega nadomestila za javno posojanje, ki se upravlja obvezno kolektivno.

V skladu z Direktivo 2019/789/EU je pomožna spletna storitev v hrvaškem zakonu opredeljena kot spletna storitev, ki jo zagotavlja RTV organizacija, ali se zagotavlja pod njenim nadzorom in odgovornostjo, in je sestavljena iz zagotavljanja televizijskih ali radijskih programov javnosti hkrati z radiodifuznim oddajanjem (linearno) ali v določenem obdobju po njem (storitve časovnega zamika) in vse spremljajoče vsebine, ki spremljajo tako oddajanje, kot so obvestila, razširitve, dodatki ali ocene vsebine ustreznega programa. RTV organizacija pomožno spletno storitev uporabnikom zagotavlja skupaj s storitvijo radiodifuznega oddajanja, pri čemer je pomožna spletna storitev v jasnem in podrejenem odnosu s tem oddajanjem. Uporabniki lahko do pomožne spletne storitve dostopajo ločeno od radiodifuznega oddajanja brez posebnih predpogojev. Med pomožne spletne storitve ne sodi omogočanje dostopa do avtorskih del, vključenih v televizijski ali radijski program, ali del, ki niso povezana z nobenim oddajanim programom RTV organizacije, kot je dostop do nekaterih glasbenih ali avdiovizualnih del ali glasbenih albumov ali videoposnetkov, v okviru na primer storitev videa na zahtevo.

Hrvaška pravico retransmisije opredeljuje kot pravico priobčitve javnosti na način, da prvotno oddajanje, po žici ali zraku, vključno s satelitom, razen prek interneta, avtorskega dela, ki je vsebovan v televizijskem ali radijskem programskem signalu iz Republike Hrvaške kot tudi iz drugih držav, ki je

namenjeno sprejemu javnosti, je hkrati v nespremenjeni obliki in v celoti priobčeno javnosti; in sicer, kadar to izvaja oseba, ki ni RTV organizacija, ki je izvedla prvotno oddajanje, ne glede na to, kako operater storitve retransmisije od nje pridobi signal za namen retransmisije in pod pogojem, da se retransmisija v okviru storitev dostopa do interneta izvaja v urejenem okolju. V okviru retransmisije je posebej opredeljena tudi kabelska retransmisija in sicer kot izključna pravica do priobčitve javnosti na način, da prvo oddajanje, izvedeno po žici ali zraku, vključno s satelitom, iz Republike Hrvaške ali druge države, avtorskega dela, ki je vsebovan v televizijskem ali radijskem programskem signalu, hkrati v nespremenjeni obliki in v celoti priobči javnosti z retransmisijo prek kabelskega sistema, ne glede na to, kako operater storitve kabelske retransmisije prejema programske signale od RTV organizacije za namen retransmisije.

Hrvaška čisto neposredno oddajanje (kot ga ureja prvi odstavek 8. člena Direktive 2019/789/EU) ureja kot novo pravico za nov način priobčitve javnosti, vzporedno neposredno oddajanje pa šteje med oblike retransmisije.

Danska je zadnjič spremenila Danski Zakon o avtorski pravici iz leta 2014 z Zakonom št. 1121 z dne 4. junija 2021, ki je začel veljati 7. junija 2021 (Zakon o dopolnitvah Zakona o avtorski pravici; v nadaljnjem besedilu: novela)⁴⁹.

Z novelo so bile zaradi prenosa določb Direktive 2019/789/EU spremenjene določbe o retransmisiji, in sicer predvsem glede retransmisije prek ponudnika storitev interneta, pri čemer se določbe o retransmisiji prek storitve dostopa do interneta uporabljajo le, če se tak način retransmisije zagotavlja v nadzorovanem okolju in pod pogojem, da sporazum o retransmisiji z imetniki pravic sklene tudi ponudnik storitve. Dodane so določbe o pomožnih spletnih storitvah za določene programe in okoliščinah, ki se upoštevajo pri določitvi nadomestila za uporabo v okviru pomožnih spletnih storitev.

Z novelo se prenašajo tudi določbe Direktive 2019/790/EU. Določbe Zakona o avtorski pravici so že pred sprejemom novele dovoljevale javnim ali zasebnim ustanovam, organizacijam in podjetjem, da lahko za interno uporabo pri svojih dejavnostih s fotokopiranjem ali podobno izdelujejo ali imajo kopije strokovnih člankov iz časopisov, periodike in zbirke, kratke odlomke drugih objavljenih del strokovne narave, glasbenih del in ilustracij, ki so reproducirane v povezavi z besedilom, pod pogojem, da je sklenjena pogodbeno licenca v okviru razširjenega kolektivnega upravljanja pravic (torej ob plačilu nadomestila imetnikom pravic). Take kopije se lahko uporabljajo samo pri dejavnostih, ki so obsežene s to pogodbeno licenco. Novela te ureditve ne spreminja.

Izjema in omejitev avtorske pravice za reproduciranje na področju izobraževanja je že pred sprejemom novele omogočala reproduciranje objavljenih del za uporabo v izobraževalni dejavnosti in reproduciranje s snemanjem del, ki so radiodifuzno oddajana na radiu ali televiziji, pod pogojem, da je sklenjena pogodbeno licenca v okviru razširjenega kolektivnega upravljanja pravic. V okviru te izjeme in omejitve avtorske pravice avtorji prejmejo nadomestilo, ki ga zbere kolektivna organizacija od uporabnikov (na primer šol), ki uporabljajo dela v skladu s pogodbeno licenco. Kopije del se lahko uporabijo pri učnih dejavnostih, ki so obsežene s to pogodbeno licenco. Določba o snemanju ne velja za kinematografska dela, ki so del splošnega repertoarja celovečernih filmov kinematografov, razen če so bili v televizijski oddaji uporabljeni le manjši deli takega dela. Določba o reproduciranju objavljenih del ne velja za računalniške programe v digitalni obliki. Učitelji in učenci lahko, kot del učne dejavnosti, posnamejo lastne izvedbe del, razen če se to naredi za komercialne namene. Posnetkov ni dovoljeno uporabljati na noben drug način. Določbe Zakona o avtorski pravici tudi dopuščajo, da se lahko manjši deli literarnih in glasbenih del ali del manjšega obsega reproducirajo za uporabo pri učni dejavnosti v zbirkah, ki so sestavljene iz prispevkov večjega števila avtorjev, ko preteče pet let po letu, ko je bilo delo objavljeno. Avtor je upravičen do nadomestila. Te določbe ne veljajo za dela, ki so narejena za uporabo pri učnih dejavnostih, ali če se reproduciranje izvaja za komercialne namene. Novela te ureditve ne spreminja.

Zakon o avtorski pravici je že pred sprejemom novele (in jih novela ne spreminja) dovoljeval javnim arhivom, javnim knjižnicam in drugim knjižnicam, ki jih v celoti ali delno financirajo javne oblasti, državnim muzejem in muzejem, ki so odobreni po zakonu o muzejih, da lahko reproducirajo in distribuirajo kopije del za uporabo pri svojih dejavnostih pod določenimi pogoji in če tega ne naredijo za komercialne namene. To ne velja za računalniške programe v digitalni obliki, razen za računalniške igre. Te ustanove lahko naredijo kopije za namene varnosti in varstva. Če je kopija v zbirki ustanove

⁴⁹ <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2021/1121>

nepopolna, lahko ustanova naredi kopije manjkajočih delov, razen če je delo mogoče dobiti po običajnih trgovinskih kanalih ali pri založniku. Knjižnice lahko naredijo kopije objavljenih del, ki bi morale biti na voljo v zbirkah knjižnice, če jih ni mogoče dobiti po običajnih trgovinskih kanalih ali pri založniku. Kopije, ki so narejene v skladu s temi pogoji ali izročene v skladu z zakonom o obvezni izročitvi izvoda, in v izjemnih primerih kopije, ki so narejene za namene varnosti in varstva, se lahko posojajo uporabnikom, kar pa ne velja za posnetke slik in kopije, narejene v digitalni obliki ali v obliki zvočnih posnetkov. Za pravico do nadaljnje uporabe kopij, ki so bile narejene pod temi pogoji, veljajo veljavna pravila. Zakon o avtorski pravici med drugim dovoljuje uporabo kopij določenih del za raziskovalne namene, če dela ni mogoče dobiti po običajnih trgovinskih kanalih. Javne knjižnice in druge knjižnice, ki jih v celoti ali delno financirajo javne oblasti, lahko v digitalni obliki reproducirajo članke iz časopisov, periodike in zbirke, krajše odlomke knjig in druga objavljena literarna dela ter ilustracije in notne zapise, ki so reproducirani v povezavi z besedilom, če so izpolnjeni pogoji za pogodbeno licenco v okviru razširjenega kolektivnega upravljanja pravic.

Z novelo so bile dodane določbe o novi pravici založnika medijske publikacije. Medijske publikacije in dela, ki so vključena vanjo, se lahko reproducirajo na spletu ali dajo na voljo javnosti s strani ponudnikov storitev informacijske družbe, če so izpolnjeni pogoji za pogodbeno licenco v okviru razširjenega kolektivnega upravljanja pravic. Avtor lahko prepove strankam licenčne pogodbe uporabo medijske publikacije. Medijskih publikacij se brez soglasja založnika ne sme reproducirati na spletu ali dati na voljo s strani ponudnika storitev informacijske družbe na način, ki javnosti omogoča dostop do njih na individualno izbranem kraju in času preden potečeta dve leti po koncu leta, v katerem je bila objavljena publikacija. Te določbe se ne uporabljajo za zasebno ali nekomercialno uporabo posameznih uporabnikov; hiperpovezave; posamezne besede ali zelo kratke izvlečke iz medijske publikacije. Pravice založnika ne vplivajo na pravice avtorjev in drugih imetnikov pravic glede varovanih del, ki so v medijski publikaciji. Pravice založnika se ne smejo uporabiti zoper avtorje in druge imetnike pravic in jim ne smejo odvzeti pravice do izkoriščanja njihovih varovanih del neodvisno od medijske publikacije, katere del so. Avtorji varovanih del, ki so vključena v medijsko publikacijo, so upravičeni do ustreznega deleža prihodkov, ki jih prejme založnik za uporabo svojih medijskih publikacij. Določbe se uporabljajo za medijske publikacije, ki jih objavijo založniki, ki imajo sedež v državi znotraj Evropskega gospodarskega prostora. Za medijske publikacije, izdane ali objavljene pred 6. junijem 2019, veljajo prejšnja pravila.

Novela v novem poglavju ureja priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu. Opredeljen je ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu, obveznost pridobitve dovoljenja imetnikov pravic za uporabo v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, in sicer tudi za dejanja, ki jih izvede uporabnik storitev deljenja vsebin na spletu. To dovoljenje se ne uporablja, če uporabnik izvaja dejanja za komercialne namene ali če njegova dejavnost prinaša pomemben dohodek. Določeno je, v katerih primerih ponudnik storitev deljenja vsebin odgovarja za kršitev pravic, dolžnost ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu, da zagotovi učinkovit postopek pritožbe za uporabnike svojih storitev, kadar se ne strinjajo s preprečitvijo dostopa do dela ali stvaritve ali njeno odstranitvijo, ki so jo naložili, in kadar menijo, da je taka uporaba dovoljena v okviru izjem in omejitev pravic. Pritožbo je treba obravnavati brez odlašanja in je predmet človeškega nadzora. Spori med imetniki pravic, ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu in njihovimi uporabniki se lahko rešujejo pred Odborom za licenciranje avtorske pravice. Ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu na zahtevo imetnika pravic zagotovijo informacije, kako preprečujejo nedovoljeno uporabo del. Če je med ponudnikom storitev deljenja vsebin na spletu in imetniki pravic sklenjena licenčna pogodba, ponudnik storitev zagotovi imetnikom pravic informacije o uporabi varovanih del in stvaritev, ki so obseženi z licenčno pogodbo. Ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu v svojih splošnih pogojih seznanijo uporabnike, da lahko uporabljajo varovana dela in stvaritve v skladu z izjemami in omejitvami avtorske pravice. Upabniki storitev deljenja vsebin na spletu lahko naložijo in vsebino, ki vsebuje varovana dela in stvaritve, dajo na voljo javnosti v storitvi deljenja vsebin na spletu, če to storijo za namene karikature, parodije ali pastiša.

Študija avtorice Raquel Xalabarder z naslovom »Načelo primerne in sorazmernega nadomestila za avtorje in izvajalce v 18. členu Direktive o avtorski pravici na enotnem digitalnem trgu: Nekaj misli o njegovem prenosu v nacionalne zakonodaje«⁵⁰ se nanaša na 18. člen Direktive 2019/790/EU. Iz te

⁵⁰ Xalabarder, Raquel, The Principle of Appropriate and Proportionate Remuneration of ART.18 Digital Single Market Directive: Some Thoughts for Its National Implementation (September 1, 2020). Končna verzija študije je bila objavljena kot: Raquel Xalabarder, «The Principle of Appropriate and Proportionate Remuneration for Authors and Performers in Art.18 Copyright in

študije med drugim izhaja, da več držav članic Evropske unije daje avtorju ali izvajalcu pravico do primernega in sorazmernega nadomestila v primeru, ko ta svoje pravice prenese na tretjo osebo. Tako na primer Italija za avdiovizualne avtorje in izvajalce določa: če prenesejo izključne pravice na producenta, obdržijo neodpovedljivo pravico do nadomestila za katerokoli dejanje uporabe njihovih del in izvedb (tudi za dajanje na voljo javnosti). V Nemčiji avtorji in izvajalci, ki so prenesli izključne pravice kableske retransmisije na RTV organizacijo, proizvajalca fonograma ali filmskega producenta, obdržijo neodpovedljivo pravico do primernega nadomestila za kablesko retransmisijo. Na Poljskem in v Španiji avtorji in izvajalci (predvsem v avdiovizualni in fonogramski produkciji) po prenosu izključnih pravic obdržijo neodtujljivo pravico do nadomestila za dajanje v najem in priobčitev javnosti, vključno na spletu.

– Izjava o skladnosti predloga zakona s pravnimi akti Evropske unije in korelacijska tabela pri prenosu direktiv

Izjava o skladnosti (oblika pdf) – izvoz iz baze RPS

Korelacijska tabela (oblika pdf) – izvoz iz baze RPS

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

– razlogi za uvedbo novega postopka ali administrativnih bremen in javni interes, ki naj bi se s tem dosegel,

Predlog zakona ne uvaja novega upravnega postopka.

Predlog zakona uvaja za javno dostopne arhive, knjižnice, muzeje, ustanove filmske ali avdio dediščine ter javne RTV organizacije v zvezi z uporabo del izven pravnega prometa obveznosti preverjanja, ali delo lahko šteje za delo izven pravnega prometa, in obveščanja o nameravani uporabi dela izven pravnega prometa na portalu, ki ga bo vzpostavil EUIPO, vsaj šest mesecev pred nameravano uporabo. Obveščanje je pomembno zato, da lahko imetnik pravice izključi uporabo svojega dela kot delo izven pravnega prometa.

- ukinitvev postopka ali odprava administrativnih bremen,
- spoštovanje načela »vse na enem mestu« ter organ in kraj opravljanja dejavnosti oziroma izpolnjevanja obveznosti,
- podatki oziroma dokumenti, ki so potrebni za izvedbo postopka in jih bo organ pridobil po uradni dolžnosti, ter način njihovega pridobivanja,
- ustanovitev novih organov, reorganizacija ali ukinitvev obstoječih organov,
- ali bodo zaradi izvajanja postopkov in dejavnosti potrebne nove zaposlitve, ali so izvajalci primerno usposobljeni, ali bodo potrebna dodatno usposabljanje ter finančna in materialna sredstva,
- ali se bodo zaradi ukinitvev postopkov in dejavnosti zmanjšala število zaposlenih ter finančna in materialna sredstva;

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

- dokumentacija, ki jo mora stranka predložiti, povečanje ali zmanjšanje obsega dokumentacije z navedbo razlogov,
- stroški, ki jih bo imela stranka, ali razbremenitev stranke,
- čas, v katerem bo stranka lahko uredila zadevo.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel posledic za okolje, prostorske in varstvene vidike.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

– poslovne stroške in poslovanje,

Nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje bo lahko

prispevala k znižanju stroškov, če bodo podjetja, ki izvajajo besedilno in podatkovno rudarjenje za komercialne namene, to izvajala v okviru vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic, saj jim za to ne bo treba pridobiti dovoljenja imetnikov pravic in tudi ne plačati. Pri tem je treba upoštevati, da si lahko imetnik pravic pridrži pravice za ta način uporabe in ne dovoli besedilnega in podatkovnega rudarjenja.

Za uporabnike, ki bodo uporabljali varovana dela na določene načine obsežene z novimi pravicami, bodo nastale nove obveznosti in stroški zaradi novih pravic imetnikov avtorske in sorodnih pravic (novi pravici založnika medijskih publikacij; obveznost ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu za pridobitev dovoljenja za izvajanje dejanj priobčitve javnosti varovanih vsebin; spremenjena pravica radiodifuzne retransmisije, nove pravice avtorja do nadomestila za radiodifuzno retransmisijo in za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, nove pravice avtorja prvotnega dela in soavtorjev avdiovizualnega dela do nadomestila za radiodifuzno retransmisijo, priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, priobčitev javnosti avdiovizualnega dela za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi, ki ni obseženo s priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu in storitev videa na zahtevo; pravica izvajalca do nadomestila pri priobčitvi javnosti videograma s svojo izvedbo; pravica izvajalca, katerega izvedba je na videogramu, do neodpovedljive pravice do nadomestila za dajanje v najem videograma). Če uporabnik ne uporablja varovanih del na način, kot je določen s posamezno pravico, zanj obveznosti ne nastanejo. Za tiste pravne osebe, ki izkoriščajo avtorska dela in predmete sorodne pravice, bodo lahko nastale dodatne obveznosti in stroški zaradi poročanja avtorjem in izvajalcem o izkoriščanju avtorskih del in izvedb. Obveznost poročanja sicer ZASP že določa, vendar ne tako natančno in za vse primere uporabe.

– premoženjske pravice,

Predlog zakona bo pozitivno vplival na položaj avtorjev (vključno z avtorjem prvotnega dela in soavtorji avdiovizualnega dela) in izvajalcev, katerih izvedbe so posnete na videogramu ker se jim zagotavlja nekatere nove neodpovedljive pravice do nadomestila.

– inovacije in raziskave,

Novi vsebinski omejitvi avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje, tudi za namene znanstvenega raziskovanja, bosta pozitivno vplivali na razvoj podatkovne analitike in umetne inteligence v Republiki Sloveniji.

Če bodo gospodarski subjekti izvajali besedilno in podatkovno rudarjenje v okviru vsebinske omejitve pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje, jim za to ne bo treba pridobiti dovoljenja imetnikov pravic in tudi ne plačati (tudi če bodo izvajali besedilno in podatkovno rudarjenje za komercialne namene). Pri tem je treba upoštevati, da si lahko imetnik pravic pridrži pravice za ta način uporabe in ne dovoli besedilnega in podatkovnega rudarjenja.

Nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja bo pozitivno vplivala na izvajanje raziskav v raziskovalnih organizacijah, vključno z javno-zasebnimi partnerstvi. Če bo besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja potekalo v okviru vsebinske omejitve pravic, bodo lahko izvajali rudarjenje brez dovoljenja imetnikov pravic in brez plačila. Imetnik pravic si po tej novi vsebinski omejitvi ne more pridržati pravic.

Nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za znanstveno raziskovanje bo pozitivno vplivala na izvajanje raziskav nekomercialne narave, saj bo raziskovalcem olajšala dostop do znanstvenih virov.

– potrošnike in gospodinjstva,

Mogoče je, da bodo gospodarski subjekti, ki bodo uporabljali avtorska dela in druge predmete varstva na način, ki je obsežen z novimi pravicami do nadomestil, poskušali prevaliti del finančnega bremena na končne uporabnike, med katerimi so tudi potrošniki.

- določene regije in sektorje,
- druge države in mednarodne odnose,
- makroekonomsko okolje,
- mala in srednja podjetja:
 - število podjetij in njihova velikost,
 - število podjetij in delovnih mest, na katera se nanaša predlagani predpis,
 - pomen različnih kategorij malih in srednjih podjetij v panogah,
 - povezanost z drugimi panogami in mogoči vplivi na podizvajalce,

Nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje lahko pozitivno vpliva na nova zagonska podjetja in druga mala in srednja podjetja, ki izvajajo besedilno in podatkovno rudarjenje za komercialne namene. Če bodo izvajala besedilno in podatkovno rudarjenje v okviru vsebinske omejitve pravic, jim ne bo treba pridobivati dovoljenj imetnikov pravic in tudi ne plačati za uporabo varovanih del in predmetov sorodnih pravic.

- konkurenčnost podjetij:
 - omejevanje dostopa na trg dobaviteljem,
 - omejevanje konkurenčnosti dobaviteljev,
- zmanjševanje spodbud dobaviteljem za učinkovito konkurenčnost.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona bo pozitivno vplival na položaj avtorjev in izvajalcev, katerih izvedbe so posnete na videogramu, ker se jim zagotavljajo nekatere nove pravice do nadomestil, in bodo predvidoma dobili dodatna finančna sredstva, ki bodo lahko vplivala na izboljšanje njihovega gmotnega položaja in prispevala k nadaljnjemu ustvarjanju. Ker se določa neodpovedljiva pravica do nadomestila za vse izvajalce, se lahko izboljša tudi položaj izvajalcev, katerih izvedbe so na fonogramu.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

- nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja,
- razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna,
- razvojne dokumente EU in mednarodnih organizacij.

6.6 Presoja posledic za druga področja:

Predlog zakona ne bo imel posledic na druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

- a) Predstavitev sprejetega zakona:
 - ciljnim skupinam (seminarji, delavnice),
 - širši javnosti (mediji, javne predstavitve, spletne predstavitve).
- b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:
 - zagotovitev spremljanja izvajanja predpisa,
 - organi, civilna družba,
 - metode za spremljanje doseganja ciljev,
 - merila za ugotavljanje doseganja ciljev,
 - časovni okvir spremljanja za pripravo poročil,
 - roki za pripravo poročil o izvajanju zakona, doseženih ciljih in nadaljnjih ukrepih.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

- spletni naslov, na katerem je bil predpis objavljen,

Predlog zakona je bil objavljen na spletni strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo ter na portalu E-demokracija: od 24. 5. 2021 do 28. 6. 2021.

- čas trajanja javne predstavitve, v katerem je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloge in pripombe,
- datum in kraj morebitne javne obravnave ali druge oblike sodelovanja,
- seznam subjektov, ki so sodelovali (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne

navajajte):

– bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti

– bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti, ki niso bili upoštevani, in razlogi za neupoštevanje:

Pripombe k 2. členu:

Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, GIZ in Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ predlagata, da se določi, da se uporabijo enaka pravila za retransmisijo televizijskih in radijskih signalov tudi za slovensko ozemlje, da se pri paralelnem neposrednem oddajanju določi, da mora operater retransmisije pridobiti dovoljenje imetnikov pravic za pravico radiodifuzne retransmisije, radiodifuzna organizacija pa za pravico radiodifuznega oddajanja. Predlagata tudi, da se člen dopolni tako, da se ne šteje, da distributer signala sodeluje pri dejanju priobčitve javnosti, kadar radiodifuznim organizacijam omogoča zgolj »tehnična sredstva«, in da se ne določi, da morata radiodifuzna organizacija in operater retransmisije vsak posebej pridobiti dovoljenje imetnikov pravic in vsak posebej plačati.

Predlogi delno niso bili upoštevani. Spremenjeni 31. člen že ureja, da pravica radiodifuzne retransmisije obsega ne le tuje, ampak tudi domače, slovenske televizijske in radijske signale, saj v prvem odstavku spremenjenega 31. člena niso izvzeti domači televizijski in radijski signali oziroma radiodifuzna retransmisija ni omejena le na televizijske in radijske signale iz druge države članice Evropske unije. Enak pristop je že v zdaj veljavnem 31. členu ZASP. Spremenjeni 31. člen ne ureja več paralelnega neposrednega oddajanja, ker to ni potrebno, saj že 30. člen ZASP določa pravico radiodifuznega oddajanja in obveznost radiodifuzne organizacije, da pridobi dovoljenje avtorja, zato tega ni treba še dodatno urejati pripravi radiodifuzne retransmisije. V spremenjenem 31. členu je med drugim pri neposrednem oddajanju določeno, da se šteje, da radiodifuzna organizacija in operater retransmisije sodelujeta v enotnem dejanju priobčitve javnosti, za katerega morata vsak zase pridobiti dovoljenja avtorja. V vsakem posameznem primeru je treba ugotoviti, kakšen je prispevek radiodifuzne organizacije in operaterja retransmisije, ki ni radiodifuzna organizacija, v enotnem dejanju priobčitve javnosti. Če bo distributer signala, kot eden izmed možnih operaterjev retransmisije, radiodifuzni organizaciji omogočal zgolj tehnična sredstva, glede na sodno prakso sodišča EU ne bo izpolnjen pogoj, da sodeluje pri dejanju priobčitve javnosti, zato ne bo zavezanec za plačilo nadomestila. Zato tudi ni treba še posebej določati, kdaj se šteje, da distributer signala ne sodeluje pri dejanju priobčitve javnosti. Kadar sta radiodifuzna organizacija in operater retransmisije (ki ni radiodifuzna organizacija) sodelovala v enotnem dejanju priobčitve javnosti, pa morata vsak zase pridobiti dovoljenje avtorja glede na to, kakšen je njun prispevek v tem enotnem dejanju priobčitve javnosti.

Pripombe k sedanjemu 3. členu (prej 4. členu):

ARNES, Društvo Mlada akademija, Inštitut za primerjalno pravo, Danes je nov dan, Creative Commons Slovenija, ZRC SAZU, Koordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije, UNESCO katedra o odprtih tehnologijah za prosto dostopne izobraževalne vire in odprto učenje, Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic, Društvo bibliotekarjev Ljubljana in Združenje ravnateljic in ravnateljev osnovnega in glasbenega šolstva Slovenije predlagajo, da se nova vsebinska omejitev uredi skupaj za prosto uporabo pri pouku in znanstvenem raziskovanju s spremembo 49. člena ZASP, da se dovoli tudi prosto distribuiranje del (vključno s fizičnimi primerki del), da se nova vsebinska omejitev razširi tudi na raziskovalne organizacije, ustanove za varstvo kulturne dediščine in na drugo osebje, ki podpira šolajoče pri izobraževanju, na primer starše. Nasprotujejo temu, da se iz nove vsebinske omejitve izvzamejo določena gradiva, kadar so na voljo licence, ker bi taka ureditev za šole oziroma organizacije pomenila ogromno finančno obremenitev zaradi plačila licenčnin in pogajanj s kolektivnimi organizacijami, šole pa bi pri tem potrebovale tudi strokovno pravno pomoč. Predlagajo tudi, da imetnik pravice odpravi tehnične ukrepe in zagotovi dostop do vsebine v 72 urah, če tega ne stori, pa naj plača globo.

Podobno meni **posameznik**, ki pa ne predlaga širitve izjeme tudi na ustanove za varstvo kulturne dediščine in na drugo osebje, temveč le na raziskovalne organizacije, z določitvijo skupne izjeme za vse vrste pouka in za namene znanstvenega raziskovanja.

NUK podobno predlaga, da se v okvir izjeme vključijo izobraževalne dejavnosti, ki jih nudijo ustanove za varstvo kulturne dediščine, da izjema ni predmet nadomestil in da se v primeru določenih gradiv izjema ne izniči z licencami, če so na voljo na enostaven način, ali pa naj se določi obseg, do katerega

je mogoče tudi v zvezi s temi gradivi koristiti izjemo.

Piratska stranka Slovenije predlaga, da se nova vsebinska omejitev uredi za prosto uporabo pri pouku, da se razširi na starše in drugo osebo za podporo pri izobraževanju in da se iz izjeme ne izvzamejo gradiva, za katere založniki ponujajo licence.

ARNES dodatno predlaga, da se v izjemo vnese tudi možnost predelave avtorskih del za namene poučevanja.

Predlogi delno niso bili upoštevani. Direktiva 2019/790/EU določa v 5. členu novo obvezno izjemo in omejitev določenih pravic le za izobraževalne ustanove, učence ali študente izobraževalne ustanove in učiteljsko osebo, ne pa tudi za druge organizacije in ustanove ali druge osebe. Direktiva 2019/790/EU določa omejitev pravice predelave le za baze podatkov (kar je urejeno v spremenjenem 49. členu), računalniške programe (kar je urejeno v spremenjenem 114. členu) in za podatkovne baze (kar je urejeno v 141.g členu), ne pa tudi za vsa objavljena dela, zato taka nadaljnja omejitev pravic ni dovoljena. Reproduciranje in priobčitev javnosti pod odgovornostjo izobraževalne ustanove (v prostorih ali prek varnega elektronskega okolja) je dovoljeno izključno za namen ponazoritve (ilustracije) pri poučevanju. Zato ni dopustno urejanje enake vsebinske omejitve pravic tudi za raziskovalne organizacije in ustanove za varstvo kulturne dediščine oziroma določanje skupne izjeme za pouk in znanstveno raziskovanje tako, kot predlagajo predlagatelji. Iz izjeme so izvzeta le še nekatera gradiva. Kadar so licence enostavno na voljo na trgu, so iz izjeme izvzeti grafične izdaje glasbenih del in učna gradiva, ki so namenjena predvsem za uporabo pri poučevanju, z izjemo učbenikov, delovnih zvezkov in vadnic. Obvezen odzivni čas 72 ur za odpravo tehničnega ukrepa ni primeren ukrep glede na določbe Direktive 2001/29/ES, take ureditve pa tudi ni v primerljivih zakonodajah.

Društvo slovenskih pisateljev, Društvo slovenskih založnikov, Modrijan izobraževanje, d.o.o., Založba Rokus Klett, d.o.o. in ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije k.o. podpirajo ureditev, kot je bila prvotno predlagana v novem 47.b členu (zakonita licenca in izvzete določenih gradiv iz izjeme, če so licence enostavno na voljo na trgu), ki je zdaj črtan. Enako izhaja iz mnenja **Društva novinarjev Slovenije in ZVEZE SINDIKATOV VSEH GLASBENIKOV SLOVENIJE**. Društvo slovenskih pisateljev in Društvo slovenskih založnikov opozarjata, da če Republika Slovenija ne bi prenesla nadomestila v svoj pravni red, bi bili avtorji in založniki prekomerno prikrajšani in bi jim nastala nepopravljiva škoda, ki bi marsikateremu onemogočila nadaljnje ustvarjanje, šole pa bi v prihodnosti osiromašila za številne ustvarjalne dosežke. Opozarjata tudi, da bi prosta uporaba učnih gradiv začela nadomeščati učbenike ter delovne zvezke in da namen izjeme ni nadomeščanje varovanih del, ki so v prodaji, pod pogojem, da so za ta dela na voljo licence, do katerih lahko šole dostopajo. **Založba Rokus Klett, d.o.o. in Modrijan izobraževanje, d.o.o.** predlagata, da se določi, da je uporaba del na način, kot ga opredeljuje 47.b člen, dopustna le za dele avtorskih del. ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije k.o. predlaga (če ne bo določena zakonita licenca za uporabo del pri pouku), da se uredi pravica do nadomestila vsaj za avtorje pisanih del po zgledu pravice do nadomestila za privatno in drugo lastno uporabo (nadomestilo se plačuje na udeleženca pri pouku; delilno razmerje, če bi bilo nadomestilo skupno za avtorje, izvajalce in producente: 60 : 20 : 20). Predlaga tudi, da se uredijo pravice v primeru oddajanja v živo in snemanja fonograma ter videograma.

Predlogi delno niso bili upoštevani, saj je bila zaradi upoštevanja ciljev in politik različnih resorjev določba novega 47.b člena črtana in se nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za poučevanje ureja kot prosta uporaba (sprememba 49. člena ZASP), pri čemer so iz nove vsebinske omejitve pravic izvzeta le nekatera učna gradiva, če so licence enostavno na voljo na trgu. Če take licence ni, se tudi ta gradiva lahko uporabljajo v okviru vsebinske omejitve pravic. Nova vsebinska omejitev pravic za digitalno poučevanje je namenjena za ponazoritev pri poučevanju. ZASP že ureja, da je treba pridobiti pravice za uporabo dela, če taka uporaba ni obsežena z vsebinsko omejitvijo pravic.

Pripombe k sedanjemu 5. členu (prej 6. členu):

Novi 50.e, 50.f in 50.g člen

Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic, Društvo bibliotekarjev Ljubljana in NUK menijo,

da je treba v ZASP vnesti opredelitev pojma »ustanove za varstvo kulturne dediščine«, ki bi morala biti široka (vključuje naj tudi, kar zadeva njihove arhive in javno dostopne knjižnice, izobraževalne ustanove, raziskovalne organizacije in javne radiodifuzne organizacije, poleg njih pa tudi javne galerije, ki spadajo pod kategorijo muzeji). Predlagajo, da se za navedbo javno dostopnih knjižnic in muzejev, vključno z javnimi galerijami, doda besedilo »ne glede na vrsto del ali drugih predmetov varstva, ki jih posedujejo v svojih zbirkah«, in da se opredelitev pojma »delo izven pravnega prometa« konkretizira tako, da vključuje vsa nekomercialna dela, vključno z neobjavljenimi deli, in dela, ki so izposojena na dolgi rok; da je za določanje statusa kriterij dostopnost dela kot celote, ne njegovih posameznih delov; da tudi, če so dela dostopna v prevedeni obliki, so njene ostale verzije še lahko razprodana dela; da se kriteriji za določanje statusa razprodanega dela lahko razlikujejo glede na različne vrste del, izključitev le zbirk del, ki so večinoma sestavljena iz del državljanov neevropskih držav). Menijo tudi, da bi se moralo omogočiti, da lahko uporabniki zahtevajo od imetnika pravic, da odstrani tehnične ukrepe, ki onemogočajo uveljavljanje izjeme.

Predlogi niso bili upoštevani, ker ne prispevajo k jasnejšemu besedilu določb ali ker presegajo okvir Direktive 2019/790/EU, razen konkretizacije pojma delo izven pravnega prometa tako, da za delo izven pravnega prometa šteje tudi neobjavljeno delo, če se z njegovo uporabo ne posega v moralne avtorske pravice. Opredelitev pojma »ustanova za varstvo kulturne dediščine« ni potrebna, saj ZASP že zdaj v drugih določbah te ustanove izrecno navaja, predlog zakona pa temu sledi. Javno dostopne knjižnice izobraževalnih ustanov, raziskovalnih organizacij in javne radiodifuzne organizacije so obsežene s pojmom javno dostopne knjižnice, s pojmom javno dostopni arhiv pa so obseženi tudi arhivi izobraževalne ustanove, raziskovalne organizacije in javne radiodifuzne organizacije. Javna radiodifuzna organizacija je že izrecno navedena. Galerije, ki spadajo med javno dostopne muzeje, so obsežene s pojmom javno dostopni muzeji, zato jih ni treba posebej navajati, poleg tega bi (nepotrebno) navajanje galerij v te določbe povzročilo zmedo pri razumevanju drugih določb ZASP, na primer glede vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic za osirotela dela, ki jih lahko uporabijo iste ustanove, ter uporabe izraza galerija v 35. členu ZASP o sledni pravici, ki se nanaša na posrednike, ki se ukvarjajo s trženjem umetnin, in ne na galerijo, ki spada med javno dostopne muzeje. Predlagano dodano besedilo »ne glede na vrsto del ali drugih predmetov varstva, ki jih posedujejo v svojih zbirkah« ne prispeva k jasnosti določb, saj je tudi brez njega jasno, da niso določene vrste del, ki jih imajo javno dostopni knjižnice in muzeji v svojih zbirkah. Poleg tega bi tako besedilo omogočilo, da se neko delo lahko šteje za delo izven pravnega prometa tudi, če ga imajo navedene ustanove za varstvo kulturne dediščine le v kratkotrajni posesti, kar je v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU, ki določa pogoj, da je delo trajno v zbirki ustanove za varstvo kulturne (ne le na primer nekaj let, kar je za nekoga že lahko dolgo obdobje). Predlogi glede kriterijev za določanje statusa (dostopnost dela kot celote, dostopnost jezikovnih različic oziroma prevodov del, razlikovanja kriterijev glede na različne vrste del, izključitev zbirk del, ki so večinoma sestavljena iz del državljanov neevropskih držav) niso bili upoštevani, ker tako podrobno urejanje ni potrebno. Iz opredelitve pojma delo izven pravnega prometa je jasno razvidno, da se preverja dostopnost dela kot celote, razen pri zbirkah del (prvi in drugi odstavek 50.f člena). To velja tudi za prevod dela, ki je ločeno delo od izvirnika, zato se za vsakega posebej preveri, ali se šteje za delo izven pravnega prometa. Iz določbe jasno izhaja, da so kriteriji za preverjanje dostopnosti določenega dela lahko drugačni glede na vrsto dela, saj je to odvisno od tega, kateri trgovinski kanal je običajen za določeno vrsto dela, in od možnosti preverjanja dostopnosti dela (zahteva se razumno prizadevanje preverjanja dostopnosti). Dela državljanov iz držav izven Evropske unije oziroma Evropskega gospodarskega prostora niso izključena, saj so izključene le zbirke del, ki so sestavljene pretežno iz teh del, v skladu s kriteriji, ki jih določa sedmi odstavek 8. člena Direktiva 2009/790/EU. Direktiva 2019/790/EU ne zahteva, da se za vsebinsko omejitev pravic za dela izven pravnega prometa določi, da lahko zahteva, da imetnik pravice odstrani tehnični ukrep. To tudi ni smiselno, saj lahko imetnik pravic kadarkoli izključi svoje delo iz uporabe po tej vsebinski omejitvi pravic in ne dovoli uporabe svojega dela kot dela izven pravnega prometa.

NUK dodatno predlaga, da se določi, če je le mogoče, splošni kriterij, kot je presečni datum, pri čemer predlaga, da se za vsa dela, ki so bila izdana pred letom 1996, šteje, da so razprodana oziroma so izven pravnega prometa.

Predlog ni bil upoštevan, ker bi pomenil prevelik in neutemeljen poseg v pravice imetnikov, saj bi se vsa dela (starejša od navedenega datuma) brez preverjanja, ali so dostopna na trgu, štela za dela izven pravnega prometa, ne glede na to, ali so še vedno dostopna na trgu. Ali je neko delo tudi delo izven pravnega prometa, se lahko ugotavlja na več načinov, predvsem tako, da se ugotovi, ali se ga

lahko kupi v redni prodaji oziroma običajen trgovinski kanal za to vrsto del. Pri tem je treba upoštevati tudi na primer naknadne izdaje del, ki še uživajo avtorskopravno varstvo (če je na primer prvotna izdaja knjige pošla, še ne pomeni nujno, da je pošel tudi njen ponatis).

Pripombe k sedanjemu 7. členu (prej 8. členu):

Novi 57.a člen

ARNES, Inštitut za primerjalno pravo, Mednarodni raziskovalni center za umetno inteligenco pod okriljem UNESCO, Društvo Mlada akademija, Danes je nov dan, Creative Commons Slovenija, ZRC SAZU, Koordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic in Društvo bibliotekarjev Ljubljana predlagajo, da se doda, da vsebinska omejitev pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje vključuje tudi digitalizacijo analognih vsebin in oddaljen dostop do takšnih vsebin, kadar je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja, da se določi, da lahko imetnik pravic uporabi ukrepe za zagotovitev varnosti in integritete omrežij in zbirk podatkov (enako kot je določeno za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja), da se v besedilu člena navede robots.txt kot primer strojno berljivih sredstev in da se določba o ničnosti pogodbenih določil, ki so v nasprotju s tem členom, uporabi tudi za vsebinsko omejitev pravic v primeru besedilnega in podatkovnega rudarjenja. Predlagajo tudi, da imetnik pravice odpravi tehnične ukrepe in zagotovi dostop do vsebine v 72 urah, če tega ne stori, pa plača globo.

Inštitut »Jožef Stefan« delno podobno predlaga, da se med izjeme izrecno poleg digitalnih, vključi tudi digitalizirane analogne vsebine, vendar ne na način, da se imetnika nedigitaliziranega materiala zavezuje k digitalizaciji; da naj izjeme veljajo tudi za deljenje izsledkov, ne samo za pridobitev podatkov iz avtorskih materialov; in da se določi obvezen odzivni čas v primeru dovoljene izjeme za dostop (na primer 72 ur za ureditev stanja).

Predlogi niso bili upoštevani. Direktiva 2019/790/EU v drugem odstavku 2. člena določa, da besedilno in podatkovno rudarjenje pomeni vsako avtomatizirano analitično tehniko, katere namen je analiziranje besedila in podatkov v digitalni obliki, da se ustvarijo informacije, ki vključujejo, a niso omejene na, vzorce, trende in korelacije. Iz tega jasno izhaja, da se besedilno in podatkovno rudarjenje izvaja na tistih vsebinah, ki so že v elektronski obliki, ter da ne vključuje digitalizacije analognih gradiv (na primer skeniranje člankov), zato je predlog, da naj se v okviru besedilnega in podatkovnega rudarjenja določi tudi možnost digitalizacije analognih vsebin v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU. V prvem odstavku 4. člena Direktive 2019/790/EU je jasno določeno, da se izvaja besedilno in podatkovno rudarjenje na zakonito dostopnih delih, torej delih, do katerih se zakonito dostopa (na primer proti plačilu naročnine in pod geslom, ki ga pridobi posamezni uporabnik). Ker je zakonit dostop pogoj za uporabo dela v okviru te (in katerekoli druge) vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic, besedilno in podatkovno rudarjenje (vključno za namene znanstvenega raziskovanja) ne sme obsegati oddaljenega dostopa do del, do katerih raziskovalec nima zakonitega dostopa, torej tudi ne do dela, ki je bilo nezakonito digitalizirano. Če bi sledili predlogu, da se omogoči digitalizacija analognih vsebin in oddaljenega dostopa do teh vsebin, bi se omogočil nezakonit dostop ter besedilno in podatkovno rudarjenje na nezakonito narejenih izvodih, kar je v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU, ki izrecno določa pogoj zakonitega dostopa do del, na katerih se izvaja besedilno in podatkovno rudarjenje. Predlog, da se pri besedilnem in podatkovnem rudarjenju doda možnost, da imetnik pravic uporabi ukrepe za zagotovitev varnosti in integritete omrežij in zbirk podatkov (enako kot pri besedilnem in podatkovnem rudarjenju za namene znanstvenega raziskovanja) ni primeren. Bistvena razlika med vsebinsko omejitvijo pravic za splošno besedilno in podatkovno rudarjenje in vsebinsko omejitvijo pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja je, da lahko imetnik pravic pri splošnem besedilnem in podatkovnem rudarjenju, ki se lahko izvaja tudi komercialno, to prepove in si pridrži pravico uporabe dela, pri besedilnem in podatkovnem rudarjenju za namene znanstvenega raziskovanja pa ne. Določba o možnosti uporabe ukrepov za zagotovitev varnosti in integritete omrežij in podatkovnih baz je zato primerna le pri besedilnem in podatkovnem rudarjenju za namene znanstvenega raziskovanja, ki ga imetnik pravic ne sme prepovedati in ga mora dovoliti. Predlog za vključitev primera strojno berljivega sredstva robots.txt, prav tako ni primeren, saj se tehnologija spreminja tako hitro, da bi določba z navedbo točno določene tehnične rešitve kmalu postala neustrezna. Zato je uporabljena tehnološko nevtralna opisna oblika. Prav tako ni primerno, da se v določbo o splošnem besedilnem in podatkovnem rudarjenju vnese določba o ničnosti pogodbenih določil, ki so v nasprotju s tem členom, saj lahko imetnik pravic v skladu z Direktivo 2019/790/EU pri tej obliki rudarjenja tudi prepove uporabo svojega dela, ker se lahko to rudarjenje izvaja tudi za komercialne namene. Predlog, da naj se omogoči deljenje izsledkov

besedilnega in podatkovnega rudarjenja, presega okvir obveznih določb Direktive 2019/790/EU, njegovo upoštevanje pa bi povzročilo neutemeljen dodaten poseg v pravice imetnikov. Nova enotna vsebinska omejitev pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje ne obsega razširjanja (distribuiranja) rezultatov besedilnega in podatkovnega rudarjenja, zato taka dejanja pomenijo kršitev pravic. Obvezen odzivni čas 72 ur za odpravo tehničnega ukrepa ni primeren ukrep glede na določbe Direktive 2001/29/ES, take ureditve pa tudi ni v primerljivih zakonodajah.

Novi 57.b člen

ARNES, Inštitut za primerjalno pravo, Mednarodni raziskovalni center za umetno inteligenco pod okriljem UNESCO, Društvo Mlada akademija, Danes je nov dan, Creative Commons Slovenija, ZRC SAZU, Koordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije, Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, NUK, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic in Društvo bibliotekarjev Ljubljana predlagajo, da se krog koristnikov te vsebinske omejitve pravic v primeru besedilnega in podatkovnega rudarjenja za namene znanstvenega raziskovanja razširi (vključi naj se - poleg raziskovalne organizacije in ustanove za varstvo kulturne dediščine - tudi vse osebe, ki spadajo k njim). Predlagajo, da se da se doda, da vsebinska omejitev pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja vključuje tudi digitalizacijo analognih vsebin in oddaljen dostop do takšnih vsebin, kadar je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja ter da, naj se dovoli deljenje oziroma dajanje na voljo javnosti izsledkov besedilnega in podatkovnega rudarjenja na kakršen koli način. Predlagajo tudi, naj imetnik pravice odpravi tehnične ukrepe in zagotovi dostop do vsebine v 72 urah, če tega ne stori, pa plača globo.

Inštitut »Jožef Stefan« delno podobno predlaga, da se med izjeme izrecno poleg digitalnih, vključi tudi digitalizirane analogne vsebine, vendar ne na način, da se imetnika nedigitaliziranega materiala zavezuje k digitalizaciji; da se določi oddaljen dostop do vsebin; da naj izjeme veljajo tudi za deljenje izsledkov, ne samo za pridobitev podatkov iz avtorskih materialov; pravni subjekti, definirani kot izjeme, bi morali imeti tak status v delu izvajanja javne službe oziroma mora biti iz zahteve po dostopu jasno, da se bo dostop s strani javne raziskovalne organizacije uporabljal izključno za netržni del dejavnosti javne raziskovalne organizacije; in da se določi obvezen odzivni čas v primeru dovoljene izjeme za dostop (na primer 72 ur za ureditev stanja).

Predlogi niso bili upoštevani. Razširitev kroga koristnikov te vsebinske omejitve pravic na vse osebe, ki spadajo k raziskovalnim organizacijam in ustanovam za varstvo kulturne dediščine, ni potrebna, saj je jasno, da izvajajo besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja osebe, ki spadajo k raziskovalnim organizacijam in ustanovam za varstvo kulturne dediščine (na primer zaposleni, drugi, ki so pod njihovo odgovornostjo na podlagi civilnopravnega razmerja, lahko tudi v okviru javno-zasebnih partnerstev). Odgovornost za zakonito uporabo v okviru nove omejitve pravic je na organizaciji in ustanovi, ki osebi, ki spada k njej, omogoči zakonit dostop do del v svojem imenu (na primer oseba dostopa do vsebin z geslom, ki ga je dobila raziskovalna organizacija). Predlog za vključitev digitalizacije analognih vsebin in oddaljenega dostopa do njih je v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU. Ta v drugem odstavku 2. člena določa, da besedilno in podatkovno rudarjenje pomeni vsako avtomatizirano analitično tehniko, katere namen je analiziranje besedila in podatkov v digitalni obliki, da se ustvarijo informacije, ki vključujejo, a niso omejene na, vzorce, trende in korelacije. Iz tega jasno izhaja, da se besedilno in podatkovno rudarjenje izvaja na tistih vsebinah, ki so že v elektronski obliki, ter da ne vključuje digitalizacije analognih gradiv (na primer skeniranje člankov). V prvem odstavku 3. člena Direktive 2019/790/EU je jasno določeno, da se izvaja besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja na delih ali predmetih varstva, do katerih imajo raziskovalne organizacije in ustanove za varstvo kulturne dediščine zakonit dostop (na primer proti plačilu naročnine in pod geslom, ki ga pridobi posamezni uporabnik). Ker je zakonit dostop pogoj za uporabo dela v okviru te (in katerekoli druge) vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic, besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja ne sme obsegati oddaljenega dostopa do del, do katerih raziskovalec nima zakonitega dostopa, torej tudi ne do dela, ki je bilo nezakonito digitalizirano. Če bi sledili predlogu, da se omogoči digitalizacija analognih vsebin in oddaljenega dostopa do teh vsebin, bi se omogočil nezakonit dostop ter besedilno in podatkovno rudarjenje na nezakonito narejenih izvodih, kar je v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU, ki izrecno določa pogoj zakonitega dostopa do del, na katerih se izvaja besedilno in podatkovno rudarjenje. Predlog, da naj se omogoči deljenje in dajanje na voljo javnosti izsledkov besedilnega in podatkovnega rudarjenja, presega okvir obveznih določb Direktive 2019/790/EU, njegovo upoštevanje pa bi povzročilo neutemeljen dodaten poseg v pravice imetnikov. Nova enotna vsebinska omejitev

pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja ne obsega razširjanja (distribuiranja) ali dajanja na voljo javnosti rezultatov besedilnega in podatkovnega rudarjenja, zato taka dejanja pomenijo kršitev pravic. Direktiva 2019/790/EU v 15. uvodni izjavi napotuje na hranjenje kopij, izdelanih na podlagi izjeme za namene izvajanja besedilnega in podatkovnega rudarjenja, v varnem okolju in na preprečevanje njihove nedovoljene uporabe, iz česar jasno izhaja, da se po novi vsebinski omejitvi avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja primerki varovanih del, narejenih v okviru tega rudarjenja ne bi smeli uporabiti drugače kot za namen določene raziskave, torej tudi ne razširjati ali dajati na voljo javnosti. Pri vsebinski omejitvi pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja (novi 57.b člen) je dovoljeno tudi izvajanje raziskav v javno-zasebnem partnerstvu). Že iz opredelitve pojma raziskovalna organizacija izhaja, da je omejeno na raziskovalno organizacijo, ki izvaja dejavnost na nepridobitni osnovi ali s ponovnim vlaganjem vsega dobička v svoje znanstvene raziskave. Obvezen odzivni čas 72 ur za odpravo tehničnega ukrepa ni primeren ukrep glede na določbe Direktive 2001/29/ES, take ureditve pa tudi ni v primerljivih zakonodajah.

Novi 57.d člen (prej 57.c člen):

Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic in Društvo bibliotekarjev Ljubljana (podobno **NUK**) predlagajo, da se izraz »delo v trajni zbirki« ustanov za varstvo kulturne dediščine določi široko in naj vključuje tudi dela, do katerih imajo knjižnice dostop za več kot le kratek čas, npr. za dve leti ali dela, ki so licencirana za več kot eno leto, ter dela, ki so prosto dostopna na spletu in da naj izjema pokriva tudi spletno žetje (t.i. »web harvesting«). Predlagajo tudi, da se določi, da lahko sodelujejo z drugimi ustanovami za varstvo kulturne dediščine, vključno z ustanovami iz držav EU. Predlagajo tudi, naj imetnik pravice odpravi tehnične ukrepe in zagotovi dostop do vsebine v 72 urah, če tega ne stori, pa plača globo. Predlagajo tudi spremembo 37. člena ZASP, da se nadomestilo za lastno reproduciranje ne plačuje v primeru ustanov za varstvo kulturne dediščine.

Predlogi niso bili upoštevani, ker so v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU ali pa niso primerni. Predlagana široka opredelitev izraza »dela v trajni zbirki je v nasprotju z s pogojem, da mora biti delo trajno v zbirki ustanove. Delo, ki je v zbirki le kratek čas, delo, ki je licencirano za več kot eno leto, in delo, ki je dostopno na spletu, ni delo, ki je trajno v zbirki ustanove kulturne dediščine. Namen te vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic je omogočiti ustanovam za varstvo kulturne dediščine prosto reproduciranje le tistih del in predmetov varstva, ki jih imajo trajno v svojih zbirkah, na katerem koli mediju ali v katerem koli formatu in kadar koli je to potrebno, da se ta dela in predmeti varstva sorodnih ohranijo – torej z namenom ohranitve kulturne dediščine. Ta vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic ne obsega reproduciranja za druge namene ali reproduciranja drugih del, ki jih ustanova za varstvo kulturne dediščine nima trajno v svoji zbirki. Dodatno besedilo o sodelovanju z drugimi ustanovami za varstvo kulturne dediščine ni potrebno, saj določba ne preprečuje, da v imenu in pod odgovornostjo ustanove za varstvo kulturne dediščine reproduciranje izvede druga oseba, npr. druga ustanova ali drug pogodbeni izvajalec. Obvezen odzivni čas 72 ur za odpravo tehničnega ukrepa ni primeren ukrep glede na določbe Direktive 2001/29/ES, take ureditve pa tudi ni v primerljivih zakonodajah. Predlagana sprememba 37. člena ZASP ni smiselna, saj bo morda ustanova za varstvo kulturne dediščine potrebovala uporabo vsebinske omejitve pravic iz 50. člena ZASP ne le za ohranjanje kulturne dediščine, ampak za druge lastne potrebe.

Pripombe k prejšnjemu 9. členu, ki je zdaj črtan:

Predlogi **Nacionalnega sveta za knjižnično dejavnost, Univerzitetne knjižnice Maribor, Zveze bibliotekarskih društev Slovenije, Združenja splošnih knjižnic, Društva bibliotekarjev Ljubljana, NUK** k prejšnjemu 9. členu (ki je predvidel urejanje poteka trajanja varstva del vizualne umetnosti), da naj se določba nanaša na vse vrste del in vse oblike dvo- ali tridimenzionalne reprodukcije; da se varstvo odreče vsem reprodukcijam, tudi za reprodukcije tistih del, katerim varstvo še ni poteklo) niso bile upoštevane, ker je prejšnji 9. člen črtan kot nepotreben. Določba 14. člena Direktive 2019/790/EU je že prenesena z 59. členom ZASP, ki ureja trajanje avtorske pravice. Ker ZASP že določa, kdaj preneha trajanje varstva, kar velja tudi za dela vizualne umetnosti, ni treba še enkrat določiti, da je trajanje varstva že poteklo.

Iz istih razlogov niso upoštevane pripombe **Aktiva fotoreporterjev in fotografov** k temu členu, da varstvo primerkov ne poteče za tiste primerke reprodukcij del vizualne umetnosti, katerih avtorskopravno varstvo je že poteklo, pa so ti primerki sami izvirna avtorjev lastna stvaritev). ZASP to že ureja v prvem odstavku 7. člena.

Pripombe k sedanjemu 9. členu (prej 10. členu) in smiselno enake pripombe k prejšnjemu 3. (novi 39.a člen) in 4. členu (novi 39.b člen), ki sta zdaj črtana:

Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, GIZ in Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ menita, da novi 39.a in 39.b člen, ki sta določala neodpovedljivo pravico avtorja do primernega nadomestila, kadar je avtor prenesel pravico radiodifuzne retransmisije oziroma pravice za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, in sicer za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije oziroma priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu), ter novi peti in šesti odstavek 76. člena (da avtor pri prenosu pravice radiodifuzne retransmisije oziroma prenosu pravic za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu obdrži pravico do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije oziroma priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu) nesorazmerno, neprimerno in večkratno obremenjuje zgolj uporabnike, ne pa tudi naročnike del oziroma producente. Opozarjata, da je avtor že dobil plačilo na podlagi prenosa pravic in da bi moral biti zavezanec za plačilo takega nadomestila tisti, na katerega je avtor prenesel svoje pravice – tako kot je bila v ZASP prenesena določba prvega odstavka 5. člena Direktive 2006/115/ES, ki je obveznost plačila nadomestila naložila filmskemu producentu. Menita tudi, da bi se posledično morala znižati plačila, ki jih za vse pravice producentom že plačujejo uporabniki. Predlagata, da se v 39.a, 39.b in 76. členu določi, da ima avtor pravico do primernega nadomestila od sopogodbjenika, na katerega je prenesel pravico, ker bo na ta način obveznost plačila obremenila osebo, ki je naročnik dela. Če se temu predlogu ne sledi, pa predlagata črtanje 39.a in 39.b člena, črtanje novega petega in šestega odstavka spremenjenega 76. člena in spremembo prvega odstavka 81. člena, v katerem naj se določi, da je avtor upravičen, da od sopogodbjenika, na katerega je prenesel materialne avtorske pravice in druge pravice avtorja, prejme primeren in sorazmeren avtorski honorar ali nadomestilo.

PRODUKCIJA PLUS storitveno podjetje d.o.o. LJUBLJANA in Združenje ZAPIS predlagata črtanje 3. in 4. člena (novega 39.a in 39.b člena, ki sta določala neodpovedljivo pravico avtorja do primernega nadomestila, kadar je avtor prenesel pravico radiodifuzne retransmisije oziroma pravice za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, in sicer za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije oziroma priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu), ker Direktiva 2019/790/EU od držav članic ne zahteva, da uzakonijo kakršno koli dodatno pravico avtorjev do nadomestila. PRODUKCIJA PLUS storitveno podjetje d.o.o. LJUBLJANA meni, da je ključna svoboda pogajanj o najprimernejšem modelu nadomestil v avtorskih pogodbah.

Združenje fonogramske industrije Slovenije in Facebook Ireland Limited iz podobnih razlogov predlagata črtanje novega 39.b člena (ki je določal neodpovedljivo pravico avtorja do primernega nadomestila, kadar je avtor prenesel pravice za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, in sicer za vsakokratno uporabo dela v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu). **Združenje fonogramske industrije Slovenije** meni, da v glasbenem sektorju dodatna pravica do plačila ni upravičena, kolektivno upravljana dodatna pravica za spletno uporabo pa bi razdrobila trg in bi bila v nasprotju z razvojem digitalnega Enotnega trga in tako ne bo koristila posameznim avtorjem ali izvajalcem. **Facebook Ireland Limited** tudi meni, da nov 39.b člen zamegli obveznosti iz 1. točke tretjega odstavka 163.c člena.

Piratska stranka Slovenije meni, da bi se zaradi novega 39.a in 39.b člena morala dodati določba, da posledično producenti prejmejo manjša nadomestila in opozarja, da bodo v primeru platform na primer odprte licence neučinkovite.

Predlogi niso bili upoštevani. V predlogu zakona sta črtana prejšnja 3. in 4. člen, ki sta določala novi 39.a in 39.b člen, vendar pa predlog zakona ohranja vsebinsko enako rešitev s spremembo 76. člena ZASP in posebnimi določbami glede avdiovizualnih del. V predlogu zakona se pravica do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije oziroma priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu zdaj ureja le v 9. členu (prej 10. členu), ki spreminja 76. člen ZASP, in sicer z novim petim in šestim odstavkom, ki določata, da avtor pri prenosu pravice radiodifuzne retransmisije oziroma prenosu pravic za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu obdrži pravico do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije oziroma priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu. Glede na to, da avtor pri prenosu pravice obdrži pravico do primernega nadomestila kot ostanek prenesene izključne pravice (residuum), je primernejše, da se pravica do teh nadomestil ureja s spremembo 76. člena (in s spremembami 104. in 107. člena ZASP glede avtorja prvotnega dela in soavtorjev

avdiovizualnih del), in ne z novim 39.a in 39.b členom. Pravici do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije se avtor ne more odpovedati. Pravici do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu pa se avtor lahko odpove, če je za namene poučevanja ali znanstvenega raziskovanja s prosto licenco prenesel pravice za uporabo dela. S tako ureditvijo se prenašajo določbe 18. člena Direktive 2019/790/EU in se avtorju zagotovi, da je upravičen do primernega in sorazmernega plačila, kadar je prenesel svoje izključne pravice za izkoriščanje del, s čimer se izboljšuje njegov položaj. Avtor bo, kljub temu, da je prenesel pravice za radiodifuzno retransmisijo oziroma za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, obdržal pravico do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo del v primeru radiodifuzne retransmisije oziroma za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu. To nadomestilo bo skupaj s pogodbeno dogovorjenim avtorskim honorarjem (med avtorjem in osebo, na katero je prenesel svoje izključne materialne avtorske pravice) avtorju zagotovilo primerno in sorazmerno plačilo za uporabo njegovega dela, tudi zaradi neodpovedljivosti pravici do nadomestila (razen če je za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, prenesel pravice za namene poučevanja ali znanstvenega raziskovanja s prosto licenco). Glede na to, da ZASP in ZKUASP zasledujeta načelo, da plača nadomestilo za uporabo praviloma tisti, ki uporablja delo na določen način, je primerno, da plača nadomestilo tisti, ki uporablja delo na tak način: v primeru radiodifuzne retransmisije je to operater retransmisije (oziroma v primeru neposrednega oddajanja radiodifuzna organizacija in operater retransmisije), v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu pa ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu.

Institut »Jožef Štefan« predlaga, da se v novem 39.b členu omogoči, na primer v okviru Creative Commons licence, samostojno upravljanje lastne avtorske pravice za nekomercialno uporabo svojega avtorskega dela, ne glede na pooblastilo kolektivni organizaciji.

Predlog ni bil upoštevan, ker individualno upravljanje pravice za nekomercialno uporabo (v sistemu kolektivnega upravljanja pravic) že ureja četrti odstavek 18. člena ZKUASP.

Pripombe k sedanjemu 10. členu (prej 11. členu):

Združenje SAZAS k.o. meni, da bi morale določbe 81. člena veljati za individualno in kolektivno upravljanje avtorske pravice, zato predlaga črtanje četrtega odstavka 81. člena.

Predlog ni bil upoštevan, ker se s četrtim odstavkom 81. člena prenaša obvezna določba drugega odstavka 20. člena Direktive 2019/790/EU. Avtor ne more na podlagi 81. člena ZASP zahtevati spremembe skupnega sporazuma, ki ga je sklenila kolektivna organizacija z reprezentativnim združenjem uporabnikov, in tudi ne spremembe pogodbe, ki jo je na podlagi sklenjenega skupnega sporazuma sklenila kolektivna organizacija s posameznim uporabnikom (tega sporazuma oziroma pogodbe ni sklenil avtor, ampak kolektivna organizacija). Kolektivno upravljanje pravic ureja ZKUASP.

Združenje ZAPIS meni, da je treba urediti možnost, da avtor pravic ne prenese in ne licencira in da sprememba kategorije »dobiček« v »naknadne pomembne prihodke« vnaša dodatne nejasnosti. Predlaga, da se določba zdaj veljavnega drugega odstavka 81. člena ZASP ne spreminja, opozarja, da je mehanizem prilagoditve plačila je pomanjkljiv, ker ne upošteva obstoja kolektivnih avtorskih pogodb, in da se ne sme v celoti izključiti pogodb, ki jih sklenejo kolektivne organizacije oziroma bi se morala taka izključitev omejiti. Meni tudi, da predlog zakona ustvarja razlike v pravicah avtorjev in izvajalcev, ki jih Direktiva 2019/790/EU ne predvideva, in predlaga, da se pravico do pravičnega in sorazmernega nadomestila avtorjev in izvajalcev združi v en člen in vključi v splošni del ZASP.

Predlogi niso bili upoštevani. Primera, ko avtor ali izvajalec ne prenese svojih pravic, ni treba urejati, saj v skladu z 21. členom ZASP avtor odloča o uporabi svojega dela (urejanje je potrebno, kadar se pravice prenesejo). Drugi odstavek zdaj veljavnega 81. člena se s predlogom zakona usklajuje, kolikor je to potrebno zaradi prenosa določb Direktive 2019/790/EU. Predlagana sprememba 81. člena ne preprečuje uporabe mehanizma prilagoditve pogodb v kolektivni avtorski pogodbi, ki jo ZASP ureja v 84. členu. V skladu z obvezno določbo Direktive 2019/790/EU so iz uporabe 82. člena izvzeti skupni sporazumi in pogodbe, ki jih z uporabniki (ne z avtorjem) sklepajo kolektivne organizacije in neodvisni subjekti upravljanja, kar ureja ZKUASP. Predlog zakona sledi nomotehniko in sistematiko ZASP ter v 1. in 2. oddelku tretjega poglavja ureja avtorsko pravico v pravnem prometu, te določbe pa se v skladu z drugim odstavkom 4. člena ZASP že zdaj smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, saj v petem

poglavju ZASP to ni določeno drugače. Zato v 81. členu ni treba poleg avtorja dodatno navajati izvajalca, saj bi to nepotrebno obremenilo besedilo določbe.

Združenje fonogramske industrije Slovenije predlaga, da se avtorski honorar ali nadomestilo določita glede na dohodek, ki se ustvari z varovanim delom, in da se upošteva širši nabor prihodkov, ki jih prejme izvajalec in jih vsaj deloma omogočajo naložbe (na primer sponzorski posli ali prihodki od nastopov v živo) ter da morata biti trženje in promocija založbe vključena v oceno »posebne okoliščine vsakega primera« iz 78. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU.

Predlogi niso bili upoštevani. Če bi se sledilo predlogu, da se avtorski honorar ali nadomestilo določita glede na dohodek, bi se lahko zgodilo, da avtor ali izvajalec ne bi prejel ničesar, ker še ni bil ustvarjen dohodek z uporabo dela ali izvedbe. V takem primeru bi avtor ali izvajalec prejel plačilo šele po preteku določenega časa. Ni primerno, da ZASP določa, katere so posebne okoliščine vsakega primera. V primeru spora odločajo o višini avtorskega honorarja ali nadomestila sodišča ob upoštevanju vseh okoliščin primera. Sodišča bodo zavzela stališče, kaj je primerno in sorazmerno nadomestilo avtorju ali izvajalcu.

Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ in **Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, gospodarsko interesno združenje** predlagata, da se v prvem odstavku 81. člena v zvezi z novimi pravicami avtorja do nadomestila določi, da avtor prejme primeren in sorazmeren avtorski honorar ali nadomestilo od sopogodbnika, na katerega je prenesel materialne avtorske pravice in druge pravice avtorja. Predlagata tudi, da se v petem odstavku, ki določa, da se avtor ne more odpovedati pravici iz tretjega odstavka, da zahteva spremembo pogodbe, če je s pogodbo dogovorjen avtorski honorar ali nadomestilo očitno nesorazmerno nizko v primerjavi z vsemi naknadnimi relevantnimi prihodki, ki izvirajo iz uporabe dela, doda besedilo »razen v primeru t.i. odprtih licenc«.

Predloga nista bila upoštevana. Določba, na podlagi katere bi avtor prejel primeren in sorazmeren avtorski honorar ali nadomestilo le od sopogodbnika, na katerega je prenesel svoje pravice, bi bila v nasprotju z določbo prvega odstavka 20. člena Direktive 2019/790/EU, ki določa, da so avtorji in izvajalci ali njihovi predstavniki, upravičeni, da zahtevajo dodatno, primerno in pravično plačilo od stranke, s katero so sklenili pogodbo za izkoriščanje svojih pravic, oziroma od pravnih naslednikov te stranke. Direktiva 2019/790/EU v prvem odstavku 23. člena določa tudi, da države članice zagotovijo, da so v tem primeru pogodbene določbe neizvršljive zoper avtorje in izvajalce. Določba, da se avtor ne more odpovedati pravici zahtevanja spremembe pogodbe zaradi prikrajšanja ni nova, saj jo ZASP vsebuje že od leta 1995. Ko avtor dovoli uporabo dela, določi tudi pogoje za to uporabo, kar velja tudi za različne vrste licenc, česar pa ni treba posebej urejati v ZASP.

Pripombe k sedanjemu 11. členu (prej 12. členu):

Združenje SAZAS k.o. meni, da bi morale določbe 82. člena veljati za individualno in kolektivno upravljanje avtorske pravice. Predlaga, da se opredeli pojem uporabnik, ker to ni le uporabnik repertoarja v smislu organizatorjev prireditev ali radijskih postaj, da se črta osmi odstavek spremenjenega 82. člena in uvede prekršek ter določi visoka kazen za primer kršitev določb iz prvega in drugega odstavka 82. člena.

Predlogi niso bili upoštevani. V ZASP je že od njegove uveljavitve uporabljen pojem uporabnik dela, tudi v 82. členu, ki se zdaj spreminja in dopolnjuje, zato ga ni treba posebej opredeliti. Z osmim odstavkom 82. člena se prenaša obvezna določba šestega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU, zato ta določba ni bila črtana. Predlog za uvedbo prekrška ni bil upoštevan, saj tudi zdaj veljavni ZASP ne določa prekrška za kršitev določb 82. člena. Če bosta, na primer avtor in uporabnik njegovega dela v sporu zaradi poročanja, se bo ta spor zelo verjetno nanašal tudi na višino avtorskega honorarja, ki ga je prejel avtor, in možno zahtevo avtorja za spremembo pogodbe, o čemer bo odločalo sodišče.

Združenje fonogramske industrije Slovenije predlaga, da se določi, da se informacije posredujejo posredno preko avtorjeve ali izvajalčeve prve pogodbene stranke tudi za podatke, ki jih imajo tretje pogodbene stranke.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije,

Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postproduksijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija in v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V študiji je predlagano, da se pri obveznosti poročanja avtorju o uporabi dela določi, da lahko zahteva avtor dodatne informacije neposredno od tretje osebe (na katero je sopogodbenuk prenesel pravice avtorja) ali preko prvega sopogodbenuka. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red, v kateri je isti predlog, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

Predloga nista bila upoštevana, ker se v 82. člen prenašajo obvezne določbe drugega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU. Če avtorjeva prva pogodbená stranka (uporabnik dela), ki je na tretjo osebo prenesla pravice za uporabo dela, nima vseh podatkov o tej uporabi dela, se lahko avtor ali izvajalec sam obrne tudi na to tretjo osebo. Avtorjeva prva pogodbená stranka si lahko pri nadaljnjem prenosu pravic s pogodbo zagotovi, da ji mora njen sopogodbenuk posredovati vse potrebne podatke, da jih bo lahko sama dala avtorju ali izvajalcu.

Združenje kablenskih operaterjev Slovenije GIZ in Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, gospodarsko interesno združenje menita, da je obveznost poročanja o prihodkih zastavljena bistveno preširoko, saj ne upošteva pogostih primerov, ko se prihodka z uporabo posameznega dela ne da ugotoviti z razumnimi sredstvi, in primerov, ko dajalec licence ni v podrejenem položaju in posledično ni potrebe po dodatni zaščiti v odnosu do uporabnikov (na primer radiodifuzne organizacije). Predlagata, da se v 3. točki tretjega odstavka za besedilom »avtorski honorar ali nadomestilo, ki pripada avtorju« doda besedilo »kadar je slednje mogoče ugotoviti z razumnimi sredstvi«.

Predlog ni bil upoštevan, saj Direktiva 2019/790/EU omogoča, da se pri poročanju o uporabi in plačilu, ki pripada avtorju, upoštevajo posebnosti vsakega sektorja, kar 82. člen že določa. Določeno je tudi, v katerih primerih ni obveznosti poročanja ali pa se ta zmanjša. Določbe o poročanju se tudi ne uporabljajo za skupne sporazume in pogodbe, ki jih sklenu kolektivna organizacija, kar je na primer pri kablenski retransmisiji avtorskih del, za katero je določeno obvezno kolektivno upravljanje pravic, razen za lastna oddajanja radiodifuznih organizacij. 82. člen tudi že določa, da če obveznost poročanja ni sorazmerna glede na prihodke, dosežene z uporabo dela, se obveznost poročanja omeji na vrste in stopnjo informacij, ki jih je v takih primerih mogoče razumno pričakovati.

Društvo novinarjev Slovenije predlaga črtanje šestega odstavka spremenjenega 82. člena, ker je besedna zveza neznatnosti oziroma majhne vplivnosti nedoločena in lahko v praksi povzroči številne težave, obenem pa slabi pravni položaj avtorje, ki so šibkejše stranke v primerjavi z osebami, na katere prenašajo svoje materialne avtorske pravice.

Predlog ni bil upoštevan. Z ohranitvijo te določbe se omogoča zmanjšanje bremena poročanja v primeru, kadar prispevek avtorja glede na celotno delo ni znaten oziroma ima majhen vpliv na celotno delo, razen če avtor dokaže, da potrebuje podatke za spremembo pogodbe (po tretjem odstavku 81. člena).

Združenje ZAPIS predlaga, da se črta osmi odstavek 82. člena in da se določbe spremenjenega 82. člena izrecno uredijo tudi za izvajalce.

Predloga nista bila upoštevana. Z osmim odstavkom 82. člena se prenaša obvezna določba šestega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU, zato določba osmega odstavka ni bila črtana. V primeru kolektivnega upravljanja pravic bo avtor dobil poročilo o uporabi njegovega dela od kolektivne organizacije, ne od posameznega uporabnika. V 82. členu ni treba posebej navajati izvajalca, saj se določbe 1. in 2. oddelka tretjega poglavja ZASP v skladu z drugim odstavkom 4. člena ZASP že zdaj uporabljajo tudi za izvajalce, saj v petem poglavju ZASP ni drugače določeno.

Pripombe k sedanjemu 12. členu (prej 13. členu):

Združenje ZAPIS predlaga, da se alternativno reševanje sporov omogoči samo avtorjem, ne pa tudi uporabnikom, in meni da je smiselno urediti določena vprašanja, kot so porazdelitev stroškov, imenovanje mediatorja, določitev rokov in druga postopkovna pravila.

Predlog ni bil upoštevan. Z novim 82.a členom se prenašajo tudi določbe 13. in ne le 21. člena Direktive 2019/790/EU (po 13. členu Direktive 2019/790/EU je treba omogočiti pomoč mediatorja katerikoli strani). Vprašanja imenovanja mediatorja, stroškov in druga pravila o mediaciji urejata ZKUASP in uredba vlade, zato teh vprašanj ni treba urejati v ZASP.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postproduksijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija in v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V študiji je predlagano, da se za reševanje sporov ustanovi neodvisni organ za alternativno reševanje sporov, postopek alternativnega reševanja sporov pa naj ureja zakon. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red, v kateri je isti predlog, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

Predlog ni bil upoštevan, ker taka ureditev ni potrebna. ZKUASP že ureja reševanje spora s posredovanjem mediatorja, prav tako so v slovenskem pravnem redu že urejeni drugi postopki alternativnega reševanja sporov.

Pripombe k sedanjemu 13. členu (prej 14. členu):

PRODUKCIJA PLUS storitveno podjetje d.o.o. LJUBLJANA meni, da bi morala biti na področju avdiovizualnih vsebin omejena pravica avtorjev do preklica prenosa materialnih avtorskih pravic na primere popolne neuporabe, da za avdiovizualni sektor dveletno obdobje, po katerem avtor pridobi pravico do preklica, ni zadostno ter da se opusti kognitivnost pravice do preklica, ker Direktiva 2019/790/EU ne predvideva takšne omejitve pogodbene svobode, ko gre za mehanizem preklica.

Predlogi niso bili upoštevani. ZASP že zdaj določa, da lahko soavtorji avdiovizualnih del odstopijo od pogodbe le pod pogoji, ki jih določa 110. člen ZASP (nedokončanje avdiovizualnega dela v petih letih od sklenitve pogodbe o filmski produkciji ali nedistribuiranje končanega avdiovizualnega dela v enem letu od njegovega dokončanja, možnost dogovora drugega roka), zato se za avdiovizualna dela uporablja 110. člen, in ne 83. člen ZASP. Poleg tega za soavtorje avdiovizualnega dela velja 12. člen ZASP, zato odločanje o uporabi avdiovizualnega dela pripada nerazdelno vsem soavtorjem, pri čemer posamezni soavtor tega ne sme preprečiti v nasprotju z načelom vestnosti in poštenja. ZASP že od uveljavitve v letu 1995 ureja preklic materialne avtorske pravice in tudi določa, da se avtor preklicu ne more odpovedati. Ta določba se zaradi ohranitve ravni varstva avtorja ohranja.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postproduksijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija in v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V študiji je predlagano, da se v novem členu uredi preklic prenosa pravic za izvajalce v zvezi z videogramom preko skupnega zastopnika po vzoru 122.a člena ZASP in da se v zvezi s tem predlaga tudi podaljšanje trajanja varstva pravic izvajalcev (katerih izvedbe so na videogramu) na 70 let, kot je za izvajalce, katerih izvedbe so na fonogramu, določeno v 127. členu ZASP. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red, v kateri je isti predlog, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

Predloga nista bila upoštevana, ker ZASP v 119. členu že določa zastopnika skupine izvajalcev za izvajalce, ki sodelujejo pri izvedbi v skupini, in v 83. členu ZASP preklic materialne avtorske pravice, ki se ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP uporabi tudi za izvajalce, zato dodatno urejanje preklica materialne pravice, kot je predlagano, ni potrebno. Podaljšanje trajanja varstva pravic izvajalcev, katerih izvedbe so na videogramu, pa ni dovoljeno, ker Direktiva 2006/116/ES določa, da trajajo pravice teh izvajalcev 50 let od prve izdaje ali prve priobčitve, ki se je pripetila prej, zato bi bilo urejanje trajanja pravic, kot je predlagano, v nasprotju z Direktivo 2006/116/ES.

Pripombe k sedanjemu 14. členu (prej 15. členu) in 15. členu (prej 16. členu):

Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ in Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, gospodarsko interesno združenje menita, da predlog zakona nesorazmerno, neprimerno in večkratno obremenjuje zgolj uporabnike, ne pa tudi naročnike del oziroma producente. Predlagata, da se v 104. in 107. členu v zvezi z novimi pravicami do nadomestila določi, da avtor prvotnega dela oziroma soavtorji avdiovizualnega dela prejmejo nadomestilo od filmskega producenta. Opozarjata, da so avtor prvotnega dela in soavtorji avdiovizualnega dela že dobili plačilo na podlagi prenosa pravic in da bi moral biti zavezanec za plačilo takega nadomestila tisti, na katerega je avtor prenesel svoje pravice – tako kot je bila v ZASP prenesena določba prvega odstavka 5. člena Direktive 2006/115/ES, ki je obveznost plačila nadomestila naložila filmskemu producentu. Menita tudi, da bi se posledično morala znižati plačila, ki jih za vse pravice producentom že plačujejo uporabniki.

Združenje ZAPIS meni, da se s temi določbami ne prenaša Direktiva 2019/790/EU, da spremembe 104. in 107. člena ustvarjajo negotovosti, ker morajo soavtorji določene pravice uveljavljati skupno, da je treba podrobneje urediti način uveljavljanja teh pravic, da predlog zakona ne upošteva situacij, ko se pravice upravljajo kolektivno, in da bi bilo treba pravice na avdiovizualnih delih urediti bolj fleksibilno.

Piratska stranka Slovenije meni, da se samo v Sloveniji z novim 15. in 16. členom predvideva uvedba neodtujljive pravice do nadomestila za praktično vsako rabo avdiovizualnih avtorskih del na internetu.

Facebook Ireland Limited predlaga, da se črtajo dopolnitve določb 104. in 107. člena ZASP, ki so povezane s spremembami 39.a in 39.b člena, ker meni, da predstavljajo številne ovire, ker zameglijo obveznosti iz 1. točke tretjega odstavka 163.c člena, ker namen Direktive 2019/790/EU ni bil zagotoviti nove pravice do plačila, ki bi ga ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu plačali avtorjem (zato je v členih 19 – 22 Direktive 2019/790/EU določen okvir, v katerem si avtorji in izvajalci lahko zagotovijo primerno in sorazmerno plačilo v razmerju do producentov, vključno z uvedbo zahteve po preglednosti in sredstev za prilagajanje pogodb) in ker bo povzročil poslovno zmedo, ki bo vplivala na vse deležnike in povzročila ponovna pogajanja, da bi zagotovili, da ne pride do »dvojnega plačila«.

Predlogi niso bili upoštevani. S spremembami 104. in 107. člena se določa, da avtor prvotnega dela in soavtorji avdiovizualnega dela pri prenosu pravic obdržijo neodpovedljivo pravico do nadomestila za nekatere najbolj množične načine, s čimer se prenaša 18. člen Direktive 2019/790/EU in zagotavlja, da avtor prvotnega dela in soavtorji avdiovizualnega dela prejmejo nadomestilo, kadar so prenesli svoje izključne pravice za izkoriščanje svojih del, in sicer za najbolj množične načine uporabe na spletu. Ker ZASP in ZKUASP zasledujeta načelo, da plača nadomestilo za uporabo praviloma tisti, ki uporablja delo na določen način, je primerno, da plača nadomestilo tisti, ki uporablja delo na tak način: v primeru radiodifuzne retransmisije je to operater retransmisije (oziroma v primeru neposrednega oddajanja radiodifuzna organizacija in operater retransmisije), v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu, v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev videa na zahtevo ponudnik storitev videa na zahtevo in v primeru druge oblike dajanja na voljo javnosti (ki ni obseženo s priobčitvijo javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu ali ali storitev videa na zahtevo) za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi, pa tisti, ki na ta način uporablja avdiovizualno delo. Ker oseba, na katero je avtor prenesel pravice za tak način uporabe, ne uporablja dela na tak način, ni primerno, da se njo določi za zavezanca za plačilo nadomestila. Zaradi soavtorstva ni treba dodatno urejati načina uveljavljanja teh pravic, saj položaj soavtorjev že ureja 12. člen ZASP, prav tako zaradi kolektivnega upravljanja pravic ni treba urejati posebnih določb v ZASP, saj kolektivno upravljanje pravic ureja ZKUASP. Nekatere države članice EU že zdaj določajo pravice avtorja in izvajalcev do nadomestil za različne uporabe, zlasti na avdiovizualnem področju in za uporabo na spletu. Nemčija je določila tudi plačilo nadomestila avtorjem in imetnikom sorodnih pravic za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu.

AIPA, k.o. in Društvo slovenskih režiserjev predlagata, da se v četrtem odstavku 107. člena določi, da imajo soavtorji in avtorji prispevkov pravico do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti avdiovizualnega dela, s čimer bi se rešitve poenostavile in notranje uskladile. Brez predlagane določbe bi izvajalci uživali večje varstvo kot avtorji, kar je nesprejemljivo. Enak predlog je v glasilu Megafon, ki ga je predložila AIPA, k.o. in vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je AIPA, k.o. pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih

producentov Slovenije, Društvo postprodukcijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija in v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red in izvleček iz te študije Več za vse!, v katerih sta ista predloga, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

SAA podobno meni, da je za soavtorje avdiovizualnih del najboljša rešitev, da se jim določi neodpovedljiva in neprenosljiva pravica do nadomestila za priobčitev javnosti njihovih del, ki jo plačujejo operaterji, ki izkoriščajo dela, in naj jo upravljajo kolektivne organizacije avtorjev.

Predlog delno ni bil upoštevan. V dopolnjenem 104. in 107. členu (so predvidene neodpovedljive pravice do nadomestila za najpogostejše uporabe na spletu (ker se prenašata direktivi, ki urejata uporabe del na spletu): za radiodifuzno retransmisijo (plača operater retransmisije), za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (plača določena spletna platforma), za priobčitev javnosti v okviru storitev videa na zahtevo (plača ponudnik te storitve) in za dajanje na voljo javnosti za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi, ki ni obseženo s storitvami priobčitve javnosti v okviru deljenja vsebin na spletu ali storitev videa na zahtevo (plača tisti, ki daje na voljo javnosti avdiovizualno delo). V delu, ki se nanaša na avtorje prispevkov, predlog ni bil upoštevan, ker ti niso soavtorji avdiovizualnega dela.

Pripombe k sedanjemu 16. členu (prej 17. členu):

Združenje ZAPIS meni, da filmski producent nastopa kot soustvarjalec avdiovizualnega dela in ga zato ni mogoče šteti med uporabnike ter da je slabost predlagane ureditve, ker predlog filmskemu producentu ne daje ustreznih pravic nasproti uporabnikom avdiovizualnih del, zato je vprašljivo, kako bodo lahko izpolnjevali obveznost do soavtorjev, če nimajo ustreznega upravičenja, da sami pridobijo podatke o prihodkih, ki so nastali z uporabo del. Ker so soavtorji v posebnem položaju, bi veljalo bolj podrobno urediti njihovo pravico do obveščeniosti v povezavi z 82. členom, tako da obveznost poročanja ne predstavlja nesorazmernega bremena filmskemu producentu. To bi se lahko izvedlo s podrobnejšo ureditvijo načina obveščanja tako, da bi bili soavtorji skupno oziroma enotno obveščeni o vseh pomembnih informacijah, do katerih so po zakonu upravičeni.

Predlogi niso bili upoštevani. Filmski producent je tudi uporabnik dela, saj je prva pogodbeni stranka soavtorjev avdiovizualnega dela. Iz spremenjenega drugega odstavka 108. člena je razvidno, da poroča filmski producent soavtorjem avdiovizualnega dela ob upoštevanju 82. člena (ločeno za vsako dovoljeno vrsto uporabe), kar pomeni, da veljajo za njegovo poročanje soavtorjem avdiovizualnega dela enake določbe kot za poročanje posameznemu avtorju. Soavtorji avdiovizualnega dela lahko podatke, če jih nima filmski producent, pridobijo tudi od pogodbene stranke filmskega producenta. Glede na 12. člen ZASP imajo soavtorji nedeljivo avtorsko pravico na delu, zato jo upravljajo skupaj in ni treba še posebej urejati, kako se poroča soavtorjem avdiovizualnega dela.

Pripombe k sedanjemu 18. členu (prej 19. členu):

Združenje ZAPIS predlaga, da se ta člen črta, ker se poskuša vzpostaviti pravice, ki jih mednarodnopravna skupnost na področju varstva avtorskih pravic ne priznava.

Združenje kablinskih operaterjev Slovenije GIZ in Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, gospodarsko interesno združenje podobno menita, da 18. člen Direktive 2019/790/EU državam članicam ne nalaga ustanovitve nove pravice izvajalca do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko javne priobčitve videograma s svojo izvedbo, in opozarjata, da izvajalci že imajo možnost, da izpogajajo primerno nadomestilo ob sklenitvi pogodbe s producentom. Ker Republika Slovenija še ni ratificirala Pekinške pogodbe o avdiovizualnih izvedbah, ki vzpostavlja navedeno pravico, je uzakonitev te pravice brez družbene razprave in tehtanja vseh interesov najmanj preuranjena. Predlagata, da se člen omeji na izvajalce, katerih izvedbe so na fonogramu.

Predlogi niso bili upoštevani. S spremembo 122. člena se prenaša 18. člen Direktive 2019/790/EU in hkrati izenačuje položaj izvajalcev, katerih izvedbe so na fonogramu, z izvajalci, katerih izvedbe so na videogramu, tako da so tudi ti izvajalci upravičeni do nadomestila, kadar se priobči javnosti videogram z njihovo izvedbo. Pekinška pogodba o avdiovizualnih izvedbah, ki jo namerava ratificirati Evropska unija, zagotavlja pravice izvajalcem, katerih izvedbe so na videogramu oziroma uporabljene v

avdiovizualnem delu. Tudi evropski pravni red zagotavlja pravice (vsem) izvajalcem. Upoštevati je treba tudi, da bi morali imeti izvajalci, katerih izvedbe so na videogramu, že z vidika Ustave Republike Slovenije in načela enakosti pred zakonom pravico do nadomestila za priobčitev javnosti videograma s svojo izvedbo, kot jo že imajo izvajalci, katerih izvedbe so na fonogramu, za priobčitev javnosti fonograma s svojo izvedbo. Avdiovizualno delo brez videograma ne obstaja, saj mora biti avdiovizualno delo fiksirano na nekem nosilcu. Izvajalci, katerih izvedbe so na fonogramu, so že zdaj upravičeni do deleža nadomestila, ki ga prejme proizvajalec fonograma za priobčitev javnosti fonograma. Ker nadomestila za izvajalca, katerega izvedba je na videogramu, ni treba vezati na nadomestilo, ki ga prejme filmski producent, lahko ti izvajalci neposredno naslovijo zahtevek za plačilo na uporabnika, to je tistega, ki priobči javnosti videogram z izvedbo izvajalca. Da se zagotovi, da bo izvajalec prejel primerno nadomestilo tudi, če je prenesel svoje materialne pravice, je določeno, da se izvajalec pravici do nadomestila ne more odpovedati.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postproduksijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija in v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V študiji je predlagana sprememba 122. člena ZASP z določitvijo neodpovedljive pravice izvajalca do deleža na nadomestilu, ki ga prejmeta proizvajalec fonograma za javno priobčitev fonograma z njegovo izvedbo in filmski producent za javno priobčitev videograma z njegovo izvedbo, v obliki javnega predvajanja, javnega prikazovanja, radiodifuznega oddajanja, radiodifuzne retransmisije, sekundarnega radiodifuznega oddajanja in dajanja na voljo javnosti, ki izhaja iz radiodifuzne retransmisije njegove izvedbe. V zvezi s tem je predlagano tudi, da se v 135. členu ZASP dodata nova odstavka, ki določata obveznost uporabnika, da plača filmskemu producentu primerno nadomestilo za oblike javne priobčitve videograma, ki je bil izdan za komercialne namene, po 122. členu (v prvih treh primerih priobčitve javnosti filmski producent nadomestila v celoti izplača izvajalcem), v ostalih treh primerih javne priobčitve videograma pa plača filmski producent izvajalcem polovico nadomestila, če niso s pogodbo med njimi določeni drugačni deleži. Predlagana je tudi opredelitev videograma, izdanega v komercialne namene (po vzoru opredelitve fonograma, izdanega za komercialne namene). Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red in izveček iz te študije Več za vse! je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

Predlogi delno niso bili upoštevani, ker za izvajalce, katerih izvedbe so na videogramu, ni potrebno vezati pravice do nadomestila na delež nadomestila, ki ga prejme filmski producent. Za te izvajalce je to ugodnejši položaj, ker lahko sami brez posrednika (filmskega producenta) zahtevajo plačilo nadomestila. Poleg tega je nadomestilo določeno za katerokoli obliko priobčitve javnosti, tudi na primer za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu ali drugo obliko priobčitve javnosti. Filmski producent ne potrebuje pravice do nadomestila, saj s prenosom pridobi izključne pravice soavtorjev avdiovizualnih del, kar mu omogoča izkoriščanje avdiovizualnega dela, ima pa tudi nekatere svoje izvirne sorodne pravice na videogramu.

Združenje SAZAS k.o. predlaga, da se opredeli pojem uporabnik, saj direktiva govori o strankah oziroma osebah, na katere so prenesene izključne materialne pravice.

Predlog ni bil upoštevan. V ZASP je že od njegove uveljavitve uporabljen pojem »uporabnik« in ga ni treba posebej opredeliti. Iz določbe jasno izhaja, da je uporabnik tisti, ki uporabi videogram z izvedbo izvajalca

Pripombe k 20. členu:

IPF, k.o., GLOSA - SINDIKAT KULTURE IN NARAVE SLOVENIJE, ZVEZA SINDIKATOV VSEH GLASBENIKOV SLOVENIJE, Združenje fonogramske industrije Slovenije in SiPA, združenje za zaščito interesov glasbenih založnikov-gospodarsko interesno združenje ter AIPA, k.o. (v izvodu svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postproduksijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte

Slovenija in v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU), predlagajo spremembo drugega odstavka 128. člena ZASP tako, da se določi novo opredelitev pojma fonogram: »fonogram je posnetek zvokov neke izvedbe ali drugih zvokov, ali nadomestka zvokov, razen če gre za posnetek, ki je prvič nastal skupaj z avdiovizualnim delom in je uporabljen sočasno z njim«. Predlagajo tudi, da se v 128. členu doda nov četrti odstavek, v katerem se določi, da se pravni status fonograma ne spremeni z njegovo vključitvijo v videogram. S predlogom želijo rešiti problem razmerja med fonogramom in videogramom zaradi sodbe sodišča EU v sodbi C-147/19 (ali ima vključitev fonograma v avdiovizualno delo, res za posledico ukinitve tega fonograma). Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red in izvleček iz te študije Več za vse!, v katerih sta ista predloga, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

IPF, k.o. tudi predlaga, da se prvi odstavek 130. člena ZASP spremeni tako, da proizvajalec fonograma prejme nadomestilo, kadar se fonogram ali videogram s fonogramom, ki sta bila izdana v komercialne namene, uporabi za radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitev javnosti oziroma po vzoru hrvaške ureditve določi, da četudi je delo vgrajeno v avdiovizualno delo, imetniku pravic pripada pravica do nadomestila iz naslova javne priobčitve. Vodilo za predlagane spremembe je v spoznanju, da pravic na fonogramih, ki so konvencijsko, evropsko, ustavno in zakonsko priznane in urejene, ni mogoče kar tako ukiniti. Bistveno je razlikovanje med fonogramom, ki je nastal za potrebe avdiovizualnega dela, in fonogramom, ki je nastal neodvisno od avdiovizualnega dela in je bil vanj le vgrajen.

Predloga za drugačno opredelitev pojma fonogram in vključitev določbe, da se pravni status fonograma ne spremeni z njegovo vključitvijo v videogram, ni mogoče upoštevati. Sodišče EU je v sodbi C-147/19 *Atresmedia v AGEDI* zavzelo stališče, da posnetek zvokov, ki je vključen v kinematografsko ali drugo avdiovizualno delo, ne spada pod pojem fonogram in da avdiovizualnega posnetka, ki vsebuje zapis avdiovizualnega dela, ni mogoče opredeliti kot fonogram v smislu v smislu drugega odstavka 8. člena Direktive Sveta 92/100/EGS z dne 19. novembra 1992 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski, na področju intelektualne lastnine (UL L št. 346 z dne 27.11. 1992, str. 61) in drugega odstavka 8. člena Direktive 2006/115/ES. Enkratnega pravičnega nadomestila iz teh določb pa ni treba plačati uporabniku, če ta javnosti priobči avdiovizualni posnetek, ki vsebuje zapis avdiovizualnega dela, v katerega je bil vključen fonogram ali reprodukcija tega fonograma. Pojem fonogram je treba od te sodbe Sodišča EU dalje v vsej EU razlagati enotno, zato se ga ne sme določiti tako, kot predlagajo predlagatelji. Predlog spremembe 130. člena ZASP prav tako ni bil upoštevan, saj bi to pomenilo, da se določa obveznost plačila za priobčitev javnosti fonograma tudi za videogram (avdiovizualni posnetek), čeprav je Sodišče EU v zadevi C-147/19 odločilo, da za avdiovizualni posnetek, v katerega je vključen fonogram, ni treba plačati nadomestila. Poleg tega bi v praksi takšno urejanje privedlo do tega, da bi proizvajalec fonograma in izvajalci, katerih izvedbe so na fonogramu, v praksi prejeli dvojno plačilo za isto uporabo (čeprav ne bi smeli): prvič iz naslova uveljavljanja pravic za priobčitev javnosti fonograma in videogram (na katerem je na primer videospot) pri kolektivni organizaciji IPF, k.o. in drugič iz naslova uveljavljanja pravic za uporabo na primer videospota kot avdiovizualnega dela (ki je na videogramu), videograma, in izvedb, ki so na videogramu oziroma v tem videospotu. Če proizvajalec fonograma producira glasbeni videospot, postane filmski producent, izvajalci glasbe, ki nastopajo v tem glasbenem videospotu, pa postanejo izvajalci, katerih izvedba je na videogramu. Proizvajalci fonogramov, filmski producenti, izvajalci, katerih izvedbe so na fonogramu, in izvajalci, katerih izvedbe so na videogramu, niso združeni v eni kolektivni organizaciji. Določene pravice proizvajalcev fonogramov in izvajalcev, katerih izvedbe so na fonogramih, upravlja IPF, k.o. V primeru kolektivnega upravljanja pravic bodoča kolektivna organizacija, ki bi upravljala ustrezne pravice na videospotih kot avdiovizualnih delih, videogramih in izvedbah, ki so na teh videogramih, ne bi preverjala, ali nek videospot (avdiovizualno delo) sploh izpolnjuje pogoje za avtorskopravno varstvo (da je avtorsko delo), ker o tem odločajo sodišča oziroma drugi pristojni organi. Kolektivna organizacija bi zato isti videospot (ki bi bil tudi prijavljen pri IPF, k.o.) upoštevala tudi kot avdiovizualno delo (in del svojega repertoarja), enako pa tudi videogram na katerem je ta videospot, in izvedbe, ki so na tem videogramu oziroma v videospotu. IPF, k.o. pa bi tudi v svoj repertoar poleg fonograma vključil isti videospot na videogramu (ker bi se njegova uporaba štela za priobčitev javnosti fonograma). Obe kolektivni organizaciji bi tako zbirali in delili nadomestilo za priobčitev javnosti istega videograma (na katerem je videospot), čeprav naj bi to naredila le ena izmed njiju. Tudi v primeru individualnega upravljanja pravic na avdiovizualnih delih, videogramih in izvedbah ni mogoče pričakovati, da bo posamezni uporabnik razreševal tako zahtevna avtorskopravna vprašanja in znal ugotoviti, v katerem primeru mora urediti pravice za uporabo videograma kot priobčitve fonograma pri IPF, k.o. in v katerem

primeru se mora obrniti na posameznega imetnika pravic na avdiovizualnem delu oziroma videogramu, na katerem je avdiovizualno delo, ter za izvedbe, ki so na tem videogramu (plačati mora le enemu, ne obema). Zato je primerno, da se do drugačne odločitve Sodišča EU ohrani jasno razlikovanje med fonogramom in videogramom.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postproduksijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija in v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V študiji je predlagana sprememba 130. člena v povezavi s predlagano spremembo 122. člena, tako da se v prvem odstavku 130. člena doda sklic na 122. člen. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red in izvleček iz te študije Več za vse!, v katerih je isti predlog, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

Predlog ni bil upoštevan, ker ni bil upoštevan predlog spremembe 122. člena, ki je za izvajalce manj ugoden od rešitev, ki so v predlogu zakona.

Pripombe k 23. členu:

Časnik Večer, časopisno založniško podjetje d.o.o., Časnik Finance, časopisno založništvo, d.o.o., Ljubljana, Delo, časopisno založniško podjetje d.o.o., Ljubljana in Društvo novinarjev Slovenije menijo, da besedilo prvega odstavka 139.a člena ni ustrezno, saj iz njega izhaja, kot da ima založnik medijske publikacije izključno pravico reproduciranja in dajanja na voljo medijske publikacije samo, če ponudnik na spletu uporabi medijsko publikacijo, zato predlaga drugačno besedilo. V zvezi s četrtem odstavkom novega 139.a člena predlagajo, da se natančneje opredeli »uporaba posameznih besed in zelo kratkih izvlečkov iz medijske publikacije« (ki jih novi pravici ne obsegata), in sicer »pod pogojem, da to ne vpliva na učinkovitost pravic založnika medijskih publikacij. Tak vpliv na učinkovitost je podan zlasti takrat, kadar uporaba kratkih izvlečkov nadomesti samo medijsko publikacijo oziroma, ko zaradi tega bralec nima potrebe po tem, da informacije pridobi v taki medijski publikaciji«. Predlagajo tudi, da se v četrtem odstavku določi, da pravice založnika medijskih publikacij, ne zajemajo »uporabe dejstev, o katerih se poroča v medijski publikaciji«.

Društvo novinarjev Slovenije tudi predlaga, da se v opredelitev pojma medijske publikacije doda besedilo »zlasti fotografije in videoposnetki« in da se v zvezi s sedmim odstavkom 139.a člena v ZASP natančno opredeli delež delitve prihodka (nadomestila) med založniki medijskih publikacij in avtorji.

Google Poland sp. z o.o. predlaga, da se določi, da 200 znakov predstavlja kratek izvleček, naslovi pa ne spadajo v področje uporabe.

Nasprotno pa **Facebook Ireland Limited** predlaga, da se »posameznih besed ali zelo kratkih izvlečkov« ne opredeljuje, da se jasno opredeli medijsko publikacijo in posebne založnike, ki lahko štejejo za založnike medijske publikacije, da se izključi uporaba golih dejstev in navedejo vse omejitve iz 57. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU, ter da se v šestem odstavku 139.a člena pri trajanju pravic, določi, da ti trajata dve leti po objavi medijske publikacije, in ne dve leti od prve zakonite objave medijske publikacije. Meni tudi, da je treba ohraniti pogodbeno svobodo med platformami in založniki medijskih publikacij.

Predlogi delno niso bili upoštevani. Besedilo prvega odstavka novega 139.a člena je preoblikovano, vendar drugače, kot je bilo predlagano. Če bi se sledilo predlogu, bi se novi izključni pravici določili za katero koli reproduciranje in dajanje na voljo javnosti medijske publikacije, s čimer bi se v nasprotju s prvim odstavkom 15. člena Direktive 2019/790/EU določil večji obseg pravic. Medijska publikacija je opredeljena v skladu s četrtem odstavkom 2. člena Direktive 2019/790/EU. Iz opredelitve pojma medijska publikacija jasno izhaja, da je med drugim objavljena v kateremkoli mediju na pobudo ponudnika storitve, ki je zanj uredniško odgovoren in ga nadzira. Iz tega izhaja, da je taka medijska publikacija v Republiki Sloveniji vpisana v razvid medijev v skladu z Zakonom o medijih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08 – ZPOmK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAvMS, 47/12, 47/15 – ZZSDT, 22/16, 39/16, 45/19 – odl. US, 67/19 – odl. US in 82/21; v nadaljnjem besedilu: ZMed). Ker je razvid medijev javno dostopen na spletu

(<https://rmsn.ekultura.gov.si/razvid/mediji>), se lahko preveri, ali je neka zbirka medijska publikacija ali ne. Prav tako ni bil upoštevan predlog, da se v opredelitev pojma medijske publikacije doda besedilo »zlasti fotografije in videoposnetki«, ker to ne bi prispevalo k jasnejšemu besedilu. Drugače, kot je bilo predlagano, se je natančneje opredelil pojem »zelo kratek izvleček«, in sicer z objektivnim kriterijem. Ker lahko včasih že zelo kratek povzetek vsebine članka odvrne bralca, da bi si prebral celoten članek, je zelo kratek izvleček opredeljen tako, da je dovolj kratek (povzetek članka skupaj z naslovom ne presega 200 znakov, vključno s presledki in ločili), da bralcu ne da toliko informacij, da bi ga to odvrnilo od branja članka. Omejitev, ki je izražena v znakih, je bolj nevtralna, poleg tega je manj verjetno, da bo prinesla različne rezultate glede na slog govorca ali na semantično gostoto jezika, ki se uporablja. Zato bi morali biti dovoljeni izvlečki, ki so skupaj z naslovom krajši od 200 znakov. Ni pa bil upoštevan predlog glede uporabe dejstev, o katerih se poroča v medijski publikaciji, ker to ni potrebno, saj iz opredelitve pojma medijska publikacija ne izhaja, da varstvo obsega dejstva, o katerih se poroča. Dejstvo, da se je, na primer nekaj zgodilo, ni predmet varstva avtorske ali sorodne pravice. Varovana je medijska publikacija, in ne dejstva, o katerih se poroča v članku, ki je del medijske publikacije. Navedba omejitev pravic iz 57. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU (dejanja vstavljanja hiperpovezave, uporaba dejstev, uporaba enakih izjem in omejitev, kot za avtorsko in sorodne pravice) v 139.a členu ni potrebna, saj že iz ZASP jasno izhaja, da dejstva, o katerih se poroča, niso varovana, vsebinske omejitve avtorske pravice pa se na podlagi drugega odstavka 4. člena ZASP smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, med katere je po predlogu zakona uvrščena tudi pravica založnika medijske publikacije. Novi pravici založnika medijske publikacije lahko trajata le od prve zakonite objave medijske publikacije, in ne vsakokrat na novo od morebitne večkratne enake objave. ZASP v prvem odstavku 3. člena že določa, da objava pomeni, da je avtorsko delo ali predmet sorodne pravice z dovoljenjem upravičenca postalo dostopno javnosti, torej zakonito. Rok trajanja varstva bo v vsakem primeru tekel od prvega januarja tistega leta, ki sledi datumu, na katerega je bila zakonito objavljena medijska publikacija. V 139.a členu tudi ni treba posebej pojasnjevati pogodbene svobode strank. V skladu s splošnimi pravili so stranke proste pri urejanju obligacijskih razmerij, ne smejo pa jih urejati v nasprotju z Ustavo Republike Slovenije, prisilnimi predpisi ali moralnimi načeli, torej tudi ne v nasprotju z določbami ZASP o novih pravicah založnika medijske publikacije. Predlog, da se v ZASP natančno opredeli delež delitve prihodka (nadomestila) med založniki medijskih publikacij in avtorji, ni bil upoštevan, ker je to materija ZKUASP.

ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije k.o. predlaga, da se pri pravici avtorja do deleža nadomestila izdajatelja medijskih publikacij poleg neodpovedljivosti opredeli tudi neprenosljivost pravic med živimi in prepove izvršba nanjo.

Predlog ni bil upoštevan, ker Direktiva 2019/790/EU tega ne določa. V 139.a členu je že določeno, da se avtor pravici do nadomestila ne more odpovedati. ZASP že določa, da na avtorsko pravico ni mogoče seči s prisilno izvršbo in da se lahko s prisilno izvršbo poseže samo na premoženjske koristi, ki izvirajo iz avtorske pravice (ne pa na samo pravico).

Pripombe k 25. členu:

Novi 163.b, 163.c, 163.d, 163.e, 163.f, 163.g in 163.h člen

Piratska stranka Slovenija meni, da s prenosom 17. člena Direktive 2019/790/EU, ki ponudnikom storitev deljenja vsebin na spletu (spletnim platformam) nalaga vzpostavitev avtomatiziranega filtriranja, dobivamo eno najostrejših cenzur svobode izražanja v EU, ob deljenju memov in parodij pa bo uporabnik poleg obvestila o odstranitvi prejel še izstavljen račun. Prepuščanje upravljanja svobode izražanja tem ponudnikom predstavlja grobo in trajno kršitev naših temeljnih pravic. Zato bi morali počakati s prenosom vsaj do sodbe Sodišča Evropske unije, ki presoja skladnost 17. člena Direktive 2019/790/EU s človekovimi pravicami.

Predlog ni bil upoštevan. Predlog zakona vsebuje zavezujoče določbe 17. člena Direktive 2019/790/EU, ki bi morale biti prenesene do 7. junija 2021. Predlog zakona vsebuje določbe, ki zagotavljajo svobodo izražanja, in zagotavljajo, da ukrepi, ki jih sprejme ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu v sodelovanju z avtorjem, ne smejo preprečiti razpoložljivosti avtorskega dela, ki ga na strežnik naloži uporabnik, ki zakonito uporabi to delo. Zaradi zagotovitve, da se lahko uporabniki zanesejo na uporabo vsebin za namene citiranja, kritike, ocene, karikature, parodije ali pastiša, je določena tudi nova vsebinska omejitev pravic za pastiš.

Google Poland sp. z o.o. predlaga, da se v prvem odstavku 163.b člena dopolni opredelitev ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu glede na storitev, ki je pomembna na spletnem trgu, ne

na katerem koli trgu, in da naj se v tretjem odstavku novega 163.b člena odraža, da 17. člen Direktive 2019/790/EU ne vključuje vseh imetnikov pravic, temveč izključuje proizvajalce programske opreme in podatkovnih zbirk ter novi pravici založnika medijske publikacije. Predlaga tudi, da se v zvezi s pritožbo uporabnika (tretji odstavek 163.h člena) odločitve o tem rešujejo v okviru mehanizmov, ki niso povezani s platformo.

Podobno **Facebook Ireland Limited** predlaga, da se preneseta tudi 63. uvodna izjava Direktive 2019/790/EU v delu, ki pojasnjuje, da je za oceno, ali storitev zajema opredelitev ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu potrebna ocena za vsak primer posebej, in 62. uvodna izjava Direktive 2019/790/EU o opredelitvi ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu glede na spletne storitve, ki so na trgu spletnih vsebin pomembne, ker so konkurenčne drugim storitvam spletnih vsebin, kot so spletne storitve avdio in video prenosov za isto občinstvo. Meni, da se lahko dovoljenje imetnikov pravic pridobi na različne načine, da bi se morala ohranjati pogodbeno svoboda in spodbujati trg avtorskih pravic s podpiranjem vzajemno koristnih sporazumov ter izrecno upoštevati sodobne večstopenjske sisteme pridobitve dovoljenj, ki lahko različnim imetnikom pravic v zameno za dovoljenje ponudijo različne metode in vrednosti oziroma nadomestila. Meni, da bi se moralo dodatno pojasniti uporabo mehanizma mediacije oziroma alternativnega reševanja sporov iz 82.a člena in obveznosti iz 163.h člena.

Predlogi niso bili upoštevani. Pojem ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu glede na storitev je opredeljen enako kot v šestem odstavku 2. člena Direktive 2019/790/EU, iz katerega izhaja, da je to ponudnik storitev informacijske družbe. Ta storitev je na podlagi petega odstavka 2. člena Direktive 2019/790/EU opredeljena kot storitev v smislu točke (b) prvega odstavka 1. člena Direktive (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe (UL L št. 241 z dne 17. 9. 2015, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2015/1535/EU). V drugem odstavku 163.b člena so izključeni določeni ponudniki storitev informacijske družbe, ki pa niso navedeni taksativno, ampak primeroma (kar izhaja iz besedne zveze »kot so«). Zato se bo v vsakem primeru posebej ugotovilo, ali nek ponudnik storitev informacijske družbe izpolnjuje pogoje za ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu ali ne. Po prvem odstavku 17. člena Direktive 2019/790/EU je treba zagotoviti, da ponudnik storitev deljenja vsebin izvaja dejanje priobčitve javnosti ali dajanje na voljo javnosti, kadar javnosti omogoči dostop do avtorsko varovanih del ali drugih varovanih predmetov varstva, med katere po ZASP spadajo tudi pravice avtorjev računalniških programov, izdelovalcev podatkovnih baz, po predlogu zakona pa tudi založnik medijske publikacije. V vsakem primeru posebej je treba preveriti, kakšne pravice ima imetnik določene pravice (izvirne ali pridobljene) in na kakšen način se avtorsko delo ali predmet sorodne pravice uporabi, da se ugotovi, ali je glede na določbe o priobčitvi javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu treba pridobiti dovoljenje imetnika pravice. Predlog zakona ne omejuje načina pridobivanja dovoljenja za uporabo v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, saj se lahko dovoljenje pridobi na kakršenkoli način (individualno ali kolektivno). V predlogu zakona ni treba navajati različnih načinov pridobivanja dovoljenj imetnikov pravic. Imetnik pravice se (razen v primeru obveznega kolektivnega upravljanja pravic) sam odloči, pod katerimi pogoji bo dovolil uporabo svojega dela oziroma predmeta sorodne pravice. Po devetem odstavku 17. člena Direktive 2019/790/EU mora ponudnik zagotoviti pritožbeni postopek zaradi odstranitve vsebin. Pritožbe, predložene v okviru tega mehanizma, se obravnavajo brez nepotrebnega odlašanja, odločitve o odstranitvi ali onemogočanju dostopa do na strežnik naloženih vsebin pa so predmet pregleda, ki ga izvajajo ljudje. Določbe novega 82.a člena o alternativnem reševanju sporov se lahko uporabijo tudi za reševanje sporov med imetniki pravic, ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu in uporabniki njihovih storitev, če tako želijo. Lahko se uporabi tudi postopek mediacije, ki jo ureja ZKUASP.

Združenje fonogramske industrije Slovenije predlaga, da se črta drugi odstavek 163.b člena.

Predlog ni bil upoštevan. Z drugim odstavkom 163.b člena se prenaša obvezna določba šestega odstavka 2. člena Direktive 2019/790/EU. Določba o izključitvi nekaterih ponudnikov (na primer nepridobitne izobraževalne in znanstvene baze, spletne tržnice) je ključna za nekatere deležnike in jo je treba vključiti v besedilo členov.

ARNES, Creative Commons Slovenija in **Danes je nov dan** predlagajo rešitve po vzoru nemške ureditve. Menijo, da mora dovoljenje imetnikov pravic zajemati znaten del vsebin, ki jih ponudnik storitev deli na spletu, znaten del repertoarja imetnikov pravic, veljati za celotno območje Republike Slovenije in dovoljevati uporabo na podlagi razumnih pogojev. Predlagajo, da se dodajo določbe o

tem, kdaj se šteje, da si je ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu prizadeval za pridobitev dovoljenja. V 163.c členu naj se uredi situacijo, kjer so uporabniki že pridobili dovoljenje za priobčitev javnosti preko ponudnika storitev (na primer s prostimi licencami), tako da to dovoljenje obsega tudi dejanja priobčitve javnosti, ki jih izvede ponudnik storitve. Posebej naj se določi, da ponudniki storitev z blokiranjem vsebin ne smejo omejevati zakonitih uporab dela ter se izrecno določi pogoje, pod katerimi lahko imetniki pravic zahtevajo, da se prepreči tudi prihodnja nalaganja kršečih vsebin na strežnik (nemška ureditev ločuje med enostavnim in kvalificiranim blokiranjem). Zakon naj izrecno določa, da blokiranje vsebin ne sme povzročiti, da vsebine, ki ne kršijo avtorske zakonodaje, niso dostopne zaradi blokiranja. Predlagajo, da se v novem 163.d členu dodatno določi, da majhni ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu nimajo obveznosti odstranjevanja vsebin ali onemogočanja dostopa do njih, pri čemer naj se za majhne ponudnike štejejo ponudniki, ki imajo manj kot 1 milijon evrov letnih prihodkov. Predlagajo, da se dodajo členi, ki bodo prepovedovali blokado vsebin, kadar te izpolnjujejo določene pogoje (na primer neznatne uporabe in predoznačene uporabe), vse dokler o morebitnih zahtevkih imetnikov pravic ni odločeno v pritožbenem postopku). Predlagajo, da se pri Uradu RS za intelektualno lastnino organizira razsodišče za alternativno reševanje sporov, na katerega se bodo stranke lahko obrnile v primerih sporov, določi naj se rok, v katerem mora ponudnik storitev o odločiti pritožbi, pritožba naj se omogoči tudi avtorju). Dodajo naj se tudi določbe, ki preprečujejo zlorabe mehanizma za pritožbe in določajo sankcije za te zlorabe za imetnike pravic (vključno s tem, da sme uporabnik zahtevati odškodnino tudi od imetnika pravic, ki namerno ali iz hude malomarnosti neupravičeno zahteva blokado vsebine) in uporabnike. Obenem naj zakon določa tudi obveznost ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu, da kontinuirano zagotavljajo dostopnost vsebin, katerih deljenje je zakonito, ali vsebin, ki so v javni domeni, kljub morebitnim zahtevkom imetnikov pravic za blokado teh vsebin.

Predlogi niso bili upoštevani. Direktiva 2019/790/EU vsebuje obveznost ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu, da za dejanja priobčitve javnosti pridobi dovoljenje imetnikov pravic in da to dovoljenje zajema tudi dejanja uporabnikov njegovih storitev, kadar ne delujejo na komercialni podlagi ali kadar njihova dejavnost ne ustvarja znatnih prihodkov. Direktiva 2019/790/EU ne vsebuje določb, kot so predlagane, da mora dovoljenje zajemati znaten del vsebin, ki jih ponudnik storitev deli na spletu, ali znaten del repertoarja imetnikov pravic, da velja za celotno območje Republike Slovenije in da mora dovoljevati uporabo na podlagi razumnih pogojev, predlagane dopolnitve pa tudi ne izboljšujejo ureditve. Pri urejanju obligacijskih razmerij v načelu velja pogodbeno svoboda strank – ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu in imetnik pravic oziroma kolektivna organizacija (kadar se pravice upravljajo kolektivno) se dogovorita za pogoje uporabe varovanih del. Direktiva 2019/790/EU določa odgovornost ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu glede na več okoliščin, ki morajo biti za njegovo odgovornost podane kumulativno. Iz Direktive 2019/790/EU ne izhaja, da je treba določiti, kdaj se šteje, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu izpolnjuje svojo obveznost, da si je po najboljših močeh prizadeval za pridobitev dovoljenja. Izpolnjevanje te obveznosti je pravni standard, ki ga glede na okoliščine posameznega primera razlagajo sodišča ali drugi pristojni organi. Iz 66. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da so ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu tisti ponudniki, ki omogočajo dostop do vsebin, ki jih niso naložili sami, ampak so jih naložili uporabniki storitev tega ponudnika. Zato Direktiva 2019/790/EU določa, da naj v tem primeru dovoljenje dano ponudniku obsega tudi dejanja uporabnikov. Iz 69. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da lahko v posameznih primerih velja tudi obratno: kadar imetniki pravic izrecno dovolijo uporabnikom, da na strežnik naložijo in dajo javnosti na voljo dela ali druge predmete varstva preko storitve deljenja vsebin na spletu, je dejanje priobčitve javnosti ponudniku storitve dovoljeno v okviru dovoljenja, ki ga da imetnik pravic; vendar pa v korist ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu ne bi smeli domnevati, da so njihovi uporabniki uredili vse ustrezne pravice. Če uporabnik zakonito (z dovoljenjem imetnika pravic ali v obsegu vsebinske omejitve pravic) naloži vsebino na strežnik ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu, je to dovoljena uporaba varovanih del, kar določbe 163.e člena že urejajo. Iz tega izhaja, da ni dovoljeno preprečiti dostopa do vsebin, ki ne kršijo avtorske in sorodnih pravic, zato tega ni treba še posebej urejati. V 163.g členu pa je že urejena zahteva avtorja (oziroma imetnika pravice), da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu odstrani določeno njegovo priglášeno avtorsko delo s svojega spletnega mesta ali onemogoči dostop do njega. Prav tako ni upoštevan predlog glede majhnih ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu, ker taka določba ni potrebna. Določbe 163.d člena urejajo v skladu z Direktivo 2019/790/EU novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu, za katerega so določene milejše okoliščine za razbremenitev odgovornosti. Direktiva 2019/790/EU pa tudi ne vsebuje določb o majhnih ponudnikih storitev deljenja vsebin na spletu. Po obveznih določbah 17. člena Direktive 2019/790/EU morajo države članice zagotoviti dovoljeno uporabo v okviru izjem in omejitev ter za nekatere obvezne izjeme: citat, kritika, ocena, uporaba v namene karikature, parodije

ali pastiša (kar novi 163.e člen že ureja). Obvezne določbe Direktive 2019/790/EU ne urejajo neznatne uporabe ali uporabe predoznačenih vsebin in tudi ne, da se teh vsebin ne sme odstraniti, zato tega ni treba urejati. V 163.e členu je že urejeno, da se ne sme preprečiti dovoljene uporabe varovanih del, to je, kadar delo naloži na strežnik uporabnik, ki zakonito uporabi to delo (tudi na primer v okviru vsebinske omejitve pravic, kot je nebitvena pritiklina; ne pride pa v poštev na primer vsebinska omejitev pravic za poučevanje po spremenjenem 49. členu, saj je priobčitev javnosti v okviru nove vsebinske omejitve pravic dovoljena le, če se izvaja pod odgovornostjo izobraževalne ustanove v prostorih ali prek varnega elektronskega okolja, zlasti prek avtentikacijskih postopkov, ki je dostopno le določenim osebam, ti pogoji pa pri priobčitvi javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu niso izpolnjeni). Če bo ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu morda odstranil to vsebino ali onemogočil dostop do nje, se bo lahko uporabnik pritožil. Pri Uradu RS za intelektualno lastnino ni treba vzpostaviti razsodišča za alternativno reševanje sporov, saj se z novim 82.a členom omogoča reševanje sporov ne le s posredovanjem mediatorja, kar ZKUASP že ureja, ampak tudi s katerokoli drugo obliko alternativnega reševanja sporov. Direktiva 2019/790/EU ne vsebuje določbe o roku za odločitev o pritožbi, ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu pa lahko ta rok sam določi (mora pa zagotoviti učinkovit, hiter in brezplačen postopek pritožbe). Direktiva 2019/790/EU določa obveznost zagotovitve pritožbe uporabniku, ne pa tudi avtorju, saj bo ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu odstranil vsebine, ki jih je naložil uporabnik, in ne avtor. Če ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ne bo sledil avtorjevi zahtevi za odstranitev vsebine, lahko avtor dodatno utemelji svojo zahtevo ali pa uporabi druga pravna sredstva. Direktiva 2019/790/EU ne vsebuje določb o odškodninski odgovornosti imetnika pravic, ki namerno ali iz hude malomarnosti neupravičeno zahteva blokado vsebine, zato tega ni treba urejati v ZASP. Če uporabnik meni, da mu je z nekim dejanjem nastala škoda, lahko zahteva povrnitev škode po splošnih pravilih o odškodninski odgovornosti. Če bosta avtor in uporabnik v sporu, lahko spor rešujeta z mediacijo ali drugimi oblikami alternativnega reševanja sporov ali pred pristojnim sodiščem. Ni pa naloga ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu, da odloča o domnevnih zlorabah katere koli strani. Direktiva 2019/790/EU tudi ne določa obveznosti ponudnikov storitev, da kontinuirano zagotavljajo dostopnost vsebin, katerih deljenje je zakonito (npr. pod prosto licenco) ali vsebin, ki so v javni domeni, kljub morebitnim zahtevkom imetnikov pravic za blokado teh vsebin. Iz Direktive 2019/790/EU izhaja le, da se z ukrepi, ki jih sprejme ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu v sodelovanju z avtorjem, ne sme preprečiti zakonita uporaba dela, ne pa tudi kakšna druga obveznost ponudnika storitev v zvezi z zagotavljanjem vsebin na strežniku.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postprodukcijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija in v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V študiji je predlagano, da se v pomoč strankam pri sklepanju sporazumov za prenos pravic za namen dajanja na voljo javnosti avdiovizualnih del in videogramov pri ponudnikih storitev deljenja vsebin na spletu na spletnih platformah ustanovi neodvisni organ za izvajanje te dejavnosti, pri tem pa lahko sodelujejo in pomagajo tudi mediatorji. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red, v kateri je isti predlog, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

Predlog ni bil upoštevan, ker ustanovitev takega organa ni potrebna. ZKUASP že ureja mediacijo, predlog zakona pa z novim 82.a členom omogoča uporabo tudi drugih oblik alternativnega reševanja sporov.

Pripombe k 26. členu:

NUK, Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic, Društvo bibliotekarjev Ljubljana, Združenje ravnateljic in ravnateljev osnovnega in glasbenega šolstva Slovenije, ZRC SAZU, ARNES, UNESCO katedra o odprtih tehnologijah za prosto dostopne izobraževalne vire, Inštitut za primerjalno pravo, Creative Commons Slovenija, Danes je nov dan, Društvo Mlada akademija in Koordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije predlagajo, da se za vse vsebinske omejitve pravic omogoči zahteva za odstranitev tehničnih ukrepov za dostop do del in da morajo imetniki pravic osebam, ki lahko uporabijo delo v obsegu vsebinskih omejitev pravic, zagotoviti dostop do del v roku 72 ur. Če pa tega ne storijo, naj se določi odgovornost imetnikov

pravic, da plačajo tem osebam odškodnino, in omogoči zaobid tehničnih ukrepov v obsegu, ki je potreben za uporabo izjem.

Inštitut »Jožef Stefan« predlaga, da se določi obvezen odzivni čas v primeru dovoljene izjeme za dostop (na primer 72 ur za ureditev stanja).

Posameznik predlaga, da se v 166.c člena črta besedilo »vključno z morebitnim plačilo nadomestila«.

Predlogi niso bili upoštevani. Direktiva 2019/790/EU napotuje na določbe Direktive 2001/29/ES, ki urejajo tehnične ukrepe, ki jih uporablja imetnik pravic, da prepreči ali ovira dejanja, ki jih imetnik pravic ni dovolil, vendar pa ne določa, da je treba omogočiti odpravo tehničnih ukrepov za vse novo določene vsebinske omejitve pravic. Zato je odprava tehničnih ukrepov predvidena le za tiste nove vsebinske omejitve pravic, za katere tako določa Direktiva 2019/790/EU. Tudi Direktiva 2001/29/ES ne določa, da je treba zagotoviti odpravo tehničnih ukrepov za vse vsebinske omejitve pravic, ampak le za nekatere. Uporabnik bo v primeru zahteve za odstranitev tehničnih ukrepov, ki je imetnik pravic ne bo upošteval, lahko zahteval tudi posredovanje mediatorja, kar je v skladu z Direktivo 2001/29/ES primeren ukrep. Predlogi, da se določi imetniku pravic rok za odstranitev tehničnih ukrepov 72 urah in v nasprotnem primeru vzpostavi odgovornost imetnikov pravic in predpiše obveznost plačila odškodnine uporabnikom, ki so upravičeni do uporabe v obsegu vsebinske omejitve pravic, niso dopustni, ker niso v skladu s tristopenjskim testom, kot ga določajo mednarodne pogodbe, pravni red EU in ZASP, saj bi se tako pretirano poseglo v legitimne interese imetnika pravic. Zaobid tehničnih ukrepov prav tako ni dopusten, saj morajo države članice v skladu z Direktivo 2001/29/ES zagotoviti varstvo tehničnih ukrepov, ki jih je uporabil imetnik pravice za preprečevanje nedovoljenih dejanj. ZASP zato določa, da tisti, ki se izogne dejanskim tehničnim ukrepom za varstvo avtorske in sorodnih pravic, krši izključne pravice, uporabniki pa ne smejo sami odstraniti tehničnih ukrepov ali jih zaobiti. Predlog za črtanje besedila v 166.c členu o morebitnem plačilu nadomestila ni sprejemljiv, ker je v tretjem odstavku 166.c člena med sklic na določbo o privatnem in drugem lastnem reproduciranju, za kar so imetniki pravic upravičeni do nadomestila.

Pripombe k 27. členu:

PRODUKCIJA PLUS storitveno podjetje d.o.o. LJUBLJANA predlaga, da se v novem četrtem odstavku spremenjenega 182. člena črta beseda »oseba«, saj uporaba te besede nakazuje na to, da bi lahko tudi druga oseba poleg radiodifuzne organizacije nudila pomožne spletne storitve.

Predlog ni bil upoštevan, ker bi besedilo postalo nejasno. Iz opredelitve pomožne spletne storitve je razvidno, da so to spletne storitve radiodifuzne organizacije, s katerimi radiodifuzna organizacija zagotavlja javnosti televizijske in radijske programe ali se ti zagotavljajo pod njenim nadzorom in odgovornostjo, iz česar izhaja, da lahko te storitve pod nadzorom in odgovornostjo radiodifuzne organizacije zagotovi tudi druga oseba (ne le sama radiodifuzna RTV organizacija).

Pripombe k 28. členu

Facebook Ireland Limited predlaga črtanje novega prekrška, ki se nanaša na priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu.

Predlog zakona ne vsebuje več te določbe, vendar pa je bila določba črtana zato, ker ZASP že določa prekrške za nezakonito priobčitev javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

- osebno ime in naziv fizične osebe ali firma in naslov pravne osebe,
- znesek plačila, ki ga je oseba iz prejšnje alineje prejela za namen priprave zakona:

Zunanji strokovnjaki ali pravne osebe niso sodelovali pri pripravi predloga zakona.

V predlogu zakona so upoštevane nekatere rešitve, ki jih je posredovala strokovna in zainteresirana javnost.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Zdravko Počivalšek, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo
- Simon Zajc, državni sekretar
- Andrej Čuš, državni sekretar
- mag. Karla Pinter, generalna direktorica Direktorata za notranji trg
- mag. Karin Žvokelj, vršilka dolžnosti direktorja Urada Republike Slovenije za intelektualno lastnino
- Mojca Pečar, sekretarka, Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino
- Ana Krstov, sekretarka, Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino
- Saša Ovsenik, višja svetovalka II, Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15 in 63/16 – ZKUASP, 59/19) se v 1. členu drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) S tem zakonom se prenašajo naslednje direktive:

1. Direktiva 96/9/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 1996 o pravnem varstvu baz podatkov (UL L št. 77 z dne 27. 3. 1996, str. 20), zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 92);
2. Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L št. 167 z dne 22. 6. 2001, str. 10), zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 92);
3. Direktiva 2009/24/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o pravnem varstvu računalniških programov (UL L št. 111 z dne 5. 5. 2009, str. 16);
4. Direktiva 2012/28/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o nekaterih dovoljenih uporabah osirotelih del (UL L št. 299 z dne 27. 10. 2012, str. 5) in
5. Direktiva (EU) 2017/1564 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2017 o določenih dovoljenih uporabah določenih del in drugih predmetov urejanja, zaščitenih z avtorsko pravico in sorodnimi pravicami, za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja ter o spremembi Direktive 2001/29/ES o usklajevanju določenih vidikov avtorske pravice in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L št. 242 z dne 20. 9. 2017, str. 6).«.

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) S tem zakonom se delno prenašajo naslednje direktive:

1. Direktiva Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 o uskladitvi določenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kabelsko retransmisijo (UL L št. 248 z dne 6. 10. 1993, str. 15), zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 82);
2. Direktiva 2001/84/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2001 o sledni pravici v korist avtorja izvirnega umetniškega dela (UL L št. 272 z dne 13. 10. 2001, str. 32);
3. Direktiva 2004/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL L št. 157 z dne 30. 4. 2004, str. 45);
4. Direktiva 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine (UL L št. 376 z dne 27. 12. 2006, str. 28);
5. Direktiva 2006/116/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 372 z dne 27. 12. 2006, str. 12), zadnjič spremenjena z Direktivo 2011/77/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2011 o spremembi Direktive 2006/116/ES o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 265 z dne 11. 10. 2011, str. 1);
6. Direktiva (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 82) in
7. Direktiva (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 92).«.

2. člen

31. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Pravica radiodifuzne retransmisije

31. člen

(1) Pravica radiodifuzne retransmisije je izključna pravica do sočasnega, nespremenjenega in neskrajšanega nadaljnjega oddajanja prvotno radiodifuzno oddajanih programskih signalov z delom, če to retransmisijo izvaja druga oseba od prvotne RTV organizacije (operater retransmisije), ne glede na to, kako ta operater pridobi od nje programske signale za ta namen.

(2) Prvotno oddajanje preko spleta (interneta) se ne šteje za radiodifuzno retransmisijo. Kot radiodifuzna retransmisija pa se šteje retransmisija prek storitve dostopa do interneta, kadar ta poteka v upravljanem okolju, v katerem operater retransmisije zagotavlja varno retransmisijo izključno upravičenim uporabnikom.

(3) Kot radiodifuzna retransmisija po tem členu se šteje tudi priobčitev javnosti, kadar RTV organizacija prvotno in brez dostopa javnosti prenaša svoje programske signale operaterju retransmisije, ki ni RTV organizacija (neposredno oddajanje), ta pa jih retransmitira javnosti. Šteje se, da RTV organizacija in operater retransmisije pri tem sodelujeta v enotnem dejanju priobčitve javnosti, za katerega morata vsak zase pridobiti dovoljenje avtorja.«.

3. člen

49. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Poučevanje

49. člen

(1) Če ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, je prosto:

1. za namen ponazoritve pri poučevanju:

- reproduciranje objavljenih del v elektronski obliki pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, poučevanju na daljavo ali čezmejnem poučevanju;
- priobčitev javnosti objavljenih del;
- predelava baz podatkov in v elektronski obliki reproduciranje, distribuiranje ter priobčitev javnosti predelane baze podatkov pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, poučevanju na daljavo ali čezmejnem poučevanju;

2. javno izvajanje objavljenih del na brezplačnih šolskih prireditvah pod pogojem, da izvajalci ne prejmejo plačila;

3. sekundarno radiodifuzno oddajanje RTV šolskih oddaj.

(2) Uporaba iz 1. točke prejšnjega odstavka je dovoljena, če se izvaja pod naslednjimi pogoji:

1. pod odgovornostjo vrtca ali izobraževalne ustanove, ki izvaja javno veljavne izobraževalne programe osnovnega, poklicnega, srednjega in višjega strokovnega izobraževanja, po katerih se pridobi javno veljavna izobrazba;

2. v prostorih vrtca ali izobraževalne ustanove ali drugih prostorih ali prek varnega elektronskega okolja, ki je dostopno, zlasti prek avtentikacijskih postopkov, le predšolskim otrokom, učencem, dijakom ali študentom, vpisanim oziroma vključenim v programe iz prejšnje točke, ter vzgojiteljem v vrtcu in učiteljem, ki izvajajo poučevanje.

(3) Uporaba iz 1. točke prvega odstavka tega člena se ne sme izvajati tako, da bi se z njo nadomestil nakup dela, na primer s postopnim reproduciranjem odlomkov ali delov istega dela.

(4) Grafične izdaje glasbenih del in učna gradiva, ki so namenjena predvsem za uporabo pri poučevanju, z izjemo učbenikov, delovnih zvezkov in vadnic, se lahko uporabijo le na podlagi licence, ki omogoča uporabo po 1. točki prvega odstavka tega člena, pod pogojem, da so te licence enostavno na voljo na trgu. Ponudnik licenc objavi pogoje uporabe na dobro vidnem mestu na svoji spletni strani in o tem obvesti reprezentativno združenje vrtcev oziroma izobraževalnih ustanov in ministrstvo, pristojno za šolstvo. Če pa licence niso enostavno na voljo na trgu, se lahko tudi ta dela uporabijo pod pogoji iz 1. točke prvega odstavka tega člena.

(5) Kadar se uporaba iz 1. točke prvega odstavka tega člena izvaja prek varnega elektronskega okolja, se šteje, da poteka izključno v državi članici Evropske unije, v kateri ima vrtec oziroma izobraževalna ustanova sedež.

(6) V primerih iz prvega odstavka tega člena je treba navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu.

(7) Pogodbena določila, ki so v nasprotju s tem členom, so nična.«.

4. člen

V 50.č členu se v drugem in tretjem odstavku besedilo »urada, pristojnega za usklajevanje na notranjem trgu Evropske unije« nadomesti z besedilom »urada Evropske unije, pristojnega za intelektualno lastnino«.

5. člen

Za 50.d členom se dodajo novi 50.e, 50.f in 50.g člen, ki se glasijo:

»Dovoljena uporaba del izven pravnega prometa

50.e člen

(1) Javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali avdio dediščine ter javne RTV organizacije lahko, če to ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, prosto dajo na voljo javnosti na nekomercialni spletni strani dela izven pravnega prometa, ki jih imajo trajno v svojih zbirkah, in jih za ta namen reproducirajo, vključno z bazami podatkov, ki jih lahko za ta namen predelajo.

(2) Uporaba iz prejšnjega odstavka je dovoljena le, če ni reprezentativne kolektivne organizacije za kolektivno upravljanje pravic v primerih reproduciranja, distribuiranja, priobčitve javnosti ali dajanja na voljo javnosti del iz prejšnjega odstavka, ki ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi.

(3) Avtor lahko kadar koli izključi uporabo svojega dela po prvem odstavku tega člena.

(4) Šteje se, da se v primeru iz prvega odstavka tega člena dela izven pravnega prometa uporabljajo izključno v državi članici Evropske unije, v kateri ima pravna oseba iz prvega odstavka tega člena sedež.

(5) V primerih iz prvega odstavka tega člena je treba navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu.

Delo izven pravnega prometa

50.f člen

(1) Za delo izven pravnega prometa iz prvega odstavka prejšnjega člena se šteje delo, za katerega se po razumnih prizadevanjih preverjanja, ali je delo dostopno javnosti v pravnem prometu, v dobri veri domneva, da delo ni dostopno javnosti v pravnem prometu po običajnih trgovinskih kanalih. Za delo izven pravnega prometa šteje tudi neobjavljeno delo, če se z njegovo uporabo ne posega v moralne avtorske pravice.

(2) Za delo izven pravnega prometa iz prejšnjega odstavka se ne štejejo zbirke del, če se po preverjanju iz prejšnjega odstavka ugotovi, da so te sestavljene pretežno iz:

1. del, razen avdiovizualnih del, ki so bila prvič objavljena, oziroma če niso bila objavljena, prvič priobčena javnosti v državi, ki ni država članica Evropske unije;
2. avdiovizualnih del, katerih filmski producenti imajo sedež ali stalno prebivališče v državi, ki ni država članica Evropske unije, ali
3. del državljanov držav, ki niso države članice Evropske unije, kadar države ni mogoče določiti po

določbah 1. ali 2. točke tega odstavka.

(3) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se zbirke del iz prejšnjega odstavka štejejo za delo izven pravnega prometa in se zanje uporabljajo določbe zakona, ki ureja kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic, če je kolektivna organizacija, ki ima dovoljenje za kolektivno upravljanje pravic v primerih reproduciranja, distribuiranja, priobčitve javnosti ali dajanja na voljo javnosti teh del, ki ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, reprezentativna za avtorje iz svoje države, ki ni država članica Evropske unije.

Obveščanje

50.g člen

Pravne osebe iz prvega odstavka 50.e člena tega zakona posredujejo vsaj šest mesecev pred dajanjem na voljo javnosti dela izven pravnega prometa po prvem odstavku 50.e člena tega zakona na javno dostopni spletni portal urada Evropske unije, pristojnega za intelektualno lastnino:

1. podatke, ki so nujni za namen identifikacije dela, ki se po preverjanju iz prejšnjega člena šteje za delo izven pravnega prometa;
2. podatke o možnosti, ki je na voljo avtorju po tretjem odstavku 50.e člena tega zakona;
3. podatke o načinu uporabe dela izven pravnega prometa.«.

6. člen

V 53. členu se v 2. točki za besedo »parodijo« doda vejica in beseda »pastiš«.

7. člen

Za 57. členom se dodajo novi 57.a, 57.b, 57.c in 57.d člen, ki se glasijo:

»Besedilno in podatkovno rudarjenje

57.a člen

(1) Za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja je prosto reproduciranje del, do katerih se zakonito dostopa. Besedilno in podatkovno rudarjenje pomeni vsako avtomatizirano analitično tehniko, katere namen je analiziranje besedila in podatkov v elektronski obliki, da se ustvarijo informacije, kot so na primer vzorci, trendi in korelacije.

(2) Primerki del, narejeni pod pogoji iz prejšnjega odstavka, se lahko hranijo, dokler je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja.

(3) Dejanja iz prvega odstavka tega člena niso dovoljena, če si je avtor izrecno in na ustrezen način pridržal pravico uporabe dela, na primer s strojno berljivimi sredstvi v primeru dela, ki je javno dostopno na spletu.

Besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja

57.b člen

(1) Raziskovalne organizacije, javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali avdio dediščine in javne RTV organizacije lahko prosto izvajajo besedilno in podatkovno rudarjenje iz prvega odstavka prejšnjega člena za namene znanstvenega raziskovanja in prosto reproducirajo dela, do katerih se zakonito dostopa, pod pogoji iz tega člena.

(2) Za raziskovalno organizacijo po tem členu se štejejo univerze, vključno s svojimi knjižnicami, raziskovalne organizacije, javne raziskovalne organizacije in druge osebe, ki po predpisih, ki urejajo znanstveno, raziskovalno ali izobraževalno dejavnost, kot glavni cilj izvajajo znanstvene raziskave ali izobraževalne dejavnosti, ki vključujejo tudi izvajanje znanstvenih raziskav, na nepridobitni osnovi ali s ponovnim vlaganjem vsega dobička v svoje znanstvene raziskave. Za raziskovalno organizacijo po tem zakonu se ne šteje raziskovalna organizacija, na katero ima pravna oseba zasebna prava

odločilen vpliv, ki ji omogoča prednostni dostop do teh rezultatov raziskav.

(3) Primerki del, narejeni pod pogoji iz prvega odstavka tega člena, se hranijo v varnem okolju, ki preprečuje neupravičenim osebam dostop do teh primerkov, in dokler je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja, vključno za namene preverjanja rezultatov raziskave, za katero je bilo besedilno in podatkovno rudarjenje izvedeno.

(4) Avtor lahko uporabi ukrepe za zagotovitev varnosti in celovitosti omrežij in podatkovnih baz, na katerih so naložena dela. Taki ukrepi ne smejo presežati tistega, kar je potrebno za doseg tega cilja.

(5) Pogodbena določila, ki so v nasprotju s tem členom, so nična.

Znanstveno raziskovanje

57.c člen

(1) Za namen znanstvenega raziskovanja in v obsegu, ki ni namenjen doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, je prosto reproduciranje, distribuiranje in priobčitev javnosti objavljenega dela.

(2) V primerih iz prvega odstavka tega člena je treba navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu.

(3) Pogodbena določila, ki so v nasprotju s tem členom, so nična.

Ohranjanje kulturne dediščine

57.d člen

(1) Javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali avdio dediščine in javne RTV organizacije lahko za namen ohranjanja kulturne dediščine in, kolikor je to za tako ohranjanje potrebno, prosto reproducirajo dela, ki jih imajo trajno v svojih zbirkah.

(2) Pogodbena določila, ki so v nasprotju s prejšnjim odstavkom, so nična.«.

8. člen

V 60. členu se za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Varstvo avdiovizualnega dela preneha 70 let po smrti zadnjega preživelega od naslednjih soavtorjev: pisec scenarija, avtor dialogov, glavni režiser in skladatelj filmske glasbe, ki je posebej ustvarjena za uporabo v tem delu.«.

9. člen

V 76. členu se za četrtim odstavkom dodata nova peti in šesti odstavek, ki se glasita:

»(5) Pri prenosu pravice radiodifuzne retransmisije (31. člen) avtor obdrži pravico do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije. Tej pravici se avtor ne more odpovedati.

(6) Pri prenosu pravic za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (163.c člen) avtor obdrži pravico do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu. Tej pravici se avtor ne more odpovedati, razen če je za namene poučevanja ali znanstvenega raziskovanja s prosto licenco prenesel pravice za uporabo dela.«.

10. člen

81. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Avtorski honorar in nadomestilo

81. člen

(1) Če avtor prenese materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja, je upravičen do primernega in sorazmernega avtorskega honorarja ali nadomestila.

(2) Če avtorski honorar ali nadomestilo ni bilo določeno, se določi po običajnih plačilih za določeno vrsto del, po obsegu in trajanju uporabe ter glede na druge okoliščine primera.

(3) Če je s pogodbo dogovorjen avtorski honorar ali nadomestilo očitno nesorazmerno nizko v primerjavi z vsemi naknadnimi relevantnimi prihodki, ki izvirajo iz uporabe avtorskega dela, lahko avtor zahteva od sopogodbenika ali njegovih pravnih naslednikov, spremembo pogodbe tako, da se mu določi dodatno, primerno in pravično plačilo.

(4) Določbe prejšnjega odstavka se ne uporabljajo za skupne sporazume in pogodbe, ki jih sklene kolektivna organizacija ali neodvisni subjekt upravljanja v skladu z zakonom, ki ureja kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic.

(5) Pravici iz tretjega odstavka tega člena se avtor ne more odpovedati.«.

11. člen

82. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Evidenca prihodka in poročanje

82. člen

(1) Če je avtorski honorar ali nadomestilo dogovorjeno ali določeno v odvisnosti od doseženega prihodka pri uporabi dela, mora uporabnik dela voditi ustrezne knjige ali drugo evidenco, iz katere je mogoče ugotoviti, kakšen prihodek je bil dosežen. Uporabnik dela mora omogočiti avtorju vpogled v te knjige ali evidenco.

(2) Uporabnik dela, ki je od avtorja proti plačilu pridobil materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja, vodi ustrezne knjige ali drugo evidenco tako, da lahko zadosti obveznosti poročanja avtorju. Uporabnik dela hrani tudi kontaktne podatke o osebah, ki so od njega z nadaljnjim prenosom pravic proti plačilu pridobile pravice za uporabo dela (priimek, ime in naslov oziroma firmo in sedež, telefon, elektronski naslov).

(3) Uporabnik dela vsaj enkrat letno avtorju na njegovo zahtevo pošlje posodobljeno, relevantno in celovito poročilo, ki ob upoštevanju posebnosti vsakega sektorja, vsebuje zlasti:

1. vse načine uporabe dela;
2. vse prihodke, dosežene z uporabo dela, vključno s prihodki iz trženja blaga ali storitev, ki vsebujejo to delo;
3. avtorski honorar ali nadomestilo, ki pripada avtorju.

(4) Kadar je uporabnik dela z nadaljnjim prenosom pravic proti plačilu pridobil pravice za uporabo dela, lahko avtor od te osebe zahteva informacije iz prejšnjega odstavka, če jih nima njegova prva pogodbená stranka. Na zahtevo avtorja mu njegova prva pogodbená stranka pošlje kontaktne podatke oseb, ki so z nadaljnjim prenosom pravic od prve pogodbene stranke proti plačilu pridobile pravice za uporabo dela (priimek, ime in naslov oziroma firmo in sedež, telefon, elektronski naslov).

(5) Obveznost poročanja iz tretjega oziroma četrtega odstavka tega člena se nanaša na obdobje dejanske uporabe dela za doseganje gospodarske koristi.

(6) Določbe tretjega oziroma četrtega odstavka tega člena se ne uporabljajo, če prispevek avtorja glede na celotno delo ni znaten oziroma ima majhen vpliv na celotno delo, razen če avtor dokaže, da potrebuje podatke za spremembo pogodbe po tretjem odstavku prejšnjega člena.

(7) Če obveznost poročanja iz tretjega oziroma četrtega odstavka tega člena ni sorazmerna glede na

prihodke, dosežene z uporabo dela, se obveznost poročanja omeji na vrste in stopnjo informacij, ki jih je v takih primerih mogoče razumno pričakovati.

(8) Določbe tega člena se ne uporabljajo za skupne sporazume in pogodbe, ki jih sklene kolektivna organizacija ali neodvisni subjekt upravljanja v skladu z zakonom, ki ureja kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic.

(9) Pogodbena določila, ki v škodo avtorja nasprotujejo določbam tega člena, so nična.«.

12. člen

Za 82. členom se doda nov 82.a člen, ki se glasi:

»Alternativno reševanje sporov

82.a člen

(1) Avtorji in uporabniki lahko spor rešijo s posredovanjem mediatorja ali katerokoli drugo obliko alternativnega reševanja sporov, zlasti glede prenosa posamične materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja (drugi odstavek 70. člena), avtorskega honorarja in nadomestila (81. člen) ter evidence prihodka in poročanja (82. člen).

(2) Reprezentativno združenje avtorjev lahko na predlog avtorja začne postopke iz prejšnjega odstavka.

(3) Pogodbena določila, ki v škodo avtorja nasprotujejo določbam tega člena, so nična.«.

13. člen

V 83. členu se v prvem odstavku za besedo »lahko« doda besedilo »v celoti ali delno«, za besedo »sfere« pa se doda besedilo »ali če je mogoče razumno pričakovati, da jih bo avtor odpravil«.

V tretjem odstavku se na koncu besedila doda besedilo »Avtor lahko po izteku tega roka namesto preklica materialne avtorske pravice prekliče izključnost prenosa pravic.«.

14. člen

V 104. členu se v tretjem odstavku na koncu 3. točke pika nadomesti s podpičjem in dodajo nove 4., 5., 6. in 7. točka, ki se glasijo:

»4. pravico do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno retransmisijo avdiovizualnega dela;

5. pravico do primernega nadomestila od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu;

6. pravico do primernega nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo;

7. pravico do primernega nadomestila za vsakokratno dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi, ki ni obseženo s 5. in 6. točko tega odstavka.«.

15. člen

V 107. členu se v četrtem odstavku na koncu 3. točke pika nadomesti s podpičjem in dodajo nove 4., 5., 6. in 7. točka, ki se glasijo:

»4. soavtorji pravico do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno retransmisijo avdiovizualnega dela;

5. soavtorji pravico do primernega nadomestila od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu;

6. soavtorji pravico do primernega nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo;

7. soavtorji pravico do primernega nadomestila za vsakokratno dajanje na voljo javnosti

avdiovizualnega dela za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi, ki ni obseženo s 5. in 6. točko tega odstavka.«.

16. člen

V 108. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Filmski producent poroča soavtorjem avdiovizualnega dela ob upoštevanju 82. člena tega zakona ločeno za vsako dovoljeno vrsto uporabe dela.«.

17. člen

V 114. členu se za tretjim odstavkom doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Upravičeni uporabnik primerka računalniškega programa lahko v primeru:

1. ponazoritve pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, poučevanju na daljavo ali čezmejnem poučevanju, če so izpolnjeni pogoji iz 49. člena tega zakona, izvrši dejanja iz prvega odstavka prejšnjega člena, pri čemer je distribuiranje omejeno na elektronsko obliko;
2. dela izven pravnega prometa, če so izpolnjeni pogoji iz 50.e, 50.f in 50.g člena tega zakona, izvrši dejanja iz prvega odstavka prejšnjega člena;
3. besedilnega in podatkovnega rudarjenja, če so izpolnjeni pogoji iz 57.a člena tega zakona, izvrši dejanja iz 1. in 2. točke prvega odstavka prejšnjega člena;
4. ohranjanja kulturne dediščine, če so izpolnjeni pogoji iz 57.d člena tega zakona, izvrši dejanja iz 1. točke prvega odstavka prejšnjega člena.«.

V dosedanjem četrtem odstavku, ki postane peti odstavek, se prvi stavek spremeni tako, da se glasi:

»Za računalniške programe ne veljajo določbe tega zakona o pravici skesanja (20. člen), privatnem ali drugem lastnem reproduciranju (37., 38. in 50. člen), pravici avtorja do primernega nadomestila za radiodifuzno retransmisijo (peti odstavek 76. člena), pravici do primernega nadomestila za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (šesti odstavek 76. člena), avtorskem honorarju in nadomestilu (81. člen), evidenci prihodka in poročanju (82. člen), alternativnem reševanju sporov (82.a člen) in preklicu materialne avtorske pravice (83. člen).«.

Dosedanji peti odstavek postane šesti odstavek.

18. člen

122. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Pravica do nadomestila pri priobčitvi javnosti fonograma in videograma

122. člen

(1) Izvajalec ima pravico do deleža na nadomestilu, ki ga prejme proizvajalec fonograma za priobčitev javnosti fonograma z njegovo izvedbo.

(2) Izvajalec ima pravico do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti videograma s svojo izvedbo. Nadomestilo uporabnik plača izvajalcu.

(3) Izvajalec se pravici po tem členu ne more odpovedati.«.

19. člen

123. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Pravica do nadomestila

123. člen

(1) Izvajalec ima pravico do nadomestila za privatno ali drugo lastno reproduciranje po drugem odstavku 37. člena tega zakona.

(2) Kadar je izvajalec na proizvajalca fonograma ali filmskega producenta prenesel pravico dajanja v najem fonogramov ali videogramov s svojo izvedbo, mu mora proizvajalec fonograma ali filmski producent plačati pravično nadomestilo. Izvajalec se pravici do pravičnega nadomestila ne more odpovedati.«.

20. člen

V 130. členu se v naslovu besedi »javni priobčitvi« nadomestita z besedama »priobčitvi javnosti«.

V prvem odstavku se besedi »javne priobčitve« nadomestita z besedama »priobčitve javnosti«.

21. člen

133. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Filmski producent

133. člen

(1) Filmski producent je fizična ali pravna oseba, ki v svojem imenu in za svoj ali tuj račun organizira in vodi ustvarjanje avdiovizualnega dela ali zaporedja gibljivih slik ter je odgovorna za njegovo dokončanje.

(2) Videogram pomeni prvi posnetek avdiovizualnega dela ali zaporedja gibljivih slik, z zvokom ali brez, ali njihovega nadomestka, s katerega se ti lahko zaznajo, reproducirajo ali priobčujejo s pomočjo naprave.«.

22. člen

V 139. členu se v prvem odstavku za besedo »do« doda beseda »deleža«, za besedo »zakona« pa se doda vejica in besedilo »kadar so avtorji nanje prenesli svoje pravice«.

23. člen

Za 139. členom se doda nov 139.a člen, ki se glasi:

»Medijske publikacije

139.a člen

(1) Založnik medijske publikacije s sedežem v Evropski uniji ima za uporabo medijske publikacije v okviru storitev ponudnika storitev informacijske družbe, kot ga ureja zakon, ki ureja elektronsko poslovanje na trgu, izključno pravico:

1. reproduciranja svoje medijske publikacije;
2. dajanja na voljo javnosti svoje medijske publikacije.

(2) Za medijsko publikacijo po tem zakonu se šteje zbirka, sestavljena pretežno iz literarnih del novinarske narave, ki lahko vključuje tudi druga avtorska dela ali predmete sorodnih pravic, in ki:

1. predstavlja posamezni del v periodični ali redno posodabljeni publikaciji pod enakim naslovom, kot je časopis ali revija splošnega ali posebnega interesa;
2. ima namen splošno javnost obveščati o novicah ali drugih temah ter
3. je objavljena v kateremkoli mediju na pobudo ponudnika storitve, ki je zanj uredniško odgovoren in ga nadzira.

(3) Za medijske publikacije iz prejšnjega odstavka se ne štejejo periodične publikacije, ki se objavijo v znanstvene ali akademske namene, kot so znanstvene revije.

(4) Pravici iz prvega odstavka tega člena se ne uporabljata za:

1. zasebne ali nekomercialne uporabe medijskih publikacij, kadar jih uporabljajo posamezni uporabniki;

2. dejanja vstavljanja hiperpovezave;
3. uporabe posameznih besed ali zelo kratkih izvlečkov iz medijske publikacije, ki skupaj z naslovom ne presegajo 200 znakov.

(5) Pravici iz prvega odstavka tega člena ne posegata v pravice avtorjev na delih in pravice imetnikov sorodnih pravic na predmetih sorodnih pravic, vključenih v medijsko publikacijo. Založnik medijske publikacije ne more uveljavljati pravic iz prvega odstavka tega člena:

1. zoper avtorja dela, katerega avtorsko delo je vključeno v medijsko publikacijo, ali imetnika sorodne pravice, katerega predmet sorodne pravice je vključen v medijsko publikacijo, in tudi ne preprečiti avtorju ali imetniku sorodne pravice, da isto avtorsko delo ali isti predmet sorodne pravice uporablja neodvisno od založnikove medijske publikacije, v katero je vključeno;
2. zoper drugega uporabnika, ki je na podlagi neizključnega prenosa pridobil pravice za uporabo istega dela ali predmeta sorodne pravice, ki je na podlagi neizključnega prenosa pravic vključeno v založnikovo medijsko publikacijo;
3. tako, da prepove uporabo dela ali predmeta sorodne pravice, ki je vključen v njegovo medijsko publikacijo, če to delo ali predmet sorodne pravice ni več varovan po določbah tega zakona.

(6) Pravici iz prvega odstavka tega člena trajata dve leti od prve zakonite objave medijske publikacije. Ta rok začne teči prvega januarja tistega leta, ki sledi datumu, na katerega je objavljena medijska publikacija.

(7) Avtor ima pravico do primerne deleža prihodka, ki ga na podlagi prvega odstavka tega člena od ponudnika storitev informacijske družbe prejme založnik medijske publikacije, v katero je vključeno avtorsko delo tega avtorja. Avtor se tej pravici ne more odpovedati.«.

24. člen

V 141.g členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Upravičeni uporabnik objavljene podatkovne baze lahko prosto uporablja znaten del njene vsebine:

1. v primeru ponazoritve pri poučevanju, če so izpolnjeni pogoji iz 49. člena tega zakona;
2. v primeru privatne ali druge lastne uporabe neelektronske podatkovne baze, če so izpolnjeni pogoji iz 50. člena tega zakona;
3. v primeru znanstvenega raziskovanja, če so izpolnjeni pogoji iz 57.c člena tega zakona.«.

Za prvim odstavkom se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Uporaba objavljene podatkovne baze je dopustna v primeru:

1. del izven pravnega prometa, če so izpolnjeni pogoji iz 50.e, 50.f in 50.g člena tega zakona;
2. besedilnega in podatkovnega rudarjenja, če so izpolnjeni pogoji iz 57.a člena tega zakona;
3. besedilnega in podatkovnega rudarjenja za namene znanstvenega raziskovanja, če so izpolnjeni pogoji iz 57.b člena tega zakona;
4. ohranjanja kulturne dediščine, če so izpolnjeni pogoji iz 57.d člena tega zakona.«.

Dosedanji drugi odstavek postane tretji odstavek.

25. člen

Za šestim poglavjem se doda novo šesto a poglavje, ki se glasi:

»Šesto a poglavje

PRIOBČITEV JAVNOSTI V OKVIRU STORITEV DELJENJA VSEBIN NA SPLETU

Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu

163.b člen

(1) Za ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu se šteje ponudnik storitve informacijske družbe po določbah zakona, ki ureja elektronsko poslovanje na trgu, katere glavni namen ali eden od glavnih namenov je shranjevati in javnosti ponujati dostop do večje količine avtorskih del, ki jih na strežnik

naložijo uporabniki njegovih storitev, in ki jih ta ponudnik organizira in promovira za namene ustvarjanja dobička.

(2) Za ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu se ne šteje ponudnik storitev informacijske družbe, kot so nepridobitne spletne enciklopedije, nepridobitne izobraževalne in znanstvene baze, platforme za razvoj in skupno rabo odprtokodnih računalniških programov, izvajalci elektronskih komunikacijskih storitev iz zakona, ki ureja elektronske komunikacije, spletne tržnice in storitve v oblaku med podjetji ter storitve v oblaku, ki uporabnikom omogočajo nalaganje vsebin za lastno uporabo na strežnik.

(3) Določbe tega poglavja se v delu, ki se nanašajo na avtorsko delo, avtorsko pravico in avtorja, smiselno uporabljajo za predmete sorodnih pravic, sorodne pravice in njihove imetnike.

Odgovornost ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu

163.c člen

(1) Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu izvaja dejanje priobčitve javnosti, kadar javnosti omogoči dostop do avtorskih del, ki jih na strežnik naložijo njegovi uporabniki, za kar mora pridobiti dovoljenje avtorja. To dovoljenje obsega tudi dejanja priobčitve javnosti, ki jih izvajajo uporabniki storitev tega ponudnika, kadar to storijo brez namena doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi ali kadar dejavnost tega uporabnika ne ustvarja znatnih prihodkov.

(2) Kadar ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu izvaja dejanje priobčitve javnosti po določbah tega poglavja, se ne uporabljajo določbe o odgovornosti ponudnika storitev gostiteljstva po zakonu, ki ureja elektronsko poslovanje na trgu, razen za njegove druge storitve informacijske družbe.

(3) Če ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu nima dovoljenja avtorja, je odgovoren za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti avtorskega dela, razen če dokaže, da:

1. si je po najboljših močeh prizadeval za pridobitev dovoljenja avtorja,
2. si je po najboljših močeh in v skladu s skrbnostjo dobrega strokovnjaka prizadeval, da bi zagotovil nerazpoložljivost določenega avtorskega dela, za katerega mu je avtor predložil ustrezne in potrebne podatke, in
3. je po prejemu zadostno utemeljene zahteve avtorja nemudoma odstranil določeno priglášeno avtorsko delo s svojega spletnega mesta ali onemogočil dostop do njega, in si je po najboljših močeh prizadeval preprečiti njegova prihodnja nalaganja na strežnik v skladu s prejšnjo točko.

(4) Pri ugotavljanju, ali ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu izpolnjuje svoje obveznosti iz prejšnjega odstavka, se glede na načelo sorazmernosti upoštevajo zlasti:

1. vrsta, občinstvo in obseg storitev ter vrsta avtorskih del, ki so jih na strežnik naložili uporabniki storitve, in
2. razpoložljivost ustreznih in učinkovitih sredstev ter stroškov teh sredstev za ponudnika storitev.

Odgovornost novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu

163.d člen

(1) Za novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu se šteje tisti ponudnik teh storitev, katerega storitve so bile javnosti v Evropski uniji na voljo manj kot tri leta in katerega čisti prihodki od prodaje na bilančni presečni dan letne bilance stanja ne presegajo 10 milijonov eurov.

(2) Določbe drugega odstavka prejšnjega člena se uporabljajo tudi za novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu.

(3) Če novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu nima dovoljenja avtorja, je odgovoren za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti, razen če dokaže, da:

1. si je po najboljših močeh prizadeval za pridobitev dovoljenja in
2. je po prejemu zadostno utemeljene zahteve avtorja nemudoma odstranil določeno priglášeno avtorsko delo s svojega spletnega mesta ali onemogočil dostop do njega.

(4) Če povprečno število enkratnih obiskovalcev novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu v

enem mesecu presega 5 milijonov, izračunano na podlagi prejšnjega koledarskega leta, novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ni odgovoren za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti, če poleg okoliščin iz prejšnjega odstavka dokaže tudi, da si je po najboljših močeh prizadeval preprečiti prihodnja nalaganja določenega priglašene avtorskega dela, za katerega mu je avtor predložil ustrezne in potrebne podatke, na strežnik.

Dovoljena uporaba varovanih del

163.e člen

(1) Ukrepi, ki jih sprejme ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu v sodelovanju z avtorjem, ne smejo preprečiti razpoložljivosti avtorskega dela, ki ga na strežnik naloži uporabnik, ki zakonito uporabi to delo. Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ne sme preprečiti uporabnikom njegovih storitev, da na strežnik naložijo in priobčijo javnosti vsebine, ki jih ustvarijo za namene citiranja, kritike, ocene, karikature, parodije ali pastiša.

(2) Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu obvesti uporabnike njegovih storitev, da lahko uporabljajo avtorsko delo v skladu z vsebinskimi omejitvami avtorske pravice iz prejšnjega odstavka, v splošnih pogojih, ki jih objavi na svojem spletnem mestu.

Pravica avtorja do obveščeniosti

163.f člen

(1) Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu avtorju na njegovo zahtevo zagotovi ustrezne podatke o:

1. vrsti in načinu sprejetih ukrepov za preprečevanje nedovoljenih dejanj priobčitve javnosti iz tretjega odstavka 163.c člena ali tretjega oziroma četrtega odstavka 163.d člena tega zakona;
2. uporabi avtorskih del, kadar je zanj pridobil dovoljenje avtorja.

(2) Ukrepi, ki jih sprejme ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu in bi lahko privedli do splošne obveznosti spremljanja vsebin, ki jih na strežnik naložijo njegovi uporabniki, so prepovedani.

(3) Prepovedano je identificiranje posameznih uporabnikov in obdelava osebnih podatkov, ki ni v skladu s predpisi Republike Slovenije ali Evropske unije, ki urejajo varstvo osebnih podatkov.

Zahteva avtorja

163.g člen

Avtor lahko zahteva, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu odstrani določeno njegovo priglašeno avtorsko delo s svojega spletnega mesta ali onemogoči dostop do njega, kadar je bilo to naloženo na strežnik ponudnika te storitve in priobčeno javnosti brez dovoljenja avtorja. Avtor svojo zahtevo utemelji v taki meri, ki bo ponudniku storitev deljenja vsebin na spletu omogočila, da na njeni podlagi sprejme odločitve.

Pritožba uporabnika

163.h člen

(1) Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu zagotovi uporabniku svojih storitev učinkovit, hiter in brezplačen postopek pritožbe zaradi odstranitve vsebine, ki jo je uporabnik naložil na strežnik, ali zaradi onemogočanja dostopa do nje.

(2) Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu nemudoma obvesti uporabnika, ki je naložil vsebino na njegov strežnik, da je bila ta odstranjena ali je bil onemogočen dostop do nje, o razlogih za to in o možnosti pritožbe.

(3) Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu določi postopek pritožbe v splošnih pogojih, ki jih objavi na svojem spletnem mestu.

(4) Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu zagotovi, da o pritožbi uporabnika njegovih storitev brez odlašanja odloči človek.

(5) Določbe prvega odstavka 82.a člena tega zakona se smiselno uporabljajo za reševanje sporov med ponudnikom storitev deljenja vsebin na spletu in uporabnikom njegovih storitev glede odstranitve vsebine, ki jo je uporabnik naložil na strežnik, ali onemogočanja dostopa do nje.«.

26. člen

V 166.c členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(3) Ob upoštevanju pogojev iz tega zakona, vključno z morebitnim plačilom nadomestila, se lahko po prvem odstavku tega člena vsebinske omejitve pravic uveljavijo v naslednjih primerih:

1. uporaba v korist invalidov in upravičenih oseb (48.a člen);
2. uporaba za poučevanje (49. člen);
3. privatno in drugo lastno reproduciranje (50. člen);
4. uradni postopki (56. člen);
5. besedilno in podatkovno rudarjenje (57.a člen);
6. besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja (57.b člen);
7. znanstveno raziskovanje (57.c člen);
8. ohranjanje kulturne dediščine (57.d člen);
9. efemerni posnetki RTV organizacij (drugi odstavek 77. člena).«.

27. člen

182. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Načelo države izvora za satelitske oddaje in pomožne spletne storitve

182. člen

(1) Radiodifuzno oddajanje s satelitom nastane le v državi članici Evropske unije, v kateri se pod nadzorom in odgovornostjo RTV organizacije vnesejo programski signali, namenjeni javnosti, v neprekinjeno komunikacijsko verigo, ki vodi k satelitu in nazaj na zemljo.

(2) Kadar dejanje iz prejšnjega odstavka nastane v državi nečlanici Evropske unije z nižjo ravno varstva, se šteje, da je nastalo le v državi članici Evropske unije, v kateri:

1. se nahaja usmerjevalna postaja, iz katere se pošiljajo programski signali, pri čemer se pravice uveljavijo zoper operaterja te postaje;
2. ima svoj glavni sedež RTV organizacija, ki je naročila oddajanje s satelitom, če ni bila uporabljena usmerjevalna postaja iz prejšnje točke, pri čemer se pravice uveljavijo zoper to RTV organizacijo.

(3) Pomožne spletne storitve RTV organizacije nastanejo le v državi članici Evropske unije, v kateri ima RTV organizacija svoj glavni sedež.

(4) Pomožne spletne storitve iz prejšnjega odstavka so spletne storitve RTV organizacije ali osebe pod njenim nadzorom in odgovornostjo, s katerimi zagotavlja javnosti svoje televizijske in radijske programe sočasno z oddajanjem ali z določenim časovnim zamikom, kakor tudi vsa temu oddajanju pomožna gradiva. Pomožne spletne storitve so v podrejenem razmerju s tem radiodifuznim oddajanjem in obsegajo priobčitev javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti in potrebnim reproduciranjem:

1. radijskih programov, in
2. določenih televizijskih programov, ki so novice in aktualni informativni programi, ali v celoti financirane lastne produkcije RTV organizacije.

(5) Določba 2. točke prejšnjega odstavka se ne uporablja za radiodifuzno oddajanje športnih dogodkov in predmetov varstva, ki so vanje vključeni.

(6) Pri določitvi zneska primerne nadomestila za pravice iz tega člena, pogodbene stranke

upoštevajo vse vidike, kot so značilnosti in čezmejni obseg uporabe, njeno trajanje, dejansko in potencialno občinstvo, razpoložljive jezikovne različice, izračun po prihodkih RTV organizacije in podobno.

(7) V skladu z načelom pogodbene svobode lahko imetniki pravic in RTV organizacije omejijo uporabo načela države izvora po tem členu.«.

28. člen

V 184. členu se v prvem odstavku za 5. točko doda nova 6. točka, ki se glasi:
»6. ki brez prenosa ustrezne izključne pravice v primerih, ko je tak prenos potreben po tem zakonu, reproducira ali da na voljo javnosti medijsko publikacijo (prvi odstavek 139.a člena);«.

Dosedanje 6., 7., 8., 9. in 10. točka postanejo 7., 8., 9., 10. in 11. točka.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

29. člen (čas uporabe)

(1) Določbe zakona, kot so spremenjene in dopolnjene s tem zakonom, se uporabljajo za vsa dela in predmete sorodnih pravic, na katerih avtor ali imetnik sorodne pravice 7. junija 2021 še uživa varstvo po do sedaj veljavnih določbah zakona, in za dela in predmete sorodnih pravic, ki bodo nastali po tem datumu.

(2) Določbe novega petega in šestega odstavka 76. člena, nove 4., 5., 6. in 7. točke tretjega odstavka 104. člena, nove 4., 5., 6. in 7. točke četrtega odstavka 107. člena, novega drugega in tretjega odstavka 122. člena ter spremenjenega drugega odstavka 123. člena ne posegajo v pogodbe o prenosu avtorske ali sorodnih pravic, ki so bile sklenjene, ali dejanja uporabe, ki so bila izvršena pred uveljavitvijo tega zakona.

30. člen (medijske publikacije)

Določbe novega 139.a člena zakona se ne uporabljajo za medijske publikacije, ki so bile prvič objavljene pred 6. junijem 2019.

31. člen (prehodno obdobje)

(1) Določbe spremenjenega 82. člena in spremenjenega drugega odstavka 108. člena zakona se uporabljajo od 7. junija 2022 dalje. Do takrat se uporabljajo določbe do sedaj veljavnega zakona.

(2) Za pogodbe o zagotavljanju pomožnih spletnih storitev po novem tretjem do sedmem odstavku 182. člena zakona, ki veljajo na dan 7. junija 2021, se te določbe uporabljajo od 7. junija 2023 dalje, če se te pogodbe iztečejo po navedenem datumu.

(3) Za dovoljenja o neposrednem oddajanju po tretjem odstavku spremenjenega 31. člena zakona, ki veljajo na dan 7. junij 2021, se ta določba uporablja od 7. junija 2025 dalje, če se ta dovoljenja iztečejo po navedenem datumu.

32. člen (začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

V ZASP se v 1. členu drugi odstavek spremeni tako, da se navedejo vse direktive, ki jih ZASP prenaša v pravni red Republike Slovenije v celoti.

V tretjem odstavku se navedejo vse direktive, ki jih ZASP le delno prenaša. Te direktive delno prenaša tudi ZKUASP, z izjemo Direktive 2004/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL L št. 157 z dne 30. 4. 2004, str. 45), ki jo delno prenaša tudi Zakon o industrijski lastnini (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 100/13 in 23/20).

K 2. členu:

Z 2. členom predloga zakona se spreminja 31. člen ZASP, ki ureja pravico radiodifuzne retransmisije. Pravica radiodifuzne retransmisije obsega kompleksno materijo, saj vsebuje dve fazi prenosa programskih signalov z varovanimi avtorskimi deli in predmeti sorodnih pravic: a) prvotni prenos in b) nadaljnji prenos (retransmisijo), obe fazi pa sta namenjeni javnosti.

S spremembami 31. člena se posodablja ureditev materialne avtorske pravice radiodifuzne retransmisije, tako da se celovito združi področji, ki ju urejata Direktiva 2019/789/EU in Direktiva 93/83/EGS. Hkrati se upošteva relevantno določbo 2. točke prvega odstavka 11.bis člena Bernske konvencije⁵¹. Zaradi zagotovitve tehnološke nevtralnosti ureditve niso določeni opisi tehnologij, s katerimi se izvajata prvotni prenos radijskih ali televizijskih programskih signalov z deli in njihova retransmisija.

Prvi odstavek spremenjenega 31. člena prenaša določbe spremenjenega tretjega odstavka 1. člena in prvega odstavka 8. člena Direktive 93/83/EGS ter določbe drugega odstavka 2. člena, prvega odstavka 4. člena in 9. člena Direktive 2019/789/EU (s katerim je spremenjen tretji odstavek 1. člena Direktive 93/83/EGS). Določa osnovno jedro pravice radiodifuzne retransmisije kot izključne materialne avtorske pravice (v skladu s prvim odstavkom 8. člena Direktive 93/83/EGS in prvim odstavkom 4. člena Direktive 2019/789/EU). V skladu z navedenimi določbami direktiv je pravica radiodifuzne retransmisije določena kot izključna pravica do sočasnega, nespremenjenega in neskrajšanega nadaljnjega oddajanja prvotno radiodifuzno oddajanih programskih signalov z delom, če to retransmisijo izvaja druga oseba od prvotne RTV organizacije (operater retransmisije), ne glede na to, kako ta operater pridobi od nje programske signale za ta namen. Določba izhaja iz tretjega odstavka 1. člena Direktive 93/83/EGS, ki je v skladu z drugim odstavkom 2. člena in 9. členom Direktive 2019/789/EU, posodobljen zaradi zagotovitve tehnološke nevtralnosti pridobitve programskih signalov po obeh direktivah (»ne glede na to, kako ta operater pridobi od nje programske signale za namen retransmisije«). Jasneje je določeno razlikovanje med prvo (prvotni prenos) in drugo fazo (retransmisija) tega načina uporabe del, ker so nekateri opisi prvotnega prenosa in retransmisije zaradi razbremenitve določbe prvega odstavka, določeni v drugem odstavku. Uveden je tudi nov pojem »operater retransmisije«, ki je druga oseba od prvotne RTV organizacije, kar vključuje druge RTV organizacije in druge osebe, ki izvajajo retransmisijo (na primer kabelski operaterji, ponudniki IP TV, ponudniki storitev dostopa do interneta, distributer signala).

Drugi odstavek spremenjenega 31. člena prenaša preostali del določb drugega odstavka 2. člena, določbe tretjega odstavka 2. člena in določbe 7. člena Direktive 2019/789/EU ob upoštevanju 14. uvodne izjave Direktive 2019/789/EU. Določeno je, kaj se šteje za radiodifuzno retransmisijo in kaj ne. Prvotno oddajanje (prva faza retransmisije) preko spleta (interneta), se ne šteje za radiodifuzno retransmisijo. Kot radiodifuzna retransmisija pa se šteje retransmisija prek storitve dostopa do interneta, kadar ta poteka v upravljanem okolju, v katerem operater zagotavlja varno retransmisijo izključno upravičenim uporabnikom (druga faza retransmisije). V drugem odstavku je določena bistvena nadgradnja Direktive 93/83/EGS t. j. razširitev retransmisije na storitev dostopa do interneta, kot je določena v Uredbi 2015/2120. Kot izhaja iz b) točke drugega odstavka 2. člena Direktive

⁵¹ 11.bis člen Bernske konvencije določa:

Avtorji književnih in umetniških del imajo izključno pravico dovoljevati: 1. oddajanje svojih del po radiodifuziji ali njihovo priobčitev javnosti s katerimkoli sredstvom za brezžični prenos znakov, zvokov ali slik; 2. vsako žično ali brezžično priobčitev po radiu oddajane dela, če naj ga priobči javnosti kakšna druga ustanova, ne pa tista, ki ga je izvorno oziroma prva oddajala; 3. priobčitev po radiu oddajane dela javnosti po zvočniku ali kakršnikoli drugi podobni napravi za prenos znakov, zvokov ali slik.

2019/789/EU, je storitev dostopa do interneta opredeljena v 2. točki drugega odstavka 2. člena Uredbe 2015/2120. Ta določa, da »storitev dostopa do interneta« pomeni javno dostopno elektronsko komunikacijsko storitev, ki omogoča dostop do interneta in s tem povezljivost s tako rekoč vsemi končnimi točkami interneta, ne glede na uporabljeno omrežno tehnologijo in terminalsko opremo. Storitev dostopa do interneta je že ustaljen izraz, zato ga v besedilu člena ni treba posebej določati.

Pomembna je določba o »upravljanem okolju, v katerem je zagotovljena varna retransmisija pooblaščenim uporabnikom«, ki pokrije vse vrste zdaj znanih in bodočih neznanih tehnologij za retransmisije varovanih vsebin. Kot izhaja iz 14. uvodne izjave Direktive 2019/789/EU, naj bodo storitve retransmisije, ki se ponujajo prek storitev dostopa do interneta, vključene le, kadar se te storitve retransmisije zagotavljajo v okolju, v katerem je dostop do retransmisij dovoljen le pooblaščenim uporabnikom, zagotovljena raven varstva vsebine pa je primerljiva z ravnjo varstva vsebine, prenesene prek upravljanih omrežij, kot so kabelska omrežja ali omrežja zaprtega kroga na podlagi IP, v katerih je retransmitirana vsebina šifrirana. Pri tem so bistveni znaki upravljanost, varnost in pooblaščenost.

Med značilnostmi prvotnega prenosa v predlogu spremenjenega 31. člena ni zahtevano, da ta prenos prihaja iz druge države članice. S tem je prenesen 7. člen Direktive 2019/789/EU, saj pravila prenovljene pravice radiodifuzne retransmisije veljajo tako za razmerja med državami članicami kot tudi znotraj posamezne države članice (slednje je v Republiki Sloveniji veljalo že doslej), s čimer se ohranja dosedanja raven varstva pravic.

Tretji odstavek spremenjenega 31. člena prenaša v slovenski pravni red določbe četrtega odstavka 2. člena in določbe prvega odstavka 8. člena Direktive 2019/789/EU, ki ureja neposredno oddajanje. Ker neposredno oddajanje izpolnjuje znake retransmisije (faza prvotnega prenosa, kot izhaja iz drugega stavka 14. uvodne izjave Direktive 2019/789/EU, namen prenašanja javnosti) in ker Direktiva 2019/789/EU v drugem odstavku 8. člena napotuje na smiselno uporabo določb o retransmisiji, je neposredno oddajanje uvrščeno v pravico radiodifuzne retransmisije. Neposredno oddajanje je priobčitev javnosti, pri kateri RTV organizacija prvotno in brez dostopa javnosti prenaša svoje programske signale operaterju retransmisije (ki ni RTV organizacija), ta pa jih retransmitira javnosti (torej priobči javnosti). V tem primeru prvotni prenos RTV organizacije ni dostopen javnosti (je pa namenjen za sprejem s strani javnosti) in ga javnosti retransmitira operater retransmisije (ta je glede na to, da daje signal v javnost, v položaju distributerja signala, s čimer tretji odstavek spremenjenega 31. člena prenaša tudi drugi odstavek 8. člena Direktive 2019/789/EU). V skladu z določbami prvega odstavka 8. člena in 20. uvodno izjavo Direktive 2019/789/EU je določeno, da se šteje, da RTV organizacija in operater retransmisije pri tem sodelujeta v enotnem dejanju priobčitve javnosti, za katerega morata vsak zase pridobiti dovoljenje avtorja (in ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP, ki med drugim določa, da se določbe o vsebini materialnih avtorskih pravic smiselno uporabljajo za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju ZASP določeno drugače, tudi imetnikov sorodnih pravic). V vsakem primeru posebej je treba ugotoviti, kakšen je prispevek RTV organizacije in operaterja retransmisije (ki ni RTV organizacija) v tem enotnem dejanju priobčitve javnosti. Kot izhaja iz 20. uvodne izjave Direktive 2019/789/EU in sodne prakse Sodišča Evropske unije (npr. sodbi

Football Association Premier League in drugi, C-403/08 in C-429/08, ter Airfield in Canal Digitaal,

C-431/09 in C-432/09, točki 74 in 79), se, kadar distributerji signalov RTV organizacijam omogočajo

zgolj tehnična sredstva, da bi zagotovili ali izboljšali sprejem oddaj, ne bi smelo šteti, da sodelujejo pri dejanju priobčitve javnosti. Iz navedenega izhaja, da kadar distributer signalov omogoča RTV organizaciji zgolj tehnična sredstva, ni zavezan k plačilu nadomestila. Iz navedenega izhaja, da bo višina primerne nadomestila odvisna od tega, kakšen je prispevek vsakega od njiju v enotnem dejanju priobčitve javnosti (kot izhaja iz sodbe Sodišča Evropske unije v zadevi C-325/14).

Predlog spremenjenega 31. člena opušča dosedanje omejitve pravice radiodifuzne retransmisije iz 2. točke do zdaj veljavnega 31. člena ZASP (pri številu do 100 kabelskih priključkov ta pravica ni obstajala). Razlogov za tako ureditev je več: ta omejitev pri retransmisiji iz drugih držav ni dopustna

(kar je upoštevano že do zdaj); njena uvedba in obseg v obliki omejitve pravice kot »uporaba v določenih drugih manj pomembnih primerih« je sporna glede na določbo o) točke tretjega odstavka 5. člena Direktive 2001/29/ES⁵² in določbo drugega odstavka 9. člena Bernske konvencije⁵³; v praksi je bila večina takih malih kabelskih omrežij priključenih k večjim kabelskim operaterjem.

K 3. členu:

S 3. členom predloga zakona se spreminja 49. člen ZASP in prenaša določba 5. člena Direktive 2019/790/EU, ki določa novo obvezno izjemo in omejitev avtorske in sorodnih pravic za digitalno in čezmejno poučevanje. Spremenjeni 49. člen določa prosto uporabo, zato za določene nove dovoljene načine uporabe objavljenih del ne bo več treba predhodno pridobiti dovoljenje imetnika pravic in mu plačati avtorski honorar ali nadomestilo.

Prvi odstavek 49. člena delno prenaša prvi odstavek 5. člena Direktive 2019/790/EU. Če ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, je prosto: 1. za namen ponazoritve pri poučevanju: reproduciranje objavljenih del v elektronski obliki pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, poučevanju na daljavo ali čezmejnem poučevanju; priobčitev javnosti objavljenih del; in predelava baz podatkov in v elektronski obliki reproduciranje, distribuiranje ter priobčitev javnosti predelane baze podatkov pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, poučevanju na daljavo ali čezmejnem poučevanju; 2. javno izvajanje objavljenih del na brezplačnih šolskih prireditvah pod pogojem, da izvajalci ne prejmejo plačila; 3. sekundarno radiodifuzno oddajanje RTV šolskih oddaj.

S 1. točko prvega odstavka 49. člena je dovoljena prosta uporaba objavljenih del v elektronski obliki, in sicer izključno za namen ponazoritve pri poučevanju in če to ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi (nekomercialna uporaba). Kot izhaja iz 21. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU, ponazoritev pri poučevanju pomeni uporabo dela v podporo, oplemenitenje ali dopolnitev poučevanja. Iz tega izhaja, da lahko za namen ponazoritve pri poučevanju iz 1. točke prvega odstavka obsega dovoljeno reproduciranje ali priobčitev javnosti le odlomka nekega objavljenega dela (na primer knjige, glasbe, filma...), ki učitelju omogoči podporo, oplemenitenje ali dopolnitev poučevanja, torej, da s tem dodatno ponazori določeno učno temo. Če bi učitelj učencem prikazal film ali knjigo v celoti, bi to preseгло dovoljen namen ponazoritve pri poučevanju, razen v primeru del, kot je na primer fotografija, ki se lahko za ponazoritev pri poučevanju prikaže učencem v celoti.

Uporaba iz 1. točke prvega odstavka 49. člena je dovoljena, kolikor to upravičuje nekomercialni namen poučevanja (na primer jezikovne šole, ki proti plačilu poučujejo jezike, ali drugo poučevanje proti plačilu ne smejo uporabiti del po tej vsebinski omejitvi pravic, ker zaradi komercialne narave svojega poučevanja presegajo pogoje vsebinske omejitve pravic).

Zato, da lahko učitelj ponazori nek primer obravnavane učne snovi, je dovoljeno, da delo reproducira v elektronski obliki in ga priobči javnosti, na primer učitelj reproducira v elektronski obliki odlomek iz knjige in ga pokaže učencem na primer na elektronski tabli ali pri poučevanju na daljavo ali čezmejnem poučevanju ali ga kako drugače priobči javnosti (uporabi v netelesni obliki, kot to določa drugi odstavek 22. člena ZASP). V tretji alineji 1. točke je dovoljena tudi predelava (avtorsko varovane) baze podatkov in uporaba predelane baze podatkov v elektronski obliki (reproduciranje, distribuiranje in priobčitev javnosti). Na primer učitelj bo lahko v elektronski bazi podatkov, ki vsebuje članke, poiskal članek, ga reproduciral v elektronski obliki in priobčil javnosti (svojim učencem) pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev ali pri poučevanju na daljavo ali čezmejnem poučevanju.

Določba 2. točke prvega odstavka 49. člena določa (podobno kot 49. člen ZASP), da je prosto javno izvajanje objavljenih del na brezplačnih šolskih prireditvah pod pogojem, da izvajalci ne prejmejo plačila, in sekundarno radiodifuzno oddajanje RTV šolskih oddaj. Izrecno je določeno, da je uporaba v okviru 2. in 3. točke dovoljena samo pod pogojem, da ni namenjena doseganju posredne ali

⁵² O) točka tretjega odstavka 5. člena Direktive 2001/29/ES določa:

Države članice lahko predvidijo izjeme in omejitve pravic iz členov 2 in 3 v naslednjih primerih:

...

o) uporaba v določenih drugih manj pomembnih primerih, kjer izjeme ali omejitve že obstajajo po nacionalni zakonodaji, pod pogojem, da zadevajo le analogne načine uporabe in ne vplivajo na prost pretok blaga in storitev v Skupnosti, brez vpliva na druge izjeme in omejitve, ki jih vsebuje ta člen.

⁵³ Drugi odstavek 9. člena Bernske konvencije določa:

Državam unije je prepuščena pravica, da v svojih zakonih dovolijo reproduciranje omenjenih del v določenih posebnih primerih toda le, če to reproduciranje ni v škodo redni uporabi dela in ne prizadene neopravičene škode zakonitim interesom avtorja.

neposredne gospodarske koristi. Spremenjena 2. točka določa, da je prosto javno izvajanje objavljenih del na brezplačnih šolskih prireditvah, in ne le na šolskih slovesnostih, kot zdaj določa 49. člen ZASP. Javno izvajanje objavljenih del na brezplačnih šolskih prireditvah enako, kot do zdaj, vključuje javno recitiranje del s področja književnosti z živo izvedbo (na primer nekdo recitira ali prebere pesem), priobčitev javnosti glasbenega dela z živo izvedbo (na primer nekdo zapoje skladbo ali jo zaigra) in odrsko uprizoritev del (na primer učenci uprizorijo neko delo). Enako, kot do zdaj, je ta uporaba prosta le, če izvajalci ne prejmejo plačila in da tudi sama prireditev ni namenjena doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi (na primer, da ni vstopnine, da v se okviru prireditve ne izvaja gospodarska korist, na primer da se ne prodajajo izdelki).

Določba 3. točke prvega odstavka 49. člena določa (enako kot 49. člen ZASP), da je prosto sekundarno radiodifuzno oddajanje RTV šolskih oddaj. Tudi ta uporaba je dovoljena le, če ni namenjena doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi (torej, da se ne izvaja komercialno).

Drugi odstavek 49. člena delno prenaša prvi odstavek 5. člena Direktive 2019/790/EU in natančneje določa pogoje uporabe del po 1. točki prvega odstavka 49. člena za namen ponazoritve pri poučevanju. Drugi odstavek 49. člena določa, da je uporaba iz 1. točke prvega odstavka 49. člena dovoljena, če se izvaja pod naslednjimi pogoji: 1. pod odgovornostjo vrtca ali izobraževalne ustanove, ki izvaja javno veljavne izobraževalne programe osnovnega, poklicnega, srednjega in višjega strokovnega izobraževanja, po katerih se pridobi javno veljavna izobrazba; in 2. v prostorih vrtca ali izobraževalne ustanove ali drugih prostorih (na primer, kadar izobraževalna ustanova izvaja poučevanje v muzeju) ali prek varnega elektronskega okolja, ki je dostopno, zlasti prek avtentikacijskih postopkov, le predšolskim otrokom, učencem, dijakom ali študentom, vpisanim oziroma vključenim v programe (iz 1. točke), ter vzgojiteljem v vrtcu in učiteljem, ki izvajajo poučevanje.

Priobčitev javnosti za namen ponazoritve pri pouku v varnem elektronskem okolju pomeni, da se na primer glasbeno delo lahko shrani in da na voljo javnosti v elektronski obliki v spletni učilnici, ne pa tudi na odprti spletni strani, do katere lahko dostopa kdorkoli, ker se v tem primeru omogoči dostop do tega dela osebam, ki po tej vsebinski omejitvi pravic niso upravičene do take proste uporabe. Iz enakih razlogov ni dovoljeno objaviti na odprtem internetu posnetka predavanja, v katerem je za ponazoritev pri poučevanju uporabljen na primer odlomek iz književnega dela – taka uporaba presega dovoljeno prosto uporabo, zato je zanjo potrebno predhodno pridobiti dovoljenje avtorja.

Dovoljena uporaba del v obsegu spremenjenega 49. člena je omejena na ozek krog oseb, na primer učence v določenem razredu in učitelja, ki jih uči. Druge osebe, ki so na primer zaposlene v izobraževalni ustanovi, pa niso učitelji (na primer knjižničarji, socialni delavci), ne morejo uporabiti del po tej vsebinski omejitvi pravic, ker niso učitelji in ne poučujejo.

Tretji odstavek 49. člena določa, da se uporaba iz 1. točke prvega odstavka tega člena ne sme izvajati tako, da bi se z njo nadomestil nakup dela, na primer s postopnim reproduciranjem odlomkov ali delov istega dela. Namen te določbe je preprečiti, da bi se s postopnim delnim reproduciranjem v elektronski obliki, na primer neke knjige, to knjigo reproduciralo v celotnem obsegu, zaradi česar nakup nove knjige ne bi bil potreben.

Četrti odstavek 49. člena prenaša nezavezujočo določbo drugega odstavka 5. člena Direktive 2019/790/EU. Grafične izdaje glasbenih del (notni zapisi) in učna gradiva, ki so namenjena predvsem za uporabo pri poučevanju (z izjemo učbenikov, delovnih zvezkov in vadnic) se lahko uporabijo le na podlagi licence, ki omogoča uporabo po 1. točki prvega odstavka 49. člena, pod pogojem, da so te licence enostavno na voljo na trgu. Ponudnik teh licenc objavi pogoje uporabe na dobro vidnem mestu na svoji spletni strani in o tem obvesti reprezentativno združenje vrtcev oziroma izobraževalnih ustanov in ministrstvo, pristojno za šolstvo. Če pa licence niso enostavno na voljo na trgu, se lahko tudi ta dela prosto uporabijo pod pogoji iz 1. točke prvega odstavka 49. člena. Licence imajo torej prednost pred vsebinsko omejitvijo pravic iz 49. člena, vendar le, če so enostavno na voljo na trgu, sicer se kljub obstoju licence uporabi vsebinska omejitev pravic iz 49. člena.

Peti odstavek 49. člena prenaša določbo tretjega odstavka 5. člena Direktive 2019/790/EU. Kadar se uporaba iz 1. točke prvega odstavka 49. člena (za namen ponazoritve pri poučevanju) izvaja prek varnega elektronskega okolja, se šteje, da poteka izključno v državi članici Evropske unije, v kateri ima izobraževalna ustanova sedež. Ker ZASP v petem odstavku 176. člena že vsebuje določbo, da

določbe ZASP, ki se nanašajo na države članice Evropske unije, veljajo tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora, ni treba posebej določati, da se določba petega odstavka 49. člena uporablja tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora.

Šesti odstavek 49. člena prenaša določbo b) točke prvega odstavka 5. člena Direktive 2019/790/EU. Enako kot zdaj določa 49. člen ZASP, je določeno, da je treba v primerih prvega odstavka 49. člena navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu.

Sedmi odstavek 49. člena v skladu z določbo prvega odstavka 7. člena Direktive 2019/790/EU določa, da so nična pogodbeno določila, ki so v nasprotju s tem členom. S pogodbami zato ni mogoče urediti drugačne ureditve.

Nova vsebinska omejitev avtorske pravice iz spremenjenega 49. člena se ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP uporablja tudi za sorodne pravice (razen če ZASP v petem poglavju, ki ureja sorodne pravice, določa drugače), vključno z novima sorodnima pravicama založnika medijske publikacije (23. člen predloga zakona - novi 139.a člen). Nanaša se tudi na računalniške programe in podatkovne baze, ki so glede na sistematično ureditev ZASP urejeni v drugih določbah ZASP. Vsebinska omejitev avtorske pravice za poučevanje z uporabo elektronskih sredstev, poučevanje na daljavo ali čezmejno poučevanje za računalniške programe je določena v 17. členu predloga zakona, za uporabo podatkovne baze v primeru ponazoritve pri poučevanju pa 24. člen predloga zakona. V obeh primerih je določen sklic na izpolnjevanje pogojev iz 49. člena. Ker lahko avtor uporabi tehnične ukrepe iz 166.a člena ZASP, se ustrezno spreminja in dopolnjuje 166.c člen (26. člen predloga zakona), da se uporabniku, ki je upravičen do uporabe dela v obsegu novih vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic omogoči uveljavitev teh omejitev pravic.

K 4. členu:

S 4. členom se v drugem in tretjem odstavku 50.č člena zaradi določbe 2. člena Uredbe (EU) 2017/1001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2017 o blagovni znamki Evropske unije (UL L št. 154 z dne 16. 6. 2017, str. 1) in preimenovanja Urada Evropske unije za usklajevanje na notranjem trgu (blagovne znamke in modeli) v EUIPO ustrezno spreminja sklic na ta urad: urad Evropske unije, pristojen za intelektualno lastnino – v ustreznem sklonu.

K 5. členu:

S 5. členom se dodajo novi 50.e, 50.f in 50.g člen, ki urejajo dela izven pravnega prometa in z njimi povezano dovoljeno uporabo, s čimer se delno prenašajo določbe 8. do 10. člena Direktive 2019/790/EU.

Prvi odstavek 50.e člena prenaša določbo drugega odstavka 8. člena Direktive 2019/790/EU in določa novo vsebinsko omejitev avtorske pravice za uporabo del izven pravnega prometa (delo izven pravnega prometa določa 50.f člen – to je delo, za katerega se po razumnih prizadevanjih preverjanja, ali je delo dostopno javnosti v pravnem prometu, v dobri veri domneva, da delo ni dostopno javnosti v pravnem prometu po običajnih trgovinskih kanalih). Vsebinsko omejitev pravic lahko uporabijo t. i. ustanove za varstvo kulturne dediščine, med katere po določbi tretjega odstavka 2. člena Direktive 2019/790/EU štejejo javno dostopna knjižnica ali muzej, arhiv ali ustanova za filmsko dediščino ali ustanova za avdio dediščino. V Republiki Sloveniji so to javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali avdio dediščine ter javne RTV organizacije.

Pravne osebe iz prvega odstavka 50.e člena lahko na nekomercialni spletni strani prosto (brez predhodnega dovoljenja imetnika pravice in brez plačila imetniku pravice) dajo na voljo javnosti na nekomercialni spletni strani dela izven pravnega prometa, ki jih imajo v trajno svojih zbirkah, in jih za ta namen reproducirajo, vključno z bazami podatkov, ki jih lahko za ta namen predelajo. To lahko storijo pod pogojem, da pri tem ne dosejajo posredne ali neposredne gospodarske koristi. Eden izmed pogojev je, da je delo trajno v zbirki ustanove za varstvo kulturne dediščine (ne le na primer leto ali dve). Ni pa določeno, da mora biti delo v lasti ustanove za varstvo kulturne dediščine. Vsebinska omejitev avtorske pravice iz prvega odstavka 50.e člena se ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP⁵⁴ nanaša tudi na sorodne pravice (razen če je v petem poglavju, ki ureja sorodne pravice,

⁵⁴ Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

(2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek

drugače določeno), vključno z novima sorodnima pravicama založnika medijske publikacije (23. člen predloga zakona - novi 139.a člen). Nova vsebinska omejitev avtorske pravice se nanaša tudi na varovana dela, ki so glede na sistematično ureditev ZASP urejena v drugih določbah ZASP. Vsebinska omejitev avtorske pravice za uporabo del izven pravnega prometa je za računalniške programe določena v 17. členu predloga zakona in za sorodne pravice na podatkovnih bazah v 24. členu predloga zakona. V obeh primerih morajo biti izpolnjeni pogoji iz 50.e, 50.f in 50.g člena.

Drugi odstavek 50.e člena prenaša tretji odstavek 8. člena Direktive 2019/790/EU. Določeno je, da je uporaba iz prejšnjega (to je prvega) odstavka dovoljena le, če ni reprezentativne kolektivne organizacije z dovoljenjem za kolektivno upravljanje pravic v primerih reproduciranja, distribuiranja, priobčitve javnosti ali dajanja na voljo javnosti del izven pravnega prometa (iz prvega odstavka 50.e člena), ki ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi. Če lahko, na primer muzej, pridobi dovoljenje za uporabo del izven pravnega prometa pri reprezentativni kolektivni organizaciji, ne sme uporabiti del izven pravnega prometa, kot to določa prvi odstavek 50.e člena.

Tretji odstavek 50.e člena prenaša določbo četrtega odstavka 8. člena Direktive 2019/790/EU. Določa, da lahko avtor (oziroma imetnik pravice) kadar koli izključi uporabo svojega dela po prvem odstavku 50.e člena, s čimer izvzame svoje delo iz režima del izven pravnega prometa in pravnim osebam iz prvega odstavka 50.e člena onemogoči uporabo svojega dela kot delo izven pravnega prometa. Svojo odločitev, da njegovo delo ni delo izven pravnega prometa, lahko imetnik pravic sporoči tudi na primer na javno dostopnem spletnem portalu EUIPO, ko ugotovi, da je njegovo delo navedeno na tem portalu (ker ga namerava ustanova za varstvo kulturne dediščine uporabiti po šestih mesecih od objave na tem portalu). Imetnik pravic pa lahko namesto tega obvesti reprezentativno kolektivno organizacijo, ki upravlja pravice na delih, ki so dela izven pravnega prometa, če ta obstaja, ali uporabnika (ustanovo za varstvo kulturne dediščine) da izključuje svoje delo iz režima del izven pravnega prometa. To se nanaša na dela, ki so že opredeljena kot dela izven pravnega prometa, in na dela, ki še niso bila opredeljena kot delo izven pravnega prometa (v tem primeru avtor s svojo izjavo sporoča, da ne želi, da bi njegovo navedeno delo sploh pridobilo status dela izven pravnega prometa in se kot tako uporabljalo v obsegu vsebinske omejitve avtorske pravice iz prvega odstavka 50.e člena). S tem, ko avtor svoje delo izključi iz režima uporabe del izven pravnega prometa, prepove tudi vsako nadaljnjo uporabo tega dela v obsegu vsebinske omejitve avtorske pravice iz prvega odstavka 50.e člena. Uporabo svojih del lahko avtor izključi iz režima del izven pravnega prometa kadarkoli, tudi če je pravna oseba iz prvega odstavka 50.e člena ta dela do prejema avtorjevega sporočila o izključitvi dela uporabljala zakonito (v obsegu vsebinske omejitve avtorske pravice ali dovoljenja, ki ga je dala kolektivna organizacija). Od trenutka, ko izve za izključitev dela, mora ustanova za varstvo kulturne dediščine (pravna oseba iz prvega odstavka 50.e člena) delo prenehati uporabljati.

Četrty odstavek 50.e člena v skladu z določbo drugega odstavka 9. člena Direktive 2019/790/EU določa, da se za uporabo del na podlagi prvega odstavka 50.e člena (to je vsebinske omejitve avtorske pravice) šteje, da se uporablja le v državi članici Evropske unije, v kateri ima pravna oseba iz prvega odstavka 50.e člena svoj sedež. Ker ZASP v petem odstavku 176. člena že vsebuje določbo, da določbe ZASP, ki se nanašajo na države članice Evropske unije, veljajo tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora, ni treba posebej določati, da se določba četrtega odstavka 50.e člena uporablja tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora. Ko pravna oseba iz prvega odstavka 50.e člena da delo izven pravnega prometa na voljo javnosti, je s tem dostopno na spletu tudi v drugih državah članicah Evropske unije, vendar se zaradi četrtega odstavka 50.e člena šteje, da se uporablja samo v državi, v kateri ima ta pravna oseba svoj sedež. Na primer, če slovenska galerija na svoji spletni strani da na voljo javnosti digitalno reprodukcijo slike, ki jo ima trajno v svoji zbirki in je delo izven pravnega prometa, se šteje, da jo da na voljo le v Republiki Sloveniji, čeprav je na spletu lahko dostopna tudi v drugih državah članicah Evropske unije.

Peti odstavek 50.e člena prenaša določbo a) točke drugega odstavka 8. člena Direktive 2019/790/EU. Določa, da je treba v primerih iz prvega odstavka 50.e člena (prosta uporaba del izven pravnega prometa v okviru vsebinske omejitve pravic) navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu.

Prvi odstavek 50.f člena prenaša peti odstavek 8. člena Direktive 2019/790/EU, in sicer opredeljuje pojem delo izven pravnega prometa. To je delo, za katerega se po razumnih prizadevanjih

Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

preverjanja, ali je delo dostopno javnosti v pravnem prometu po običajnih trgovinskih kanalih, v dobri veri domneva, da delo ni dostopno javnosti v pravnem prometu po običajnih trgovinskih kanalih. Kot delo izven pravnega prometa so lahko opredeljena različna dela (na primer pisana, likovna, glasbena ali avdiovizualna dela) ali predmeti sorodnih pravic (na primer fonogram, videogram, medijska publikacija). Dela, ki javnosti niso dostopna v pravnem prometu po običajnih trgovinskih kanalih in ki so trajno v zbirkah pravnih oseb iz prvega odstavka 50.e člena, lahko te pravne osebe uporabljajo v skladu s prvim odstavkom 50.e člena (razen če je avtor oziroma imetnik pravice v skladu s tretjim odstavkom 50.e člena prepovedal tako uporabo). To je delo, ki ni več v prodaji na trgu (na primer knjiga, ki ji je pošla naklada) ali nikoli ni bilo v prodaji na trgu (na primer plakati, letaki, časopisi iz strelskih jarkov ali amaterska avdiovizualna dela). V prvem odstavku je v skladu s 37. uvodno izjavo Direktive 2019/790/EU določeno, da se za delo izven pravnega prometa šteje tudi neobjavljeno delo, če se z njegovo uporabo ne posega v moralne avtorske pravice avtorja ali drugo delo, ki ni bilo nikoli dostopno na trgu. Neobjavljena dela so na primer zasebna pisma. Zaradi zahteve, da se z neobjavljenimi deli ne posega v moralne avtorske pravice (na primer v pravico prve objave iz 17. člena ZASP55), je treba za uporabo neobjavljenega dela kot dela izven pravnega prometa predhodno pridobiti dovoljenje imetnika pravice za prvo objavo tega dela (dokler traja avtorska pravica na tem delu). Avtor ali njegov dedič bo zato lahko vplival na to, ali se bo do tedaj neobjavljeno delo, na primer zasebno pismo, lahko uporabilo kot delo izven pravnega prometa in reproduciralo ter dalo na voljo javnosti, ali pa ne (na primer, če ne bo želel razkriti vsebine zasebnega pisma) – s tem, ko bo to svoje delo izključil iz režima del izven pravnega prometa. Prav tako se za neko delo šteje, da ni dostopno po običajnih trgovinskih kanalih, če je omejeno dostopno v trgovinah z rabljenim blagom ali antikvariatih, ali če ni verjetno, da bo avtor dal delo v pravni promet (kot to izhaja iz 37. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU).

Preverjanje, ali je delo javnosti dostopno po običajnih trgovinskih kanalih, se izvede v obsegu razumnih prizadevanj. Kot izhaja iz 38. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU, razumna prizadevanja preverjanja vključujejo pridobivanje lahko dostopnih dokazov o dostopnosti dela ob upoštevanju značilnosti dela, razen če to glede na dostopne podatke, verjetnost komercialne dostopnosti dela in pričakovane stroške preverjanja ni razumno. Na primer, če je neko delo dostopno v trgovini ali na spletu, to šteje za lahko dostopen dokaz, da je delo dostopno javnosti po običajnih trgovinskih kanalih. Iz 37. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da kadar je varovano delo na voljo v kateri koli od različic, kot so poznejše izdaje literarnih del in alternativne verzije kinematografskih del, ali v kateri koli od pojavnih oblik, kot so digitalni in tiskani formati istega dela, se tako delo ne šteje za delo izven pravnega prometa. Prav tako iz te uvodne izjave izhaja, da komercialna razpoložljivost priredb, vključno z drugimi jezikovnimi različicami ali avdiovizualnimi priredbami literarnega dela, ne preprečuje, da se določeno varovano delo v danem jeziku šteje za delo izven pravnega prometa. Pri zbirki del se njena dostopnost lahko ugotavlja tudi z vzorčenjem ali podobnim načinom preverjanja deleža dostopnosti posameznih del iz zbirke del glede na celotno zbirko del, kot to izhaja iz 38. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU. Iz te uvodne izjave izhaja tudi, da bi se preverjanje dostopnosti dela ali predmeta sorodne pravice običajno moralo izvajati v državi članici, kjer ima ustanova za varstvo kulturne dediščine (pravna oseba iz prvega odstavka 50.e člena) svoj sedež, razen kadar se čezmejno preverjanje šteje za razumno (na primer, kadar so na voljo lahko dostopni podatki, da je bilo literarno delo prvič objavljeno v dani jezikovni različici v drugi državi članici).

Drugi odstavek 50.f člena prenaša sedmi odstavek 8. člena Direktive 2019/790/EU in določa, katere zbirke tujih del se ne štejejo za delo izven pravnega prometa – to so zbirke del, ki so bile ustvarjene izven Evropske unije oziroma Evropskega gospodarskega prostora. S 1. točko drugega odstavka 50.f člena se prenaša a) točka sedmega odstavka 8. člena Direktive 2019/790/EU. Določeno je, da se za delo izven pravnega prometa ne štejejo zbirke del, če se po preverjanju iz prvega odstavka 50.f člena ugotovi, da so te sestavljene pretežno iz del (razen avdiovizualnih del), ki so bila prvič objavljena, oziroma če niso bila objavljena, prvič priobčena javnosti v državi, ki ni država članica Evropske unije (avdiovizualna dela so izključena, ker so zajeta v naslednji točki). Z 2. točko drugega odstavka 50.f člena se prenaša b) točka sedmega odstavka 8. člena Direktive 2019/790/EU: določa se, da se za delo izven pravnega prometa ne štejejo zbirke del, če se po preverjanju iz prvega odstavka 50.f člena ugotovi, da so te sestavljene pretežno iz avdiovizualnih del, katerih filmski producenti imajo sedež ali stalno prebivališče v državi, ki ni država članica Evropske unije. S 3. točko drugega odstavka 50.f člena se prenaša c) točka sedmega odstavka 8. člena Direktive 2019/790/EU. Določeno je, da se za delo izven pravnega prometa ne štejejo zbirke del, če se po preverjanju iz prvega odstavka 50.f člena

⁵⁵ 17. člen ZASP določa:

Avtor ima izključno pravico odločiti, ali, kdaj in kako bo njegovo delo prvič objavljeno.

ugotovi, da so te sestavljene pretežno iz del državljanov držav, ki niso države članice Evropske unije, kadar države ni mogoče določiti po določbah 1. ali 2. točke drugega odstavka 50.f člena. Ker ZASP v petem odstavku 176. člena že vsebuje določbo, da določbe ZASP, ki se nanašajo na države članice Evropske unije, veljajo tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora, ni treba posebej določati, da se določbe novega četrtega odstavka 50.f člena uporabljajo tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora.

Tretji odstavek 50.f člena prenaša določbo drugega pododstavka sedmega odstavka 8. člena Direktive 2019/790/EU. Ne glede na določbo drugega odstavka 50.f člena se zbirke del iz drugega odstavka 50.f člena štejejo za delo izven pravnega prometa in se zanje uporabljajo določbe zakona, ki ureja kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic (torej ZKUASP), če je kolektivna organizacija, ki ima dovoljenje za kolektivno upravljanje pravic v primerih reproduciranja, distribuiranja ali priobčitve javnosti teh del, ki ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, reprezentativna za avtorje iz svoje države, ki ni država članica Evropske unije. Ker ZASP v petem odstavku 176. člena že vsebuje določbo, da določbe ZASP, ki se nanašajo na države članice Evropske unije, veljajo tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora, ni treba posebej določati, da se določbe novega četrtega odstavka 50.f člena uporabljajo tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora. Če bi torej v Republiki Sloveniji kolektivna organizacija imela ustrezno dovoljenje za upravljanje pravic na delih, kakršna so v zbirkah del iz drugega odstavka 50.f člena, in bi imela sklenjen sporazum o zastopanju s tujo kolektivno organizacijo s sedežem v tretji državi (ki ni članica Evropske unije ali Evropskega gospodarskega prostora), bi se tudi zbirke teh del lahko šteli za dela izven pravnega prometa in bi pravne osebe iz prvega odstavka 50.e člena lahko s to kolektivno organizacijo urejale pravice za uporabo zbirk del iz drugega odstavka 50.f člena kot del izven pravnega prometa. Takih zbirk del pa se kljub tej določbi, da lahko štejejo za delo izven pravnega prometa, ne sme uporabljati v okviru vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic iz prvega odstavka 50.e člena.

Z novim 50.g členom se delno prenaša določba prvega odstavka 10. člena Direktive 2019/790/EU. Pravne osebe iz prvega odstavka 50.e člena morajo vsaj šest mesecev pred nameravano prvo dovoljeno uporabo tega dela (to je dajanjem na voljo javnosti dela izven pravnega prometa po prvem odstavku 50.e člena) na javno dostopni spletni portal EUIPO posredovati: podatke, ki so nujni za namen identifikacije dela, ki se po preverjanju iz 50.f člena šteje za delo izven pravnega prometa (1.točka); podatke o možnosti, ki je na voljo avtorju po tretjem odstavku 50.e člena (2. točka) – to je možnosti, da izključi svoje delo iz uporabe dela izven pravnega prometa; ter podatke o načinu uporabe dela izven pravnega prometa (3. točka). Avtor bo lahko na portalu EUIPO preveril, ali namerava katera izmed ustanov za varstvo kulturne dediščine uporabljati njegovo delo oziroma ga že uporablja kot delo izven pravnega prometa in, če bo to želel, izključil delo iz režima del izven pravnega prometa in tako prepovedal uporabo svojega dela.

K 6. členu:

S 6. členom se spreminja 53. člen ZASP tako, da se v določbo o prosti predelavi kot vsebinski omejitvi avtorske pravice doda, da je prosta predelava dela tudi v pastiš, in ne le v parodijo ali karikaturu (če to ne ustvari ali utegne ustvariti zmede glede izvora dela). Določba je nujna zaradi prenosa določbe b) točke sedmega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU, saj morajo države članice zagotoviti, da se lahko uporabniki pri nalaganju na strežnik in dajanju na voljo vsebin, ki jih ustvarijo uporabniki na področju storitev deljenja vsebin na spletu, zanesejo na vsebinske omejitve pravic v namene karikature, parodije ali pastiša.

K 7. členu:

S 7. členom se dodajo novi 57.a, 57.b in 57.d člen, ki urejajo tri nove obvezne vsebinske omejitve avtorske pravice iz Direktive 2019/790/EU, in novi 57.c člen, ki določa vsebinsko omejitev avtorske pravice na podlagi Direktive 2001/29/ES.

Prvi odstavek 57.a člena prenaša prvi odstavek 4. člena Direktive 2019/790/EU, ki določa novo obvezno vsebinsko omejitev avtorske pravice za namen besedilnega in podatkovnega rudarjenja, v obsegu katere se lahko reproducira dela brez dovoljenja imetnika pravice in brez plačila imetniku pravice, pod pogojem, da se zakonito dostopa do teh del. Zakonit dostop pomeni uporabo na podlagi pogodbenega dogovora z imetnikom pravice (na primer v okviru naročnine, na podlagi katere se dostopa do varovanih del; dela, ki so dostopna v okviru politike odprtega dostopa; vsebine, prosto dostopne na spletu, pri čemer je treba upoštevati dovoljene načine uporabe iz splošnih pogojev

spletnega mesta). Zakonit dostop do izvoda v elektronski obliki je pogoj za besedilno in podatkovno rudarjenje (tudi za namene znanstvenega raziskovanja). Osebe, ki imajo zakonit dostop, so na primer pravna oseba, ki je v okviru naročnine na neko revijo pridobila gesla za ustrezno število oseb in osebe, ki s temi gesli dostopajo do te revije.

Prvi odstavek 57.a člena prenaša tudi drugi odstavek 2. člena Direktive 2019/790/EU. Besedilno in podatkovno rudarjenje omogoča obdelavo velikih količin informacij za pridobivanje novega znanja in odkrivanje novih trendov, pri čemer se v okviru take obdelave podatkov dela lahko tudi reproducirajo. V tem odstavku je opredeljen pojem besedilno in podatkovno rudarjenje, in sicer tako, da pomeni vsako avtomatizirano analitično tehniko, katere namen je analiziranje besedila in podatkov v elektronski obliki, da se ustvarijo informacije, kot so vzorci, trendi in korelacije. Primerki del, ki so rezultat posameznega besedilnega in podatkovnega rudarjenja (torej kopije najdenih del, relevantnih za iskanje v okviru posameznega besedilnega in podatkovnega rudarjenja), se lahko uporabljajo le za namen raziskave ali poizvedbe, za katero je bilo to izvedeno.

Besedilno in podatkovno rudarjenje se po tej vsebinski omejitvi pravic nanaša na besedilno in podatkovno rudarjenje po besedilih in podatkih, ki so v elektronski obliki, in ne obsega dejanj reproduciranja tiskanih besedil oziroma gradiv, ki so v fizični obliki, v elektronsko obliko.

Drugi odstavek 57.a člena prenaša določbo drugega odstavka 4. člena Direktive 2019/790/EU, ki določa, da se v okviru te vsebinske omejitve avtorske pravice narejeni primerki del (kopije) lahko hranijo, dokler je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja. Primerki del se lahko hranijo samo za namene tega posameznega besedilnega in podatkovnega rudarjenja, torej za to posamezno besedilno in podatkovno rudarjenje, ter na primer za preverjanje rezultatov tega rudarjenja. Po koncu namena, za katerega so bili primerki del shranjeni, se ti izbrišejo. Namen te vsebinske omejitve avtorske pravice ni, da se reproducirani primerki del hranijo v nedogled ali da se uporabljajo za druge raziskave, temveč so namenjeni le kot pomoč pri izvedbi raziskave ali posameznega iskanja in pri pripravi končnega poročila, v katerem so izsledki takega rudarjenja uporabljeni. Drug namen te vsebinske omejitve avtorske pravice pa je naknadno omogočiti, da se lahko to končno poročilo (na primer rezultat raziskave ali analize) preizkusi. Tak obseg izjeme je v skladu s 46. členom ZASP, ki določa, da je obseg vsake posamezne izjeme in omejitve avtorske in sorodnih pravic omejen glede na namen, ki ga je treba doseči, da je v skladu z dobrimi običaji, da ne nasprotuje običajni uporabi dela in da ni v nerazumni meri v nasprotju z zakonitimi interesi avtorja.

V tretjem odstavku 57.a člena je v skladu s tretjim odstavkom 4. člena Direktive 2019/790/EU določeno, da dejanja iz prvega odstavka 57.a člena niso dovoljena, če si je avtor izrecno in na ustrezen način pridržal pravico uporabe dela, na primer s strojno berljivimi sredstvi v primeru dela, ki je javno dostopno na spletu. Avtorji imajo torej možnost, da si izrecno pridržijo svojo pravico reproduciranja na posameznih ali vseh svojih delih. Besedilno in podatkovno rudarjenje zato ne bo dovoljeno na tistih delih avtorja, na katerih si je ta svojo pravico izrecno pridržal na ustrezen način. V primerih, ko so varovana dela prosto dostopna na spletu, je pridržanje izraženo na ustrezen način, kadar je izraženo s strojno berljivimi sredstvi, na primer z uporabo protokola robot.txt.

Določbe novega 57.a člena se nanašajo tudi na varovana dela, ki so glede na sistematično ureditev ZASP urejena v drugih določbah ZASP. Vsebinska omejitev avtorske pravice za besedilno in podatkovno rudarjenje iz 57.a člena za računalniške programe je tako določena v 17. členu predloga zakona. Določba novega 57.a člena se ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP⁵⁶ nanaša tudi na sorodne pravice (tudi na novi pravici založnika medijske publikacije iz 139.a člena (23. člen predloga zakona)). Nova vsebinska omejitev sorodne pravice na podatkovnih bazah je urejena v 24. členu predloga zakona. Ker lahko avtor uporabi tehnične ukrepe iz 166.a člena ZASP, se ustrezno spreminja in dopolnjuje 166.c člen (26. člen predloga zakona), da se uporabniku, ki je upravičen do uporabe dela v obsegu novih vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic omogoči uveljavitev teh omejitev pravic.

Novi 57.b člen prenaša 3. člen Direktive 2019/790/EU, ki določa obvezno vsebinsko omejitev avtorske

⁵⁶ Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

(2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

pravice za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja. Prvi odstavek 57.b člena prenaša določbo prvega odstavka 3. člena Direktive 2019/790/EU. Raziskovalne organizacije, javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali avdio dediščine in javne RTV organizacije lahko prosto izvajajo besedilno in podatkovno rudarjenje iz prvega odstavka 57.a člena za namene znanstvenega raziskovanja in prosto reproducirajo dela, do katerih se zakonito dostopa, pod pogoji iz tega, 57.b člena.

V primerjavi s 57.a členom lahko to vsebinsko omejitev avtorske pravice uporabijo raziskovalne organizacije (tudi kadar izvajajo besedilno in podatkovno rudarjenje v okviru javno-zasebnih partnerstev, kot izhaja iz 11. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU). Uporabijo jo lahko tudi ustanove za varstvo kulturne dediščine: javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali avdio dediščine in javne RTV organizacije.

Zakonit dostop do izvoda v elektronski obliki je pogoj tudi za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja. Iz 14. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da zakonit dostop zajema dostop do vsebine na podlagi politike odprtega dostopa ali pogodbenih ureditev med imetniki pravic in raziskovalnimi organizacijami ali ustanovami za varstvo kulturne dediščine, kot so naročnine, ali na druge zakonite načine. Tako bi se na primer pri naročninah, ki jih sklenejo raziskovalne organizacije ali ustanove za varstvo kulturne dediščine, morale šteti, da imajo osebe, ki spadajo k tem organizacijam ali ustanovam in so zajete v naročnino, zakonit dostop. Zakonit dostop bi moral zajemati tudi dostop do vsebin, ki so prosto dostopne na spletu. Besedilno in podatkovno rudarjenje lahko izvajajo zaposleni v raziskovalni organizaciji ali ustanovi za varstvo kulturne dediščine, ali druge osebe, ki so pod njeno odgovornostjo (enako kot to velja za druge vsebinske omejitve pravic, ki se nanašajo na pravne osebe).

Besedilno in podatkovno rudarjenje se po tej vsebinski omejitvi pravic nanaša na besedilno in podatkovno rudarjenje po besedilih in podatkih, ki so v elektronski obliki, in ne obsega dejanj reproduciranja tiskanih besedil oziroma gradiv, ki so v fizični obliki, v elektronsko obliko.

Drugi odstavek 57.b člena opredeljuje pojem raziskovalna organizacija v skladu s prvim odstavkom 2. člena Direktive 2019/790/EU. Uvaja se opredelitev raziskovalne organizacije (za namene 57.b člena): za raziskovalno organizacijo po tem členu se štejejo univerze, vključno s svojimi knjižnicami, raziskovalne organizacije, javne raziskovalne organizacije in druge osebe, ki po predpisih, ki urejajo znanstveno, raziskovalno ali izobraževalno dejavnost, kot glavni cilj izvajajo znanstvene raziskave ali izobraževalne dejavnosti, ki vključujejo tudi izvajanje znanstvenih raziskav, na nepridobitni osnovi ali s ponovnim vlaganjem vsega dobička v svoje znanstvene raziskave. Kot izhaja iz 12. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU, bi morale med raziskovalne organizacije spadati tudi na primer bolnišnice, ki izvajajo raziskave. Za raziskovalno organizacijo po tem zakonu pa se ne šteje raziskovalna organizacija, na katero ima pravna oseba zasebnega prava odločilen vpliv, ki ji omogoča prednostni dostop do teh rezultatov raziskav (kot izhaja iz 12. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU).

Zakon o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (Uradni list RS, št. 186/21) ureja znanstvenoraziskovalni in inovacijski sistem, in v šestem odstavku 6. člena kot izvajalce znanstveno raziskovalne dejavnosti določa raziskovalne organizacije in zasebne raziskovalce, zato opredelitev raziskovalne organizacije za namene 57.b člena ni omejena zgolj na pravne osebe.

Tretji odstavek 57.b člena prenaša določbo drugega odstavka 3. člena Direktive 2019/790/EU. Ureja hrambo primerkov del, narejenih pod pogoji iz prvega odstavka 57.b člena, in sicer se morajo hraniti v varnem okolju. Varno okolje je tisto okolje, v katerem se preprečuje neupravičenim osebam dostop in uporabo teh primerkov del, tako da se primerki del hranijo na primer na nosilcu podatkov, ki je zaščiten z gesli, oziroma fizično v zaklenjenem prostoru. Primerki, ki so bili narejeni v okviru te vsebinske omejitve pravic, se lahko hranijo toliko časa, dokler je to potrebno, da za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja, vključno za namene preverjanja rezultatov raziskave, za katero je bilo besedilno in podatkovno rudarjenje izvedeno. Po koncu namena, za katerega so bili primerki del shranjeni, se ti izbrišejo oziroma uničijo, in se ne smejo uporabiti za neko drugo raziskavo.

Četrti odstavek 57.b člena v skladu z določbo tretjega odstavka 3. člena Direktive 2019/790/EU določa, da avtor lahko uporabi ukrepe za zagotovitev varnosti in celovitosti omrežij in podatkovnih zbirk, na katerih so naložena dela. Na primer, če bi bilo besedilno in podatkovno rudarjenje tako obsežno, ali izvajano na tak način, da spletne strani, po katerih se rudari, in ki vsebujejo avtorjevo

delo, zaradi preobremenitve celotnega sistema ne bi več omogočale normalne uporabe teh spletnih strani drugim uporabnikom, ki bi si te spletne strani samo ogledovali. Taki ukrepi ne smejo presežati tistega, kar je potrebno za doseg tega cilja. Imetniki pravic pa pri tej vsebinski omejitvi avtorske pravice nimajo možnosti, da bi svoja dela izvzeli iz uporabe te vsebinske omejitve avtorske pravice in prepovedali besedilno in podatkovno rudarjenje na svojem delu.

Peti odstavek 57.b člena v skladu z določbo prvega odstavka 7. člena Direktive 2019/790/EU določa, da so nična pogodbena določila, ki so v nasprotju s tem členom (57.b členom). S pogodbo zato ni mogoče drugače urediti pogojev za uporabo te vsebinske omejitve.

Določbe novega 57.b člena ZASP se ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP⁵⁷ nanašajo tudi na sorodne pravice (tudi na novi pravici založnika medijske publikacije iz 139.a člena (23. člen predloga zakona)). Nova vsebinska omejitev sorodne pravice na podatkovnih bazah je urejena 24. členu predloga zakona. Določba 57.b člena pa ne velja za računalniške programe, zato v 114. členu (17. člen predloga zakona) ni navezave na določbo 57.b člena. Ker lahko avtor uporabi tehnične ukrepe iz 166.a člena ZASP, se ustrezno spreminja in dopolnjuje 166.c člen (26. člen predloga zakona), da se uporabniku, ki je upravičen do uporabe dela v obsegu novih vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic omogoči uveljavitev teh omejitev pravic.

Novi 57.c člen prenaša določbo a) točke tretjega odstavka 5. člena Direktive 2001/29/ES, ki določa nezavezujočo izjemo za znanstveno raziskovanje. Novi 57.c člen določa, da je za namen znanstvenega raziskovanja in v obsegu, ki ni namenjen doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, prosto reproduciranje, distribuiranje in priobčitev javnosti objavljenega dela. Znanstveno raziskovanje se od običajnega raziskovanja razlikuje v tem, da znanstveno raziskovanje na metodičen in sistematičen način raziskuje določen predmet ali temo z namenom, da najde podatke ali druge informacije ali da si pridobi neko znanje. Upravičene osebe v okviru te izjeme so primarno profesorji, raziskovalci, študentje na univerzah in podobnih institucijah, lahko pa o tudi druge osebe, na primer pravnik ali zdravnik, kadar izvaja znanstveno raziskovanje z namenom pisanja članka ali poizvedovanja o zadnjem stanju tehnike. Tudi fizične osebe so lahko upravičeni uporabniki te vsebinske omejitve pravic, če izvajajo raziskavo v skladu z znanstvenimi metodami. Kot izhaja iz 15. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU se bo lahko ta nova vsebinska omejitev pravic uporabljala predvsem za skupno raziskavo (ki jo izvaja več raziskovalnih ustanov skupaj) ali za znanstveni medsebojni strokovni pregled. Najobičajnejša raba v okviru te omejitve je reproduciranje in dajanje na voljo javnosti.

V vsakem posameznem primeru je treba ugotoviti, ali so glede na t. i. tristopenjski test, ki ga določa poleg mednarodnih pogodb in Direktive 2001/29/ES tudi 46. člen ZASP, izpolnjeni pogoji za uporabo vsebinske omejitve pravic in pri tem upoštevati, da se vsebinske omejitve pravic razlagajo ozko. Nove vsebinske omejitve avtorske pravice za znanstveno raziskovanje je zato treba razlagati ozko in z vidika nekomercialne uporabe za namen posamezne raziskave, v kateri sodeluje določeno število oseb, in za uporabo med temi osebami. To pomeni, da se reprodukcija dela, ki jo raziskovalec naredi v okviru te vsebinske omejitve pravic, lahko uporablja za namen posamezne raziskave, ni pa je dovoljeno uporabiti še za druge, dodatne namene. Prav tako brez dovoljenja avtorja ni dovoljeno dela (delno ali v celoti) reproducirati in vključiti v novo delo, saj to pomeni predelavo, lahko pa raziskovalec tuje delo citira v svoji raziskavi. Ta vsebinska omejitev pravic se ne more razlagati tako, da bi se lahko na primer reproducirali katerikoli članki (tisti, ki niso neposredno povezani z določeno raziskavo posamezne raziskovalne skupine) in distribuirali ali priobčili javnosti vsakomur, tudi tistemu, ki ne neposredno sodeluje pri posamezni raziskavi, saj bi bilo to v nasprotju z namenom dovoljene uporabe in v nasprotju s pogojem nekomercialne narave uporabe dela. Upoštevati je tudi treba, da je za kakršnokoli reproduciranje vedno potreben zakonit dostop do dela, na primer zakonit dostop do baze znanstvenih člankov.

Za to vsebinsko omejitev pravic se v skladu z a) točko tretjega odstavka 5. člena Direktive 2001/29/ES določa, da ureja, da je treba v teh primerih navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu, pogodbena določila, ki so v nasprotju s tem členom, pa so nična.

⁵⁷ Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

(2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

Določbe o vsebinskih omejitvah avtorske pravice se na podlagi drugega odstavka 4. člena ZASP⁵⁸ smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju ZASP, ki ureja sorodne pravice, določeno drugače, zato se bo nova vsebinska omejitev avtorske pravice za znanstveno raziskovanje smiselno uporabljala tudi za predmete sorodnih pravic. Zaradi sistematične umestitve določb ZASP o podatkovnih bazah v druge dele ZASP je pri podatkovnih bazah določena navezava na to novo vsebinsko omejitev pravic. S predlagano 3. točko prvega odstavka 141.g člena (24. člen predloga zakona) je dovoljena uporaba objavljene (neoriginalne) podatkovne baze v primeru znanstvenega raziskovanja, če so izpolnjeni pogoji iz 57.c člena. Ker lahko avtor uporabi tehnične ukrepe iz 166.a člena ZASP, se ustrezno spreminja in dopolnjuje 166.c člen (26. člen predloga zakona), da se uporabniku, ki je upravičen do uporabe dela v obsegu nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic za znanstveno raziskovanje omogoči uveljavitev teh omejitvev pravic.

Novi 57.d člen prenaša določbo 6. člena Direktive 2019/790/EU, ki določa obvezno vsebinsko omejitev avtorske pravice za namen ohranjanja kulturne dediščine. Prvi odstavek 57.d člena omogoča prosto (brez dovoljenja imetnika pravice in brez plačila imetniku pravice) reproduciranje za namen ohranjanja kulturne dediščine, kolikor je to za tako ohranjanje potrebno. To vsebinsko omejitev avtorske pravice lahko uporabijo javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali avdio dediščine ter javne RTV organizacije. To so t. i. ustanove za varstvo kulturne dediščine (v skladu s tretjim odstavkom 2. člena Direktive 2019/790/EU). Vsebinsko omejitev avtorske pravice lahko uporabijo le za tista dela, ki jih imajo te ustanove trajno v svojih zbirkah. Javni arhivi, javne knjižnice, muzeji ter izobraževalne in znanstvene ustanove lahko sicer že sedaj prosto reproducirajo delo na kateremkoli nosilcu, če to storijo iz lastnega primerka in če pri tem nimajo namena dosežati neposredne ali posredne gospodarske koristi v okviru vsebinske omejitve avtorske pravice iz tretjega odstavka 50. člena ZASP. Vendar pa ta vsebinska omejitev avtorske pravice (iz tretjega odstavka 50. člena ZASP) ne dovoljuje reproduciranja pisanih del v obsegu celotne knjige (razen če je njena naklada izčrpana že najmanj dve leti), grafičnih izdaj glasbenih del (razen z ročnim prepisovanjem), elektronskih baz podatkov in računalniških programov ter reproduciranja v obliki izvedbe arhitekturnega objekta, če ZASP ali pogodba ne določata drugače (četrti odstavek 50. člena ZASP). Reproduciranje na podlagi prvega odstavka 57.d člena pa je dovoljeno za dela, ki jih imajo pravne osebe iz prvega odstavka 57.d člena trajno v svojih zbirkah, torej dela, ki jih imajo te pravne osebe v lasti ali v trajni posesti, na primer kot posledico prenosa lastninske pravice, na podlagi dogovora z avtorjem, kot posledico obveznosti zbiranja obveznega izvoda ali ureditve trajne hrambe (kot izhaja iz 29. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU). Ker je ta vsebinska omejitev pravic določena enotno v celotni Evropski uniji, bo dela, ki jih je na primer slovenskemu muzeju za določen čas posodil tuj muzej, v okviru te vsebinske omejitve pravic lahko reproduciral tuj muzej. Reproduciranje za namen ohranjanja kulturne dediščine se lahko izvede v katerem koli formatu ali mediju v obsegu, ki je nujen za tako ohranjanje, in vključuje na primer reproduciranje za reševanje tehnološke zastarelости ali razkroja prvotnih nosilcev ali za zavarovanje del. Iz 28. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da se lahko ustanove za varstvo kulturne dediščine za izdelavo kopij oprejo na tretje osebe, ki delujejo v njihovem imenu in pod njihovo odgovornostjo, vključno s tistimi, ki imajo sedež v drugih državah članicah (kar je po ZASP dovoljeno že zdaj, če se vsebinska omejitev pravic izvaja pod odgovornostjo tiste pravne osebe, ki lahko uporabi vsebinsko omejitev pravic).

Drugi odstavek 57.d člena v skladu z določbo prvega odstavka 7. člena Direktive 2019/790/EU določa, da so nična pogodbeno določila, ki so v nasprotju s tem členom.

Vsebinska omejitev avtorske pravice za ohranjanje kulturne dediščine iz 57.d člena se nanaša tudi na varovana dela, ki so glede na sistematično ureditev ZASP urejena v drugih določbah ZASP. Tako je vsebinska omejitev avtorske pravice iz novega 57.d člena za računalniške programe določena v 17. členu predloga zakona. Določba novega 57.d člena se ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP⁵⁹ nanaša tudi na sorodne pravice (tudi na novo pravico založnika medijske publikacije iz 139.a

⁵⁸ Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

(2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

⁵⁹ Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

(2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske

člena (23. člen predloga zakona)). Nova vsebinska omejitev sorodne pravice na podatkovnih bazah je urejena v 24. členu predloga zakona. Ker lahko avtor uporabi tehnične ukrepe iz 166.a člena ZASP, se ustrezno spreminja in dopolnjuje 166.c člen (26. člen predloga zakona), da se uporabniku, ki je upravičen do uporabe dela v obsegu novih vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic omogoči uveljavitev teh omejitev pravic.

K 8. členu:

S predlagano določbo se prenaša drugi odstavek 2. člena Direktive 2006/116/ES, ki vsebuje posebno določbo o trajanju varstva avdiovizualnih del. V 60. člen se dodaja nov tretji odstavek, s katerim se določa posebno pravilo za trajanje varstva avdiovizualnih del, in sicer varstvo avdiovizualnega dela preneha 70 let po smrti zadnjega preživelega od naslednjih soavtorjev: pisec scenarija, avtor dialogov, glavni režiser in skladatelj filmske glasbe, ki je posebej ustvarjena za uporabo v tem delu.

S tem se odpravlja dozdejšnji neustrezen ureditev, po kateri se je za trajanje varstva avdiovizualnega dela uporabilo splošno pravilo iz prvega odstavka 60. člena ZASP, po kateri se, kadar je delo ustvarilo več avtorjev, rok trajanja iz prejšnjega člena (to je 59. člena ZASP) računa od smrti soavtorja, ki je umrl zadnji. Ker je soavtorjev avdiovizualnega dela glede na dozdejšnji 105. člen ZASP sedem (avtor priredbe, pisec scenarija, avtor dialogov, direktor fotografije, glavni režiser, skladatelj filmske glasbe, ki je posebej ustvarjena za uporabo v tem delu, in glavni animator pri avdiovizualnem delu, pri katerem je animacija bistven element), lahko uporaba splošnega pravila iz prvega odstavka 60. člena ZASP privede do tega, da avdiovizualno delo uživa varstvo, čeprav ga glede na določbo drugega odstavka 2. člena Direktive 2006/116/ES ne bi smelo.

K 9. členu:

Z 9. členom se spreminja 76. člen ZASP. S predlagano spremembo se prenaša določba prvega odstavka 18. člena Direktive 2019/790/EU, ki določa, da države članice zagotovijo, da so avtorji in izvajalci, kadar licencirajo ali prenesejo svoje izključne pravice za izkoriščanje svojih del ali drugih predmetov varstva, upravičeni do prejetja primerne in sorazmerne plačila. V skladu z drugim odstavkom 18. člena Direktive 2019/790/EU lahko države članice pri izvajanju načela iz prvega odstavka v nacionalnem pravu prosto uporabljajo različne mehanizme in upoštevajo načelo pogodbene svobode ter pravično ravnovesje med pravicami in interesi.

Eden izmed možnih mehanizmov je določitev prejetja primerne nadomestila, ki skupaj s pogodbeno dogovorjenim avtorskim honorarjem (med avtorjem in osebo, na katero je prenesel svoje izključne materialne avtorske pravice) zagotovi avtorju primerno in sorazmerno plačilo za uporabo njegovega dela. Avtor v takem primeru prenese svoje izključne materialne avtorske pravice na drugo osebo, ki tako pridobi pravice do prepovedi uporabe avtorskega dela, vendar pa obdrži neodpovedljivo pravico do primerne nadomestila (residuum) za vsakokratno uporabo avtorskega dela, ki ga je ustvaril. Sopogodbenu, na katerega bo avtor prenesel izključne (prepovedne) pravice, bo lahko te prepovedne pravice še naprej izkoriščal. Primer takšne ureditve je določba prvega odstavka 5. člena⁶⁰ Direktive 2006/115/ES.

Določbi novega petega in šestega odstavka po vzoru prvega odstavka 5. člena Direktive 2006/115/ES določata pravico avtorja do primerne nadomestila, pri čemer se za zavezanca plačila nadomestila določi tistega, ki uporablja delo na določen način, saj ima zaradi uporabe dela finančno korist (za zavezanca se ne določi avtorjevega sopogodbenu, kot je bilo določeno ob prenosu Direktive 2006/115/ES, saj bi bil ta le posrednik med avtorjem in uporabnikom, ki uporablja delo na določen način, kar pa ni primerno in tudi ne potrebno). Taka ureditev bo zagotovila, da bo avtor prejel ne le pogodbeno dogovorjen znesek, ampak tudi primerno nadomestilo za vsakokratno uporabo dela, ki ga je ustvaril.

Z novim petim odstavkom se v 76. členu ZASP, ki ureja pravilo ločenih prenosov, določa, da pri prenosu pravice radiodifuzne retransmisije (31. člen), avtor obdrži pravico do primerne nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije. Tej pravici se ne more odpovedati, s čimer se zavaruje avtorja pred ekonomsko močnejšim sopogodbenu. Zaradi neodpovedljivosti

pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

⁶⁰ Prvi odstavek 5. člena Direktive 2006/115/ES določa:

Kadar je avtor ali izvajalec prenesel ali dodelil svojo pravico dajanja v najem v zvezi s fonogramom oziroma izvirnikom ali kopijo filma producentu fonograma ali filma, ta avtor ali izvajalec obdrži pravico, da za najem dobi pravično nadomestilo.

pravici avtorja do primernega nadomestila, materialna pravice ni v celoti prenosljiva.

Zavezanec za plačilo tega nadomestila je tisti, ki uporablja delo v obsegu pravice radiodifuzne retransmisije, kot je določena s spremenjenim 31. členom (2. člen predloga zakona), to je operater retransmisije (na primer kabelski operater), v primeru neposrednega oddajanja pa sta zavezanca za plačilo nadomestila radiodifuzna organizacija in operater retransmisije (ki ni RTV organizacija).

Z novim šestim odstavkom se določa, da pri prenosu pravic za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja na spletu avtor obdrži pravico do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu. Tej pravici se avtor ne more odpovedati, razen če je za namene poučevanja ali znanstvenega raziskovanja s prosto licenco prenesel pravice za uporabo dela. Ta izjema, ki omogoča avtorju, da se odpove pravici do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, je omogočena le, če je prenesel pravice za uporabo dela za namene poučevanja ali znanstvenega raziskovanja in s prosto licenco. Taka ureditev je predlagana zaradi spodbujanja odprte znanosti in odprtih učnih virov, ki stremita k čim širšemu dostopu do del s področja znanosti za namene znanstvenega raziskovanja in do del, ki se uporabljajo za namene poučevanja. Avtorji za namene znanstvenega raziskovanja ali poučevanja pogosto prenašajo pravice s prosto licenco, da bi drugim omogočili prosto uporabo svojih del. Če je avtor za namene znanstvenega raziskovanja ali poučevanja prenesel pravice s prosto licenco, tudi nima interesa za izkoriščanje svojih materialnih pravic na teh delih. V drugih primerih prenosa pravic za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu se avtor tej pravici do nadomestila ne more odpovedati.

Zavezanec za plačilo tega nadomestila, je tisti, ki uporablja delo pri priobčitvi javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, kot je določena s prvim odstavkom 163.b člena (25. člen predloga zakona), to je ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu.

Ta ureditev ne bo posegala v pogodbe o prenosu avtorske in sorodnih pravic, ki so bile sklenjene, ali dejanja uporabe, ki so bila izvršena pred uveljavitvijo predloga zakona (29. člen predloga zakona).

K 10. členu:

Z 10. členom se spreminja 81. člena ZASP o avtorskem honorarju in nadomestilu. S spremenjenim 81. členom ZASP se prenašajo določbe 18., 20. in (delno) prvi odstavek 23. člena Direktive 2019/790/EU.

Prvi odstavek 18. člena Direktive 2019/790/EU določa, da države članice zagotovijo, da so avtorji in izvajalci, kadar licencirajo ali prenesejo svoje izključne pravice za izkoriščanje svojih del ali drugih predmetov varstva, upravičeni do prejemanja primernega in sorazmernega plačila. V novem prvem odstavku 81. člena (v primerjavi z zdaj veljavno določbo 81. člena ZASP) je določeno splošno pravilo, da, če avtor prenese materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja, je upravičen do primernega in sorazmernega avtorskega honorarja ali nadomestila. Ni dovolj, da je nadomestilo primerno, ampak mora biti tudi sorazmerno (glede na prihodek, ki je dosežen z uporabo avtorskega dela).

Določba drugega odstavka 81. člena je enaka do zdaj veljavni določbi prvega odstavka 81. člena ZASP: če avtorski honorar ali nadomestilo ni bilo določeno, se določi po običajnih plačilih za določeno vrsto del, po obsegu in trajanju uporabe ter glede na druge okoliščine primera. Ta določba določa pravilo določitve višine avtorskega honorarja ali nadomestila, če ta v pogodbi ni bil določen, in sicer se določi po običajnih plačilih za določeno vrsto del, po obsegu in trajanju uporabe ter glede na druge okoliščine primera.

S tretjim odstavkom 81. člena se v ZASP prenašajo določbe prvega odstavka 20. člena Direktive 2019/790/EU, v katerem ureja mehanizem prilagoditve pogodbe za avtorje in izvajalce zaradi očitnega prikrajšanja. Institut take spremembe pogodbe ni nov. ZASP v do zdaj veljavnem drugem odstavku 81. člena že vsebuje določbo, da, če se z uporabo avtorskega dela doseže dobiček, ki je očitno v nesorazmerju z dogovorjenim ali določenim honorarjem ali nadomestilom, lahko avtor zahteva spremembo pogodbe tako, da se mu določi pravičnejši delež pri dohodku (t. i. določba o uspešnici). Določba o uspešnici se tako predvsem usklajuje z določbo drugega odstavka 20. člena Direktive 2019/790/EU. Tretji odstavek tako določa, da če je s pogodbo dogovorjen avtorski honorar ali nadomestilo očitno nesorazmerno nizko v primerjavi z vsemi naknadnimi relevantnimi prihodki, ki izvirajo iz uporabe dela, lahko avtor zahteva od sopogodbjenika ali njegovih pravnih naslednikov spremembo pogodbe tako, da se mu določi dodatno, primerno in pravično plačilo.

Pri ugotavljanju očitno nesorazmerno nizkega avtorskega honorarja ali nadomestila se upoštevajo vsi naknadni relevantni prihodki, ki izvirajo iz uporabe avtorskega dela (po sklenitvi pogodbe). To izhaja tudi iz 78. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU, ki pojasnjuje, da bi bilo treba brez poseganja v pravo, ki se za pogodbe uporablja v državah članicah, vzpostaviti mehanizem za prilagoditev plačila za primere, ko se očitno izkaže, da je plačilo, ki je bilo prvotno dogovorjeno v okviru licence ali prenosa pravic, nesorazmerno nizko v primerjavi z zadevnimi prihodki, ki izhajajo iz kasnejšega izkoriščanja dela ali posnetka izvedbe s strani nasprotne pogodbene stranke avtorja ali izvajalca. Iz določbe tudi izhaja, da se upoštevajo relevantni prihodki, torej se upošteva tudi prispevek pogodbene stranke avtorja k uspehu avtorjevega dela (na primer njen vložek v promocijo dela).

V primerjavi z do zdaj veljavno določbo drugega odstavka 81. člena ZASP se ugotavlja prihodek in ne dobiček. Izrecno je določeno, da avtor lahko zahteva spremembo pogodbe od sopogodbenika ali njegovih pravnih naslednikov. Avtorju bo to omogočilo, da tudi če je njegov sopogodbenik, ki je od njega pridobil materialne avtorske pravice, prenesel pravice naprej na drugega, lahko še vedno zahteva spremembo pogodbe od pravnega naslednika svojega sopogodbenika.

Četrty odstavek 81. člena prenaša določbo drugega odstavka 20. člena Direktive 2019/790/EU. Izrecno je določeno, da se določbe prejšnjega odstavka (to je tretjega odstavka 81. člena) ne uporabljajo za skupne sporazume in pogodbe, ki jih sklene kolektivna organizacija ali neodvisni subjekt upravljanja z uporabniki del v skladu z zakonom, ki ureja kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic (to je ZKUASP). Avtor zato ne sme zahtevati spremembe teh pogodb, tudi če bi se z uporabo njegovega dela dosegel prihodek, ki je očitno v nesorazmerju z nadomestilom, ki ga je prejel prek kolektivne organizacije ali neodvisnega subjekta upravljanja.

Peti odstavek določena, da se avtor pravici iz tretjega odstavka tega člena ne more odpovedati. Določba varuje avtorja, tako da se pravici do spremembe pogodbe ne more s pogodbo odpovedati, enako kot to določa do zdaj veljavni tretji odstavek 81. člena ZASP. S to določbo se (delno) prenaša določbo prvega odstavka 23. člena Direktive 2019/790/EU, ki vsebuje skupne določbe glede 19., 20. in 21. člena Direktive 2019/790/EU, da države članice zagotovijo, da so vse pogodbene določbe, ki preprečujejo skladnost s členi 19, 20 in 21 neizvršljive zoper avtorje in izvajalce. Na primer če bi uporabnik dela, ki je pridobil materialne avtorske pravice od avtorja, v pogodbo vključil določbe, ki bi v škodo avtorja onemogočale prilagoditev pogodbe, se na take določbe ne bo mogel uspešno sklicevati.

ZASP v drugem odstavku 4. člena določa, da se določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja ZASP) smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju ZASP določeno drugače. Določba 81. člena ZASP se zato smiselno uporablja tudi za sorodne pravice, in s tem tudi za izvajalca.

K 11. členu:

Z 11. členom se spreminja 82. člen ZASP. S spremenjenim 82. členom se prenašajo določbe 19. člena Direktive 2019/790/EU o obveznosti glede preglednosti oziroma ustreznem poročanju avtorjem in izvajalcem ter delno 23. člena Direktive 2019/790/EU.

V primerjavi z do zdaj veljavnim prvim odstavkom 82. člena je prvi odstavek spremenjenega 82. člena le usklajen z besedilom spremenjenega 81. člena glede uporabe izrazov »prihodek« (namesto »dohodek«, ki se uporablja predvsem v povezavi z obdavčitvijo dohodkov fizične osebe po Zakonu o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19, 28/19 in 66/19)), »dosežen« in »avtorski honorar«.

Prvi odstavek ureja obveznost vodenja ustrezne knjige ali druge evidence, iz katere je mogoče ugotoviti, kakšen prihodek je bil dosežen, če je avtorski honorar ali nadomestilo dogovorjeno ali določeno v odvisnosti od doseženega prihodka pri uporabi dela, zato da se lahko določi dejanska višina avtorskega honorarja ali nadomestila, ki je bil dogovorjen v obliki tantiem. V tem primeru uporabnik dela vodi knjige ali evidence tako, da lahko ugotovi, kakšen dohodek je bil dosežen z uporabo dela in avtorju izplača pripadajoč avtorski honorar ali nadomestilo. V prvi odstavek

spremenjenega 82. člena je smiselno vključen tudi del določbe do zdaj veljavnega drugega odstavka 82. člena ZASP: uporabnik dela mora omogočiti avtorju vpogled v te knjige ali evidenco. Tako se ohranja dosedanja rešitev ZASP, ki omogoča avtorju tudi vpogled v knjige ali evidenco, ki jo vodi uporabnik dela, kadar je bil avtorski honorar ali nadomestilo dogovorjeno v obliki tantiem. V primerjavi z do zdaj veljavnim prvim odstavkom je črtan del določbe o poročanju (»in mu pošiljati ustrezna poročila o ustvarjenem prihodku, oboje v običajnih rokih in v potrebnem obsegu«), ker mora uporabnik avtorju poročati v skladu z novimi določbami enako, ne glede na to, ali je avtorski honorar ali nadomestilo dogovorjeno ali določeno v odvisnosti od doseženega prihodka pri uporabi dela ali pa v določenem znesku.

Drugi odstavek 82. člena prenaša prvi odstavek 19. člena Direktive 2019/790/EU. Uporabnik dela, ki je pridobil materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja proti plačilu (na primer založnik pridobi materialne avtorske pravice od avtorja proti plačilu, to je odplačno), vodi ustrezne knjige ali drugo evidenco tako, da lahko zadosti obveznosti poročanja avtorju. Pri tem ni pomembno, ali je avtorski honorar ali nadomestilo dogovorjeno v določenem znesku ali v odvisnosti od doseženega prihodka pri uporabi dela (tantieme). Uporabnik dela je tisti, ki je od avtorja dobil pravico za uporabo dela (na primer filmski producent, proizvajalec fonogramov, RTV organizacija ter tudi vse osebe, ki so od tega uporabnika pridobili pravice do uporabe z nadaljnjim prenosom pravic). Pri tem se upošteva prvi odstavek 78. člena ZASP, na podlagi katerega imetnik, na katerega je bila prenesena materialna avtorska pravica ali druga pravica avtorja, ne more brez dovoljenja avtorja te pravice prenesti naprej na tretje osebe, če ni s pogodbo drugače določeno. Obveznosti vodenja takih knjig ali evidenc (in poročanja) ni, če je uporabnik dela pridobil pravice za uporabo dela brezplačno (na primer če je avtor dovolil splošni javnosti uporabo dela brez plačila avtorskega honorarja ali nadomestila). Uporabnik dela mora knjige ali evidence voditi dovolj natančno, da lahko zadosti obveznosti poročanja avtorju. Drugi odstavek določa tudi, da uporabnik dela hrani kontaktne podatke o osebah, ki so od njega z nadaljnjim prenosom pravic proti plačilu pridobile pravice za uporabo dela (priimek, ime in naslov oziroma firmo in sedež, telefon, elektronski naslov), s čimer je zagotovljena pravna podlaga za obdelavo osebnih podatkov. S tako ureditvijo je zagotovljeno, da bo uporabnik dela lahko podal avtorju več informacij kot zdaj.

Tretji odstavek 82. člena prenaša določbe prvega in drugega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU. V skladu s prvim odstavkom 19. člena Direktive 2019/790/EU je določeno, da uporabnik dela (iz drugega odstavka 82. člena – tisti, ki je proti plačilu pridobil pravice za uporabo dela) vsaj enkrat letno avtorju na njegovo zahtevo (torej zahtevo avtorja) pošlje posodobljeno, relevantno in celovito poročilo, ki ob upoštevanju posebnosti vsakega sektorja vsebuje zlasti: vse načine uporabe dela; vse prihodke, dosežene z uporabo dela, vključno s prihodki iz trženja blaga ali storitev, ki vsebujejo to delo (kot so na primer figure z likom literarnega junaka, predmeti in tekstil z njegovo podobo); in avtorski honorar ali nadomestilo, ki pripada avtorju (pri tem se upošteva avtorski honorar ali nadomestilo, ne glede na to, ali je bilo dogovorjeno v določenem znesku ali v odvisnosti od doseženega prihodka pri uporabi dela).

V četrem odstavku 82. člena je v skladu s prvim odstavkom 19. člena Direktive 2019/790/EU določeno, da kadar je uporabnik dela z nadaljnjim prenosom pravic proti plačilu pridobil pravice za uporabo dela (od prve pogodbene stranke avtorja), lahko avtor od te osebe zahteva informacije iz tretjega odstavka 82. člena, če jih nima njegova prva pogodbeni stranka (to je uporabnik dela, ki je proti plačilu od avtorja pridobil pravice za uporabo dela). Na zahtevo avtorja mu njegova prva pogodbeni stranka pošlje kontaktne podatke oseb, ki so z nadaljnjim prenosom pravic proti plačilu pridobile pravice za uporabo dela (priimek, ime in naslov oziroma firmo in sedež, telefon, elektronski naslov) – ki jih uporabnik dela hrani po določbah drugega odstavka 82. člena. Taka ureditev avtorju omogoča, da pridobi celovitejšo informacijo o uporabi dela in doseženih prihodkih ne le od svoje prve pogodbene stranke, ampak tudi od oseb, na katere je njegova prva pogodbeni stranka naprej prenesla pravice, če teh informacij nima njegova prva pogodbeni stranka. Avtor se bo zato lažje odločal za morebitne spremembe sklenjenih pogodb, na primer za določitev dodatnega, primernejšega in pravičnejšega plačila (81. člen ZASP) ali za preklic materialne avtorske pravice (83. člen ZASP).

Peti odstavek 82. člena v skladu z namenom prvega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU določa, da se obveznost poročanja iz tretjega oziroma četrtega odstavka 82. člena nanaša na obdobje dejanske uporabe dela za doseganje gospodarske koristi. Nekatera avtorska dela nastajajo dalj časa in vsebujejo avtorska dela več avtorjev, na primer avdiovizualna dela, zato je smiselno, da se obveznost poročanja nanaša le na obdobje, ko se delo dejansko trži oziroma uporablja za doseganje

gospodarske koristi, in ne tudi na obdobje, ko se delo dejansko ne uporablja za doseganje gospodarske koristi, pa čeprav so bile pravice že prenesene. Iz določbe prvega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU jasno izhaja, da je njen namen določiti obveznost poročanja le v tistih primerih, ko uporabnik dela dejansko uporablja avtorsko delo, ne pa tudi, kadar uporabnik dela ne uporablja in ne dosega gospodarske koristi.

Šesti odstavek 82. člena prenaša nezavezujočo določbo četrtega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU, ki omogoča državam članicam, da se v nekaterih primerih omeji obveznost poročanja in uporabnika dela razbremeni te obveznosti. V šestem odstavku spremenjenega 82. člena je v skladu s četrtem odstavkom 19. člena Direktive 2019/790/EU določeno, da se določbe tretjega oziroma četrtega odstavka 82. člena ne uporabljajo, če prispevek avtorja glede na celotno delo ni znaten oziroma ima majhen vpliv na celotno delo (na primer uporaba nekega avtorskega dela v kratkem prizoru v primerjavi s celotno gledališko igro ali pri izvajalcih prispevek statista glede na celotno avdiovizualno delo). V tem primeru ni obveznosti poročanja temu avtorju, razen če dokaže, da potrebuje podatke za spremembo pogodbe po tretjem odstavku 81. člena (ker je s pogodbo dogovorjen avtorski honorar ali nadomestilo očitno nesorazmerno nizko v primerjavi z vsemi relevantnimi prihodki, ki se dosežejo z uporabo avtorskega dela). Če bo avtor to dokazal, bo uporabnik dela moral avtorju poslati poročilo v skladu s tretjim odstavkom 82. člena. Obveznost vodenja evidenc ostaja tudi, kadar je uporabnik dela razbremenjen obveznosti poročanja na podlagi tega odstavka, zaradi morebitne uporabe določbe tretjega odstavka spremenjenega 81. člena (t. i. klavzule o uspešnici).

Sedmi odstavek spremenjenega 82. člena prenaša nezavezujočo določbo tretjega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU, ki prav tako omogoča delno omejitev obveznosti poročanja avtorju. Določeno je, da, če obveznost poročanja (iz tretjega oziroma četrtega odstavka 82. člena) ni sorazmerna glede na prihodke, dosežene z uporabo dela, se obveznost poročanja omeji na vrsto in stopnjo informacij, ki jih je v takih primerih mogoče razumno pričakovati. Obveznost poročanja je za uporabnika dela nesorazmerna, kadar z uporabo dela doseže nizke dohodke (na primer če bi uporabnik dela uporabil več del in jih vključil v drugo delo, z uporabo tega drugega dela pa bi prejel nizek prihodek). V takem primeru je za uporabnika dela poročanje vsakemu posameznemu avtorju, katerega delo je bilo uporabljeno v (končnem) delu, nesorazmerna obremenitev glede na ustvarjen dohodek. Poročilo uporabnika dela zato v tem primeru temelji na informacijah, ki so na voljo v običajnem poslovanju na posameznem trgu, torej informacije, ki jih je v posameznih sektorjih, v katerih se uporabljajo avtorska dela, mogoče razumno pričakovati.

Z osmim odstavkom se v 82. člen prenaša določba šestega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU. Določeno, da se določbe tretjega odstavka 82. člena (ki določa obveznost poročanja avtorju) ne uporabljajo za skupne sporazume in pogodbe, ki jih sklene kolektivna organizacija ali neodvisni subjekt upravljanja v skladu z zakonom, ki ureja kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic (to je ZKUASP). Kolektivne organizacije in neodvisni subjekti upravljanja poročajo avtorju že v skladu z zakonom, ki ureja kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic, zato zanje ne velja obveznost poročanja po tretjem odstavku 82. člena.

Avtorji pa se lahko dogovorijo o obveznosti poročanja iz tega 82. člena tudi na ravni dejavnosti v okviru kolektivnih avtorskih pogodb, ki jih sklenejo na podlagi 84. člena ZASP. Ta določa, da lahko organizacije avtorjev posameznih kategorij avtorskih del in uporabniki ali združenja uporabnikov teh del v skladu s tem zakonom: 1. določijo splošne pogoje za uporabo avtorskih del; 2. sklenejo tarifne sporazume.

Deveti odstavek spremenjenega 82. člena (delno) prenaša določbo prvega odstavka 23. člena Direktive 2019/790/EU, ki vsebuje skupne določbe glede 19., 20. in 21. člena Direktive 2019/790/EU, da države članice zagotovijo, da so vse pogodbene določbe, ki preprečujejo skladnost s členi 19, 20 in 21, neizvršljive zoper avtorje in izvajalce. V devetem odstavku je zato določeno, da so pogodbena določila, ki v škodo avtorja nasprotujejo določbam tega člena, nična. Na primer če bi sopogodbениk avtorja, ki je pridobil materialne avtorske pravice od avtorja, in oseba, ki je z nadaljnjim prenosom pravic pridobila pravice za uporabo dela, v pogodbo vključila določbe, ki bi v škodo avtorja onemogočale izvajanje obveznosti poročanja, se na take določbe ne bosta mogla uspešno sklicevati.

ZASP v drugem odstavku 4. člena določa, da se določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice,

začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja ZASP) smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju ZASP določeno drugače. Določba 82. člena ZASP se zato smiselno uporablja tudi za sorodne pravice in s tem tudi za izvajalca.

K 12. členu:

S 12. členom se v ZASP dodaja nov 82.a člen o alternativnem reševanju sporov. Prvi odstavek novega 82.a člena prenaša določbo prvega odstavka 13. člena (o mehanizmu pogajanja za namen dajanja na voljo avdiovizualnih del pri storitvah videa na zahtevo) in določbo prvega stavka 21. člena Direktive 2019/790/EU (države članice zagotovijo, da se spori v zvezi z obveznostjo glede preglednosti na podlagi 19. člena in mehanizma prilagoditve pogodbe na podlagi 20. člena lahko predložijo v postopku prostovoljnega alternativnega reševanja sporov).

Prvi odstavek izrecno določa, da avtorji in uporabniki lahko spor rešijo s posredovanjem mediatorja ali katerokoli drugo obliko alternativnega reševanja sporov, zlasti glede prenosa posamične materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja (drugi odstavek 70. člena), avtorskega honorarja in nadomestila (81. člen) ter evidence prihodka in poročanja (82. člen). Avtorji in uporabniki lahko predlagajo posredovanje mediatorja tudi po določbah 68. člena ZKUASP ali uporabijo katerokoli drugo obliko alternativnega reševanja sporov, na primer conciliacijo ali arbitražo. Zaradi prenosa določb 13. člena Direktive 2019/790/EU je primeroma (»zlasti«) naveden spor glede prenosa posamične materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja (drugi odstavek 70. člena ZASP), ki lahko obsega tudi prenos materialnih avtorskih pravic za namen dajanja na voljo avdiovizualnih del pri storitvah videa na zahtevo. Zaradi prenosa določbe prvega stavka 21. člena Direktive 2019/790/EU so primeroma navedeni spori glede avtorskega honorarja in nadomestila (81. člen) ter evidence prihodka in poročanja (82. člen), saj se z določbami 81. in 82. člena med drugim prenašajo določbe 20. in 19. člena Direktive 2019/790/EU. Avtorji in uporabniki lahko s posredovanjem mediatorja ali drugimi oblikami alternativnega reševanja sporov rešujejo tudi katerekoli druge spore v zvezi z zahtevki, s katerimi stranke lahko prosto razpolagajo in se glede njih poravnajo. Na primer, posredovanje mediatorja bi lahko prispevalo tudi k hitrejšemu, učinkovitejšemu in cenejšemu zaključku pogajanj za sklenitev pogodbe med posameznim avtorjem in posameznim uporabnikom.

Z drugim odstavkom 82.a člena se prenašajo določbe drugega stavka 21. člena Direktive 2019/790/EU (države članice zagotovijo, da lahko reprezentativne organizacije avtorjev in izvajalcev na specifično zahtevo enega ali več avtorjev ali izvajalcev začnejo tovrstne postopke). Določeno je, da reprezentativno združenje avtorjev lahko na zahtevo avtorja začne postopke iz prejšnjega odstavka, torej posredovanje mediatorja ali uporaba katerekoli druge oblike alternativnega reševanja sporov, kot določa prvi odstavek 82.a člena. Namen določbe je omogočiti, da se postopka mediacije ali katerekoli druge oblike alternativnega reševanja sporov namesto posameznega avtorja udeleži reprezentativno združenje avtorjev, na primer sindikalna organizacija ali poklicno združenje, nasprotna stran (uporabnik) pa tega ne more preprečiti. S tako ureditvijo se olajšuje položaj avtorja, saj se mu za rešitev spora ni treba posebej izpostaviti, kar je lahko primerno zlasti za reševanje sporov, ki nastanejo med avtorjem in uporabnikom, ki je hkrati avtorjev delodajalec, ali za pogajanja o tarifnih sporazumih iz 84. člena ZASP. Reprezentativno združenje avtorjev bo morda tudi lažje doseglo rešitev spora, ker na primer razpolaga z obsežnejšimi podatki o spornih vprašanjih, o ureditvi v drugih primerljivih državah, in ima ustrezne kadre. Reprezentativno združenje avtorjev bo predlog avtorja obravnavalo v skladu s svojimi pravili.

Tretji odstavek 82.a člena (delno) prenaša določbo prvega odstavka 23. člena Direktive 2019/790/EU, ki vsebuje skupne določbe glede 19., 20. in 21. člena Direktive 2019/790/EU: države članice zagotovijo, da so vse pogodbene določbe, ki preprečujejo skladnost s členi 19, 20 in 21 neizvršljive zoper avtorje in izvajalce. V tretjem odstavku novega 82.a člena je zato v skladu s prvim odstavkom 23. člena Direktive 2019/790/EU določeno, da so pogodbena določila, ki v škodo avtorja nasprotujejo določbam tega člena, nična. Na primer, če bi uporabnik v pogodbo z avtorjem vnesel določbo, ki bi avtorju onemogočala alternativno reševanje sporov, se uporabnik na tako določbo ne bo mogel uspešno sklicevati.

ZASP v drugem odstavku 4. člena določa, da se določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in

2. oddelek Tretjega poglavja ZASP) smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju ZASP določeno drugače. Določba 82.a člena ZASP se zato smiselno uporablja tudi za sorodne pravice, torej tudi za izvajalca.

K 13. členu:

S 13. členom se spreminja 83. člen ZASP, ki že ureja preklic materialne avtorske pravice (zaradi nezadostnega izvrševanja prenesenih pravic oziroma nezadostnega izkoriščanja dela), tako, da se prenašajo tiste določbe 22. člena Direktive 2019/790/EU, ki jih ZASP še ne vsebuje.

V prvem odstavku 83. člena se v prvem stavku za besedo »lahko« doda besedilo »v celoti ali delno«, s čimer se v skladu s prvim odstavkom 22. člena Direktive 2019/790/EU izrecno določa, da lahko avtor prekliče materialno avtorsko pravico v celoti ali delno. Tako je izrecno določeno, da lahko avtor prekliče materialno avtorsko pravico le v delu.

V prvem odstavku (83. člena ZASP) se v drugem stavku za besedo »sfere« doda besedilo »ali če je mogoče razumno pričakovati, da jih bo avtor odpravil«, s čimer se prenaša določba četrtega odstavka 22. člena Direktive 2019/790/EU, katere namen je, da se ne uporablja možnost preklica licence ali prenosa pravic, če je neizkoriščanje pravic pretežno posledica okoliščin, za katere je mogoče razumno pričakovati, da jih bo avtor ali izvajalec odpravil. Določba drugega stavka prvega odstavka 83. člena se zato s predlagano dopolnitvijo usklajuje z določbo četrtega odstavka 22. člena Direktive 2019/790/EU.

V tretjem odstavku 83. člena se na koncu besedila doda besedilo, s katerim se prenaša določba tretjega stavka tretjega odstavka 22. člena Direktive 2019/790/EU: avtor lahko po izteku tega roka namesto preklica materialne avtorske pravice prekliče izključnost prenosa pravic. Določeno je, da lahko avtor po izteku tega roka (ki ga v skladu z do zdaj veljavnim tretjim odstavkom 83. člena ZASP ponudi imetniku za zadostno izvrševanje pravice) namesto preklica materialne avtorske pravice prekliče (le) izključnost prenosa pravic. Posledica te avtorjeve odločitve je, da se dotedanji izključni prenos pravic spremeni v neizključni prenos pravic, kar avtorju omogoča, da prenese (neizključno) pravice tudi na druge osebe (izključni in neizključni prenos pravic sta urejena v 74. členu ZASP).

Ostale obvezne določbe 22. člena Direktive 2019/790/EU o pravici do preklica so že obsežene z določbami 83. člena, drugega odstavka 4. člena in 122.a člena ZASP.

ZASP v drugem odstavku 4. člena določa, da se določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja ZASP) smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju ZASP določeno drugače. Določba 83. člena ZASP se zato smiselno uporablja tudi za sorodne pravice, torej tudi za izvajalca, pri čemer je treba upoštevati tudi posebno določbo 122.a člena glede drugače določenega dodatnega roka iz tretjega odstavka 83. člena ZASP.

K 14. členu:

Prvi odstavek 18. člena Direktive 2019/790/EU izrecno določa, da države članice zagotovijo, da so avtorji in izvajalci, kadar licencirajo ali prenesejo svoje izključne pravice za izkoriščanje svojih del ali drugih predmetov varstva, upravičeni do prejemanja primernega in sorazmernega plačila. V skladu z drugim odstavkom 18. člena Direktive 2019/790/EU lahko države članice pri izvajanju načela iz prvega odstavka v nacionalnem pravu prosto uporabljajo različne mehanizme in upoštevajo načelo pogodbene svobode ter pravično ravnovesje med pravicami in interesi.

Eden izmed možnih mehanizmov je določitev prejemanja primernega nadomestila, ki skupaj s pogodbeno dogovorjenim avtorskim honorarjem (med avtorjem in osebo, na katero je prenesel svoje izključne materialne avtorske pravice) zagotovi avtorju primerno in sorazmerno plačilo za uporabo njegovega dela. Avtor v takem primeru prenese svoje izključne materialne avtorske pravice na drugo osebo, ki tako pridobi pravice do prepovedi uporabe avtorskega dela, vendar pa obdrži neodpovedljivo pravico do primernega nadomestila (residuum) za vsakokratno uporabo avtorskega dela, ki ga je ustvaril. Sopogodbenuk, na katerega bo avtor prenesel izključne (prepovedne) pravice, bo lahko te prepovedne pravice še naprej izkoriščal. Primer takšne ureditve je določba prvega odstavka 5. člena

Direktive 2006/115/ES⁶¹.

S 14. členom se spreminja 104. člen ZASP, ki ureja pravico avdiovizualne priredbe, tako, da se v tretjem odstavku dodajo nova 4., 5., 6. in 7. točka, s katerimi se avtorju prvotnega dela določajo nove pravice do nadomestil. Te spremembe so povezane s spremembami 76. (9. člen predloga zakona) in četrtega odstavka 107. člena (15. člen predloga zakona). Z novim petim in šestim odstavkom 76. člena je po vzoru prvega odstavka 5. člena Direktive 2006/115/ES določena neodpovedljiva pravica avtorja do primernega nadomestila v primeru radiodifuzne retransmisije dela (peti odstavek) in v primeru priobčitve javnosti dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu – tej pravici do nadomestila se lahko izjemoma v določenih primerih avtor odpove (šesti odstavek), če je prenesel svoje izključne materialne pravice na drugo osebo. Zaradi neodpovedljivosti pravici avtorja do primernega nadomestila (razen v izjemnih primerih, ki so določeni v novem šestem odstavku 76. člena (9. člen predloga)), te pravice niso v celoti prenosljive, zato avtor obdrži pravico do primernega nadomestila za vsakokratno tako uporabo dela. Določbi novega petega in šestega odstavka 76. člena veljata za vse vrste avtorskih del (razen če ZASP določa drugače). Določbe 103. do vključno 110. člena pa vsebujejo posebne določbe za avdiovizualna dela, zato je potrebno primerljivi določbi do primernega nadomestila vključiti tudi v 104. (in 107.) člen ZASP, razen izjeme, ki omogoča odpoved pravici do nadomestila.

Drugi odstavek 104. člena ZASP določa, da se s sklenitvijo pogodbe o avdiovizualni priredbi šteje, da je avtor prvotnega dela izključno in neomejeno prenesel na filmskega producenta pravico predelave in vključitve prvotnega dela v avdiovizualno delo, svoje materialne avtorske pravice in druge pravice avtorja na tem avdiovizualnem delu, njegovem prevodu, njegovih avdiovizualnih predelavah ali na fotografijah, nastalih v zvezi s produkcijo avdiovizualnega dela, če ni s pogodbo drugače določeno. V tretjem odstavku 104. člena ZASP je določeno, da ne glede na drugi odstavek 104. člena ZASP obdrži avtor prvotnega dela nekatere pravice, tudi na primer pravico do primernega nadomestila od filmskega producenta za vsakokratno dajanje v najem videogramov avdiovizualnega dela (v skladu s prvim odstavkom 5. člena Direktive 2006/115/ES). Tem pravicam se avtor prvotnega dela ne more odpovedati.

Zaradi navedene pravne domneve iz drugega odstavka 104. člena ZASP je olajšan položaj filmskega producenta pri uporabi avdiovizualnega dela, avtor prvotnega dela (na primer literarnega dela, po katerem nastane avdiovizualno delo) pa je zato v slabšem položaju v primerjavi z avtorji drugih del, za katere ne velja podobna pravna domneva. Avtor prvotnega dela se kot šibkejša stran v primerjavi s filmskim producentom pogosto ne more dogovoriti za dodatna plačila avtorskega honorarja ali nadomestila od filmskega producenta (poleg enkratnega odkupa vseh pravic), zato ne prejme ničesar tudi, če se njegovo delo pogosto uporablja. Ker se avdiovizualna dela z novimi načini razširjanja del čedalje bolj množično uporabljajo na spletu, je primerno, da se avtorju prvotnega dela zagotovi, da obdrži pravico do primernega nadomestila za najbolj množične uporabe na spletu, in sicer za radiodifuzno retransmisijo (spremenjeni 31. člen – 2. člen predloga zakona) avdiovizualnega dela, priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu – pri katerih varovane vsebine na strežnik spletne platforme naložijo uporabniki storitev teh spletnih platform (novi 163.b člen – 25. člen predloga zakona), priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo in dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela (ki ni obseženo s priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu in priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo – brez te izključitve bi se določilo neupravičeno dvojno plačilo za isti način uporabe) za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi.

Cilj take ureditve je zagotoviti avtorju prvotnega dela, da je udeležen pri prejemanju finančnih sredstev, ki se dosežejo z uporabo avtorskega dela, ki ga je ustvaril. Taka ureditev avtorju prvotnega dela zagotavlja, da poleg praviloma enkratnega avtorskega honorarja prejme tudi primerno nadomestilo za uporabo dela, ki ga je ustvaril, s čimer se mu zagotovi primerno in sorazmerno plačilo za uporabo dela.

Ker po petem in šestem odstavku 76. člena avtor obdrži pravico do primernega nadomestila (praviloma od operaterja retransmisije, v primeru neposrednega oddajanja pa tudi od RTV organizacije) za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisij dela in (od ponudnika

⁶¹ Prvi odstavek 5. člena Direktive 2006/115/ES določa:

Kadar je avtor ali izvajalec prenesel ali dodelil svojo pravico dajanja v najem v zvezi s fonogramom oziroma izvirnikom ali kopijo filma producentu fonograma ali filma, ta avtor ali izvajalec obdrži pravico, da za najem dobi pravično nadomestilo.

storitev deljenja vsebin na spletu) za vsakokratno uporabo dela v primeru priobčitve javnosti dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, sta v tretjem odstavku 104. člena ZASP, ki določa pravice, ki jih obdrži avtor prvotnega dela (ki je predelano ali vključeno v avdiovizualno delo), dodani primerljivi določbi nove 4. in 5. točke: z novo 4. točko se določi, da avtor prvotnega dela obdrži pravico do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno retransmisijo avdiovizualnega dela, z novo 5. točko pa se določi, da avtor prvotnega dela obdrži pravico do primernega nadomestila od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu.

Zaradi pravne domneve o prenosu pravic na filmskega producenta in s ciljem zagotovitve primernega in sorazmernega plačila za uporabo prvotnega dela, ki je predelano ali vključeno v avdiovizualno delo, se z novo 6. točko v tretjem odstavku 104. člena določi, da avtor prvotnega dela obdrži tudi pravico do primernega nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo. Z novo 7. točko tretjega odstavka 104. člena pa se določi, da avtor prvotnega dela obdrži tudi pravico do primernega nadomestila za vsakokratno dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela, ki ni obseženo s 5. in 6. točko tretjega odstavka 104. člena (torej, ki ni obseženo s priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu in priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo), vendar le za tiste primere dajanja na voljo javnosti avdiovizualnega dela, s katerimi se dosega posredna ali neposredna gospodarska korist oziroma so namenjene doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi (ne pa tudi dajanja na voljo javnosti avdiovizualnega dela, ki ni namenjeno doseganju gospodarske koristi, na primer dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela pod pogoji proste licence, ki ne omogoča komercialnega izkoriščanja). Zavezanec za plačilo nadomestila je tisti, ki na tak način uporabi avdiovizualno delo.

Ker se v skladu s četrtem odstavkom 104. člena ZASP avtor prvotnega dela pravicam iz tretjega odstavka 104. člena ZASP ne more odpovedati, se s tako ureditvijo avtorju prvotnega dela zagotavlja, da bo udeležen pri delu sredstev, ki jih bodo z uporabo avdiovizualnega dela za gospodarsko korist prejeli drugi.

Enaka ureditev je predlagana za soavtorje avdiovizualnega dela s spremembo četrtega odstavka 107. člena ZASP (15. člen predloga zakona).

K 15. členu:

Prvi odstavek 18. člena Direktive 2019/790/EU izrecno določa, da države članice zagotovijo, da so avtorji in izvajalci, kadar licencirajo ali prenesejo svoje izključne pravice za izkoriščanje svojih del ali drugih predmetov varstva, upravičeni do prejemanja primernega in sorazmernega plačila. V skladu z drugim odstavkom 18. člena Direktive 2019/790/EU lahko države članice pri izvajanju načela iz prvega odstavka v nacionalnem pravu prosto uporabljajo različne mehanizme in upoštevajo načelo pogodbene svobode ter pravično ravnovesje med pravicami in interesi.

Eden izmed možnih mehanizmov je določitev prejemanja primernega nadomestila, ki skupaj s pogodbeno dogovorjenim avtorskim honorarjem (med avtorjem in osebo, na katero je prenesel svoje izključne materialne avtorske pravice) zagotovi avtorju primerno in sorazmerno plačilo za uporabo njegovega dela. Avtor v takem primeru prenese svoje izključne materialne avtorske pravice na drugo osebo, ki tako pridobi pravice do prepovedi uporabe avtorskega dela, vendar pa obdrži neodpovedljivo pravico do primernega nadomestila (residuum) za vsakokratno uporabo avtorskega dela, ki ga je ustvaril. Sopogodbenu, na katerega bo avtor prenesel izključne (prepovedne) pravice, bo lahko te prepovedne pravice še naprej izkoriščal. Primer takšne ureditve je določba prvega odstavka 5. člena Direktive 2006/115/ES⁶².

S 15. členom se spreminja 107. člen ZASP, ki ureja pogodbo o filmski produkciji tako, da se v četrtem odstavku dodajo nova 4., 5., 6. in 7. točka, s katerimi se soavtorjem avdiovizualnega dela določajo nove pravice do nadomestil. Te spremembe so povezane s spremembami 76. (9. člen predloga zakona) in tretjega odstavka 104. člena (14. člen predloga zakona). Z novim petim in šestim odstavkom 76. člena je po vzoru prvega odstavka 5. člena Direktive 2006/115/ES določena neodpovedljiva pravica avtorja do primernega nadomestila v primeru radiodifuzne retransmisije dela (peti odstavek) in v primeru priobčitve javnosti dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu – tej

⁶² Prvi odstavek 5. člena Direktive 2006/115/ES določa:

Kadar je avtor ali izvajalec prenesel ali dodelil svojo pravico dajanja v najem v zvezi s fonogramom oziroma izvirnikom ali kopijo filma producentu fonograma ali filma, ta avtor ali izvajalec obdrži pravico, da za najem dobi pravično nadomestilo.

pravici do nadomestila se lahko izjemoma v določenih primerih avtor odpove (šesti odstavek), če je prenesel svoje izključne materialne pravice na drugo osebo. Zaradi neodpovedljivosti pravici avtorja do primernega nadomestila (razen v izjemnih primerih, ki so določeni v novem šestem odstavku 76. člena (9. člen predloga)), te pravice niso v celoti prenosljive, zato avtor obdrži pravico do primernega nadomestila za vsakokratno tako uporabo dela. Določbi novega petega in šestega odstavka 76. člena veljata za vse vrste avtorskih del (razen če ZASP določa drugače). Določbe 103. do vključno 110. člena pa vsebujejo posebne določbe za avdiovizualna dela, zato je potrebno primerljivi določbi do primernega nadomestila vključiti tudi v 104. (in 107.) člen ZASP, razen izjeme, ki omogoča odpoved pravici do nadomestila.

Pri avdiovizualnih delih je določena pravna domneva, da se s sklenitvijo pogodbe o filmski produkciji šteje, da so soavtorji izključno in neomejeno prenesli na filmskega producenta vse svoje materialne avtorske pravice in druge pravice avtorja na avdiovizualnem delu, njegovem prevodu, njegovih avdiovizualnih predelavah ali pri tem delu nastalih fotografijah, če ni s pogodbo drugače določeno (drugi odstavek 107. člena ZASP). Zaradi te pravne domneve je olajšan položaj filmskega producenta pri uporabi avdiovizualnega dela, soavtorji avdiovizualnega dela pa so zato v slabšem položaju v primerjavi z avtorji drugih del, za katere ne velja podobna pravna domneva. Soavtorji avdiovizualnih del se kot šibkejša stran v primerjavi s filmskim producentom pogosto ne morejo dogovoriti za dodatna plačila avtorskega honorarja ali nadomestila od filmskega producenta (poleg enkratnega odkupa vseh pravic), zato ne prejmejo ničesar tudi, če se njihova dela pogosto uporabljajo. Ker se avdiovizualna dela z novimi načini razširjanja del čedalje bolj množično uporabljajo na spletu, je primerno, da se soavtorjem avdiovizualnega dela zagotovi, da obdržijo pravico do primernega nadomestila za najbolj množične uporabe na spletu, in sicer za radiodifuzno retransmisijo (spremenjeni 31. člen – 2. člen predloga zakona) avdiovizualnega dela, priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu – pri katerih varovane vsebine na strežnik spletne platforme naložijo uporabniki storitev teh spletnih platform (novi 163.b člen – 25. člen predloga zakona), priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo in dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela (ki ni obseženo s priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu in priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo – brez te izključitve bi se določilo neupravičeno dvojno plačilo za isti način uporabe) za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi.

Cilj take ureditve je zagotoviti soavtorjem avdiovizualnega dela, da so udeleženi pri prejemanju finančnih sredstev, ki se dosežejo z uporabo avtorskega dela, ki so ga ustvarili. Taka ureditev soavtorjem avdiovizualnega dela zagotavlja, da poleg praviloma enkratnega avtorskega honorarja prejme tudi primerno nadomestilo za uporabo dela, ki ga je ustvaril, s čimer se jim zagotovi primerno in sorazmerno plačilo za uporabo dela.

Ker po petem in šestem odstavku 76. člena avtor obdrži pravico do primernega nadomestila (praviloma od operaterja retransmisije, v primeru neposrednega oddajanja pa tudi od RTV organizacije) za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije dela in (od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu) za vsakokratno uporabo dela v primeru priobčitve javnosti dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, sta v četrtem odstavku 107. člena, ki med drugim določa pravice, ki jih obdržijo soavtorji avdiovizualnega dela, dodani primerljivi določbi nove 4. in 5. točke: z novo 4. točko se določi, da soavtorji obdržijo pravico do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno retransmisijo avdiovizualnega dela, z novo 5. točko pa se določi, da soavtorji obdržijo pravico do primernega nadomestila od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu.

Zaradi pravne domneve o prenosu pravic na filmskega producenta in s ciljem zagotovitve primernega in sorazmernega plačila za uporabo avdiovizualnega dela se z novo 6. točko v četrtem odstavku 107. člena določi, da soavtorji obdržijo pravico do primernega nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo. Z novo 7. točko četrtega odstavka 107. člena pa se določi, da soavtorji obdržijo tudi pravico do primernega nadomestila za vsakokratno dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela, ki ni obseženo s 5. in 6. točko četrtega odstavka 107. člena (torej, ki ni obseženo s priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu in priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo), vendar le za tiste primere dajanja na voljo javnosti avdiovizualnega dela, s katerimi se dosega posredna ali neposredna gospodarska korist oziroma so namenjene doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi (ne pa tudi dajanja na voljo javnosti avdiovizualnega dela, ki ni namenjeno

doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, na primer dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela pod pogoji proste licence, ki ne omogoča komercialnega izkoriščanja). Zavezanec za plačilo nadomestila je tisti, ki na tak način uporabi avdiovizualno delo.

Ker se v skladu s petim odstavkom 107. člena ZASP soavtorji pravicam iz četrtega odstavka 107. člena ZASP ne morejo odpovedati, se s tako ureditvijo soavtorjem avdiovizualnega dela zagotavlja, da bodo udeleženi pri delu sredstev, ki jih bodo z uporabo avdiovizualnega dela za gospodarsko korist prejeli drugi.

Enaka ureditev je predlagana za avtorja prvotnega dela s spremembo tretjega odstavka 104. člena ZASP (14. člen predloga zakona).

K 16. členu:

S 16. členom se spreminja drugi odstavek 108. člena ZASP, ki določa obveznost filmskega producenta, da mora najmanj enkrat letno pošiljati soavtorjem avdiovizualnega dela poročilo o ustvarjenem dohodku, in sicer ločeno za vsako dovoljeno vrsto uporabe dela. Ker se z 11. členom predloga zakona spreminja 82. člen ZASP in se v njem celovito ureja obveznost poročanja avtorju o uporabi dela, je nujna sprememba drugega odstavka 108. člena tako, da se določi, da filmski producent poroča soavtorjem avdiovizualnega dela ob upoštevanju 82. člena (s čimer se tudi delno prenašajo določbe prvega, drugega, tretjega, četrtega in šestega odstavka 19. člena ter prvega odstavka 23. člena Direktive 2019/790/EU). Drugi odstavek 108. člena se zato spremeni tako, da se določi, da filmski producent poroča soavtorjem avdiovizualnega dela ob upoštevanju 82. člena ločeno za vsako dovoljeno vrsto uporabe dela. V primerjavi z do zdaj veljavno določbo drugega odstavka 108. člena ZASP je črtano, da mora filmski producent najmanj enkrat letno pošiljati poročilo o ustvarjenem dohodku, saj je že v tretjem odstavku 82. člena določeno, da uporabnik vsaj enkrat letno avtorju (na njegovo zahtevo) pošlje posodobljeno, relevantno in celovito poročilo, ki ob upoštevanju posebnosti vsakega sektorja, vsebuje zlasti: vse načine uporabe dela; vse prihodke, dosežene z uporabo dela, vključno s prihodki iz trženja blaga ali storitev, ki vsebujejo to delo; avtorski honorar ali nadomestilo, ki pripada avtorju. V primerjavi z do zdaj veljavno določbo se ohranja obveznost filmskega producenta, da poroča ločeno za vsako dovoljeno vrsto uporabe dela. Tako se zagotovi, da bo filmski producent poročal soavtorjem avdiovizualnega dela, kot to določa spremenjeni 82. člen (11. člen predloga zakona).

K 17. členu:

Direktiva 2019/790/EU v 3. do 6. členu uvaja nove obvezne izjeme in omejitve avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja, besedilno in podatkovno rudarjenje, digitalno in čezmejno poučevanje ter ohranjanje kulturne dediščine, v drugem odstavku 8. člena pa za uporabo razprodanih del oziroma del izven pravnega prometa. Na te izjeme se nanaša tudi določba prvega odstavka 7. člena Direktive. Razen za besedilno in podatkovno rudarjenje za raziskovalne namene, veljajo te izjeme in omejitve tudi za računalniške programe, pri čemer je obseg izjem in omejitev različen.

Računalniški programi so urejeni v 2. oddelku četrtega poglavja ZASP (Računalniški programi), in sicer v členih od 111 do 117. Z 18. členom se spreminjajo in dopolnjujejo določbe 114. člena ZASP, ki ureja vsebinske omejitve avtorjevih pravic.

V novem četrtem odstavku 114. člena se določajo nove vsebinske omejitve avtorske pravice, ki veljajo za računalniške programe. V novi 1. točki je v skladu s prvim odstavkom 5. člena Direktive 2019/790/EU določena vsebinska omejitev avtorske pravice za računalniške programe, in sicer za ponazoritev pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, poučevanju na daljavo ali čezmejnem poučevanju. Upravičeni uporabnik primerka računalniškega programa lahko v tem primeru, če so izpolnjeni pogoji iz 49. člena, izvrši dejanja iz prvega odstavka 113. člena ZASP⁶³, pri čemer je

⁶³ Prvi odstavek 113. člena ZASP določa:

(1) Če ni v 114. in 115. členu tega zakona drugače določeno, ima avtor računalniškega programa zlasti izključno pravico do:

1. reproduciranja sestavnih delov ali celotnega računalniškega programa, ne glede na to, ali je začasno ali trajno ter s katerim sredstvom in v kateri obliki. Če je za nalaganje, prikazovanje, izvajanje, prenašanje ali shranjevanje računalniškega programa potrebno njegovo reproduciranje, je za ta ravnanja potrebno dovoljenje avtorja;
2. prevoda, prilagoditve, priredbe ali kakšne drugačne predelave računalniškega programa ter reproduciranja rezultatov teh predelav, vendar brez poseganja v pravice tistega, ki je predelave opravil;
3. distribuiranja izvornika računalniškega programa ali njegovih primerkov v katerikoli obliki, vključno z njegovim dajanjem v najem.

distribuiranje omejeno na elektronsko obliko. Dovoljena uporaba računalniških programov je omejena na elektronsko obliko (kot to izhaja iz 21. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU in dejstva, da se v okviru ponazoritve pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, poučevanju na daljavo ali čezmejnem poučevanju lahko računalniški program uporablja le v elektronski obliki) in le, če so izpolnjeni pogoji iz 49. člena. Učitelj bo zato lahko pod pogoji iz 49. člena, na primer reproduciral sestavni del računalniškega programa v elektronski obliki in ga dal na voljo javnosti (učencem) v varnem elektronskem okolju.

V novi 2. točki novega četrtega odstavka 114. člena se v skladu z drugim odstavkom 8. člena Direktive 2019/790/EU določa vsebinska omejitev avtorske pravice za računalniške programe, ki štejejo za delo izven pravnega prometa. Upravičeni uporabnik primerka računalniškega programa lahko v primeru dela izven pravnega prometa, če so izpolnjeni pogoji iz 50.e člena, izvrši dejanja iz prvega odstavka 113. člena ZASP. Računalniški program se lahko v okviru te vsebinske omejitve pravic uporabi le, če šteje za delo izven pravnega prometa, in pod pogoji, ki jih določajo novi 50.e, 50.f in 50.g členi.

V skladu s prvim odstavkom 4. člena Direktive 2019/790/EU nova 3. točka novega četrtega odstavka 114. člena določa, da lahko upravičeni uporabnik primerka računalniškega programa v primeru besedilnega in podatkovnega rudarjenja, če so izpolnjeni pogoji iz 57.a člena, izvrši dejanja iz 1. in 2. točke prvega odstavka 113. člena ZASP (torej reproducira in predela računalniški program ter reproducira rezultat predelave). Uporaba računalniškega programa je dovoljena brez dovoljenja imetnika pravic in brez plačila imetniku pravic, vendar pod pogoji iz 57.a člena, zato je treba pri tem upoštevati, da si lahko avtor tudi pridrži pravice in ne dovoli besedilnega in podatkovnega rudarjenja po 57.a členu. Upoštevati je treba tudi določbe o hrambi takih primerkov računalniških programov. V okviru vsebinske omejitve avtorske pravice iz 3. točke novega četrtega odstavka 114. člena pa ni dovoljena uporaba računalniških programov za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja (ki jo določa novi 57.b člen).

Z novo 4. točko novega četrtega odstavka 114. člena se prenaša določba 6. člena Direktive 2019/790/EU v delu, ki se nanaša na računalniške programe, in dovoljuje prosto uporabo v okviru vsebinske omejitve avtorske pravice za ohranjanje kulturne dediščine. Upravičeni uporabnik primerka računalniškega programa lahko v primeru ohranjanja kulturne dediščine, če so izpolnjeni pogoji iz 57.d člena, izvrši dejanja iz 1. točke prvega odstavka 113. člena ZASP. Pravne osebe iz prvega odstavka novega 57.d člena bodo lahko računalniške programe, ki so trajno v njihovih zbirkah, reproducirale, kot je določeno v 1. točki 113. člena ZASP, in pod pogoji novega 57.d člena.

V dosedanjem četrtem odstavku, ki postane peti odstavek, se spreminja prvi stavek, ki določa, katere določbe ne veljajo za računalniške programe: za računalniške programe ne veljajo določbe o pravici skesanja (20. člen), privatnem ali drugem lastnem reproduciranju (37., 38. in 50. člen), pravici avtorja do primernega nadomestila za radiodifuzno retransmisijo (peti odstavek 76. člena), pravici do primernega nadomestila za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (šesti odstavek 76. člena), avtorskem honorarju in nadomestilu (81. člen), evidenci prihodka in poročanju (82. člen), alternativnem reševanju sporov (82.a člen) in preklicu materialne avtorske pravice (83. člen). V primerjavi z do zdaj veljavno določbo prvega stavka četrtega odstavka 114. člena ZASP, se v prvem delu stavka, ki se nanaša na neveljavnost določb o pravici skesanja (20. člen) in privatnem ali drugem lastnem reproduciranju (37., 38. in 50. člen), črta sklic na 39. člen, ker je ta z uveljavitvijo ZKUASP prenehal veljati. Zato se navedejo le preostale veljavne določbe: »(37., 38. in 50. člen)« - do zdaj veljavno besedilo se v delu, kjer so navedene določbe, glasi: »(37. do 39. člen in 50. člen)«. S preostalim besedilom prvega stavka pa se prenaša drugi odstavek 23. člena Direktive 2019/790/EU, ki izključuje uporabo členov 18 do 22 Direktive 2019/790/EU za avtorje računalniškega programa – to so določbe o načelu primernega in sorazmernega plačila avtorju in izvajalcu; obveznosti glede preglednosti oziroma poročanja avtorju in izvajalcu; mehanizmu prilagoditve pogodbe, kadar je prvotno dogovorjeno plačilo avtorju in izvajalcu nesorazmerno nizko v primerjavi z vsemi naknadnimi relevantnimi prihodki, ki izvirajo iz izkoriščanja del ali izvedb; postopku alternativnega reševanja sporov glede obveznosti preglednosti in mehanizma prilagoditve pogodbe; in pravici do preklica. Z besedilom prvega stavka četrtega odstavka 114. člena ZASP, ki je dodano v primerjavi z do zdaj veljavno določbo, je zato določeno, da za računalniške programe ne veljajo določbe o pravici avtorja do primernega nadomestila za radiodifuzno retransmisijo (peti odstavek 76. člena), pravici do primernega nadomestila za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (šesti odstavek 76. člena), avtorskem honorarju in nadomestilu (81. člen), evidenci prihodka in poročanju (82. člen), alternativnem reševanju sporov (82.a člen) in preklicu materialne avtorske pravice (83.

člen).

Zaradi dodanega novega četrtega odstavka dosedanja peti odstavek postane šesti odstavek.

K 18. členu:

Prvi odstavek 18. člena Direktive 2019/790/EU izrecno določa, da države članice zagotovijo, da so avtorji in izvajalci, kadar licencirajo ali prenesejo svoje izključne pravice za izkoriščanje svojih del ali drugih predmetov varstva, upravičeni do prejemanja primerne in sorazmernega plačila. V skladu z drugim odstavkom 18. člena Direktive 2019/790/EU lahko države članice pri izvajanju načela iz prvega odstavka v nacionalnem pravu prosto uporabljajo različne mehanizme in upoštevajo načelo pogodbene svobode ter pravično ravnovesje med pravicami in interesi.

Eden izmed možnih mehanizmov je določitev prejemanja primerne nadomestila, ki skupaj s pogodbeno dogovorjenim nadomestilom (med izvajalcem in osebo, na katero je prenesel svoje izključne materialne pravice) zagotovi izvajalcu primerno in sorazmerno plačilo za uporabo njegove izvedbe. Izvajalec v takem primeru prenese svoje izključne materialne pravice na drugo osebo, ki tako pridobi pravice do prepovedi uporabe izvedbe, vendar pa obdrži neodpovedljivo pravico, da prejme nadomestilo za uporabo izvedbe, ki jo je ustvaril. Primer takšne ureditve je določba prvega odstavka 5. člena Direktive 2006/115/ES⁶⁴.

ZASP v 122. členu ureja pravico do nadomestila pri javni priobčitvi fonograma, in sicer ima izvajalec pravico do deleža na nadomestilu, ki ga prejme proizvajalec fonograma za javno priobčitev fonograma z njegovo izvedbo. Priobčitev javnosti obsega med drugim tudi radiodifuzno retransmisijo (spremenjeni 31. člen) in priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (novi 163.b člen). Proizvajalec fonograma prejme od uporabnika enkratno primerno nadomestilo za javno priobčitev fonograma na podlagi prvega odstavka 130. člena ZASP⁶⁵, delež od tega nadomestila pa na podlagi drugega odstavka 130. člena ZASP⁶⁶ izplača izvajalcem, katerih izvedbe so posnete na uporabljenem fonogramu. Nadomestilo je enotno in si ga delita izvajalec in proizvajalec fonograma. Ta ureditev temelji na 12. členu Mednarodne konvencije za varstvo izvajalcev, proizvajalcev fonogramov in radiodifuznih organizacij (Uradni list RS-MP, št. 8/96). Izvajalci (na primer filmski igralci) pa za priobčitev javnosti videograma s svojo izvedbo ne prejmejo od uporabnika nadomestila za radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti videograma s svojo izvedbo. S prvim odstavkom 124. člena ZASP je za izvajalce, kot so na primer filmski igralci, določena domneva prenosa: s sklenitvijo pogodbe o filmski produkciji se šteje, da je izvajalec izključno in neomejeno prenesel na filmskega producenta vse svoje materialne pravice na izvedbi, če ni s pogodbo drugače določeno. Zaradi te pravne domneve je olajšan položaj filmskega producenta pri uporabi avdiovizualnega dela, izvajalci, katerih izvedbe so v avdiovizualnem delu in posnete na videogramu, pa so zato v slabšem položaju v primerjavi z drugimi izvajalci, za katere ne velja ta pravna domneva.

Z 19. členom se zaradi prenosa prvega odstavka 18. člena Direktive 2019/790/EU spreminja 122. člen ZASP predvsem zato, da se tudi izvajalcem, katerih izvedbe so posnete na videogramu, zagotovi pravica do nadomestila za radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti videograma s svojo izvedbo, ter da se za vse izvajalce zagotovi, da se pravici do nadomestila ne more odpovedati. Tako se zagotovi, da so upravičeni do nadomestila tudi, kadar so prenesli izključne pravice.

Spremenjeni 122. člen ureja pravico do nadomestila pri priobčitvi javnosti fonograma in videograma, zato v naslovu člena napotuje ne le na fonogram, temveč tudi na videogram. V primerjavi z naslovom do zdaj veljavne določbe 122. člena ZASP je v naslovu spremenjenega 122. člena namesto pojma »javna priobčitev« uporabljen pojem »priobčitev javnosti«, kar pomeni v skladu z drugim odstavkom 22. člena ZASP⁶⁷ uporabo dela v netelesni obliki, s čimer se naslov tudi notranje uskladi z drugimi

⁶⁴ Prvi odstavek 5. člena Direktive 2006/115/ES določa:

Kadar je avtor ali izvajalec prenesel ali dodelil svojo pravico dajanja v najem v zvezi s fonogramom oziroma izvirnikom ali kopijo filma producentu fonograma ali filma, ta avtor ali izvajalec obdrži pravico, da za najem dobi pravično nadomestilo.

⁶⁵ Prvi odstavek 130. člena ZASP določa:

(1) Če se fonogram, ki je bil izdan za komercialne namene, ali njegov posnetek uporabi za radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko javne priobčitve, je dolžan uporabnik vsakokrat plačati proizvajalcu fonogramov enkratno primerno nadomestilo.

⁶⁶ Polovico nadomestila iz prejšnjega odstavka mora proizvajalec fonogramov izplačati izvajalcem, katerih izvedbe so posnete na uporabljenem fonogramu, če niso s pogodbo med njimi določeni drugačni deleži.

⁶⁷ Drugi odstavek 22. člena ZASP določa:

(2) Uporaba dela v netelesni obliki (priobčitev javnosti) obsega zlasti naslednje pravice:

1. pravico javnega izvajanja (26. člen);

določbami ZASP, ki napotujejo na priobčitev javnosti.

S prvim odstavkom spremenjenega 122. člena se določa pravica izvajalca do deleža na nadomestilu, ki ga prejme proizvajalec fonograma za priobčitev javnosti fonograma z njegovo izvedbo (to je izvedbo izvajalca). V primerjavi z do zdaj veljavno določbo 122. člena ZASP je namesto pojma »javna priobčitev« uporabljen pojem »priobčitev javnosti«, kar pomeni v skladu z drugim odstavkom 22. člena ZASP uporabo dela v netelesni obliki, s čimer se določba tudi notranje uskladi z drugimi določbami ZASP. Zato je nujna tudi enaka sprememba v naslovu in besedilu 130. člena ZASP, ki do zdaj ureja pravico do nadomestila pri javni priobčitvi fonograma, po kateri proizvajalec fonograma prejme nadomestilo, do deleža tega nadomestila pa so upravičeni izvajalci, katerih izvedbe so na fonogramu.

Z drugim odstavkom spremenjenega 122. člena se prenaša določba prvega odstavka 18. člena Direktive 2019/790/EU in se za izvajalce, katerih izvedbe so posnete na videogramu (na primer filmski igralci), določa nova pravica do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti videograma s svojo izvedbo. S tem se v skladu s prvim odstavkom 18. člena Direktive 2019/790/EU izvajalcem, katerih izvedbe so posnete na videogramu, skupaj s tretjim odstavkom spremenjenega 122. člena zagotovi, da prejmejo primerno in sorazmerno nadomestilo, kadar licencirajo ali prenesajo svoje izključne pravice za izkoriščanje izvedb (kar je glede na pravno domnevo o prenosu pravic na filmskega producenta iz 124. člena v skoraj vseh primerih, saj so izvajalci praviloma šibkejša stran v primerjavi s filmskim producentom). Uporabnik plača nadomestilo izvajalcu, in sicer tisti uporabnik, ki uporabi videogram za radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti videograma z izvedbo izvajalca oziroma izvajalcev. Ker pri izvajalcih, katerih izvedbe so posnete na videogramu, ni treba vezati pravice do nadomestila na deležu, ki ga prejme filmski producent, oziroma ni treba določiti enotnega oziroma skupnega nadomestila filmskega producenta in izvajalca, se tem izvajalcem določa samostojna pravica do nadomestila. Izvajalec, katerega izvedba je na videogramu, bo tako upravičen do primernega nadomestila za priobčitev javnosti videograma s svojo izvedbo (na primer za radiodifuzno oddajanje, radiodifuzno retransmisijo, sekundarno radiodifuzno oddajanje, drugo obliko priobčitve javnosti, kot je priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu – novi 163.b člen (25. člen predloga zakona)). Z drugim odstavkom spremenjenega 122. člena se izvajalce, katerih izvedbe so na videogramu, postavlja v primerljiv položaj z izvajalci, katerih izvedbe so na fonogramu (na primer izvajalci glasbe), saj bodo za uporabo videograma s svojo izvedbo prejeli nadomestilo, ki ga zdaj ne prejema. Cilj take ureditve je zagotoviti izvajalcem, katerih izvedbe so na videogramu, da so udeleženi pri prejetju finančnih sredstev, ki se dosežejo z uporabo njihovih izvedb (izvajalci, katerih izvedbe so na fonogramu, nadomestilo že prejema). Taka ureditev zagotavlja tudi izvajalcem, katerih izvedbe so na videogramu, da poleg praviloma enkratnega nadomestila po sklenitvi pogodbe o filmski produkciji prejmejo tudi primerno nadomestilo za uporabo svoje izvedbe, s čimer se jim v skladu s prvim odstavkom 18. člena Direktive 2019/790/EU zagotovi prejetje primerne in sorazmernega plačila za uporabo izvedbe.

S tretjim odstavkom spremenjenega 122. člena se zaradi prenosa določb prvega odstavka 18. člena Direktive 2019/790/EU določa, da se izvajalec pravici do nadomestila po tem členu (to je iz prvega in drugega odstavka spremenjenega 122. člena) ne more odpovedati. Tako se zagotovi, da je izvajalec upravičen do primernega nadomestila, tudi če je prenesel svoje izključne pravice. S tako ureditvijo je v skladu s prvim odstavkom 18. člena Direktive 2019/790/EU vsakemu izvajalcu zagotovljeno prejetje primerne in sorazmernega plačila v primeru priobčitve javnosti fonograma in videograma s svojo izvedbo, saj bo kljub prenosu svojih izključnih pravic obdržal pravico do nadomestila za priobčitev javnosti izvedbe, ki jo je ustvaril.

K 19. členu:

V spremenjenem 123. členu so določene pravice izvajalca do nadomestila. Prvi odstavek 123. člena je vsebinsko enak do zdaj veljavnemu prvemu odstavku 123. člena ZASP, pri čemer se z navedbo številke prvega odstavka (»(1)«) odpravlja nomotehnična pomanjkljivost, ki je nastala pri predhodni spremembi tega člena. Prvi odstavek spremenjenega 123. člena enako kot do zdaj določa, da ima

-
2. pravico javnega prenašanja (27. člen);
 3. pravico javnega predvajanja s fonogrami in videogrami (28. člen);
 4. pravico javnega prikazovanja (29. člen);
 5. pravico radiodifuznega oddajanja (30. člen);
 6. pravico radiodifuzne retransmisije (31. člen);
 7. pravico sekundarnega radiodifuznega oddajanja (32. člen);
 8. pravico dajanja na voljo javnosti (32.a člen).

izvajalec pravico do nadomestila za privatno ali drugo lastno reproduciranje po drugem odstavku 37. člena ZASP.

Z drugim odstavkom 123. člena se odpravlja pomanjkljivost pri prenosu prvega in drugega odstavka 5. člena Direktive 2006/115/ES, ki določa, da izvajalec (in avtor) obdrži pravico do pravičnega nadomestila, kadar je prenesel svojo pravico dajanja v najem v zvezi s fonogramom oziroma izvirnikom ali kopijo filma producentu fonograma ali filma. Tej pravici do pravičnega nadomestila se izvajalci ne morejo odpovedati. Ker do zdaj veljavni drugi odstavek 123. člena ZASP ureja pravico do pravičnega nadomestila le za izvajalce, ki so prenesli pravico dajanja v najem fonogramov na proizvajalca fonogramov, ne pa tudi za izvajalca, ki je na filmskega producenta prenesel pravico dajanja v najem videogramov s svojo izvedbo (kar ni v skladu z Direktivo 2006/115/ES), se ta pomanjkljivost odpravlja. Z drugim odstavkom se zato določa, da, kadar izvajalec na proizvajalca fonograma ali filmskega producenta prenese pravico dajanja v najem fonogramov ali videogramov s svojo izvedbo, mu mora proizvajalec fonograma ali filmski producent plačati pravično nadomestilo, in tudi da se izvajalec pravici do pravičnega nadomestila ne more odpovedati. S tako ureditvijo se tudi odpravlja neskladje med 7. točko 121. člena ZASP (ki za izvajalca določa izključno pravico dajanja v najem fonogramov in videogramov s svojo izvedbo – ne le fonogramov) in do zdaj veljavnim drugim odstavkom 123. člena (ki pri nadomestilu za dajanje v najem ne upošteva izvedb na videogramu in obveznosti filmskega producenta do plačila pravičnega nadomestila izvajalcu).

K 20. členu:

Z 20. členom se v naslovu in v prvem odstavku 130. člena namesto pojma »javna priobčitev« uporabi pojem »priobčitev javnosti«, kar pomeni v skladu z drugim odstavkom 22. člena uporabo dela v netelesni obliki, s čimer se določba tudi notranje uskladi z drugimi določbami ZASP. Sprememba je nujna zaradi spremembe 122. člena (18. člen predloga zakona), ki zaradi prenosa določb prvega odstavka 18. člena Direktive 2019/790/EU ureja pravico do nadomestila pri priobčitvi javnosti fonograma in videograma. Ker je pravica izvajalca, katerega izvedba je posneta na fonogramu, vezana na delež enotnega nadomestila, ki ga prejme proizvajalec fonograma (za proizvajalca fonograma in izvajalca), je za izvajanje zakona nujno, da sta določbi med seboj usklajeni.

K 21. členu:

ZASP določa pravice filmskega producenta na videogramu in pravice izvajalca na izvedbi, ki je na videogramu, ne opredeljuje pa pojma »videogram«, kar je pomanjkljivost sedanje ureditve ZASP. V spremenjenem 133. členu se zato po vzoru ureditve proizvajalca fonogramov in fonograma (128. člen ZASP) pri določbi o filmskem producentu (133. člen ZASP) doda opredelitev pojma videogram.

Prvi odstavek spremenjenega 133. člena je vsebinsko enak do zdaj veljavnemu prvemu odstavku 133. člena ZASP, ki določa, da je filmski producent fizična ali pravna oseba, ki v svojem imenu in za svoj ali tuj račun organizira in vodi ustvarjanje avdiovizualnega dela ali zaporedja gibljivih slik ter je odgovorna za njegovo dokončanje. Zaradi novega drugega odstavka pa se doda navedba številke prvega odstavka (»(1)«).

V novem drugem odstavku spremenjenega 133. člena se doda opredelitev pojma videogram v skladu s točko b) 2. člena Pekinške pogodbe o avdiovizualnih izvedbah, točko d) prvega odstavka 3. člena in točko c) prvega odstavka 9. člena Direktive 2006/115/ES ter točko d) 2. člena in točko c) drugega odstavka 3. člena Direktive 2001/29/ES (ti direktivi nastanek sorodnih pravic filmskega producenta vežeta na prvi posnetek oziroma prvo fiksiranje filma). Drugi odstavek tako določa, da videogram pomeni prvi posnetek avdiovizualnega dela ali zaporedja gibljivih slik z zvokom ali brez, ali njihovega nadomestka, s katerega se ti lahko zaznajo, reproducirajo ali priobčujejo s pomočjo naprave.

K 22. členu:

Z 22. členom se v prvem odstavku 139. člena, ki določa pravico založnikov do nadomestila za privatno ali drugo lastno reproduciranje po tretjem odstavku 37. člena ZASP, za besedo »do« doda beseda »deleža«, za besedo »zakona« pa se doda vejica in besedilo »kadar so avtorji nanje prenesli svoje pravice«. S to spremembo 139. člena se določa, da imajo založniki pravico do deleža nadomestila za privatno ali drugo lastno reproduciranje po tretjem odstavku 37. člena ZASP, kadar so avtorji nanje prenesli svoje pravice. Po do zdaj veljavni določbi 139. člena ZASP imajo založniki svojo izvirno pravico do nadomestila za privatno in drugo lastno reproduciranje po tretjem odstavku 37. člena, kar

glede na stališče, ki ga je zavzelo Sodišče Evropske unije v zadevi C-572/13, ni ustrezno. S

spremembo 139. člena ZASP se z namenom ohranitve sedanje ravni varstva založnikov, kolikor je to glede na evropski pravni red dovoljeno, prenaša nezavezujoča določba prvega odstavka 16. člena Direktive 2019/790/EU, ki omogoča državam članicam, da določijo, da založniki prejmejo delež nadomestila za uporabo dela na podlagi izjeme ali omejitve prenesene ali licencirane pravice.

K 23. členu:

S 23. členom se dodaja nov 139.a člen, ki prenaša določbo 15. člena Direktive 2019/790/EU o dveh novih sorodnih pravicah založnika medijske publikacije.

Na podlagi prvega odstavka 139.a člena ima založnik medijske publikacije s sedežem v državi članici Evropske unije za uporabo medijske publikacije v okviru storitev ponudnika storitev informacijske družbe izključno pravico reproduciranja in dajanja na voljo javnosti svoje medijske publikacije. Peti odstavek 2. člena Direktive 2019/790/EU »storitev informacijske družbe« opredeljuje kot storitev v smislu točke (b) prvega odstavka 1. člena Direktive 2015/1535/EU. Za ponudnika storitev informacijske družbe se uporabljajo določbe zakona, ki ureja elektronsko poslovanje na trgu, to je ZEPT. ZEPT določa pojem »ponudnik storitev ali ponudnica storitev« v 6. točki 3. člena, pojem »storitev informacijske družbe« pa v 11. točki 3. člena, zato teh pojmov v ZASP ni treba določiti. S to določbo se prenaša prvi odstavek 15. člena Direktive 2019/790/EU. Ker ZASP v petem odstavku 176. člena že vsebuje določbo, da določbe ZASP, ki se nanašajo na države članice Evropske unije, veljajo tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora, ni treba posebej določati, da se določba prvega odstavka 139.a člena uporablja tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora oziroma založnike medijske publikacije s sedežem v državi članici Evropskega gospodarskega prostora.

Drugi odstavek 139.a člena prenaša določbo četrtega odstavka 2. člena Direktive 2019/790/EU in opredeljuje pojem medijske publikacije. Za medijsko publikacijo se šteje zbirka, sestavljena pretežno iz literarnih del novinarske narave, ki lahko vključuje tudi druga avtorska dela ali predmete sorodnih pravic, in ki: 1. predstavlja posamezni del v periodični ali redno posodabljeni publikaciji pod enakim naslovom, kot je časopis ali revija splošnega ali posebnega interesa; 2. ima namen splošno javnost obveščati o novicah ali drugih temah ter 3. je objavljena v kateremkoli mediju na pobudo ponudnika storitve, ki je zanj uredniško odgovoren in ga nadzira.

Iz 3. točke drugega odstavka 139. člena jasno izhaja, da je medijska publikacija na podlagi ZMed vpisana v razvid medijev, ki je javno dostopen na spletu (<https://rmsn.ekultura.gov.si/razvid/mediji>), zato je mogoče hitro preveriti, ali so objavljene vsebine na nekem spletišču del medijske publikacije in je za njihovo (ponovno) na spletu potrebno pridobiti dovoljenje založnika medijske publikacije.

Iz 56. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da naj medijske publikacije zajemajo le novinarske publikacije, ki se objavijo v katerem koli mediju, tudi na papirju, pri opravljanju gospodarske dejavnosti, ki v okviru prava Unije pomeni zagotavljanje storitev, kot so dnevni časopisi, tedenske ali mesečne revije splošnega ali posebnega interesa, vključno z revijami na osnovi naročnine, in novičarska spletna mesta. Periodičnih publikacij, ki se objavijo v znanstvene ali akademske namene, na primer znanstvene revije, ne bi smelo zajemati varstvo, ki se prizna medijskim publikacijam na podlagi te direktive. To tudi ne bi smelo veljati za spletna mesta, kot so blogi, ki zagotavljajo informacije kot del dejavnosti, ki se ne izvaja v okviru pobude, uredniške odgovornosti in nadzora ponudnika storitev, kot je časopisni založnik. Medijske publikacije vsebujejo predvsem literarna dela, vendar vse pogosteje vključujejo druge vrste del in drugih predmetov varstva, zlasti fotografije in videoposnetke. Kot izhaja iz 57. uvodne izjave, se medijska publikacija ne nanaša na sama dejstva, o katerih se poroča v medijskih publikacijah, zato se lahko dejstva prosto uporabijo.

S tretjim odstavkom 139.a člena so v skladu s četrtem odstavkom 2. člena Direktive 2019/790/EU iz opredelitve pojma medijska publikacija izključene periodične publikacije, ki se objavijo v znanstvene ali akademske namene, kot so znanstvene revije. Ker so te periodične publikacije izključene, založnik na primer znanstvene revije nima nove sorodne pravice iz prvega odstavka 139.a člena.

V četrtem odstavku 139.a člena je izrecno določeno, da se novi pravici iz prvega odstavka 139.a člena

ne uporabljata v določenih primerih uporabe medijske publikacije. S 1. točko četrtega odstavka 139.a člena se prenaša drugi pododstavek prvega odstavka 15. člena Direktive 2019/790/EU. Določa se, da se pravici iz prvega odstavka 139.a člena ne uporabljata v primeru zasebne ali nekomercialne uporabe medijskih publikacij, kadar jih uporabljajo posamezni uporabniki. Založnik medijske publikacije zato novih pravic ne more uveljavljati zoper posameznega uporabnika, ki njegovo medijsko publikacijo uporablja v zasebne ali nekomercialne namene. Tretji pododstavek prvega odstavka 15. člena Direktive 2019/790/EU se prenaša z 2. točko četrtega odstavka 139.a člena. Določa se, da se pravici iz prvega odstavka 139.a člena ne uporabljata v primeru dejanja vstavljanja hiperpovezave. Hiperpovezave se lahko zato še naprej uporabljajo, saj ne štejejo za dejanje reproduciranja medijske publikacije. S 3. točko četrtega odstavka pa se v skladu s četrtem pododstavkom prvega odstavka 15. člena Direktive 2019/790/EU določa, da se pravici iz prvega odstavka 139.a člena ne uporabljata v primeru uporabe posameznih besed ali zelo kratkih izvlečkov iz medijske publikacije. V tej točki je za zelo kratek izvleček iz medijske publikacije določeno, da skupaj z naslovom ne presega 200 znakov besedila. V okviru teh 200 znakov se upošteva celotna informacija o medijski publikaciji, na katero se hiperpovezava nanaša, torej navedba naslova članka (ali njegovega povzetka) in dela besedila oziroma kratkega povzetka vsebine medijske publikacije, vključno s presledki in ločili. Založnik medijske publikacije zato na podlagi prvega odstavka 139.a člena ne bo mogel preprečiti uporabe posameznih besed ali zelo kratkih izvlečkov iz medijske publikacije.

Peti odstavek 139.a člena prenaša drugi pododstavek drugega odstavka 15. člena Direktive 2019/790/EU. Določa se, da pravici iz prvega odstavka 139.a člena ne posegata v pravice avtorjev in imetnikov sorodnih pravic na delih in predmetih sorodnih pravic, vključenih v medijsko publikacijo. Kot izhaja iz 1. točke petega odstavka 139.a člena, založnik medijske publikacije svojih novih pravic iz prvega odstavka 139.a člena ne more uveljavljati zoper avtorja dela, katerega avtorsko delo je vključeno v medijsko publikacijo, ali imetnika sorodne pravice, katerega predmet sorodne pravice je vključen v medijsko publikacijo. Prav tako ne more preprečiti avtorju ali imetniku sorodne pravice, da isto avtorsko delo ali isti predmet sorodne pravice uporablja neodvisno od založnikove medijske publikacije, v katero je vključen. Na podlagi 2. točke petega odstavka 139.a člena založnik medijske publikacije svojih novih pravic iz prvega odstavka 139.a člena ne more uveljavljati zoper drugega uporabnika, ki je na podlagi neizključnega prenosa pridobil pravice za uporabo istega dela ali predmeta sorodne pravice, ki je na podlagi neizključnega prenosa pravic vključeno v založnikovo medijsko publikacijo (na primer, če je založnik medijske publikacije z neizključnim prenosom pravic od avtorja pridobil pravice za uporabo fotografije v medijski publikaciji, ne more preprečiti drugemu uporabniku, da na podlagi neizključnega prenosa pravic (od avtorja) uporabi isto fotografijo). V 3. točki petega odstavka pa je določeno, da založnik medijske publikacije ne more uveljavljati pravic iz prvega odstavka 139.a člena tako, da prepove uporabo dela ali predmeta sorodne pravice, ki je vključen v njegovo medijsko publikacijo, če to delo ali predmet sorodne pravice ni več varovan (ker je poteklo trajanje varstva).

S šestim odstavkom 139.a člena se prenaša določba prvega stavka četrtega odstavka 15. člena Direktive 2019/790/EU o trajanju varstva novih sorodnih pravic založnika medijske publikacije. Šesti odstavek 139.a člena določa, da pravici iz prvega odstavka 139.a člena trajata dve leti od prve zakonite objave medijske publikacije. Ta rok začne teči 1. januarja tistega leta, ki sledi datumu, na katerega je objavljena medijska publikacija. Po preteku roka trajanja varstva založnik medijske publikacije ne uživa več varstva iz prvega odstavka 139a. člena.

Sedmi odstavek novega 139.a člena v skladu z določbo petega odstavka 15. člena Direktive 2019/790/EU določa, da ima avtor pravico do primerne deleža prihodka, ki ga na podlagi prvega odstavka 139.a člena od ponudnika storitev informacijske družbe prejme založnik medijske publikacije, v katero je vključeno avtorsko delo tega avtorja. Sedmi odstavek tudi določa, da se avtor tej pravici ne more odpovedati.

Ker je določba 139.a člena umeščena v peto poglavje ZASP, ki ureja sorodne pravice, in ker se ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP določbe o vsebinskih omejitvah avtorske pravice smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, se vsebinske omejitve avtorske pravice (tudi nove vsebinske omejitve, ki se uvajajo s predlaganim zakonom) uporabljajo tudi za novi sorodni pravici založnika medijske publikacije.

K 24. členu:

Direktiva 2019/790/EU v 3. do 6. členu uvaja nove obvezne izjeme in omejitve avtorske in sorodnih

pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja, besedilno in podatkovno rudarjenje, digitalno in čezmejno poučevanje in ohranjanje kulturne dediščine ter v drugem odstavku 8. člena za uporabo razprodanih del oziroma del izven pravnega prometa. Te izjeme in omejitve je treba določiti tudi za podatkovne baze. ZASP ureja podatkovne baze v petem poglavju o sorodnih pravicah, in sicer v členih 141.a do 141.g. Vsebinske omejitve izdelovalčevih pravic ureja 141.g člen ZASP.

S 24. členom se spreminja prvi odstavek 141.g člena in dodaja nov drugi odstavek, s katerima se določijo nove obvezne vsebinske omejitve sorodnih pravic izdelovalca podatkovne baze, ki jih Direktiva 2019/790/EU določa v 3. do 6. členu, prvem odstavku 7. člena in v drugem odstavku 8. člena ter nova izjema za znanstveno raziskovanje na podlagi a) točke tretjega odstavka 5. člena Direktive 2001/29/ES.

V prvem odstavku 141.g člena se 1. točka spremeni tako, da se uskladi s spremembami 49. člena (namesto besede »pouk« se uporabi besedilo »ponazoritve pri poučevanju«): uporaba znatnega dela vsebine objavljene podatkovne baze je dopustna v primeru poučevanja, če so izpolnjeni pogoji iz spremenjenega 49. člena. Izobraževalne ustanove bodo lahko uporabile objavljeno podatkovno bazo pod pogoji, ki jih določa spremenjeni 49. člen. Določba 2. točke prvega odstavka je enaka kot v dosedanem prvem odstavku 141.g člena ZASP in določa, da lahko upravičeni uporabnik objavljene podatkovne baze prosto uporablja znaten del njene vsebine v primeru privatne ali druge lastne uporabe neelektronske podatkovne baze, če so izpolnjeni pogoji iz 50. člena ZASP. Dodana je nova 3. točka, ki določa da lahko upravičeni uporabnik objavljene podatkovne baze prosto uporablja znaten del njene vsebine v primeru v primeru znanstvenega raziskovanja, če so izpolnjeni pogoji iz 57.c člena. Tako se nova vsebinska omejitev avtorske pravice za namen znanstvenega raziskovanja nanaša tudi na sorodno pravico izdelovalca podatkovne baze, ki se omeji za namen znanstvenega raziskovanja pod enakimi pogoji, kot so določeni v novem 57.c členu.

V novem drugem odstavku 141.g člena je v 1. točki, ki prenaša drugi odstavek 8. člena Direktive 2019/790/EU, določeno, da je uporaba objavljene podatkovne baze dopustna v primeru del izven pravnega prometa, če so izpolnjeni pogoji iz 50.e, 50.f in 50.g člena. Na primer muzej bo lahko uporabil podatkovno bazo, če bo podatkovna baza štela za delo izven pravnega prometa, in če bodo izpolnjeni drugi pogoji iz novega 50.e, 50.f in 50.g člena (5. člen predloga zakona). Taka uporaba bo glede na določbe 50.e, 50.f in 50.g člena prosta (brez predhodnega dovoljenja imetnika pravice in brez plačila imetniku pravice).

V skladu s prvim odstavkom 4. člena Direktive 2019/790/EU se v 2. točki novega drugega odstavka 141.g člena določa, da je uporaba podatkovne baze dopustna v primeru besedilnega in podatkovnega rudarjenja, če so izpolnjeni pogoji iz novega 57.a člena (7. člen predloga zakona). Uporaba podatkovne baze bo prosta, vendar pa je treba upoštevati, da si bo lahko imetnik pravic pridržal pravice uporabe in ne bo dovolil besedilnega in podatkovnega rudarjenja po svoji podatkovni bazi. Prav tako bo treba upoštevati druge določbe 57.a člena, na primer določbe o hranjenju primerkov, narejenih pod pogoji iz 57.a člena.

V 3. točki novega drugega odstavka 141.g člena se v skladu s prvim odstavkom 3. člena Direktive 2019/790/EU določa, da je uporaba objavljene podatkovne baze dopustna v primeru besedilnega in podatkovnega rudarjenja za namene znanstvenega raziskovanja, če so izpolnjeni pogoji iz 57.b člena (7. člen predloga zakona). V primerjavi z vsebinsko omejitvijo pravic iz 2. točke drugega odstavka 141.g člena si pri vsebinski omejitvi pravic za besedilno in podatkovno za namene znanstvenega raziskovanja iz 57.b člena (ta 3. točka drugega odstavka 141.g člena) imetnik pravic ne more pridržati pravic uporabe. Upoštevati bo treba tudi vse ostale pogoje, ki jih določa 57.b člen.

S 4. točko novega četrtega odstavka 141.g člena se prenaša določba 6. člena Direktive 2019/790/EU v delu, ki se nanaša na uporabo podatkovne baze v okviru izjeme in omejitve pravic za ohranjanje kulturne dediščine. Določa se, da je uporaba objavljene podatkovne baze dopustna v primeru ohranjanja kulturne dediščine, če so izpolnjeni pogoji iz 57.d člena (7. člen predloga zakona). Pravne osebe iz prvega odstavka novega 57.d člena bodo lahko podatkovne baze, ki jih imajo trajno v svojih zbirkah, uporabile brez dovoljenja imetnika pravic pod pogoji iz novega 57.d člena.

Zaradi dodanega novega drugega odstavka dosedanji drugi odstavek postane tretji odstavek.

K 25. členu:

Z novim 25. členom se za šestim poglavjem uvaja novo šesto a poglavje z novimi 163.b, 163.c, 163.d, 163.e, 163.f, 163.g in 163.h členom. Z novimi določbami se prenašajo določbe šestega odstavka 2. člena in 17. člena Direktive 2019/790/EU o določenih načinih uporabe varovanih vsebin s strani spletnih storitev.

S 163.b členom je prenesena določba šestega odstavka 2. člena Direktive 2019/790/EU. V prvem odstavku je določen nov pojem »ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu« oziroma t. i. spletne platforme, na katere uporabniki storitev informacijske družbe naložijo določene vsebine, do teh vsebin pa spletne platforme ponujajo javnosti dostop, jih organizirajo in promovirajo za namene ustvarjanja dobička. Peti odstavek 2. člena Direktive 2019/790/EU »storitev informacijske družbe« opredeljuje kot storitev v smislu točke (b) prvega odstavka 1. člena Direktive 2015/1535/EU. Za ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu se šteje ponudnik storitve informacijske družbe po določbah zakona, ki ureja elektronsko poslovanje na trgu, katere glavni namen ali eden od glavnih namenov je shranjevati in javnosti ponujati dostop do večje količine avtorskih del, ki jih na strežnik naložijo uporabniki njegovih storitev, in ki jih ta ponudnik organizira in promovira za namene ustvarjanja dobička. Namen take določitve ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu je zajeti tiste ponudnike storitve informacijske družbe, ki izvajajo navedena dejanja za namene (neposrednega ali posrednega) ustvarjanja dobička. ZEPT določa pojem »ponudnik storitev ali ponudnica storitev« v 6. točki 3. člena, pojem »storitev informacijske družbe« pa v 11. točki 3. člena, zato teh pojmov v ZASP ni treba določiti. Iz 63. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da je treba za vsak primer posebej oceniti, ali posamezni ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu shranjuje večjo količino avtorsko varovanih vsebin in omogoča dostop do njih, pri tem pa je treba upoštevati kombinacijo dejavnikov, kot je občinstvo storitve in število datotek avtorsko varovanih vsebin, ki jih uporabniki storitve naložijo na strežnik.

V drugem odstavku 163.b člena so v skladu s šestim odstavkom 2. člena Direktive 2019/790/EU primeroma naštetih ponudniki storitev informacijske družbe, ki se ne štejejo za ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu: ponudniki storitev informacijske družbe, kot so nepridobitne spletne enciklopedije, nepridobitne izobraževalne in znanstvene baze, platforme za razvoj in skupno rabo odprtokodnih računalniških programov, izvajalci elektronskih komunikacijskih storitev iz zakona, ki ureja elektronske komunikacije, spletne tržnice in storitve v oblaku med podjetji ter storitve v oblaku, ki uporabnikom omogočajo nalaganje vsebin za lastno uporabo na strežnik. Ti ponudniki storitev informacijske družbe delujejo nepridobitno oziroma imajo njihove storitve drugačen namen kot storitve ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu. Iz 62. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da ta seznam izključenih ponudnikov storitev ni izčrpen. Iz te 62. uvodne izjave tudi izhaja, da med te ponudnike ne morejo spadati ponudniki storitev, katerih glavni namen je sodelovati pri piratstvu avtorske pravice ali ga omogočati, saj zanje mehanizem za oprostitev odgovornosti iz tega poglavja zaradi visoke ravni varstva avtorske pravice ne bi smel veljati.

Tretji odstavek 163.b določa, da se določbe tega poglavja, ki se nanašajo na avtorsko delo, avtorsko pravico in avtorja, smiselno uporabljajo za predmete sorodnih pravic, sorodne pravice in njihove imetnike. Zato v novih členih novega šestega a poglavja ni treba posebej urejati predmetov sorodnih pravic, sorodnih pravic in njihovih imetnikov.

V 163.c členu je urejena odgovornost ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena). V prvem odstavku 163.c člena je v skladu s prvim odstavkom 17. člena Direktive 2019/790/EU določeno, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) izvaja dejanje priobčitve javnosti, kadar javnosti omogoči dostop do avtorskih del, ki jih na strežnik naložijo njegovi uporabniki, za kar mora ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu predhodno pridobiti dovoljenje avtorja (imetnikov pravic). Način pridobitve dovoljenja je lahko različen, na primer s sklenitvijo licenčnega sporazuma (prvi odstavek 17. člena Direktive 2019/791/EU). Ta določba ne posega v pogodbeno svobodo strank. Kot izhaja iz 61. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU, bi morali biti licenčni sporazumi (sklenjeni na podlagi tega odstavka) pravični in ohranjati razumno ravnovesje med obema strankama. Imetniki pravic bi morali prejeti ustrezno plačilo za uporabo njihovih del ali drugih predmetov varstva. Ker pa te določbe ne bi smele vplivati na pogodbeno svobodo, imetnikov pravic ne bi smeli obvezati, da dajo dovoljenje ali sklepajo licenčne sporazume. Nadalje je določeno, da to (predhodno) dovoljenje obsega tudi dejanja priobčitve javnosti, ki jih izvajajo uporabniki storitev tega ponudnika, kadar to storijo brez namena doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi ali kadar dejavnost tega uporabnika ne ustvarja znatnih prihodkov. Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu bo zato moral pridobiti ustrezno dovoljenje avtorja (in ob

upoštevanju tretjega odstavka 163.b člena drugih imetnikov pravic), ki bo (v skladu z drugim odstavkom 17. člena Direktive 2019/790/EU) obsegalo tudi dejanja priobčitve javnosti njegovih uporabnikov, ki na strežnik naložijo avtorska dela, vendar le, kadar to storijo brez namena doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi ali kadar dejavnost tega uporabnika ne ustvarja znatnih prihodkov. Iz 69. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da lahko v posameznih primerih velja tudi obratno: kadar imetniki pravic izrecno dovolijo uporabnikom, da na strežnik naložijo in dajo javnosti na voljo dela ali druge predmete varstva preko storitve deljenja vsebin na spletu, je dejanje priobčitve storitve javnosti ponudniku storitve dovoljeno v okviru dovoljenja, ki ga da imetnik pravic (na primer ko imetnik pravice izrecno dovoli uporabniku objavo svojega dela na YouTube platformi); vendar pa v korist ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu ne bi smeli domnevati, da so njihovi uporabniki uredili vse ustrezne pravice.

Z drugim odstavkom 163.c člena se prenaša določba tretjega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU. Določeno je, da, kadar ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) izvaja dejanje priobčitve javnosti po določbah tega (to je šestega a) poglavja), se ne uporabljajo določbe o odgovornosti ponudnika storitev gostiteljstva po zakonu, ki ureja elektronsko poslovanje na trgu (to je ZEPT), razen za njegove druge storitve informacijske družbe. Za ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu se zato, kadar izvaja dejanje priobčitve javnosti iz prvega odstavka 163.c člena, ne uporabljajo določbe 11. člena ZEPT, ampak določbe tretjega odstavka 163.c člena, za novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu pa določbe tretjega oziroma četrtega odstavka 163.d člena. Če pa bi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu – in enako novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena) – poleg storitev deljenja vsebin na spletu ponujal tudi druge storitve informacijske družbe (na primer ponujanje fonogramov v okviru spletne tržnice), se za te njegove druge storitve uporabljajo tudi določbe ZEPT.

S tretjim odstavkom 163.c člena se prenašajo določbe četrtega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU. V tretjem odstavku 163.c člena so določeni odgovornost ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za nezakonito priobčitev javnosti in okoliščine, ki izključujejo njegovo odgovornost zanjo. Če ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) nima dovoljenja imetnikov pravic (iz prvega odstavka 163.c člena), je odgovoren za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti. Te odgovornosti se lahko razbremeni, če dokaže izpolnjevanje vseh (kumulativno) določenih okoliščin: 1. da si je po najboljših močeh prizadeval za pridobitev dovoljenja, 2. da si je po najboljših močeh in v skladu s skrbnostjo dobrega strokovnjaka (torej z večjo skrbnostjo od skrbnosti dobrega gospodarja) prizadeval, da bi zagotovil nerazpoložljivost določenega avtorskega dela, za katerega mu je avtor predložil ustrezne in potrebne podatke (če mu avtor teh podatkov ni predložil, ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ni odgovoren za nedovoljena nalaganja), in 3. da je po prejemu zadostno utemeljene zahteve avtorja nemudoma odstranil določeno priglašeno avtorsko delo s svojega spletnega mesta ali onemogočil dostop do njega, in si je po najboljših močeh prizadeval preprečiti njegova prihodnja nalaganja na strežnik v skladu z 2. (prejšnjo) točko istega odstavka (pri tem je treba upoštevati, da to ne sme voditi v splošno obveznost spremljanja vsebin, ki jih na strežnik naložijo njegovi uporabniki, v skladu z drugim odstavkom novega 163.f člena, ter v nadaljnje onemogočanje zakonite uporabe). Če ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu, ne bo dokazal vseh teh okoliščin, bo odgovoren za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti.

Direktiva 2019/790/EU v 66. uvodni izjavi navaja, da če ponudniki storitev ne prejmejo dovoljenja, si morajo v skladu z visokimi panožnimi standardi poklicne skrbnosti po najboljših močeh prizadevati preprečiti, da bi bila z njihovimi storitvami na voljo nedovoljena dela in drugi predmeti varstva, ki so jih kot take opredelili ustrezni imetniki pravic. Pri oceni izpolnjevanja pogoja iz 2. točke tega odstavka bi bilo treba (v skladu s Smernicami) upoštevati, ali je ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu storil vse, kar bi storil skrben izvajalec storitev, da bi preprečil razpoložljivost nezakonitih del na svojem spletnem mestu, ob upoštevanju najboljših praks v panogi in učinkovitosti sprejetih ukrepov glede na ustrezne dejavnike in okoliščine. Pri tem se upošteva tudi uporabo tehnologije ali določene tehnološke rešitve, ki je v določeni panogi razpoložljiva na trgu v določenem času. Kot je pojasnjeno v 66. uvodni izjavi Direktive 2019/790/EU, bi morali biti »vsi ukrepi, ki jih sprejmejo ponudniki storitev, glede na zastavljene cilje učinkoviti«. Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu bi moral imeti proste roke pri izbiri tehnologije ali tehnološke rešitve za izpolnjevanje obveznosti iz točke b) tega odstavka glede na svojo specifično situacijo.

Kot izhaja iz Smernic, se določba 3. točke, ki določa sistem obvestila in odstranitve (t. i. »*notice-and-take-down*«) ter obvestila in preprečitve nalaganja na strežnik (t. i. »*notice-and-stay-down*«), uporablja,

kadar je nedovoljeno delo razpoložljivo na spletnih straneh ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu. Na primer, kadar imetnik pravic ponudniku storitev deljenja vsebin na spletu ni vnaprej zagotovil ustreznih in potrebnih podatkov (iz 2. točke tega odstavka), ali kadar je določeno delo kljub prizadevanju ponudnika storitev na podlagi 2. točke tega odstavka postalo razpoložljivo iz objektivnih razlogov (na primer, kadar določenih vsebin ni mogoče prepoznati zaradi omejitev uporabljene tehnologije), ali kadar se v nekaterih posebnih primerih lahko od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu pričakuje, da bo ukrepal šele, ko ga bo imetnik pravic obvestil (kot je pojasnjeno v 66. uvodni izjavi Direktive 2019/790/EU).

Oceno, ali si je ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu v skladu z 2. točko tega odstavka po najboljših močeh prizadeval v zvezi s specifičnimi varovanimi deli, za katera so bili vnaprej zagotovljeni ustrezni in potrebni podatki, bi bilo treba izvesti za vsak primer posebej, in sicer v skladu z načelom sorazmernosti iz petega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU in ob upoštevanju sedmega do devetega odstavka istega člena. Za oceno prizadevanja po najboljših močeh se smiselno enako uporabi omenjeno načelo sorazmernosti tudi za izpolnjevanje obveznosti po 3. točki tega odstavka.

»Zadostno utemeljena zahteva« avtorja iz 3. točke tega odstavka ni nujno enaka »ustreznim in potrebnim podatkom«, ki jih mora posredovati avtor ponudniku storitev deljenja vsebin na spletu (2. točka istega odstavka). Pojem »ustrezni in potrebni podatki« predpostavlja, da morajo biti podatki točni, da lahko ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ukrepa. Ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu upoštevajo naravo in kakovost informacij, ki jih imetniki pravic lahko realno zagotovijo. V skladu s Smernicami se bodo ustrezni podatki razlikovali glede na varovano delo in okoliščine, ki se nanašajo na vrsto del, predvsem bodo to tisti podatki, ki so točni vsaj glede tega, kdo je imetnik pravic za zadevno varovano delo. »Potrebni« podatki pa so odvisni od rešitve, ki jo uporablja ponudnik storitev, in bi morali ponudniku storitev omogočiti učinkovito uporabo tehnološke rešitve, kadar je primerno. Običajno gre za identifikatorje varovanega dela (na primer ISBN mednarodni sistem označevanja publikacij - pisanih del). Kadar se uporablja rešitev na podlagi metapodatkov, so lahko zagotovljeni podatki na primer naslov, avtor/producent, trajanje, datum ali drugi podatki, ki so ustrezni in potrebni za to, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ukrepa; v zvezi s tem je pomembno, da se metapodatki, ki jih zagotovi imetnik pravic, pozneje ne odstranijo. »Zadostno utemeljena zahteva« avtorja pa bi morala biti dovolj natančna in ustrezno utemeljena, da ponudniku storitev omogoči informirano in preišljeno odločitev v zvezi z določenim priglašnim delom, na katerega se nanaša ta zahteva, in zlasti o tem, ali to delo oziroma njegova uporaba šteje za nezakonito. Zlasti bi morala ta zahteva vsebovati obrazložitev razlogov, zakaj naj se nemudoma odstrani določeno priglašeno delo, onemogoči dostop do njega in prepreči prihodnja nalaganja na strežnik, ter jasno opredelitev mesta, kjer se to delo nahaja.

S četrtem odstavkom 163.c člena se prenašajo določbe petega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU. Določene so okoliščine, ki vplivajo na odločitev o odgovornosti ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu. Pri ugotavljanju, ali ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) izpolnjuje svoje obveznosti iz tretjega odstavka 163.c člena, se glede na načelo sorazmernosti upoštevajo zlasti: 1. vrsta, občinstvo in obseg storitev ter vrsta avtorskih del, ki so jih na strežnik naložili uporabniki storitve, in 2. razpoložljivost ustreznih in učinkovitih sredstev (to so sredstva, ki jih uporabi v okviru tretjega odstavka 163.c člena), na primer sredstva ali tehnologije, ki omogočajo ponudniku poiskati nedovoljene vsebine in preprečiti njihovo razpoložljivost, ter stroškov teh sredstev za ponudnika storitev.

V 163.d členu je določen pojem »novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu« v skladu s prvim pododstavkom šestega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU. Prvi odstavek določa, da se za novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu šteje tisti ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena), katerega storitve so bile javnosti v Evropski uniji na voljo manj kot tri leta in katerega čisti prihodki od prodaje na bilančni presečni dan letne bilance stanja ne presegajo 10 milijonov evrov. Ker ZASP v petem odstavku 176. člena že vsebuje določbo, da določbe ZASP, ki se nanašajo na države članice Evropske unije, veljajo tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora, ni treba posebej določati, da se ta določba nanaša tudi na ponudnika storitev deljenja na spletu iz države članice Evropskega gospodarskega prostora.

Z drugim odstavkom 163.d člena se določa, da se določbe drugega odstavka 163.c člena uporabljajo tudi za novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu. Tudi za novega ponudnika storitev

deljenja vsebin na spletu se ne uporabljajo določbe o odgovornosti ponudnika storitev gostiteljstva po zakonu, ki ureja elektronsko poslovanje na trgu (določbe 11. člena ZEPT), kadar izvaja dejanje priobčitve javnosti po določbah šestega a poglavja, ampak določbe tretjega oziroma četrtega odstavka 163.d člena. Če bi novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu opravljal tudi druge storitve informacijske družbe, bi se za te druge storitve uporabljale določbe 11. člena ZEPT.

S tretjim odstavkom 163.d člena se prenašajo določbe prvega pododstavka šestega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU. V tretjem odstavku 163.d člena so določene okoliščine, ki izključujejo odgovornost novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena). Ker gre za mlada (zagonska) podjetja, so te okoliščine za novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena) milejše v primerjavi z drugimi ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena). Če novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena) nima dovoljenja avtorja (iz prvega odstavka 163.c člena), je odgovoren za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti. Te odgovornosti se lahko razbremeni, če dokaže izpolnjevanje vseh (kumulativno) določenih okoliščin: 1. da si je po najboljših močeh prizadeval za pridobitev dovoljenja in 2. da je po prejemu zadostno utemeljene zahteve avtorja nemudoma odstranil določeno priglášeno avtorsko delo s svojega spletnega mesta ali onemogočil dostop do njega. Zahteve glede utemeljene zahteve avtorja so enake kot za ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu iz prvega odstavka 163.b člena. Če novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ne bo dokazal vseh teh okoliščin, bo odgovoren za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti.

Četrty odstavek prenaša določbe drugega pododstavka šestega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU. Ta posebej ureja položaj tistega novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena), katerega povprečno število njegovih enkratnih obiskovalcev v enem mesecu presega 5 milijonov, izračunano na podlagi prejšnjega koledarskega leta (iz 66. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da se pri tem upošteva povprečno število enkratnih mesečnih obiskovalcev v Evropski uniji; pri ugotavljanju tega števila je treba upoštevati tudi tretji odstavek 163.f člena – prepoved identificiranja posameznih uporabnikov in zakonitost obdelave osebnih podatkov). V tem primeru se novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena) razbremeni svoje odgovornosti za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti, če poleg okoliščin iz tretjega odstavka 163.d člena dokaže tudi, da si je po najboljših močeh prizadeval preprečiti prihodnja nalaganja določenega priglášenega avtorskega dela, za katerega mu je avtor predložil ustrezne in potrebne podatke, na strežnik. Zahteve glede ustreznih in potrebnih podatkov o priglášenem delu, ki mu jih predloži avtor, so enake kot za ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu iz prvega odstavka 163.b člena.

S 163.e členom se prenaša določba sedmega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU. Prvi odstavek 163.e člena določa, da ukrepi, ki jih sprejme ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) v sodelovanju z avtorjem, ne smejo preprečiti razpoložljivosti avtorskega dela, ki ga na strežnik naloži uporabnik, ki zakonito uporabi to avtorsko delo - torej ga uporabi v skladu z dovoljenjem avtorja ali v obsegu vsebinskih omejitev avtorske pravice (in ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP ter tretjega odstavka 163.b člena tudi vsebinskih omejitev sorodnih pravic), ki jih določa ZASP. Določeno je tudi, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) ne sme preprečiti uporabnikom njegovih storitev, da na strežnik naložijo in priobčijo javnosti vsebine, ki jih ustvarijo za namene citiranja, kritike, ocene, karikature, parodije ali pastiša. S tem je zagotovljena svoboda izražanja uporabnikov. Pri uporabi vsebinskih omejitev pravic po ZASP je treba upoštevati določbe o teh vsebinskih omejitvah pravic, saj vseh ni mogoče uporabiti pri priobčitvi javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu.

V skladu s četrtyim pododstavkom devetega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU drugi odstavek 163.e člena določa, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) v svojih splošnih pogojih obvesti uporabnike svojih storitev, da lahko uporabljajo avtorsko delo v skladu z vsebinskimi omejitvami avtorske pravice iz prejšnjega odstavka (prvega odstavka 163.e člena). Te splošne pogoje ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) objavi na svojem spletnem mestu.

Glede na opredelitev pojma novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena, vključno z novim ponudnikom iz četrtega odstavka 163.d člena), se določbe 163.e člena nanašajo tudi nanj.

Osmi odstavek 17. člena Direktive 2019/790/EU se prenaša s prvim in drugim odstavkom novega 163.f člena. Na podlagi prvega odstavka 163.f člena ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) – in enako novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena, vključno z novim ponudnikom iz četrtega odstavka 163.d člena) - avtorju na njegovo zahtevo zagotovi ustrezne podatke o: vrsti in načinu sprejetih ukrepov glede preprečevanja nedovoljenih dejanj priobčitve javnosti iz tretjega odstavka 163.c člena ali tretjega oziroma četrtega odstavka 163.d člena tega zakona (1. točka prvega odstavka 163.f člena); in o uporabi avtorskih del, kadar je zanj pridobil dovoljenje avtorja (2. točka prvega odstavka 163.f člena), torej kadar je z avtorjem sklenil pogodbo, ki mu dovoljuje uporabo del, oziroma kako drugače pridobil dovoljenje avtorja za uporabo del.

V skladu z osmim odstavkom 17. člena Direktive 2019/790/EU drugi odstavek 163.f člena določa, da so prepovedani ukrepi, ki jih sprejme ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b in novi ponudnik iz prvega odstavka 163.d. člena, vključno z novim ponudnikom iz četrtega odstavka 163.d člena) in bi lahko privedli do splošne obveznosti spremljanja vsebin, ki jih na strežnik naložijo njegovi uporabniki. Zato si mora ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (in enako tudi novi ponudnik deljenja vsebin na spletu) prizadevati, da poišče le tisto delo, za katerega mu je avtor predložil ustrezne in potrebne podatke oziroma podal zadostno utemeljeno zahtevo, ne sme pa v okviru iskanja teh del dnevno (ali periodično) spremljati vseh naloženih vsebin (tudi za dela, ki jih avtorji niso priglasili).

Tretji odstavek 163.f člena v skladu s tretjim pododstavkom devetega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU prepoveduje identificiranje posameznih uporabnikov in obdelavo osebnih podatkov, ki ni v skladu s predpisi Republike Slovenije ali Evropske unije, ki urejajo varstvo osebnih podatkov, na primer z Zakonom o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo in 177/20) in Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (UL L št. 119 z dne 4. 5. 2016, str. 1).

Novi 163.g člen prenaša določbo drugega pododstavka devetega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU, ki določa, da avtor lahko zahteva, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) odstrani določeno njegovo priglášeno avtorsko delo s svojega spletnega mesta ali onemogoči dostop do njega, kadar je bilo to naloženo na strežnik ponudnika te storitve in priobčeno javnosti brez dovoljenja avtorja. Avtor svojo zahtevo utemelji v taki meri, ki bo ponudniku storitev deljenja vsebin na spletu omogočila, da na njeni podlagi sprejme odločitev. Na primer navede in predloži dokaze, da je imetnik pravice na tem delu, kje je delo, s katerim se kršijo pravice, zakaj meni, da je podana kršitev, kako posamezne na strežnik naložene vsebine kršijo njegovo avtorsko pravico (lahko navede tudi metapodatke ali enolične identifikatorje dela, kot je npr. »ISBN« koda). Določba tega člena obsega tudi primere, kadar avtor ugotovi, da se delo uporablja v nasprotju z določbami o vsebinskih omejitvah avtorske pravice, saj je v tem primeru za uporabo dela potrebno predhodno dovoljenje avtorja. Avtor lahko svojo zahtevo naslovi tudi na novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena, vključno z novim ponudnikom iz četrtega odstavka 163.d člena).

Novi 163.h člen prenaša določbo devetega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU. Prvi odstavek 163.h člena določa, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) – in enako novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena, vključno z novim ponudnikom iz četrtega odstavka 163.d člena) - zagotovi učinkovit, hiter in brezplačen postopek pritožbe zaradi odstranitve vsebine, ki jo je uporabnik naložil na strežnik, ali zaradi onemogočanja dostopa do nje. Če bo torej ponudnik storitve deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena ali prvega odstavka 163.d člena, vključno z novim ponudnikom iz četrtega odstavka 163.d člena) odstranil vsebino, ki jo je naložil uporabnik storitev tega ponudnika (ali onemogočil dostop do nje), se bo uporabnik lahko pritožil pri tem ponudniku.

Drugi odstavek 163.h člena določa, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) – in enako novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena, vključno z novim ponudnikom iz četrtega odstavka 163.d člena) - obvesti svojega uporabnika (uporabnika svojih storitev), ki je naložil vsebino na njegov strežnik, da je bila ta odstranjena ali je bil onemogočen dostop do nje, o razlogih za to in o možnosti pritožbe.

V tretjem odstavku 163.h je določeno, da ponudnik storitev (iz prvega odstavka 163.b in novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu iz prvega odstavka 163.d člena, vključno z novim ponudnikom iz četrtega odstavka 163.d člena) določi postopek pritožbe v splošnih pogojih, ki jih objavi na svojem spletnem mestu.

V četrtm odstavku 163.h je določeno, da ponudnik storitev (iz prvega odstavka 163.b in novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu iz prvega odstavka 163.d člena, vključno z novim ponudnikom iz četrtega odstavka 163.d člena) zagotovi, da o pritožbi uporabnika njegovih storitev brez odlašanja odloči človek. Človek (in ne morebitne tehnologije za avtomatsko prepoznavanje vsebin) mora torej odločati o okoliščinah uporabe posameznega avtorskega dela ter o tem, ali je uporabnik določeno delo res uporabil brez dovoljenja imetnika oziroma v nasprotju z določbami, ki urejajo vsebinske omejitve avtorske pravice (in sorodnih pravic) ali določbami, ki mu dovoljujejo, da na strežnik naložijo in priobčijo javnosti vsebine, ki jih ustvarijo za namene citiranja, kritike, ocene, karikature, parodije ali pastiša (prvi odstavek 163.e člena).

V petem odstavku 163.h člena je določeno, da se določba prvega odstavka novega 82.a člena (o alternativnem reševanju sporov – 12. člen predloga zakona) smiselno uporablja za reševanje sporov med ponudnikom storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) in uporabnikom njegovih storitev glede odstranitve vsebine, ki jo je uporabnik naložil na strežnik, ali onemogočanja dostopa do nje. Enako velja za nove ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena, vključno z novim ponudnikom iz četrtega odstavka 163.d člena). Zagotovljena je torej možnost alternativnega reševanja sporov, če uporabnik in ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ne uspeeta razrešiti nesoglasij v pritožbenem postopku, določenim v 163.h členu. Alternativni načini reševanja sporov so že urejeni v predpisih, ki urejajo alternativne načine reševanja sporov.

K 26. členu:

S 26. členom se prenašajo določbe drugega odstavka 7. člena Direktive 2019/790/EU, ki določa, da se prvi, tretji in peti pododstavek člena 6(4) Direktive 2001/29/ES uporablja za člene 3 do 6 te direktive. Imetniki avtorske in sorodnih pravic lahko uporabijo tehnične ukrepe (iz 166.a člena ZASP) za preprečevanje dejanj, ki jih imetnik pravic ni dovolil, vendar pa morajo države članice zagotoviti, da oseba, ki lahko uporabi avtorsko delo ali predmet sorodne pravice v okviru vsebinske omejitve pravic, to vsebinsko omejitev uveljavi. Kot izhaja iz 7. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU, ostaja varstvo tehničnih ukrepov bistvenega pomena za zagotavljanje varstva in učinkovitega izvrševanja pravic, ki so avtorjem in drugim imetnikom pravic priznane s pravom EU. Takšno varstvo je treba ohraniti ter hkrati zagotoviti, da uporaba tehničnih ukrepov ne bo preprečila rabe izjem in omejitev iz te direktive. Imetniki pravic bi morali imeti možnost, da to zagotovijo s prostovoljnimi ukrepi. Še naprej bi morali imeti možnost izbire ustreznih sredstev, s katerimi bi upravičencem do izjem in omejitev iz Direktive 2019/790/EU omogočili, da se sklicujejo nanje.

S spremembo tretjega odstavka 166.c člena ZASP se zato med primere, v katerih se lahko uveljavijo vsebinske omejitve pravic (na primer tako, da imetnik pravic spremeni tehnični ukrep ali kako drugače omogoči uveljavitev vsebinskih omejitev pravic), dodajo tiste vsebinske omejitve avtorske pravice, za katere Direktiva 2001/29/ES določa, da je treba zagotoviti uveljavitev vsebinske omejitve pravic; uporaba za poučevanje (49. člen), besedilno in podatkovno rudarjenje (57.a člen), besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja (57.b člen), znanstveno raziskovanje (57.c člen) in ohranjanje kulturne dediščine (57.d člen). Sklici na vse določene primere vsebinskih omejitev pravic se ustrezno razvrstijo, sicer pa ostaja določba 166.c, vključno z napovednim stavkom enaka kot do zdaj. Tako se zagotavlja, da lahko na podlagi prvega odstavka 166.c ZASP⁶⁸ oseba, ki ima zakonit dostop do primerka avtorskega dela ali predmeta sorodnih pravic, zahteva uveljavitev vsebinskih omejitev pravic.

K 27. členu:

S 27. členom se spreminja 182. člen ZASP, ki ureja priobčitev javnosti po satelitu, in sicer zaradi prenosa določb Direktive 2019/789/EU in zaradi odprave pomanjkljivosti pri prenosu Direktive 93/83/EGS. Prvi in tretji odstavek spremenjenega 182. člena prinašata načelo države izvora. To načelo pomeni (zakonsko) določitev, kje oziroma v kateri državi članici Evropske unije se zgodi dejstvo

⁶⁸ Prvi odstavek 166.c člena ZASP določa:

(1) Če imetnik pravic uporablja tehnične ukrepe po tem zakonu, mora osebam, ki imajo zakonit dostop do primerka avtorskega dela ali predmeta sorodnih pravic, na njihovo zahtevo v najkrajšem možnem času s spremembo tehničnega ukrepa ali z drugimi sredstvi omogočiti uveljavitev vsebinskih omejitev pravic iz tretjega odstavka tega člena.

neke uporabe avtorskih del ali predmetov sorodnih pravic. V skladu z Direktivo 93/83/EGS in Direktivo 2019/789/EU določijo to opredelitev v svojih zakonodajah vse države članice Evropske unije, s čimer se omenjena uporaba obravnava le v okviru te, zakonsko določene države. S tako poenotenim materialnim avtorskim pravom se izogne načelu teritorialnosti in njegovi kumulativni uporabi več nacionalnih zakonodaj za eno posamično dejanje uporabe, kar je na splošno sprejeto v mednarodnem avtorskem pravu. Mednarodno varstvo nekega avtorskega dela ne temelji na svetovni veljavni prava ene države (načelo univerzalnosti), temveč na svežnju pravnih ureditev posameznih in vsakokratnih držav varstva (načelo teritorialnosti). V obeh direktivah in v spremenjenem 182. členu sta to primera radiodifuznega oddajanja s satelitom (kot izhaja iz 14. uvodne izjave Direktive 93/83/EGS) in pomožnih spletnih storitev (kot izhaja iz 9. uvodne izjave Direktive 2019/789/EU). S tako ureditvijo je olajšano urejanje pravic, saj velja pravo zgolj ene države članice Evropske unije, v preostalih državah članicah pa ni treba ničesar urejati in plačevati, tam tudi ni kršitev pravic. Primerno je, da se oba primera načela države izvora uredita v poenotenem členu in dikciji, ki upošteva tudi njune skupne vsebine (določanje nadomestil, prednost pogodbene svobode).

Prvi odstavek spremenjenega 182. člena prenaša določbo b) točke drugega odstavka 1. člena Direktive 93/83/EGS, ker ta ni bila v celoti prenesena. Prvi odstavek spremenjenega 182. člena določa, da radiodifuzno oddajanje s satelitom nastane le v državi članici Evropske unije, v kateri se pod nadzorom in odgovornostjo RTV organizacije vnesejo programski signali, namenjeni javnosti, v neprekinjeno komunikacijsko verigo, ki vodi k satelitu in nazaj na zemljo. Določeno je načelo države izvora, da velja za (evropske) satelitske oddaje pravo države članice, v kateri se pod nadzorom in odgovornostjo RTV organizacije vnesejo satelitski programski signali. Ker so tako v svojih nacionalnih zakonih določile vse države članice Evropske unije, je nastalo enotno pravilo materialnega avtorskega prava.

Drugi odstavek 182. člena prenaša d) točko drugega odstavka 1. člena Direktive 93/83/EGS, saj ta ni bila ustrezno prenesena. Drugi odstavek spremenjenega 182. člena določa, da, kadar dejanje iz prejšnjega odstavka (to je iz prvega odstavka) nastane v državi nečlanici Evropske unije z nižjo ravno varstva, se šteje, da je nastalo le v državi članici Evropske unije, v kateri: 1. se nahaja usmerjevalna postaja, iz katere se pošiljajo programski signali, pri čemer se pravice uveljavijo zoper operaterja te postaje; 2. ima svoj glavni sedež RTV organizacija, ki je naročila oddajanje s satelitom, če ni bila uporabljena usmerjevalna postaja iz prejšnje točke, pri čemer se pravice uveljavijo zoper njo. S tako ureditvijo se odpravljajo ugotovljene pomanjkljivosti pri prenosu Direktive 93/83/EGS. V do zdaj veljavni določbi 182. člena ZASP namreč manjka predpostavka države nečlanice z nižjo ravno varstva in določba, da zanjo kljub temu velja izbor določene države članice in katere: lokacija usmerjevalne postaje v državi članici Evropske unije, iz katere se pošiljajo programski signali (podtočka i) d) točke drugega odstavka 1. člena Direktive 93/83/EGS), ali glavni sedež RTV organizacije v državi članici Evropske unije, ki je naročila oddajanje s satelitom, če ni bila uporabljena prej navedena usmerjevalna postaja (podtočka ii) d) točke drugega odstavka 1. člena Direktive 93/83/EGS). Prav tako v dosedanjem 182. členu ZASP manjka določba Direktive 93/83/EGS, kdo sta odgovorni osebi v primeru kršitve, kar se prav tako odpravlja, saj je pri 1. točki drugega odstavka 182. člena dodano, da se pravice uveljavijo zoper operaterja te (usmerjevalne) postaje (iz katere se pošiljajo programski signali), in pri 2. točki drugega odstavka 182. člena, da se pravice uveljavijo zoper RTV organizacijo (ki je naročila oddajanje s satelitom).

Tretji odstavek 182. člena prenaša prvi odstavek 2. člena in prvi odstavek 3. člena Direktive 2019/789/EU glede načela države izvora, in sicer, da pomožne spletne storitve RTV organizacije nastanejo le v državi članici Evropske unije, v kateri ima RTV organizacija svoj glavni sedež. Država izvora glede pomožnih spletnih storitev neke RTV organizacije je zato tista država, v kateri ima ta RTV organizacija svoj glavni sedež. Direktiva 2019/789/EU uvaja to načelo z omejitvami, ki so določene v četrtem odstavku 182. člena.

Četrti odstavek 182. člena prenaša prvi odstavek 2. člena in prvi odstavek 3. člena Direktive 2019/789/EU, in sicer glede definicije in obsega pomožnih spletnih storitev. Določeno je, da so pomožne spletne storitve iz prejšnjega odstavka (tretjega odstavka 182. člena) spletne storitve RTV organizacije ali osebe pod njenim nadzorom in odgovornostjo, s katerimi zagotavlja javnosti svoje televizijske in radijske programe sočasno z oddajanjem (zato lahko na primer nekdo gleda program ne le na televiziji, ampak tudi na računalniku ali drugih napravah) ali z določenim časovnim zamikom, kakor tudi vsa temu oddajanju pomožna gradiva. Nadalje je določeno, da so pomožne spletne storitve v podrejenem razmerju s tem radiodifuznim oddajanjem in obsegajo priobčitev javnosti, vključno z

dajanjem na voljo javnosti, in potrebnim reproduciranjem: 1. radijskih programov, in 2. določenih televizijskih programov, ki so novice in aktualni informativni programi, ali v celoti financirane lastne produkcije RTV organizacije. S tem je določena omejitev uporabe načela države izvora iz tretjega odstavka 182. člena glede na predmet uporabe, saj pomožne spletne storitve obsegajo le radijske programe in določene televizijske programe (novice in aktualni informativni programi, ali v celoti financirane lastne produkcije RTV organizacije). Za druge televizijske programe torej ne velja načelo države izvora iz tretjega odstavka 182. člena.

Direktiva 2019/789/EU poudarja, da bi se načelo države izvora lahko uporabljalo le, kadar RTV organizacije programe uporabljajo v lastnih pomožnih spletnih storitvah (kot izhaja iz 10. uvodne izjave in prvega odstavka 2. člena Direktive 2019/789/EU). Slednje morajo biti v jasnem in podrejenem razmerju glede na njihova (prvotna) radiodifuzna oddajanja (kot izhaja iz 8. uvodne izjave Direktive 2019/789/EU).

Peti odstavek 182. člena tudi prenaša prvi odstavek 3. člena Direktive 2019/789/EU glede obsega pomožnih spletnih storitev, in sicer glede izključitve televizijskih programov športnih dogodkov in predmetov varstva, ki so vanje vključeni, iz pomožne spletne storitve. Določeno je, da se določba 2. točke prejšnjega odstavka (četrtga odstavka 182. člena) ne uporablja za radiodifuzno oddajanje športnih dogodkov in predmetov varstva, ki so vanje vključeni. Načelo države izvora iz tretjega odstavka 182. člena zato ne velja za športne dogodke in predmete varstva, ki so vključeni v športne dogodke, saj ti niso obseženi s pomožnimi spletnimi storitvami.

Šesti odstavek 182. člena prenaša drugi odstavek 3. člena Direktive 2019/789/EU. Določa, da pri določitvi zneska primernega nadomestila za pravice iz tega (182.) člena, pogodbene stranke (za radiodifuzno oddajanje s satelitom so to imetniki pravic in RTV organizacije oziroma operater usmerjevalne postaje, za pomožne spletne storitve pa imetniki pravic in RTV organizacije) upoštevajo vse vidike, kot so značilnosti in čezmejni obseg uporabe, njeno trajanje, dejansko in potencialno občinstvo, razpoložljive jezikovne različice, izračun po prihodkih RTV organizacije in podobno. V tem primeru se ohranja načelo teritorialnosti, saj se pri določanju višine nadomestila upošteva večteritorialnost prenosa, in ne zgolj teritorij ene države članice. Ustrezne določbe o obsegu nadomestil imata Direktiva 93/83/EGS v 17. uvodni izjavi in Direktiva 2019/789/EU v drugem odstavku 3. člena in v 12. uvodni izjavi. Taka zakonodajna intervencija je potrebna, ker je z načelom države izvora določena *de iure* fikcija, da se predmeti varstva uporabijo le v tej eni državi članici, medtem ko obseg uporabe del *de facto* poteka v vseh državah članicah Evropske unije. To zadnje dejstvo je treba upoštevati pri pogodbenem urejanju oziroma določanju višine primernih nadomestil. Torej načelo teritorialnosti ostaja vsaj na področju določanja obsega nadomestil. Tudi to pravilo je v dosedanem 182. členu ZASP manjkalo.

Sedmi odstavek 182. člena prenaša tretji odstavek 3. člena Direktive 2019/789/EU, velja pa tudi po Direktivi 93/83/EGS. Določa, da v skladu z načelom pogodbene svobode lahko imetniki pravic in RTV organizacije omejijo uporabo načela države izvora po tem členu. Določba o načelu države izvora ni kogentna norma evropskega prava, temveč je dispozitivne narave: pomeni, da jo pogodbene stranke lahko omejijo ali v celoti izključijo s pogodbo, vendar v skladu s pravom Evropske unije. To morajo države članice v svojih zakonodajah dopustiti. Taka izjema je normativno in interpretativno jasno določena v tretjem odstavku 3. člena in 10. ter 13. uvodni izjavi Direktive 2019/789/EU in v 16. uvodni izjavi Direktive 93/83/EGS. Tudi to pravilo je v dosedanem 182. členu ZASP manjkalo.

Ker ZASP v petem odstavku 176. člena že vsebuje določbo, da določbe ZASP, ki se nanašajo na države članice Evropske unije, veljajo tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora, v 182. členu ni treba določati, da se te določbe uporabljajo tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora.

K 28. členu:

Z 28. členom se v 184. člen v prvi odstavku doda nova 6. točka, s katero se določa nov prekršek, s katerim se zagotovi izpolnjevanje obveznosti do založnika medijske publikacije.

Z novo 6. točko se določa prekršek, ki se nanaša na kršitve izključnih sorodnih pravic založnika medijske publikacije. Za prekršek se z globo od 1.700 do 5.000 eurov kaznuje pravna oseba, ki brez prenosa ustrezne izključne pravice v primerih, ko je tak prenos potreben po tem zakonu, reproducira ali da na voljo javnosti medijsko publikacijo (prvi odstavek 139.a člena).

V skladu z drugim, tretjim in četrtem odstavkom 184. člena se za ta prekršek kaznujejo tudi druge osebe.

Zaradi dodane nove 6. točke dosedanje 6., 7., 8., 9. in 10. točka postanejo 7., 8., 9., 10. in 11. točka.

K 29. členu:

S prvim odstavkom 29. člena se prenašajo določbe prvega odstavka 26. člena Direktive 2019/790/EU. Določeno je, da se določbe zakona, kot so spremenjene in dopolnjene s tem zakonom (zdaj še predlog zakona), uporabljajo za vsa dela in predmete sorodnih pravic, na katerih avtor ali imetnik sorodne pravice 7. junija 2021 še uživa varstvo po do sedaj veljavnih določbah zakona, in za dela ter predmete sorodnih pravic, ki bodo nastali po tem datumu. Avtorji in imetniki sorodnih pravic bodo na predmetih varstva, ki so varovani na dan 7. junij 2021 (rok za prenos določb Direktive 2019/790/EU), uživali varstvo po novih določbah. Enako velja za dela in predmete sorodnih pravic, ki bodo nastali po 7. juniju 2021.

Z drugim odstavkom 29. člena se prenašajo določbe drugega odstavka 26. člena Direktive 2019/790/EU. Določeno je, da določbe novega petega in šestega odstavka 76. člena, nove 4., 5., 6., in 7. točke tretjega odstavka 104. člena, nove 4., 5., 6., in 7. točke četrtega odstavka 107. člena, novega drugega in tretjega odstavka 122. člena ter spremenjenega drugega odstavka 123. člena ne posegajo v pogodbe o prenosu avtorske ali sorodnih pravic, ki so bile sklenjene, ali dejanja uporabe, ki so bila izvršena pred uveljavitvijo tega zakona.

Navedene določbe uvajajo nove pravice do primernega nadomestila. Ker se ne sme poseči v že sklenjene pogodbe o prenosu avtorske ali sorodnih pravic, ki so bile sklenjene, ali dejanja uporabe, ki so bila izvršena pred uveljavitvijo tega zakona, so te določbe posebej navedene. Določbe o novih pravicah do primernega nadomestila bodo zato veljale za nove pogodbe, sklenjene po uveljavitvi zakona.

K 30. členu:

S 30. členom se prenaša določba drugega pododstavka četrtega odstavka 15. člena Direktive 2019/790/EU. Določeno je, da se določbe novega 139.a člena ne uporabljajo za medijske publikacije, ki so bile prvič objavljene pred 6. junijem 2019. Novi pravici založnika na medijskih publikacijah (iz prvega odstavka 139.a člena) se zato ne uporabljata za medijske publikacije, ki so bile prvič objavljene pred 6. junijem 2019, to je pred začetkom veljavnosti Direktive 2019/790/EU (7. junij 2019), s katero sta bili ti pravici uvedeni v evropski pravni red. Za medijske publikacije, ki so bile prvič objavljene 7. junija 2019 ali kasneje založnik uživa varstvo, ki ga zagotavljata novi pravici iz 139.a člena (23. člen predloga zakona).

K 31. členu:

Z 31. členom so urejena različna prehodna obdobja.

S prvim odstavkom 31. člena se prenaša 27. člen Direktive 2019/790/EU. Določeno je, da se določbe spremenjenega 82. člena in spremenjenega drugega odstavka 108. člena zakona uporabljajo od 7. junija 2022 dalje, in da se do takrat uporabljajo določbe do sedaj veljavnega zakona. Določbe o novih obveznostih poročanja avtorju (spremenjeni 82. člen – 11. člen predloga zakona – in spremenjeni drugi odstavek 108. člena, ki napotuje na uporabo 82. člena – 16. člen predloga zakona) se bodo uporabljale od 7. junija 2022 dalje. Do takrat se uporabljajo določbe o evidenci dohodka (do sedaj veljavnega 82. člena) in o poročanju filmskega producenta soavtorjem avdiovizualnega dela (do zdaj veljavnega drugega odstavka 108. člena) do sedaj veljavnega zakona. S tako ureditvijo je določeno prehodno obdobje, ki omogoča uporabnikom del, da se prilagodijo na nove in natančnejše obveznosti poročanja o uporabi del.

Drugi odstavek 31. člena prenaša prvi odstavek 11. člena Direktive 2019/789/EU. Določeno je, da za pogodbe o zagotavljanju pomožnih spletnih storitev po novem tretjem do sedmem odstavku 182. člena zakona, ki veljajo na dan 7. junija 2021, se te določbe uporabljajo od 7. junija 2023 dalje, če se te pogodbe iztečejo po navedenem datumu. To je običajna prehodna določba, ki rešuje stanje, ko nova zakonska ureditev trči ob že obstoječe in še veljavne pogodbe, s katerimi je bila ta materija med imetniki pravic in uporabniki že predhodno pogodbeno urejena. Presečni datum je dan uveljavitve Direktive 2019/789/EU, to je 7. junij 2021 (do katerega bi morale države članice prenesti določbe te

direktive). Pogodbenim strankam je treba omogočiti ustrezno prehodno obdobje, da še nekaj časa uživajo svoja pogodbeno razmerja ali jih prilagodijo novi zakonodaji. Prehodna določba drugega odstavka 31. člena zato v skladu z Direktivo 2019/789/EU določa za pomožne spletne storitve prehodno obdobje dveh let (do 7. junija 2023), če se te (obstoječe) pogodbe iztečejo po 7. juniju 2021 oziroma če bi ob izteku prehodnega obdobja še veljale.

Tretji odstavek 31. člena prenaša drugi odstavek 11. člena Direktive 2019/789/EU. Določeno je, da se za dovoljenja (imetnika pravice) o neposrednem oddajanju po tretjem odstavku spremenjenega 31. člena, ki veljajo na dan 7. junij 2021, te določbe uporabljajo od 7. junija 2025 dalje, če se ta dovoljenja iztečejo po navedenem datumu. Enako kot prehodna določba drugega odstavka 31. člena tudi ta določba rešuje stanje, ko nova zakonska ureditev trči ob že obstoječe in še veljavne pogodbe ali dovoljenja imetnikov pravic, s katerimi je bila ta materija med imetniki pravic in uporabniki že predhodno pogodbeno urejena. Presečni datum je dan uveljavitve Direktive 2019/789/EU, to je 7. junij 2021 (do katerega bi morale države članice prenesti določbe te direktive). Pogodbenim strankam je treba omogočiti ustrezno prehodno obdobje, da še nekaj časa uživajo svoja pogodbeno razmerja ali jih prilagodijo novi zakonodaji. Prehodna določba tretjega odstavka 31. člena zato v skladu z Direktivo 2019/789/EU določa za neposredno oddajanje (iz tretjega odstavka spremenjenega 31. člena) prehodno obdobje štirih let (do 7. junija 2025), če se te (obstoječe) pogodbe ali dovoljenja imetnikov pravic iztečejo po 7. juniju 2025 oziroma če bi ob izteku prehodnega obdobja še veljale.

K 32. členu:

Predlagan je običajen rok za začetek veljavnosti zakona, to je petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

Predmet zakona

1. člen

(1) Ta zakon ureja:

1. pravico avtorjev na njihovih delih s področja književnosti, znanosti in umetnosti (avtorska pravica);
2. izvajalcev, proizvajalcev fonogramov, filmskih producentov, radijskih ali televizijskih (RTV) organizacij, založnikov in izdelovalcev podatkovnih baz (sorodne pravice);
3. **(prenehala veljati)**.

(2) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenašajo:

- Direktiva Sveta 91/250/EGS z dne 14. maja 1991 o pravnem varstvu računalniških programov (UL L št. 122 z dne 17. 5. 1991, str. 42), zadnjič spremenjeno z Direktivo 2009/24/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o pravnem varstvu računalniških programov (UL L št. 111 z dne 5. 5. 2009, str. 16),
- Direktiva Sveta 92/100/EGS z dne 19. novembra 1992 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski, na področju intelektualne lastnine (UL L št. 346 z dne 27. 11. 1992, str. 61), zadnjič spremenjeno z Direktivo 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski, na področju intelektualne lastnine (UL L št. 376 z dne 27. 12. 2006, str. 28),
- Direktiva Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 o uskladitvi določenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kabelsko retransmisijo (UL L št. 248 z dne 6. 10. 1993, str. 15),
- Direktiva Sveta 93/98/EGS z dne 29. oktobra 1993 o uskladitvi trajanja varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 290 z dne 24. 11. 1993, str. 9), zadnjič spremenjeno z Direktivo 2011/77/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2011 o spremembi Direktive 2006/116/ES o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 265 z dne 11. 10. 2011, str. 1),
- Direktiva 96/9/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 1996 o pravnem varstvu baz podatkov (UL L št. 077 z dne 27. 3. 1996, str. 20),
- Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L št. 167 z dne 22. 6. 2001, str. 10),
- Direktiva 2001/84/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2001 o sledni pravici v korist avtorja izvirnega umetniškega dela (UL L št. 272 z dne 13. 10. 2001, str. 32),
- Direktiva 2004/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL L št. 195 z dne 2. 6. 2004, str. 16),
- Direktiva 2012/28/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o nekaterih dovoljenih uporabah osirotelih del (UL L št. 299 z dne 27. 10. 2012, str. 5) ter
- Direktiva (EU) 2017/1564 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2017 o določenih dovoljenih uporabah določenih del in drugih predmetov urejanja, zaščiteneh z avtorsko pravico in sorodnimi pravicami, za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja ter o spremembi Direktive 2001/29/ES o usklajevanju določenih vidikov avtorske pravice in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L št. 242 z dne 20. 9. 2017, str. 6).

Pravica radiodifuzne retransmisije

31. člen

Pravica radiodifuzne retransmisije je izključna pravica, da se sočasno, nespremenjeno in neskrajšano priobči javnosti neko radiodifuzno oddajano delo:

1. jo vrši druga RTV organizacija od prvotne; ali
2. gre za prenos po kablu ali mikrovalovnem sistemu, pa gre za več kot 100 kabelskih priključkov ali je delo prvotno oddajano iz druge države (kabelska retransmisija).

Pouk

49. člen

(1) Za namene pouka je prosto:

1. javno izvajanje in priobčitev javnosti objavljenih del v obliki neposrednega pouka;
2. javno izvajanje objavljenih del na brezplačnih šolskih slovesnostih pod pogojem, da izvajalci ne prejmejo plačila;
3. sekundarno radiodifuzno oddajanje RTV šolskih oddaj.

(2) V primerih iz prejšnjega odstavka je treba navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu.

Evidenca skrbnega iskanja

50.č člen

(1) Pravne osebe iz prvega odstavka 50.a člena tega zakona vodijo evidenco svojih skrbnih iskanj, v kateri hranijo:

- natančno oznako avtorskega dela, ki se po rezultatih skrbnega iskanja šteje za osirotelo delo,
- podatke o načinu uporabe osirotelega dela,
- vsako spremembo statusa osirotelega dela po 50.d členu tega zakona in
- dokumente, iz katerih je razvidno, da je bilo skrbno iskanje izvedeno v skladu s prejšnjim členom.

(2) Pravne osebe iz prvega odstavka 50.a člena tega zakona ministrstvu, pristojnem za kulturo, po namenski aplikaciji brez odlašanja pošljejo podatke iz prve, druge in tretje alineje prejšnjega odstavka in svoje kontaktne podatke. Ministrstvo, pristojno za kulturo, takoj po prejemu teh podatkov le-te po namenski aplikaciji posreduje v spletno podatkovno bazo urada, pristojnega za usklajevanje na notranjem trgu Evropske unije.

(3) Skrbnega iskanja ni treba izvesti za avtorsko delo, ki je v javno dostopni spletni podatkovni zbirki urada, pristojnega za usklajevanje na notranjem trgu Evropske unije že vpisano kot osirotelo delo.

Proste predelave

53. člen

Predelava objavljenega dela je prosta:

1. če gre za privatno ali drugo lastno predelavo, ki ni namenjena in ni dostopna javnosti;
2. če gre za predelavo v parodijo ali karikaturu, če to ne ustvari ali utegne ustvariti zmede glede izvora dela;
3. če gre za predelavo v zvezi z dovoljeno uporabo, ki jo zahteva namen te uporabe;
4. če gre za predelavo v zvezi z dovoljeno uporabo, pa je avtorjevo nasprotovanje predelavi v nasprotju z načelom vestnosti in poštenja.

Soavtorji

60. člen

(1) Kadar je delo ustvarilo več avtorjev, se rok trajanja iz prejšnjega člena računa od smrti soavtorja, ki je umrl zadnji.

(2) Če sta pri glasbenem delu z besedilom glasba in besedilo ustvarjena posebej za to glasbeno delo z besedilom z namenom, da se uporabita skupaj, varstvo glasbenega dela z besedilom preneha 70 let po smrti zadnjega preživelega avtorja glasbe ali avtorja besedila, ne glede na to, ali sta določena kot soavtorja.

Pravilo ločenih prenosov

76. člen

(1) Prenos posamične materialne avtorske pravice ali posamične druge pravice avtorja ne vpliva na prenos drugih pravic, če ni s tem zakonom ali s pogodbo drugače določeno.

(2) Pri prenosu pravice reproduciranja dela (23. člen) se ne prenese tudi pravica do njegove shranitve v elektronski obliki in pravica do njegovega tonskega ali vizualnega snemanja, če ni z zakonom ali s pogodbo drugače določeno.

(3) Pri prenosu pravice distribuiranja primerkov dela (24. člen) se ne prenese tudi pravica do njihovega uvoza, če ni z zakonom ali s pogodbo drugače določeno.

(4) Pri prenosu pravice dajanja v najem (25. člen) fonogramov ali videogramov z avtorskim delom avtor obdrži pravico do primernega nadomestila za vsakokratno dajanje v najem. Tej pravici se avtor ne more odpovedati.

Avtorski honorar in nadomestilo

81. člen

(1) Če avtorski honorar ali nadomestilo ni bilo določeno, se določi po običajnih plačilih za določeno vrsto del, po obsegu in trajanju uporabe ter glede na druge okoliščine primera.

(2) Če se z uporabo avtorskega dela doseže dobiček, ki je očitno v nesorazmerju z dogovorjenim ali določenim honorarjem ali nadomestilom, lahko avtor zahteva spremembo pogodbe tako, da se mu določi pravičnejši delež pri dohodku.

(3) Pravici iz prejšnjega odstavka se avtor ne more odpovedati.

Evidenca dohodka

82. člen

(1) Če je honorar ali nadomestilo dogovorjeno ali določeno v odvisnosti od ustvarjenega dohodka pri uporabi dela, mora uporabnik dela voditi ustrezne knjige ali drugo evidenco, iz katere je mogoče ugotoviti, kakšen dohodek je bil ustvarjen.

(2) Uporabnik dela mora omogočiti avtorju vpogled v evidenco iz prejšnjega odstavka in mu pošiljati ustrezna poročila o ustvarjenem dohodku, oboje v običajnih rokih in v potrebnem obsegu.

Preklic materialne avtorske pravice

83. člen

(1) Avtor lahko prekliče materialno avtorsko pravico, če jo njen izključni imetnik izvršuje v nezadostni meri ali sploh ne in so zaradi tega avtorjevi upravičeni interesi znatno prizadeti. Avtor preklica ne more uveljaviti, če vzroki za neizvrševanje ali nezadostno izvrševanje pretežno izvirajo iz njegove sfere.

(2) Preklica iz prejšnjega odstavka ni mogoče uveljaviti pred potekom dveh let od prenosa materialne avtorske pravice na delu. Pri prispevku za dnevni časopis znaša ta rok tri mesece, za drug periodični tisk pa eno leto.

(3) Avtor lahko uveljavi preklic po tem členu samo, če ponudi imetniku primeren dodatni rok za zadostno izvrševanje pravice.

(4) Z uveljavitvijo preklica materialna avtorska pravica imetnika ugasne.

(5) Avtor se preklicu po tem členu ne more odpovedati.

(6) Če to zahteva pravičnost, mora avtor povrniti imetniku primerno odškodnino.

Pravica avdiovizualne priredbe

104. člen

(1) Pravica avdiovizualne priredbe je izključna pravica, da se prvotno delo predela ali vključi v avdiovizualno delo.

(2) S sklenitvijo pogodbe o avdiovizualni priredbi se šteje, da je avtor prvotnega dela izključno in neomejeno prenesel na filmskega producenta pravico predelave in vključitve prvotnega dela v avdiovizualno delo, svoje materialne avtorske pravice in druge pravice avtorja na tem avdiovizualnem delu, njegovem prevodu, njegovih avdiovizualnih predelavah ali na fotografijah, nastalih v zvezi s produkcijo avdiovizualnega dela, če ni s pogodbo drugače določeno.

(3) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka obdrži avtor prvotnega dela:

1. izključno pravico do nadaljnje predelave avdiovizualnega dela v kakšno drugo umetniško obliko;
2. izključno pravico do nove avdiovizualne priredbe prvotnega dela, vendar po preteku desetih let od sklenitve pogodbe iz prejšnjega odstavka;
3. pravico do primernega nadomestila od filmskega producenta za vsakokratno dajanje v najem videogramov avdiovizualnega dela.

(4) Avtor prvotnega dela se ne more odpovedati pravicam iz prejšnjega odstavka.

Pogodba o filmski produkciji

107. člen

(1) Razmerja filmskega producenta do soavtorjev avdiovizualnega dela in avtorjev prispevkov ter razmerja med samimi avtorji se urejajo s pogodbo o filmski produkciji, ki se v skladu s tem zakonom sklene v pisni obliki.

(2) S sklenitvijo pogodbe o filmski produkciji se šteje, da so soavtorji izključno in neomejeno prenesli na filmskega producenta vse svoje materialne avtorske pravice in druge pravice avtorja na avdiovizualnem delu, njegovem prevodu, njegovih avdiovizualnih predelavah ali pri tem delu nastalih fotografijah, če ni s pogodbo drugače določeno.

(3) S sklenitvijo pogodbe o filmski produkciji se šteje, da so avtorji prispevkov izključno in neomejeno prenesli na filmskega producenta pravico do uporabe svojih prispevkov za dokončanje avdiovizualnega dela.

(4) Ne glede na določbe prejšnjih odstavkov obdržijo:

1. soavtorji izključno pravico do nadaljnje predelave avdiovizualnega dela v kakšno drugo umetniško obliko;
2. avtorji prispevkov pravico, da svoje prispevke k avdiovizualnem delu posebej uporabljajo, če niso s tem prizadete pravice filmskega producenta;
3. soavtorji pravico do primernega nadomestila od filmskega producenta za vsakokratno dajanje v najem videogramov avdiovizualnega dela.

(5) Soavtorji in avtorji prispevkov se ne morejo odpovedati pravicam iz prejšnjega odstavka.

Avtorski honorar

108. člen

(1) Soavtorjem avdiovizualnega dela pripada avtorski honorar ločeno za vsako preneseno materialno avtorsko pravico ali drugo pravico avtorja.

(2) Filmski producent mora najmanj enkrat letno pošiljati soavtorjem avdiovizualnega dela poročilo o ustvarjenem dohodku, in sicer ločeno za vsako dovoljeno vrsto uporabe dela.

Vsebinske omejitve avtorjevih pravic

114. člen

(1) Če ni v pogodbi drugače določeno, lahko zakoniti pridobitelj računalniškega programa izvrši

dejanja iz 1. in 2. točke prejšnjega člena, vključno z odpravo napak, brez dovoljenja avtorja, če je to potrebno zaradi uporabe računalniškega programa v skladu z njegovim namenom.

(2) Upravičeni uporabnik računalniškega programa lahko brez dovoljenja avtorja reproducira največ dva varnostna primerka programa, če je to potrebno zaradi njegove uporabe.

(3) Upravičeni uporabnik primerka računalniškega programa lahko brez dovoljenja avtorja opazuje, proučuje ali testira delovanje programa zato, da dožene ideje in načela, ki so osnova kateremukoli elementu programa, če to stori pri njegovem nalaganju, prikazovanju, izvajanju, prenašanju ali shranjevanju, do katerih je upravičen.

(4) Za računalniške programe ne veljajo določbe tega zakona o pravici skesanja (20. člen) ter o privatnem ali drugem lastnem reproduciranju (37. do 39. člen in 50. člen). Računalniških programov ni mogoče javno posojati (36. člen), če ni s pogodbo z avtorjem drugače določeno.

(5) Pogodbena določila, ki so v nasprotju z drugim in tretjim odstavkom tega člena, so nična.

Pravica do nadomestila pri javni priobčitvi fonograma

122. člen

Izvajalec ima pravico do deleža na nadomestilu, ki ga prejme proizvajalec fonograma za javno priobčitev fonograma z njegovo izvedbo.

Pravica do nadomestila

123. člen

Izvajalec ima pravico do nadomestila za privatno ali drugo lastno reproduciranje po drugem odstavku 37. člena tega zakona.

(2) Kadar je izvajalec na proizvajalca fonogramov prenesel pravico dajanja v najem fonogramov s svojo izvedbo, mu mora proizvajalec fonogramov plačati pravično nadomestilo. Izvajalec se pravici do pravičnega nadomestila ne more odpovedati.

Pravica do nadomestila pri javni priobčitvi fonograma

130. člen

(1) Če se fonogram, ki je bil izdan za komercialne namene, ali njegov posnetek uporabi za radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko javne priobčitve, je dolžan uporabnik vsakokrat plačati proizvajalcu fonogramov enkratno primerno nadomestilo.

(2) Polovico nadomestila iz prejšnjega odstavka mora proizvajalec fonogramov izplačati izvajalcem, katerih izvedbe so posnete na uporabljenem fonogramu, če niso s pogodbo med njimi določeni drugačni deleži.

(3) Za namen tega člena se fonogrami, ki so bili dani na voljo javnosti na način, ki omogoča posameznikom dostop do njih s kraja in v času, ki ju sami izberejo, štejejo kot fonogrami, ki so bili izdani v komercialne namene.

Filmski producent

133. člen

Filmski producent je fizična ali pravna oseba, ki v svojem imenu in za svoj ali tuj račun organizira in vodi ustvarjanje avdiovizualnega dela ali zaporedja gibljivih slik ter je odgovorna za njegovo dokončanje.

Pravica do nadomestila

139. člen

(1) Založniki imajo pravico do nadomestila za privatno ali drugo lastno reproduciranje po tretjem odstavku 37. člena tega zakona.

(2) Pravica iz prejšnjega odstavka traja 50 let od zakonite izdaje dela.

Vsebinske omejitve izdelovalčevih pravic

141.g člen

(1) Upravičeni uporabnik objavljene podatkovne baze lahko prosto uporablja znaten del njene vsebine:

1. primeru pouka, če so izpolnjeni pogoji iz 49. člena tega zakona;
2. primeru privatne ali druge lastne uporabe neelektronske podatkovne baze, če so izpolnjeni pogoji iz 50. člena tega zakona.

(2) Uporaba podatkovne baze je prosta, kadar je to nujno potrebno v posamičnih konkretnih primerih zaradi izvajanja nalog javne varnosti ali zagotovitve izvedbe katerih koli uradnih postopkov, kot so postopki v Državnem zboru Republike Slovenije ali v Državnem svetu Republike Slovenije, sodni, upravni in arbitražni postopki.

Uveljavljanje vsebinskih omejitev pravic

166.c člen

(1) Če imetnik pravic uporablja tehnične ukrepe po tem zakonu, mora osebam, ki imajo zakonit dostop do primerka avtorskega dela ali predmeta sorodnih pravic, na njihovo zahtevo v najkrajšem možnem času s spremembo tehničnega ukrepa ali z drugimi sredstvi omogočiti uveljavitev vsebinskih omejitev pravic iz tretjega odstavka tega člena.

(2) Če imetnik pravic ne zagotovi sredstev iz prejšnjega odstavka, lahko osebe, ki uveljavljajo vsebinske omejitve pravic, zahtevajo posredovanje mediatorja.

(3) Ob upoštevanju pogojev iz tega zakona, vključno z morebitnim plačilom nadomestila, se lahko po prvem odstavku tega člena vsebinske omejitve pravic uveljavijo v naslednjih primerih:

1. uporaba v korist invalidov in upravičenih oseb (48.a člen);
2. uporaba za namene pouka (49. člen);
3. privatno in drugo lastno reproduciranje (50. člen);
4. uradni postopki (56. člen);
5. efemerni posnetki RTV organizacij (drugi odstavek 77. člena).

(4) Prvi, drugi in tretji odstavek tega člena ne veljajo glede tehničnih ukrepov, ki so uporabljeni:

1. za izpolnitev obveznosti imetnika pravic po prvem odstavku tega člena, vključno z izvajanjem ustreznih pogodb, sklenjenih za ta namen,
2. za varovana dela, ki se na podlagi ustrezne pogodbe uporabljajo v smislu 32.a člena tega zakona.

Priobčitev javnosti po satelitu

182. člen

(1) Varstvo po tem zakonu uživajo avtorji in imetniki sorodnih pravic, katerih delo ali predmet sorodnih pravic so priobčeni javnosti po satelitu, če se v Republiki Sloveniji vnesejo pod nadzorom in odgovornostjo RTV organizacije ustrezni programski signali v neprekinjeno komunikacijsko verigo, ki vodi k satelitu in nazaj na zemljo.

(2) Varstvo po tem zakonu velja tudi, če ni izpolnjen pogoj iz prejšnjega odstavka, pa

1. v Republiki Sloveniji usmerjevalna postaja, iz katere se prenašajo programski signali, ali
2. RTV organizacija, ki je naročila priobčitev javnosti po satelitu, svoj sedež v Republiki Sloveniji.

184. člen

(1) Z globo od 1.700 do 5.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba:

1. brez prenosa ustrezne materialne avtorske pravice v primerih, ko je tak prenos potreben po tem zakonu, reproducira, distribuira, da v najem, javno izvede, javno prenese, javno predvaja, javno prikaže, radiodifuzno oddaja, radiodifuzno retransmitira, sekundarno radiodifuzno oddaja, da na voljo javnosti, predela, avdiovizualno priredi ali kako drugače uporabi delo oziroma primerek dela (21. in 22. člen);
2. poseduje primerek računalniškega programa za gospodarske namene, za katerega se zaveda ali bi se moral in mogel zavedati, da je nedovoljen primerek (2. točka 116. člena);
3. brez prenosa ustrezne izključne pravice v primerih, ko je tak prenos potreben po tem zakonu, reproducira, snema, javno prenaša ali radiodifuzno oddaja živo izvedbo ali reproducira, da na voljo javnosti, distribuira ali da v najem fonogram ali videogram s svojo izvedbo ali kako drugače uporabi izvedbo (121. člen);
4. brez prenosa ustrezne izključne pravice v primerih, ko je tak prenos potreben po tem zakonu, reproducira, distribuira, da v najem ali na voljo javnosti ali kako drugače uporabi fonogram ali videogram (129. in 134. člen);
5. brez prenosa ustrezne izključne pravice v primerih, ko je tak prenos potreben po tem zakonu, radiodifuzno retransmitira, snema, reproducira, distribuira, da na voljo javnosti ali kako drugače uporabi oddajo oziroma posnetek oddaje (137. člen);
6. brez prenosa ustrezne izključne pravice v primerih, ko je tak prenos potreben po tem zakonu, reproducira, distribuira, da v najem ali na voljo javnosti ali kako drugače uporabi podatkovno bazo oziroma njen primerek (141.c člen);
7. odstrani ali spremeni elektronski podatek za upravljanje pravic (1. točka prvega odstavka 166. člena);
8. reproducira, distribuira, uvozi zaradi distribuiranja, da v najem ali priobči v javnosti avtorsko delo ali predmet sorodnih pravic oziroma njihov primerek, glede katerega je bil elektronski podatek za upravljanje pravic nedovoljeno odstranjen ali spremenjen (2. točka prvega odstavka 166. člena);
9. se izogne dejanskim tehničnim ukrepom ali proizvede, uvozi, distribuira, prodaja, da v najem, oglašuje za prodajo ali najem, poseduje za gospodarske namene tehnologijo, napravo, proizvod, sestavni del ali računalniški program, ali opravi storitev z namenom neupravičene izoginitve dejanskim tehničnim ukrepom v primerih iz drugega odstavka 166.a člena (prvi in drugi odstavek 166.a člena);
10. proizvede, uvozi, distribuira, prodaja, da v najem, oglašuje za prodajo ali najem ali poseduje za gospodarske namene tehnologijo, napravo, proizvod, sestavni del ali računalniški program za odstranitev ali spremembo elektronskega podatka za upravljanje pravic (četrti odstavek 166.a člena).

(2) Z globo od 350 do 3.000 eurov se kaznuje samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo od 350 do 1.500 eurov se kaznuje odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(4) Z globo od 350 do 1.000 eurov se kaznuje posameznik, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(5) Predmeti, ki so nastali s prekrškom, se odvzamejo.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru, da predlog zakona obravnava po nujnem postopku, da se preprečijo težko popravljive posledice za delovanje države.

Sprejem predloga zakona po nujnem postopku je potreben iz razloga, ker se s prenosom Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU zamuja, rok za prenos je potekel 7. 6. 2021.

Republika Slovenija je dne 23. 7. 2021 v predsodnem postopku prejela uradni opomin Evropske komisije zaradi nenotifikacije predpisov za prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU v pravni red Republike Slovenije. Republika Slovenija je Evropsko komisijo prosila za odobritev dvomesečnega podaljšanja roka za odgovor na uradni opomin, da bi se lahko v dodatnem zaprošenem obdobju še bolj približali sprejemu vseh potrebnih ukrepov, s katerimi bodo določbe Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU v celoti prenesene v pravni red Republike Slovenije. Evropska komisija je odobrila prošnjo za podaljšanje roka za odgovor na uradni opomin.

Republika Slovenija je nato v odgovoru na uradni opomin Evropsko komisijo obvestila o vseh ukrepih za prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU in pojasnila, da je bilo v skladu z načrtovanimi aktivnostmi Republike Slovenije na področju prava intelektualne lastnine predvideno, da bosta Direktiva 2019/789/EU in Direktiva 2019/790/EU v slovenski pravni red v celoti preneseni z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah ter Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic. Republika Slovenija je pojasnila, da je z aktivnostmi za prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU pričela že poleti 2019 in je bilo prvotno načrtovano, da se spomladi 2020 opravijo vsa večja posvetovanja s strokovno in zainteresirano javnostjo, predloga zakonov pa naj bi posredovala Vladi Republike Slovenije v obravnavo jeseni 2020 s ciljem, da bi bila zakona sprejeta v Državnemu zboru Republike Slovenije do konca leta 2020. Do zamika od načrtovane časovnice je prišlo zaradi odpovedi javnih posvetov s strokovno in zainteresirano javnostjo zaradi razglasitve epidemije koronavirusa COVID-19 marca 2020, poglobljenih posvetovanj, ki jih je bilo treba opraviti v okviru javne razprave predlogov zakonov in so v večini potekali v pisni obliki, saj srečanja v živo v fizični obliki niso bila dovoljena, podaljšane javnega posvetovanja ter medresorskega usklajevanja, do česar je prišlo zaradi večjega števila zaprosil deležnikov za podaljšanje roka za oddajo pripomb, v času usklajevanja in po njem prejetega velikega števila obsežnih pripomb k predlogoma zakonov, aktivnosti v zvezi s pripravo izrednih ekonomskih ukrepov za boj proti negativnim ekonomskim posledicam epidemije koronavirusa COVID-19, aktivnosti v zvezi s predsedovanjem Republike Slovenije Svetu EU, ter zaradi zakasnele seznanitve s Smernicami o 17. členu Direktive 2019/790/EU, ki so bile objavljene šele 4. 6. 2021.

V skladu s tretjim odstavkom 260. člena PDEU, lahko Evropska komisija, če pred Sodiščem vloži tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti države članice glede obveščanja o ukrepih za prenos direktive, določi višino denarne kazni, ki naj jo država članica plača. Evropska komisija predlaga denarne kazni v skladu s sporočilom z dne 11. 11. 2010 o izvajanju tretjega odstavka 260. člena PDEU in sporočilom Evropske komisije Pravo EU: z boljšo uporabo do boljših rezultatov (UL C 18, 19. 1. 2017, str. 10-20), s katerim je Evropska komisija uvedla nov pristop glede denarnih kazni v zadevah, ki jih Sodišču EU predloži na podlagi tretjega odstavka 260. člena PDEU. Če Evropska komisija zaradi nepravočasnega prenosa direktiv, sprejetih v skladu z zakonodajnim postopkom, zadevo predloži Sodišču EU, od Sodišča EU sistematično zahteva, naj poleg dnevne denarne kazni državi članici naloži še plačilo pavšalnega zneska, in nato tožbe, kljub temu, da država članica izpolni svoje obveznosti v teku sodnega postopka, pred Sodiščem EU ne umakne. To pomeni, da Sodišče EU, kljub izpolnitvi obveznosti države članice, v sodbi državi članici naloži plačilo pavšalnega zneska, ki kaznuje državo članico za čas trajanja kršitve do njene odprave. Navedeno prakso Evropske komisije je Sodišče EU potrdilo že v več svojih sodbah, poleg sodbe v zadevi C-534/17, EK proti Belgiji iz julija 2019, je Sodišče EU julija 2020 izdalo še dve sodbi (v zadevi C-549/18, EK proti Romuniji in v zadevi C-550/18, EK proti Irski), v katerih je prvič v skladu s tretjim odstavkom 260. člena PDEU naložilo plačilo pavšalnega zneska zaradi nesprejema ukrepov in neobveščanja o ukrepih, s katerimi bi država članica zagotovila prenos direktiv v nacionalni pravni red. Navedeno sodno prakso je Sodišče EU potrdilo še v nekaj kasnejših sodnih odločbah.

V skladu z navedenim je treba posebej poudariti, da bo v primeru, da ne pride do skrajšanja rokov, po

katerih običajno teče redni zakonodajni postopek, izgubljena priložnost za čim hitrejši prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU, Republiki Sloveniji pa grozi naložitev denarne kazni, ki bo vplivala na proračun Republike Slovenije.

Glede na nastalo zamudo pri prenosu Direktive 2019/790/EU in Direktive 2019/789/EU ter zaradi zgoraj opisanih postopkov pred Sodiščem EU, ki jih Evropska komisija lahko sproži zoper Republiko Slovenijo, nenazadnje pa tudi zaradi prihajajočih volitev v Državni zbor Republike Slovenije, predlagamo, da se predlog zakona sprejme po nujnem postopku. Le s sprejetjem predloga zakona po nujnem postopku se lahko preprečijo težko popravljive posledice za Republiko Slovenijo zaradi nepravočasnega prenosa Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU in odvrne Evropsko komisijo, da bi zadevo predložila Sodišču EU ter zahtevala, naj sodišče poleg dnevne denarne kazni Republiki Sloveniji naloži še plačilo pavšalnega zneska, s katero se državo članico kaznuje tudi za čas trajanja kršitve do njene odprave. Poleg navedenega bi sodišče v tem primeru Republiki Sloveniji naložilo tudi stroške postopka pred Sodiščem EU in stroške Evropske komisije, kar bi vse skupaj močno obremenilo proračun Republike Slovenije.

Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru, da predlog zakona obravnava na marčevski seji, ki se bo pričelamarca 2022.

VI. PRILOGE

- osnutki podzakonskih predpisov, katerih izdajo določa predlog zakona (minimalni standardi so v prilogi 4 Navodila za izvajanje Poslovnika Vlade Republike Slovenije št. 10),
- MSP-test (za celovito presojo posledic na gospodarstvo, predvsem za mala in srednje velika podjetja, je pri pripravi vseh predlogov zakonov, z izjemo zakonov iz petega odstavka 8.b člena Poslovnika Vlade Republike Slovenije, obvezna uporaba MSP-testa),
- analize, študije,
- vprašalniki,
- ankete,
- pobude in predlogi, ki so neposredno vplivali na odločitev za predlog zakona,
- drugo.